Gemeente Haarlem

Raadsinformatiebrief

Onderwerp Reactienota concept RES		
Nummer	2020/1134825	Datum college 15 december 2020
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.	
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling	
Afdeling	PG	
Auteur	J. van Keulen	
Telefoonnummer	023-5114918	
Email	jvankeulen@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Beheer.	
Bijlagen	Reactienota Noord-Holland Zuid	

Het college heeft kennisgenomen van de reactienota Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid. In de Reactienota staat hoe er wordt omgegaan met de wensen en bedenkingen in de uitwerking van de RES NHZ 1.0. De reactienota wordt ter kennisname aangeboden aan de commissie beheer. In mei komt de RES 1.0 ter bespreking in de commissie.

De belangrijkste onderdelen voor de gemeente Haarlem zijn:

- De beantwoording van de wensen en bedenkingen (reactienota blz. 50 t/m 51)
- De reacties die zijn ontvangen over specifieke locaties en of over lokaal beleid gaan (reactienota blz. 182 t/m 183).

Tijdlijn:

21 april 2020	Concept-RES in college Haarlem en andere gemeenten in de regio Noord-Holland-Zuid	- na behandeling in alle colleges NHZ, en van waterschappen en provincie wordt de concept RES digitaal aangeleverd aan de gemeenteraden.
Vanaf 19 mei 2020	Mogelijkheid voor stellen technische vragen over de concept-RES door raadsleden	- online via de website van energieregio NHZ - ter voorbereiding op de wensen & bedenkingen procedure in september 2020
Uiterlijk 7 juli 2020	Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES	- voorlopige versie Concept RES zonder wensen en bedenkingen voor doorrekening naar NP RES/ PBL
half augustus 2020	NHZ, waaronder gemeente Haarlem, ontvangt 'doorgerekende' voorlopige concept RES van NP RES (en PBL)	- voorlopige haalbaarheid landelijk opgave van 35 TWh duidelijk
September 2020	Raadsprocedure 'Wensen & Bedenkingen'	- ophalen wensen en bedenkingen van gemeenteraad met ondersteuning van programmabureau RES Noord-Holland- Zuid, raadsstuk met aanvullende notitie doorrekening PBL
1 oktober	Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES	- definitieve versie concept RES (inclusief opgehaalde wensen en bedenkingen)
december 2020	**Reactienota NP RES**	**- alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, en de wensen en bedenkingen van raden worden behandeld in de reactienota.**
nov 2020 – feb 2021	Participatietraject naar een RES 1.0	- verder uitwerken van zoeklocaties naar projectlocaties met belanghebbenden, vertegenwoordigers en omwonenden.
mei 2021	Behandeling en vaststelling RES 1.0 in gemeenteraad	
1 juli 2021	Aanbieden RES 1.0 aan NP RES	Na vaststelling gemeenteraad

Aanleiding

Voor de totstandkoming van de concept-RES Noord-Holland Zuid is er door de betrokken overheden intensief samengewerkt met belanghebbenden, maatschappelijke organisaties, inwoners, ondernemers en volksvertegenwoordigers. De concept-RES Noord-Holland Zuid is het resultaat van vele onderzoeken, gesprekken en bijeenkomsten. In de zes deelregio's hebben gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder samen met inwoners, ondernemers, energiecoöperaties, maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur, milieu en land- en tuinbouw gekeken naar waar grootschalig wind- en zonne-energie opgewekt zou kunnen worden. In de energieregio zijn 70 lokale bijeenkomsten gehouden waaraan meer dan 1.500 mensen hebben deelgenomen. De uitkomsten van deze bijeenkomsten zijn vertaald in de concept-RES NHZ.

Na het publiceren van de concept-RES NHZ (april 2020) konden betrokkenen en volksvertegenwoordigers reageren op de concept-RES: er was een digitale consultatie voor betrokkenen en via het democratisch proces kon de volksvertegenwoordiging wensen en bedenkingen meegeven aan hun bestuurders. Op 03-09-2020 heeft het college de concept-RES vastgesteld en deze aangeboden aan de gemeenteraad voor het uiten van wensen en bedenkingen.

De uitkomsten van de digitale consultatie en de wensen en bedenkingen zijn samengebracht in de reactienota 'Op weg naar RES 1.0'. Deze leiden tot:

- Tekstuele veranderingen voor de RES 1.0 ten opzichte van de concept RES, zoals het toevoegen van onderwerpen of aanvullingen en verbetering van bestaande teksten.
- Veranderingen op de kaart met zoekgebieden.
- Onderzoeksvragen (thematafels)

De colleges van gemeenten, Gedeputeerde Staten en de dagelijks besturen van de waterschappen nemen kennis van deze reactienota. De aanpassingen worden verwerkt op weg naar de RES 1.0. Volgens de bestaande planning wordt de RES 1.0 in mei/juni 2021 voor besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen.

Reactienota

De betrokkenheid bij de RES is groot. Er zijn 122 reacties ontvangen op de concept-RES. De Natuur en Milieu Federatie heeft kaarten ingebracht waarin zij kenbaar maken waar zij mogelijkheden zien voor het opwekken van zonne- en windenergie, Staatsbosbeheer heeft de mogelijkheden en onmogelijkheden van grootschalige opwek met zon- en windenergie op hun grondgebied aangegeven en LTO heeft een aanbod gedaan vanuit de agrariërs. Daarnaast hebben alle gemeenteraden, de Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen wensen en bedenkingen meegegeven op de concept-RES.

Deze reactienota voor Noord-Holland Zuid bestaat uit vier hoofdonderdelen. In hoofdstuk 2 is een samenvatting van de reacties en wensen en bedenkingen gegeven. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de wijzigingen die verwerkt worden in de RES 1.0. De wensen en bedenkingen en de reacties daarop zijn opgenomen in hoofdstuk 4. De reactienota is een coproductie van de deelnemende gemeenten, provincie, de waterschappen en de RES-programma-organisatie. De antwoorden op wensen en bedenkingen en reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid zijn in samenspraak tussen de gemeente(n), provincie en/of waterschap tot stand gekomen.

Doorkijk naar RES 1.0
De vaststelling van de reactienota is een tussenstap richting de RES 1.0. Naast de aanpassingen die in de reactienota zijn opgenomen, zullen nog meer aspecten van invloed zijn op de inhoud van de RES 1.0:

- De uitkomsten van de thematafels
- De concretisering van de zoekgebieden (nader onderzoek, participatie met belanghebbenden)
- De vertaling van de inzichten uit de zienswijze van Liander
- De doorrekening van PBL en het advies van NP RES o.b.v. de concept-RES (oplevering 1 februari 2021)

Thematafels
Voor onderwerpen waarover nog geen besluit kan worden genomen omdat nog niet alle kennis of informatie vergaard is, of waarvoor nog afstemming moet plaatsvinden, worden zogenaamde thematafels ingericht. In de aankomende maanden worden de thematafels georganiseerd over de volgende onderwerpen (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting):

1. Ontwikkelprincipes zonne- en windenergie
2. Energietransitie: kansen voor agrariërs
3. Ruimtelijke samenhang
4. RES in uitvoering (lokaal eigendom, stimulerend beleid)
5. Jongeren
6. Warmte uit water (warmte, TEO, TEA, TED)
7. Energie-infrastructuur
8. Innovaties (NHZ)

Tijdens deze thematafels worden onderwerpen inhoudelijk verder verkend, door verschillende betrokken partijen in het RES-proces. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de RES 1.0.

Concretisering zoekgebieden
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het nader onderzoeken en concretiseren van zoekgebieden voor zonne-energie en/of windenergie. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden betrokken. Dit is maatwerk en de uitvoering en het niveau van participatie is daardoor verschillend. Ook is de prioritering van de zoekgebieden verschillend. Voor een aantal zoekgebieden kan al gestart worden met de concretisering, de uitkomsten hiervan worden verwerkt in de RES 1.0. Andere zoekgebieden vragen meer tijd om nader te onderzoeken en worden in de RES 2.0 concreter uitgewerkt. De concretisering van de zoekgebieden loopt door na de vaststelling van de RES 1.0. De programma-organisatie van de RES NHZ biedt ondersteuning bij het nader onderzoeken en concretiseren van de zoekgebieden.

Zoekgebieden Haarlem
In Haarlem worden de zoekgebieden die gelegen zijn rondom de stad momenteel al verder geconcretiseerd. In het noordelijk zoekgebied Schoteroog werken de initiatiefnemers aan plannen voor wind en zonne-energie. Ook de mogelijkheden voor de plassen in Schalwijk worden momenteel onderzocht. Samen met het RES-consortium wordt voor deze zoekgebieden gewerkt aan diverse ontwerpen en varianten. Ook zijn er ateliers georganiseerd om samen met lokale stakeholders tot gedragen projectlocaties te komen. De uitkomsten worden meegenomen in de RES 1.0.

Zienswijze Liander
Naast de ontvangen reacties, heeft Liander voor de deelregio's in Noord-Holland Zuid een aantal concrete aanbevelingen opgesteld om de systeemefficiëntie te vergroten. Het gaat onder meer om:

- Verdeel opwek zoveel mogelijk over beschikbare capaciteit van bestaande stations;
- Pas slimme oplossingen toe voor systeemefficiëntie;
- Kom tot een gezamenlijk uitvoeringsprogramma.

Hoe omgegaan kan worden met deze aanbevelingen, zal meegenomen worden in de nadere concretisering van de zoekgebieden.

Beoordeling door Nationaal Programma RES
Het Nationaal Programma RES (NP RES) maakt samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een doorrekening van het aanbod van de regio. Ook geeft het NP RES advies voor de verdere uitwerking naar de RES 1.0. Het beoordelingskader hiervoor bestaat uit vier onderdelen:

1. Kwantiteit (het bod van de regio, als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh)
2. Ruimtelijke inpassing
3. Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak
4. Systeem efficiëntie

De concept-RES is op 6 oktober voor doorrekening en advies aangeboden aan het NP RES en PBL. Daarbij is meegestuurd:

- De wensen en bedenkingen van volksvertegenwoordigers;
- De reacties van de deelnemers aan de bijeenkomsten.

Op deze wijze wordt recht gedaan aan een open en transparant proces. Het Nationaal Programma RES kan hiermee tot een afweging komen van het bestuurlijke en maatschappelijke draagvlak voor de concept-RES van Noord-Holland Zuid. De analyse van het NP RES en PBL wordt uiterlijk 1 februari 2021 afgerond en kan leiden tot aanpassingen die worden verwerkt in de RES 1.0.

Participatie
De participatie ten behoeve van de RES is, net als ontwikkeling en uitvoering van de RES, een voortdurend proces. In de RES Noord-Holland Zuid zit participatie in het hart van het proces. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de bestuurlijke en inhoudelijke complexiteit van de energietransitie, de beperkte beschikbare tijd om tot de RES 1.0 te komen en de fases nadat de RES 1.0 is afgerond.

Doel van de participatie is om stap voor stap te bouwen aan draagvlak voor de RES door:

1. een gemeenschappelijk vertrekpunt te creëren door alle (on)mogelijkheden en belangen in beeld te brengen;
2. bij te dragen aan een zorgvuldige besluitvorming door gemeenten, provincie en de waterschappen;
3. stimuleren van lokaal eigendom in energieprojecten.

De reactienota draagt bij aan de eerste 2 punten. Het 3e punt is één van de kaders uit de startnotitie, hiervoor wordt onder andere een thematafel georganiseerd waarvan de uitkomsten worden opgenomen in de RES 1.0. Zie voor verdere toelichting over participatie bijlage 2 van de reactienota.

Juridische aspecten

- De digitale consultatie is één van de participatie-onderdelen in het RES-proces. Hoewel er geen wettelijke verplichting bestaat om in een RES-proces een participatietraject te volgen, is het wel wenselijk in het kader van het verdrag van Aarhus[1].
- De gevolgde werkwijze wensen en bedenkingen is vermeld in art. 169, vierde lid, Gemeentewet.

Financieel

Het opstellen van de RES 1.0, incl. de verwerking van de uitkomsten van de reactienota, vragen geen financiële bijdrage van de gemeente. Deze kosten worden gedekt uit het programmabudget RES NHZ, afkomstig uit een landelijke bijdrage en cofinanciering door de provincie NH. Daarnaast worden de kosten van het nader onderzoeken en concretiseren van de zoekgebieden grotendeels gedekt vanuit het programmabudget.

Vooruitkijkend naar de periode vanaf de RES 1.0 zijn extra uitvoeringslasten voor gemeenten te verwachten. Denk daarbij aan bijvoorbeeld participatie trajecten, borging in omgevingsbeleid en vergunningverlening van de RES-projecten. De VNG doet een artikel 2-onderzoek[2] naar de 'extra uitvoeringslasten Klimaatakkoord', dit onderzoek wordt in december 2020 afgerond.

Communicatie

Publiciteit collegebesluit reactienota

- Vanuit het programma RES wordt een persbericht verstuurd, na het openbaar worden van de reactienota door het eerste collegebesluit in de regio.
- De website www.energieregionhz.nl, de nieuwsbrief van de energieregio NHZ en social media (LinkedIn en Twitter) zijn de centrale communicatiemiddelen van de RES. De reactienota wordt op de website worden gepubliceerd. Dit wordt via de nieuwsbrief en social media gedeeld. Daarnaast wordt een Q&A over de reactienota op de website gezet.
- De reactienota wordt toegestuurd aan de stakeholders en de indieners van de reacties.

de secretaris, de burgemeester,

[1] https://wetten.overheid.nl/BWBV0001700/2005-03-29

[2] https://vng.nl/artikelen/onderzoek-naar-uitvoeringslasten-klimaatakkoord

Reactienota
Noord-Holland Zuid

Op weg naar RES 1.0

december 2020

NOORD-HOLLANDSE ENERGIE REGIO

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
   1.1 RES NHZ 3
   1.2 Ontvangen reacties, visies en initiatieven 3
   1.3 Doel van deze nota 4
   1.4 Afbakening van de RES 4
   1.5 Vervolgstappen op weg naar RES 1.0 5
   1.6 Leeswijzer 6
2 Samenvatting van wensen en bedenkingen en reacties 7
   2.1 Wensen en bedenkingen 7
   2.2 Digitale consultatie 8
3. Samenvatting van wijzigingen, te verwerken in RES 1.0 13
4. Wensen en bedenkingen 16
   Amstelland 17
   Amsterdam 21
   Gooi en Vechtstreek 33
   Haarlemmermeer 43
   IJmond & Zuid-Kennemerland 46
   Zaanstreek/Waterland 58
   Provincie Noord-Holland 75
   Waterschappen 80

Bijlagen 83
Bijlage 1: Thematafels 84
Bijlage 2: Beantwoording van reacties over het proces en het bod 90
Bijlage 3: Beantwoording van reacties over energiebronnen en -dragers 96
Bijlage 4: Beantwoording van reacties over de uitvoering en overige zaken 101
Bijlage 5: Beantwoording van reacties over zoekgebieden 108
   Amstelland 109
   Amsterdam 114
   Gooi en Vechtstreek 164

Haarlemmermeer 175
IJmond & Zuid-Kennemerland 176
Zaanstreek/Waterland 188
Bijlage 6: Overzicht ontvangen reacties 195

1. Inleiding

In de periode juni tot en met september 2020 hebben volksvertegenwoordigers, belanghebbenden, stakeholders en inwoners de mogelijkheid gehad te reageren op de concept-RES voor de energieregio Noord-Holland Zuid. De volksvertegenwoordigers hebben dit gedaan via wensen en bedenkingen. De andere betrokkenen via reacties.
De concept-RES NHZ is een gedeeltelijke uitwerking van het Klimaatakkoord, dat op 28 juni 2019 door het kabinet is gepubliceerd.

Het Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). We gaan met elkaar de CO_2-uitstoot sterk verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. Een van de afspraken is dat dertig energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. De opgave is om met de dertig energieregio's ten minste 35 TWh aan hernieuwbare energie op te wekken, gebruikmakend van bewezen grootschalig toepasbare technieken voor duurzame energieopwekking zoals het gebruik van zonnepanelen en windturbines, maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen.

1.1 RES NHZ

De concept-RES Noord-Holland Zuid (NHZ) is het resultaat van onderzoeken, gesprekken en bijeenkomsten. In de zes deelregio's hebben gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerders samen met inwoners, ondernemers, energiecoöperaties, maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur, milieu en land- en tuinbouw, gekeken naar waar grootschalig zonne- en windenergie opgewekt zou kunnen worden. In de energieregio zijn zeventig lokale bijeenkomsten gehouden waaraan meer dan 1.500 mensen hebben deelgenomen. Deze gezamenlijke inspanning leidde tot de concept-RES.

1.2 Ontvangen reacties, visies en initiatieven

Na de publicatie van de concept-RES en vaststelling in de colleges van Noord-Holland Zuid konden betrokkenen reageren. Raden konden reageren via het instrument 'wensen en bedenkingen'. Bijna alle gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen hebben

wensen en bedenkingen meegegeven op de concept-RES. Ook andere betrokkenen konden reageren middels een digitale consultatieronde. Er zijn meer dan 120 reacties ontvangen op de concept-RES via de digitale consultatie. Daarnaast heeft Staatsbosbeheer de mogelijkheden en onmogelijkheden van grootschalige opwek met zonne- en windenergie op haar grondgebied aangegeven, en heeft Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO) een aanbod gedaan vanuit de agrariërs. Ook de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland heeft met een aantal natuurorganisaties een tweetal kaarten ingebracht met daarop hun visie op de locaties voor opwek van hernieuwbare energie.

1.3 Doel van deze nota

In deze reactienota 'Op weg naar RES 1.0' zijn de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen alsmede de reacties van deelnemers integraal tegen elkaar afgewogen. Deze afwegingen leiden tot:

- tekstuele veranderingen voor de RES 1.0 ten opzichte van de concept-RES, zoals het toevoegen van onderwerpen of aanvullingen op en verbetering van bestaande teksten;
- veranderingen op de kaart met zoekgebieden;
- onderzoeksvragen die verdere uitwerking krijgen via thematafels.

In hoofdstuk 3 zijn alle voorstellen tot aanpassing opgenomen. De reactienota wordt via de colleges verzonden aan de volksvertegenwoordigers van gemeenten, provincie en waterschappen. Daarna kunnen deze worden verwerkt in de RES 1.0.

1.4 Afbakening van de RES

De afbakening en kaders van de RES (grootschalige opwek van zonne- en windenergie op land en vraag en aanbod van warmte) hebben tijdens het proces regelmatig tot discussie geleid. In de wensen en bedenkingen en binnengekomen reacties (van bewoners, maatschappelijke organisaties, etc.) zijn hier dan ook veel vragen over gesteld. Om ook deze reacties en vragen van een reactie te voorzien, is ervoor gekozen om ook in te gaan op de vragen over onderwerpen die buiten de kaders van de RES vallen (zie bijlage 3 en bijlage 4). Een diepgaande uitwerking van deze onderwerpen zal echter niet binnen het RES-proces worden gebracht.

1.5 Vervolgstappen op weg naar RES 1.0

Voor onderwerpen waarover nog geen besluit kan worden genomen omdat nog niet alle kennis of informatie beschikbaar is, worden zogenoemde thematafels ingericht. In de maanden oktober 2020 tot en met januari 2021 worden de eerste thematafels georganiseerd over de volgende onderwerpen (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting):

1. Ontwikkelprincipes zonne- en windenergie
2. Energietransitie: kansen voor agrariërs
3. Ruimtelijke samenhang
4. RES in uitvoering (lokaal eigendom, stimulerend beleid)
5. Jongeren
6. Warmte uit water (warmte, TEO, TEA, TED)
7. Energie-infrastructuur
8. Innovaties

De (tussentijdse) uitkomsten van de thematafels worden verwerkt in de RES 1.0.

Daarnaast zijn de deelregio's Amstelland, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, Haarlemmermeer, IJmond & Zuid-Kennemerland en Zaanstreek/Waterland bezig met de voorbereiding van de concretisering van zoekgebieden (zie ook bijlage 2 over het proces en de participatie). Dit kan, naast de wijzigingen die uit deze reactienota voortvloeien, eveneens tot aanpassingen leiden van de concept-RES en de daarbij behorende kaarten. Deze wijzigingen zijn nog niet opgenomen in deze reactienota maar worden wel verwerkt in de RES 1.0.

Ambitie

De betrokken overheden bij de RES Noord-Holland Zuid nemen de energie- en warmtetransitie blijvend serieus. Zij werken hiervoor aan concrete plannen en (stimulerings-)instrumenten en zijn gestart met het verder uitwerken van de zoekgebieden en de Regionale Strategie Warmte (RSW) uit de concept-RES. Deze worden de komende periode verder geconcretiseerd en richting uitvoering gebracht. De overheden in de regio committeren zich aan de in de concept-RES opgenomen ambities door gezamenlijk de juiste randvoorwaarden te creëren, aan te jagen en te zorgen voor de passende beleidskaders. Hierbij wordt, waar mogelijk, naar nieuwe en aanvullende mogelijkheden gezocht om zo de in de concept-RES neergelegde ambitie te kunnen vasthouden onderweg naar de RES 1.0.

De concept-RES, met in de bijlagen alle wensen en bedenkingen en reacties, is begin oktober 2020 aangeboden aan het Nationaal Programma RES (NPRES) voor de doorrekening en analyse door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Deze analyse wordt uiterlijk 1 februari 2021 afgerond en kan leiden tot aanpassingen die vervolgens worden verwerkt in de RES 1.0.

Volgens de bestaande planning wordt de RES 1.0 in mei/juni 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden, Provinciale Staten en de dagelijks besturen van de waterschappen.

1.6 Leeswijzer

Deze reactienota voor Noord-Holland Zuid bestaat uit vier hoofdonderdelen. Hoofdstuk 2 vormt een samenvatting van de wensen en bedenkingen en van de reacties die via het reactieformulier zijn binnengekomen. Dit is een thematische beschrijving op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de wijzigingen die verwerkt worden in de RES 1.0. De wensen en bedenkingen en de reacties daarop vindt u in hoofdstuk 4.

Vragen over onderwerpen die vaak aan bod zijn gekomen en zoekgebieden worden in de bijlagen beantwoord[1]. Bijlage 1 bevat de onderwerpen waar speciale thematafels voor worden ingericht. Bijlage 2 gaat in op de wijze waarop de participatie is vormgegeven. In bijlage 3 wordt ingegaan op de thema's 'energiedragers' en 'energiebronnen'. Vragen over de uitvoering en overige thema's worden in bijlage 4 beantwoord. In bijlage 5 vindt u de beantwoording van de reacties die over specifieke locaties en/of lokaal beleid gaan[2]. Bijlage 6 bevat een overzicht van alle ontvangen reacties. Deze reacties zijn binnengekomen via het reactieformulier op de website en per e-mail. Tot slot vindt u hier ook het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.).

[1] De reacties uit het reactieformulier 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113 en 116, kunnen een antwoord op de reactie terugvinden in de algemene teksten van deze reactienota (bijlage 1, 2, 3 en 4).
[2] Dit betreft de wensen en bedenkingen en de volgende reacties uit het reactieformulier: 1, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 42, 47, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122.

2 Samenvatting van wensen en bedenkingen en reacties

In de afgelopen periode is tijdens het opstellen van de concept-RES intensief contact gezocht met volksvertegenwoordigers, stakeholders, belanghebbenden en inwoners. Dit hield niet op bij het proces tot aan de publicatie van de concept-RES. Ook na de publicatie konden betrokkenen nog reageren op de concept-RES, onder meer door middel van een digitale consultatieronde. Na de vaststelling van de concept-RES door de colleges, kwam de volgende stap in het democratisch proces: via het instrument 'wensen en bedenkingen' konden de volksvertegenwoordigers hun inbreng over de concept-RES meegeven aan hun bestuurders.

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de wensen en bedenkingen en de reacties die via de digitale consultatie zijn binnengekomen op de concept-RES NHZ. Het gaat hierbij om de hoofdlijnen van de thema's en onderwerpen die vaak worden aangehaald. Deze samenvatting bevat geen uitputtende lijst van alle wensen en bedenkingen en reacties. Daarvoor verwijzen we u naar bijlage 6.

2.1 Wensen en bedenkingen

Bij de behandeling van de concept-RES in de raads-, Staten- en algemeen bestuursvergaderingen konden de volksvertegenwoordigers wensen en bedenkingen meegeven aan hun bestuurders. Bijvoorbeeld over aanpassing van een zoekgebied of over een onderzoeksvraag voor een zoekgebied dat binnen het gebied van hun gemeente valt. Ook konden zij wensen en bedenkingen meegeven voor onderwerpen die voor hun gemeente (en provincie, waterschappen) relevant zijn. In nagenoeg alle deelregio's is hier gebruik van gemaakt en zijn wensen en bedenkingen ingediend.

In hoofdlijnen gingen de wensen en bedenkingen in op onder meer de volgende thema's:

- het participatieproces van de RES;
- de wens voor eigenaarschap bij de ontwikkeling van zonne- en windenergie;
- het aanwijzen van aanvullende zoekgebieden;
- het verwijderen van zoekgebieden;

- wensen en bedenkingen die vragen om geen grootschalige opwekking van energie in een gemeente toe te staan;
- vragen om extra onderzoek te doen naar de effecten op de biodiversiteit van zonneweides en windturbines;
- verzoeken om technieken als aquathermie en geothermie mee te nemen als vorm van duurzame bronnen in de RES;
- verzoeken om meer aandacht te geven aan innovatie binnen de RES bij het zoeken naar mogelijkheden om aan de doelstelling te voldoen.

Een verdere uitwerking van de wensen en bedenkingen vindt u in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4.

2.2 Digitale consultatie

De betrokkenheid van de inwoners en (maatschappelijke) organisaties in Noord-Holland Zuid is terug te zien in de verscheidenheid van de in totaal 122 reacties. De reacties geven een beeld van de verschillende standpunten en belangen die spelen in de regio. Hieronder vindt u een samenvatting van de reacties; een overzicht van álle reacties vindt u in bijlage 7. De reacties worden beantwoord in bijlagen 1 tot en met 5.

Periode	23 april 2020 – 30 september 2020	
Aantal reacties via reactieformulier en mail	Totaal	122
Inzenders reactieformulier*	Individuele inwoners	80
	Inwonersorganisaties	12
	Ondernemers	4
	Raadsleden	3
	Coöperaties	13
	Maatschappelijke organisaties	25
Deelregio**	Amstelland	22
	Amsterdam	62
	Gooi en Vechtstreek	20
	Haarlemmermeer	5
	IJmond & Zuid Kennemerland	16
	Zaanstreek/Waterland	9

*Reactiegevers geven soms geen rol en soms meerdere ‘rollen’ aan waardoor het totaal niet volledig optelt.
**Reactiegevers komen uit alle deelregio’s en refereren in hun reactie soms aan meerdere locaties waardoor het totaal optelt tot meer dan het aantal reacties.

Reacties over de afbakening van de RES

Zoals in de inleiding al is aangegeven, leidt de afbakening van de RES regelmatig tot vragen en discussies. Reactiegevers stellen de vraag waarom een aantal onderwerpen niet in de concept-RES is meegenomen. Onderwerpen die daarbij worden genoemd zijn: kleinschalige opwek (<15 kW), kernenergie, waterstof, besparing, opwek via water en energieopslag. In totaal gingen circa 25 reacties over deze onderwerpen.

Ook blijkt uit de reacties dat de reactiegevers vinden dat warmte nog onvoldoende aan bod komt in de concept-RES en worden er suggesties gedaan voor diverse warmtebronnen (warmtenetten, restwarmte van datacenters, buurtwarmte, aardwarmteprojecten). Er zijn circa vijftien reacties die in meer of mindere mate ingaan op het vraagstuk warmte en de representatie daarvan in de RES.

Regelgeving

Een aantal actieve inwoners en ondernemers geeft in de reacties aan waar zij in de regelgeving of vergunningverlening tegenaan lopen. Een terugkerend knelpunt is de onduidelijkheid in de politiek of ontoereikende regelgeving voor de plannen. In totaal zijn er circa tien reacties die de beperkingen of knelpunten van de huidige regelgeving beschrijven.

Agrarische gronden

In de reacties worden zorgen geuit over de mogelijke aantasting van het agrarisch gebied, maar wordt ook de kans gezien om agrarische gebieden in te zetten in de energietransitie. Er zijn vijf reacties waarin wordt gesproken over agrarische gronden.

Zorgen over natuur, landschap en hinder

De reacties over natuur, landschap en hinder zijn inhoudelijk divers maar bevatten eenzelfde lijn: er worden zorgen geuit over de gevolgen van het inzetten van natuurgebieden en landschappen voor zonne- en windenergie. De reacties bevatten zorgen over het verloren gaan van kernwaarden van die landschappen en de consequenties voor flora en fauna. Naast de zorgen,

worden er ook suggesties gedaan voor opwek in bepaalde (natuur)gebieden. In bijna vijftig reacties wordt ingegaan op de natuur en het landschap.

De zorgen om hinder en overlast komen ook terug in de reacties. De reacties bevatten zorgen om zowel geluidshinder als zichthinder voor omwonenden, maar ook voor passanten (het openhouden van zichtlijnen in het landschap). Het detailniveau van de inhoud verschilt. Enkele reacties bevatten algemene bewoordingen over de opstellingen langs snelwegen, terwijl andere reacties over specifieke locaties gaan.

Consensus over de opgave

Naast de zorgen zijn er ook positieve reacties ontvangen op de concept-RES-NHZ. In de reacties wordt aangegeven dat de concept-RES er goed uitziet en dat men zich kan vinden in het plaatsen van windturbines en zonnepanelen op (diverse) locaties. Ook lijkt er consensus te bestaan over de noodzaak van duurzame opwek van energie. In een aantal reacties wordt de urgentie van CO_2-reductie aangehaald, of wordt aangegeven dat de combinatie van zonne- en windenergie nodig is om de doelstelling te behalen.

Suggesties

In een deel van de reacties worden ook suggesties gedaan. Denk hierbij aan het inzetten en innoveren met *smart grids*, een multifunctionele inpassing van zonnepanelen zoals zonnedakpannen en het combineren van geluidswallen met de opwek van energie om geluidsoverlast tegen te gaan.

Overige input voor de RES 1.0

De ontvangen reacties en wensen en bedenkingen geven een beeld van het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Daarnaast zijn overige inzichten belangrijk voor de RES 1.0, zoals systeemefficiëntie (in verband met de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid) en ruimtelijke inpassing. Richting de RES 1.0 wordt de balans tussen draagvlak, systeemefficiëntie en ruimtelijke inpassing verder geoptimaliseerd.

Netbeheerders

Liander heeft namens de netbeheerders voor de deelregio's in Noord-Holland Zuid een aantal concrete aanbevelingen opgesteld om de systeemefficiëntie te vergroten[3]. Het gaat onder meer om:

[3] https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/10/Aanbevelingen-voor-systeemefficientie-NoordHollandZuid-okt2020.pdf

- het combineren van zonne- en windenergie op een locatie;
- het gericht investeren in zon op dak: daar waar opgewekte energie zo veel mogelijk direct kan worden gebruikt;
- het clusteren van zoekgebieden in nabijheid van stations om duurzame opwek sneller en goedkoper aan te kunnen sluiten.

Nationale Omgevingsvisie

Op vrijdag 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) verzonden aan de Tweede kamer. Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die de inrichting van ons land de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen. In de NOVI worden de voorkeuren vanuit Rijksperspectief uiteengezet. Deze zijn:

1. Voorkeur voor grootschalige clustering. Grootschalige clustering van de productie van duurzame energie vermindert de ruimtelijke afwenteling en draagt bij aan kostenreductie. Voorwaarden zijn wel de afweging tegenover andere waarden (onder andere natuur, veiligheid, draagvlak) en dat bewoners goed betrokken zijn en kunnen meeprofiteren in de opbrengsten.
2. Voorkeursvolgorde voor zon-pv; hierbij wordt de volgende volgorde gegeven:
    I. Zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen.
    II. Onbenutte terreinen in bebouwd gebied.
    III. Landelijk gebied. In dit geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer).

PBL

Het PBL heeft, op verzoek van het NPRES, een tussentijdse analyse gemaakt van de (voorlopige) concept-RES'en. Deze tussentijdse analyse dient ertoe alle betrokkenen vroegtijdig zicht te geven op wat er nog nodig kan zijn om tot een definitieve RES te komen.

NVDE

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) heeft alle RES'en in Nederland geanalyseerd[4]. Per RES-regio zijn conclusies gevormd en is een aantal aanbevelingen gedaan over de uitvoerbaarheid van de RES en de haalbaarheid van de zoekgebieden. De conclusies en aanbevelingen gaan onder andere over de volgende punten:

- Een groot aantal kleine(re) zoeklocaties zijn technisch of economisch niet haalbaar; onder andere kleine projecten met kleinere windturbines zijn niet zonder meer rendabel.
- Gebieden met de grootste potentie zijn niet altijd meegenomen.
- Voorkom het 'rijk rekenen' met zon op daken en parkeerplaatsen. Grote zonneparken op goedkopere gronden zijn nodig. Waar zou dit kunnen? Kansrijk lijken kleinschalige inpassingen van zonne-energie waarbij landbouwproductiviteit in stand blijft.

[4] Zie dit document.

3. Samenvatting van wijzigingen, te verwerken in RES 1.0

In dit hoofdstuk vindt u een samenvatting van de wijzigingen die worden verwerkt in de RES 1.0. De onderbouwing van deze wijzigingen vindt u terug in de bijlagen 2 tot en met 6.

Besparing

Besparing was geen onderdeel van de concept-RES. In de RES 1.0 zal voor het onderwerp 'besparing' een overzicht worden gemaakt van de lopende acties, programma's en ondersteuning vanuit gemeenten, waterschappen en provincie.

Klimaattafels

De RES 1.0 wordt aangevuld met de actuele stand van zaken van de andere thema's uit het Klimaatakkoord: mobiliteit, industrie en land- en tuinbouw.

Uitvoeringsstructuur

Met de vaststelling van de RES 1.0 wordt de basis gelegd voor de uitvoering ervan. Borging in ruimtelijk beleid is een belangrijke eerste stap, maar de uitvoering van de RES vraagt meer van de betrokken overheden en stakeholders. In de RES 1.0 wordt beschreven hoe uitvoering gegeven kan worden aan de RES; hierbij worden zo veel mogelijk belangrijke stakeholders betrokken.

Uitkomsten van de thematafels

Voor onderwerpen waarover nog geen besluit kan worden genomen omdat nog niet alle kennis of informatie vergaard is, of dilemma's nog moeten worden opgelost, worden zogenoemde thematafels ingericht. Tijdens deze thematafels worden onderwerpen inhoudelijk verder verkend, door verschillende betrokken partijen in het RES-proces.
In de maanden oktober 2020 tot en met januari 2021 worden deze thematafels georganiseerd. De uitkomsten hiervan worden, voor zover deze dan beschikbaar zijn, verwerkt in de RES 1.0. Over onderwerpen die nog niet uitgewerkt konden worden, wordt aangegeven hoe hierop een vervolg wordt gegeven.

Concretisering van de zoekgebieden

Hieronder zijn de wijzigingen per deelregio beschreven. Deze wijzigingen kunnen leiden tot een aanpassing van het bod in de RES. De behandeling van de reactienota is een tussenstap richting de RES 1.0. Naast onderstaande aanpassingen zullen nog meer aspecten van invloed zijn op de inhoud van de RES 1.0 en de hoogte van het bod, waaronder:

- de uitkomsten van de thematafels;
- de concretisering van de zoekgebieden (waaronder nader onderzoek, participatie met belanghebbenden, ruimtelijke effecten);
- de vertaling van de inzichten uit de input van de netbeheerder;
- de doorrekening van het PBL en het advies van NPRES op basis van de concept-RES (oplevering 1 februari 2021).

Wijzigingen zoekgebieden op basis van wensen en bedenkingen en reacties

Amstelland

- Op verzoek van de gemeente Aalsmeer worden de parkeerplaatsen Praamplein en Raadhuisplein verwijderd als onderdeel van zoekgebieden 'Zon op parkeerplaatsen' in Aalsmeer.
- Op verzoek van de gemeente Aalsmeer wordt parkeerplaats nummer 6 Wijk Stommeer van de lijst te gehaald. Opwek op deze locatie wordt als onwenselijk ervaren vanwege de pleinfunctie en het behoud van de groene omgeving.
- Zonne-opwek in zoekgebied 2, liggend in de gemeente Ouder-Amstel, zal worden verwijderd als zoekgebied. Daarbij zal op basis van de huidige technische voorschriften met betrekking tot afstand van woningen, het zoekgebied voor wind worden verkleind tot het gebied rondom de A9.

Haarlemmermeer

- De begrenzing van het zonne-carré wordt aangepast in de RES 1.0.

Gooi en Vechtstreek

- De zoekgebieden Gooimeer en Aetsveldsepolder, afslag 33 A27 en Stichtsebrug komen in de RES 1.0 te vervallen.
- Het gebied gelegen tussen het wegdek en de geluidswal, langs de A27, ter hoogte van de wijk Blaricummermeent wordt als extra zoekgebied voor zon toegevoegd aan de RES 1.0.
- Het initiatief van de Vereniging Naarderwoonbos wordt als te concretiseren zoekgebied opgenomen in het plan van aanpak om te komen tot de RES 1.0. De verwachting is dat het daarmee een plek krijgt in de RES 1.0.

- De wens ‘geen zoekgebieden voor zonne- en windenergie in gebieden in of grenzend aan beschermde natuurgebieden’ wordt overgenomen voor zover het om zoekgebieden in de gemeente Huizen gaat.

IJmond & Zuid-Kennemerland

- Het recreatieschap Spaarnwoude binnen de grenzen van de gemeente Velsen wordt als aanvullend zoekgebied aangewezen voor het realiseren van windturbines en/of zonnepanelen op bijvoorbeeld parkeerplaatsen.

Vanwege het belang om de zoekgebieden langs de A9 met elkaar in verband te brengen en te kijken of er regionale afspraken gemaakt kunnen worden, heeft de provincie het initiatief genomen om hierbij het voortouw te nemen.

Zaanstreek-Waterland

- In de gemeente Zaanstad komen de bedrijventerreinen voor zonneweides als zoekgebied te vervallen.
- Het zoekgebied wind langs de A7 komt voor de gemeente Beemster te vervallen.
- Het zoekgebied wind en zon langs de A7, op grondgebied van Edam-Volendam, zal uit de RES 1.0 worden verwijderd.
- De potentie van zonneweides, windturbines en biomassacentrales (BMC) op agrarische, natuur- of uitgeefbare industriegronden van de gemeente Edam-Volendam zal uit de RES 1.0 worden verwijderd.
- Het Oostzanerveld komt te vervallen als zoekgebied.
- Het zoekgebied voor het opwekken van windenergie langs de A7 in de gemeente Wormerland wordt uitgesloten als zoeklocatie en zal niet terugkomen als zoekgebied in de RES 1.0. Er zal uitsluitend nader onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheid van het opwekken van zonne-energie langs de A7 binnen de gemeente Wormerland.
- In de gemeente Purmerend wordt de kaart voor ‘zon op parkeerplaatsen’ bijgewerkt. De Koemarkt is geen parkeerplaats meer en zonnepanelen zijn daar onwenselijk.
- De gemeenteraad van Beemster spreekt zich uit tegen grondgebonden zonnepanelen.

4. Wensen en bedenkingen

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten, provincie en waterschappen op de wensen en bedenkingen. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Een overzicht van alle door de raad meegegeven wensen en bedenkingen inclusief begeleidende brieven in de Energieregio Noord-Holland Zuid vindt u hier.

Amstelland

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio Amstelland op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gemeente Aalsmeer

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenking	Reactie
1.	Het college beschouwt de status van dit document (Concept RES) in deze fase louter als een eerste schets en verkenning en kan zich in die zin vinden in het concept	N.v.t.
2.	Het college beschouwt de zoekgebieden voor zonne- en windenergie als puur indicatief waar nog een concrete uitwerking over de wenselijkheid en haalbaarheid voor Aalsmeer gevormd moet worden. Het aanbod in deze fase kan dus niet als definitief beschouwd worden;	Concretisering van zoekgebieden moet leiden tot duidelijkheid welke zoekgebieden in aanmerking komen voor realisatie van energie-opwek. Gemeente Aalsmeer start de concretisering van de specifieke zoekgebieden pas na vaststelling van de RES 1.0.
3.	Het college kan voorlopig nog geen besluit nemen hoe wij als college Aalsmeer tegenover biomassacentrales staan. Hiervoor is meer informatie nodig over positieve en negatieve gevolgen voor samenleving en gezondheid en over de verschillende types centrales.	Het college en de gemeenteraad worden via een kennissessie nader geïnformeerd over de potentiële rol van Bio-energietoepassingen in de Energietransitie en de positieve en negatieve gevolgen van Bio-energietoepassingen op de leefomgeving en samenleving. Landelijke beleidsontwikkeling over de rol van biomassa in de Energietransitie volgen wij op de voet. Een onderdeel van de RES 1.0 is de Regionale Structuur Warmte. De Regionale Structuur Warmte (RSW) beschrijft het handelingsperspectief voor de bovengemeentelijk warmtebronnen.

Wensen en bedenkingen – Moties

Nr.	Motie	Reactie
1.	Aalsmeer voorbereid op de elektrische toekomst (zie bijlage)	Het college geeft uitwerking aan deze moties door i.s.m. netbeheerder Liander kennissessies voor de gemeenteraad te organiseren waarbij de gemeenteraad optimaal wordt geïnformeerd aangaande bovenstaande moties. Wanneer relevant worden deze onderwerpen betrokken bij participatie trajecten in kader van de RES.
2.	Aalsmeer volledig voorgelicht over de samenhang tussen zonne- en windenergie (zie bijlage)	Het college geeft uitwerking aan deze moties door i.s.m. netbeheerder Liander kennissessies voor de gemeenteraad te organiseren waarbij de gemeenteraad optimaal wordt geïnformeerd aangaande bovenstaande moties. Wanneer relevant worden deze onderwerpen betrokken bij participatie trajecten in kader van de RES.
3.	Aalsmeer en wat is eigenlijk een biomassacentrale (zie bijlage)	Het college geeft uitwerking aan deze moties door een kennissessies voor de gemeenteraad te organiseren waarbij de gemeenteraad optimaal wordt geïnformeerd aangaande de potentiële rol van biomassa in de energietransitie en de positieve en negatieve effecten op de samenleving en leefomgeving. Wanneer relevant worden deze onderwerpen betrokken bij participatietrajecten in kader van de RES.

Gemeente Ouder-Amstel

Wensen en bedenkingen

Nr.	Motie	Reactie
1.	De ambitie om in Ouder-Amstel de opwek van zon te realiseren op grote daken, op infrastructuur en parkeerplaatsen wordt onderschreven.	Dit uitgangspunt zal op deze manier worden verwerkt in de RES.
2.	De Duivendrechtesepolder, de Ronde Hoep, en het Landje van Geijsel dienen vrij te blijven van grootschalige opwek van zon en wind.	Deze gebieden zijn niet als zoekgebied voor de opwek van windenergie of zonne-energie aangewezen. Dit zal specifiek worden opgenomen in de teksten van de RES.
3.	Om in het aangewezen zoekgebied in Ouder-Amstel de opwek van zon en wind mogelijk te maken, is het van belang dat de provincie hier in haar regelgeving een mogelijkheid toe biedt.	De provincie heeft inmiddels duidelijkheid gegeven over de RES en biedt inderdaad mogelijkheden voor het opwekken van energie door windmolens en zonneschermen.
4.	Het streven dat 50% van de duurzame energie die nieuw wordt opgewekt, in lokaal eigendom moet zijn, moet een belangrijkere rol in de RES 1.0 krijgen.	Dit streven zal op deze manier worden verwerkt in de RES. Het is wel belangrijk dat er een mogelijkheid komt om dit streven wettelijk af te dwingen, het is aan het Rijk om hiervoor een grondslag vast te stellen.
5.	Het gebruik van grond voor de aanleg van zonneparken ongewenst is.	Met de blik gericht op een voorzichtige omgang met landschap, natuur en recreatiegebieden, zal het college uitvoering geven aan deze wens. Zonne-opwek zal dan ook uit het zoekgebied 2, liggend in de gemeente Ouder-Amstel, verwijderd worden. Daarom zal, op basis van de huidige technische voorschriften met betrekking tot afstand van woningen, het zoekgebied voor wind worden verkleind tot het gebied rondom de A9. Het college denkt echter dat stukken grond met weinig waarde voor landschap, natuur en recreatie onder omstandigheden wel geschikt kunnen zijn voor zonne-energie. Gegeven deze zienswijze zal de gemeenteraad actief betrokken worden bij dergelijke afwegingen.
6.	Met aanvullende locatiekeuzes te komen indien blijkt dat het berekende opwekpotentieel van het huidige voorstel in de praktijk niet te realiseren is binnen het aangewezen zoekgebied.	Op dit moment is nog niet berekend wat het effect is van aanpassen van het zoekgebied van Ouder-Amstel. Dit amendement zal verwerkt worden in de definitieve RES.
7.	Een continu campagne te starten om het bewustzijn in de gemeente te vergroten over energiebesparingsmogelijkheden met het doel dat houding en gedrag positief verandert. Daarin zoveel mogelijk beloningselementen te verwerken (materieel en immaterieel) die energiebesparend gedrag stimuleren.	Het college voert dit uit. Dit jaar zijn er gratis energiescans en vouchers uitgedeeld. Dit zal de komende jaren worden door gezet. Voor de komende jaren wordt er een campagne duurzaamheid opgezet. De gemeente Ouder-Amstel wil graag haar inwoners overtuigen dat ze het verschil kunnen maken op het gebied van duurzaamheid en dat het nemen van maatregelen hen wat oplevert. In de portemonnee, qua

		comfort en voor Co2-besparing. Het doel van de campagne is dan ook dat ze concrete stappen gaan zetten in het verduurzamen van hun eigen leefomgeving.
8.	Technieken als aquathermie (Ouderkerkerplas) en ondiepe geothermie (WKO) worden meegenomen als mogelijke vormen van duurzame energiebesparing.	Deze twee onderwerpen krijgen een belangrijke plek in zowel de regionale als de lokale warmtetransitievisie. De regionale visie zal een plek krijgen in de definitieve RES.

Amsterdam

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio Amsterdam op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en Bedenkingen	Reactie
1.	*Stadsdeel Centrum* Voor stadsdeel Centrum zijn er geen grote ruimtelijke consequenties vanuit de RES. Aandachtspunten vanuit het stadsdeel zijn: de integratie van zonnepanelen op daken van monumenten en de procesbeoordeling daarbij. **Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders:** Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum zet in op, waar mogelijk, installeren van zonnepanelen op daarvoor geschikte daken in stadsdeel Centrum. Het treedt graag in gesprek over een toekomstig kader voor het integreren van zonnepanelen op daken van monumenten en de procesbeoordeling daarbij. Het DB heeft geen aanvullingen op de concept RES voor Amsterdam. Door de ligging van het stadsdeel heeft het niet veel verdere consequenties.	Op 11 augustus 2020 zijn de definitieve adviezen van de stadsdelen per brief gestuurd naar het programma RES NHZ. In de brief is beschreven dat de stadsdelen achter de ambities van de concept-RES staan en dat zij een rol willen spelen bij de realisatie ervan. Als gedelegeerd bestuur hebben zij ook een aantal zorgen geuit. Deze zorgen worden meegenomen bij de afwegingen over de verschillende zoekgebieden. De gemeente Amsterdam handelt als volgt om de wensen en bedenkingen van de stadsdeelbesturen te verwerken in het RES-proces: • Bij het verwerken van de reacties op de concept-RES en het opstellen van de reactienota konden stadsdeelbestuurders input geven; • In november 2020 worden er digitale participatiesessies georganiseerd voor bewoners in en om de windzoekgebieden om advies te vragen waar de windmolens het beste passen. Stadsdeelbestuurders trappen de sessies af en luisteren mee. • Indien relevant worden inhoudelijke reacties van de stadsdelen voorgelegd op de thematafels die worden gefaciliteerd door het programma RES NHZ;
2.	*Stadsdeel Noord* Voor stadsdeel Noord zijn de voornaamste consequenties uit de RES dat er zoekgebieden voor windenergie worden aangewezen in een strook ten noorden langs de A10, de Noorder IJplas en de voormalige haven. Het gebied Waterland en het IJmeer is benoemd als extra zoekgebied voor wind. De strook ten noorden van de A10, het IJmeer en de Noorder IJplas zijn benoemd tot extra zoekgebieden voor zon. Deze extra zoekgebieden vallen onder het 'nee, tenzij'- principe; worden alleen in overweging genomen wanneer andere zoekgebieden niet voldoende blijken of wanneer er vanuit het Rijk een extra opgave opgelegd wordt.	Zie reactie 1.

	Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders: Stadsdeel Noord is positief over de concept Regionale Energie Strategie. De doelstellingen voor een duurzame energievoorziening worden onderschreven. Daarbij heeft het stadsdeel een aantal adviezen: · Het is wenselijk om goed te onderzoeken welke invloed de gebiedsontwikkeling voor de komende jaren heeft op de gestelde ambities. In heel veel gebieden in stadsdeel Noord wordt de komende tijd veel gebouwd en getransformeerd. De te realiseren bebouwing biedt kansen voor vooral zonne-energie maar tegelijkertijd is het niet realistisch om de grote daken van de huidige bebouwing mee te nemen als potentiele locaties aangezien deze volgens plannen getransformeerd gaan worden. · In de hele aanpak en realisatie moet er tijdige en afdoende participatie met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden in Noord plaatsvinden. Het is van belang om zoveel mogelijk draagvlak te realiseren. Het stadsdeel stelt voor dat er een goede en duidelijke onderbouwing komt vanuit het College op basis waarvan wij als vertegenwoordigers het gesprek aan kunnen met bewoners en in staat gesteld worden de afwegingen tussen de verschillende vormen van energie opwekking goed uit te kunnen leggen. · Op het gebied van zonne-energie zien we stormachtige technologische ontwikkelingen. Ook de mogelijkheden van het benutten van gevels en ramen voor energie uit zon moeten worden onderzocht en ingezet. · Het realiseren van windenergie in (toekomstige) woonwijken wordt praktisch nergens onderzocht. Er wordt hiervan afgeweken in zoekgebied 2 (toekomstige Havenstad, Noordelijke IJ-oevers). Het stadsdeel adviseert om bij ontwikkellocaties rekening te houden met korte en lange termijn perspectieven. · Binnen de groenboog moet met zorg worden omgegaan met de huidige gebruikers van het gebied. Eén van de vier focuspunten in het gebiedsplan van het gebied Noord Oost is het verbinden van deze groenboog waarbij er een toegankelijke, groene openbare ruimte ontstaat die ruimte biedt voor, cultuur, ontmoeting en sport en ontspanning. Met name windenergie zal grote impact kunnen hebben op de bewoners van tuinparken en de gebruikers van de diverse sportparken en het te realiseren openbare groen. Goede participatie met en draagvlak onder de gebruikers van deze groenboog is dan ook zeer wenselijk. · Landelijk Noord wordt gekenmerkt door een kwetsbaar ecosysteem en een wijds, open uitzicht. Ook in de gemeenteraad is meerdere malen uitgesproken om bij de enorme bouwopgaven waar de stad voor staat, Landelijk Noord uit te sluiten van nieuwe bebouwing. Daarom is het principe van 'nee tenzij' hier de juiste aanpak. Het 'tenzij' kan dan ook alleen tot stand komen met zeer goede onderbouwing en met voldoende participatie en draagvlak onder de bewoners, gebruikers en belangenorganisaties van dit unieke gebied. Ook dienen hier de consequenties voor broedvogels/trekvogels in het weidegebied goed te worden onderzocht. · Stadsdeel Noord maakt zich zorgen als er gesproken wordt dat het realiseren van deze plannen negatieve consequenties kan hebben voor andere belangrijke doelstellingen van het college zoals de bouw van nieuwe woningen en het behoud van natuur. Graag de toezegging dat iedere mogelijke concessie op bestaande doelstellingen of programma's wordt afgestemd met het verlengd bestuur van de stadsdelen waarop deze concessie betrekking heeft.	

	· Er zijn nog extra kansen voor meer zonnepanelen op geluidsschermen in en rondom rijks- en provinciale en grotere gemeentelijke wegen in stadsdeel Noord (zoals de Nieuwe Leeuwarderweg en de Ring A10). Ook de daken van metrostations en de P&R in Noord bieden nog extra mogelijkheden. · Met name bij de realisatie van de doelstellingen zonnepanelen op huizen is het cruciaal om tot goede participatie met bewoners te komen en te zorgen voor optimale toegang tot informatie. · Stadsdeel Noord ziet dat er meer steun is voor zonne-energie dan voor windturbines in Amsterdam Noord en adviseert dan ook maximaal in te zetten op zonne-energie. Voor de turbines adviseert de commissie om zoveel mogelijk te kijken naar de gebieden langs snelwegen en in de transitiegebieden waar pas na 2040 gebouwd gaat worden. Deze gebieden kunnen in tijdelijkheid worden gebruikt als plekken voor zonne-weides en windturbines. · Veel van de braakliggende terreinen worden nu ingezet voor (tijdelijke) initiatieven. Dat kan beperkingen hebben voor de maatregelen zoals beschreven in de RES. · Het stadsdeel wil het cultuur-historisch landschap en de natuur en ecologische waarde in Landelijk Noord behouden en is blij dat dit buiten het zoekgebied is gebleven voor turbines en zonneweides. Wel zijn er geluiden uit landelijk Noord dat men het jammer vindt dat Landelijk Noord geen zoekgebied is mbt zonnepanelen op daken van grote schuren. Bewoners, waaronder boeren willen graag bijdragen aan de energietransitie, alleen is het energienet hier nu niet sterk genoeg voor. De gemeente kan zich ervoor inzetten om het energienet te verbeteren, al dan niet in combinatie met de aanpak voor de openbare ruimte. · In de zoekgebieden moet ook de invloed op flora en fauna goed worden onderzocht en meegewogen, zoals in de kwetsbare leefgebieden. · Daarnaast wil stadsdeel Noord graag uitspreken dat een adviesaanvraag altijd voor de vaststelling van het betreffende stuk in college dient te worden gedaan. Dat is nu niet gebeurd waardoor er (naast het reeds vastgestelde collegestuk) zeven losse adviezen van de stadsdelen worden meegezonden voor behandeling binnen de regio. Het risico hiervan is niet alleen dat het stuk minder samenhangend is doordat alle stadsdeeladviezen separaat worden meegezonden maar vooral ook dat er onvoldoende aandacht zal zijn voor de inhoudelijke adviezen en bezwaren van de stadsdelen. Dat is niet alleen onwenselijk qua proces maar ook qua uitkomst want alle windmolens en alle zonnepanelen zullen straks ergens in een stadsdeel moeten worden geplaatst. Daarvoor is kennis van het gebied en draagvlak onder haar bewoners en gebruikers een belangrijke voorwaarde. Het stadsdeel adviseert in samenspraak met de bewoners van Noord op zoek te gaan naar plekken voor de opwekking van duurzame energie. Het stadsdeel ondersteunt de aangenomen motie van de Raadsleden Bakker, Timman, Biemand en Groen inzake het financieel meeprofiteren van omwonenden.	
3.	*Stadsdeel Oost* Voor Oost zijn de ruimtelijke consequenties van de RES Amsterdam : zoekgebieden voor wind bij IJburg, het Zeeburgereiland, Science Park en Kop Amstelscheg (dit zoekgebied ligt in Stadsdeel Oost, maar is in de concept-RES ten onrechte als zoekgebied 7 in Zuid gesitueerd). Het IJmeer is benoemd tot extra zoekgebied voor zon en wind. Deze extra zoekgebieden vallen onder het 'nee, tenzij'- principe; ze worden alleen in overweging genomen wanneer andere zoekgebieden niet voldoende blijken of wanneer er vanuit het Rijk een extra opgave opgelegd wordt.	Zie reactie 1.

	Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders: Het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost ondersteunt de ambities van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid, deel Amsterdam. Zij is zich bewust van het belang en de noodzaak om tot de RES te komen. Als stad kennen wij een enorme opgave en Stadsdeel Oost draagt graag bij waar dit mogelijk is aan het opwekken van duurzame energie. Zij kan zich vinden in de richting van de RES waarin een goede afweging is gemaakt tussen het belang van het opwekken van zoveel mogelijk duurzame energie en leefbaarheid. Het dagelijks bestuur benadrukt het belang van het actief betrekken van bewoners en het stimuleren van coöperatieve modellen voor eigenaarschap bij het opwekken van duurzame energie. *Zonne-energie* De zoekgebieden voor zonne-energie kunnen wij onderschrijven. *Windenergie* In algemene zin vinden wij hierbij de inpassing ten opzichte van woon- en recreatiegebieden van groot belang. Hieronder wordt ingegaan op de aangewezen zoekgebieden in Oost voor opwekking van energie uit wind. *IJburg en Zeeburgereiland* o Het dagelijks bestuur ondersteunt het aanwijzen van IJburg en Zeeburgereiland als zoekgebied. Inpassing in dit zoekgebied kan goed, gezien de positieve ligging van de woongebieden ten opzichte van het zoekgebied waar het gaat om lichttoetreding/schaduw en de overwegende windrichting (zuid-west). Bij een eventuele keuze voor het Zeeburgereiland moet er wel rekening mee worden gehouden dat delen van het Zeeburgereiland, zoals de Baaibuurten, nog stedenbouwkundig ontwikkeld moeten worden. *Waterland/IJmeer* o Het Dagelijks Bestuur heeft begrip voor de aanwijzing van het zoekgebied Waterland/IJmeer als “nee tenzij” maar brengt tegelijkertijd de zorgen over van de stadsdeelcommissie ten aanzien van dit zoekgebied:	
4.	*Stadsdeel West* Voor stadsdeel West zijn er geen grote ruimtelijke consequenties vanuit de RES. Aandachtspunten vanuit het stadsdeel is de zichtbaarheid van wind, bijvoorbeeld voor de nieuwe bewoners Havenstad. **Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders:** We zijn positief over de voorgestelde locaties voor opwekking van duurzame elektriciteit door zon en wind, de inventarisatie van de warmtevraag en het warmteaanbod (via de Regionale Structuur Warmte, RSW) en de infrastructuuranalyse. De benoemde ambities en zoekgebieden in de Concept RES Amsterdam geven in concept aan wat de ambitie van de gemeente Amsterdam is voor zon, wind en warmte en waar deze gerealiseerd kunnen worden. Er kunnen op meerdere momenten nog wijzigingen worden aangebracht. De Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal die nog in voorbereiding is en waarover in een later stadium besluitvorming plaats vindt, geeft inzicht in welke inzet de gemeente zal plegen, met welke partijen en op welke termijn om haar doel voor klimaatneutraliteit te halen,	Zie reactie 1.

	waaronder ook de transitie naar duurzame energie. Wij vragen om de stadsdeelcommissie hier vroegtijdig bij te betrekken. Ook waar het gaat om het organiseren van participatie van bewoners vragen wij meer aandacht om de representativiteit ervan te vergroten. Voor stadsdeel West zijn er geen grote ruimtelijke consequenties vanuit de RES. Wel willen wij graag aandacht vragen voor de participatie vanuit het stadsdeel voor bestaande bewoners in Houthavens en de nieuwe bewoners van Haven- Stad als het gaat invulling van het zoekgebied voor windenergie in Westpoort. Het gaat daarbij met name over het aspect zichtbaarheid van windturbines in het landschap.	
5.	*Stadsdeel Zuidoost* De voornaamste consequenties van de RES voor Zuidoost zijn: zoekgebieden voor wind bij de Gaasperplas, Driemond, Diemerbos en langs de A2. De Gaasperplas en het Diemersbos zijn benoemd als extra zoekgebieden voor zon. Deze extra zoekgebieden vallen onder het 'nee, tenzij'- principe; ze worden alleen in overweging genomen wanneer andere zoekgebieden niet voldoende blijken of wanneer er vanuit het Rijk een extra opgave opgelegd wordt. **Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders:** Zuidoost wil een significante bijdrage leveren aan de energietransitie en de opgaven uit de RES Amsterdam en adviseren het college hier daadkrachtig gebruik van te maken en het stadsdeel concreet te ondersteunen bij de realisatie van de windmolens, de zonnepanelen op daken, de isolatieopgave, het groengasproject in Gaasperdam en het aanboren van de diverse warmtebronnen. Hierbij worden de volgende adviezen gegeven: a. Zuidoost heeft op voorhand grote bezwaren tegen windmolens rond en in de Gaasperplas en (zichtbaar) zon op en rond de Gaasperplas. Ondanks dat de ruimtelijke procedure en de geluids-, slaghinder-, en de flora en fauna onderzoeken nog moeten starten, vragen we nadrukkelijk om het gebied nu al bij voorbaat uit te sluiten: Er wordt veel geïnvesteerd in de recreatieve en ecologische waarde in dit gebied, het wordt verder doorontwikkeld tot een goed bereikbaar, hoogwaardig en groen recreatiegebied voor Amsterdammers. Hierover neemt het college dit voorjaar een besluit. b. Het stadsdeel verwacht bovendien met alternatieve voorstellen voor wind en zon voldoende realistische mogelijkheden aan te kunnen bieden om de Gaasperplas en directe omgeving uit te sluiten in het zoekgebied Wind en het extra zoekgebied Zon. c. Aanvullend op bovenstaande punten, Wij zien een mogelijk scenario waarin de realisatie van deze extra zoekgebieden naar voren wordt gehaald. Dit zou kunnen omdat ze bijvoorbeeld door enkelvoudige eigendom relatief eenvoudig te realiseren zijn. Wij vinden dat dit moet worden voorkomen. Zuidoost wil ten zeerste benadrukken dat, indien blijkt dat additionele maatregelen/zoekgebieden zon vereist zijn, er desondanks geen extra zoekgebieden aangewezen worden in en rond de Gaasperplas. d. Zuidoost wil de 5 molens graag realiseren met lokale bedrijven (zoals JCArenA/Waternet/Equinix) en met bewoners uit Zuidoost, bijvoorbeeld via bewonersinitiatieven. De molens worden dan via coöperaties zon en wind – zoals in Amsterdam Noord – op democratische manier bestuurd. De exploitatie baten vloeien terug naar de lokale gemeenschap. We vragen de Gemeenteraad akkoord te gaan met deze aanpak in afwijking van de voorziene procedure die uit gaat van het openbaar aanbesteden van de molens.	Zie reactie 1.
6.	*Stadsdeel Zuid*	Zie reactie 1.

Voor stadsdeel Zuid zijn de voornaamste consequenties dat er een zoekgebied voor windenergie wordt aangewezen in de kop van de Amstel-scheg. Verder is de kop van de Amstelscheg en de zuidelijke oever van de Nieuwe Meer benoemd als extra zoekgebied voor zon. Deze extra zoekgebieden valt onder het 'nee, tenzij'- principe: het wordt alleen in overweging genomen wanneer andere zoekgebieden niet voldoende blijken of wanneer er vanuit het Rijk een extra opgave opgelegd wordt. Het stadsdeel wil over dit zoekgebied graag regionaal overleg.

Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders:
Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid ondersteunt de ambities van de Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid, deel Amsterdam. Zij is zich bewust van het belang en de noodzaak om tot de RES te komen. Als stad kennen wij een enorme opgave en Stadsdeel Zuid draagt graag bij waar dit mogelijk is aan het opwekken van duurzame energie. We zijn positief over de Concept RES en geven als advies de volgende wensen en bedenkingen.
Zoekgebieden
In de Regionale Energiestrategie worden in het bod voor Amsterdam Zuid uitsluitend grote daken, infrastructuur en de Nieuwe Meer als zoekgebied beoogd. Daarnaast ligt zoekgebied 7 direct aan de grenzen van Amsterdam Zuid (in de concept-RES staat dit benoemd als zijnde Zuid, terwijl het zoekgebied in de Kop van de Amstelscheg zich op het grondgebied van Amsterdam Oost bevindt).

Aandachtspunten voor de zoekgebieden in Zuid zijn:
- Door de gebiedsontwikkeling in Zuid zullen nieuwe zonlocaties kunnen worden toegevoegd;
- De ontwikkeling en ondertunneling van de A10 ter plaatse van de Zuidas zal de mogelijkheden voor energieopwekking voor dat gebied beperken.

Uitgangspunten voor haalbaarheid wind, zon en warmte
Ruimtelijke inpassing
- Voorkeurslocaties voor zon zijn plekken waarin de gebruikerswaarde niet hinderlijk veranderd wordt. Voorkeurslocaties zijn bijvoorbeeld daken, gevels, ramen, parkeerterreinen, wegen, kades, voet- en fietspaden. Voorbeelden waarin de gebruikerswaarde wel wordt aangetast zijn veenweidegebieden, stadsplassen en groengebieden.

Participatie
Het dagelijkse bestuur erkent en ondersteund dat de betrokkenheid van de omgeving essentieel is in het traject richting het creëren van draagvlak voor de realisatie van wind en zonneparken. Het streven van 50 procent eigenaarschap dóór Amsterdammers omarmen we, al vragen we in vervolgstappen om heldere kaders over hoe lokaal eigenaarschap er uit gaat zien:
- Geldt dat voor zowel (grote) wind en zonlocaties, ook als het om particulier en/of overheidsbezit gaat?
- Geldt het lokaal eigenaarschap van 50 procent naast zon en wind ook voor het opwekken van warmte?

Aanvullende locaties, technische mogelijkheden en innovatie

	Naast de relatief grof op de kaart aangegeven 'ja, mits' en 'nee, tenzij' gebieden geldt dat er op lokaal schaal niveau wellicht meer kansen zijn dan de aangegeven locaties. Als hiermee kwetsbaar groen- en recreatiegebied ontzien kan worden dan heeft dat onze voorkeur. Denk hierbij aan de volgende suggesties: *Zon en wind* - Er zijn wellicht in Buitenveldert en op Zuidas (ook particuliere) parkeerterreinen kansrijk voor de optie zonnecarports. Denk hierbij aan de parkeer terreinen in het deelgebied Vivaldi, de parkeerterreinen bij het Radboud en langs het westelijk deel van de Nijenrodeweg in Buitenveldert. - Naast zonnepanelen op gevels mist de mogelijkheid energie op te wekken in glas. Voor nieuwbouw en rennovatie kan dit een optie zijn/worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de grotere ontwikkel kavels in Zuidas en Schinkel maar ook aan transformatie projecten in de bestaande stad. - Naast zon geïntegreerd in fietspaden willen we graag samen met u kijken of er ook andere kansrijke straten of gebieden in Zuid te onderkennen zijn. - Dit vraagt op kort termijn om experimenten en op middellang termijn om een update van Puccini (lokaal) en CROW (landelijk) richtlijnen om deze ontwikkelingen goed in te passen. - Gezien de interesse en inzet van bewoners, maar ook door de stedenbouwkundige structuur in Stadsdeel Zuid zien we dat kleinschalige initiatieven in Zuid kansrijk zijn. We vragen ons daarom af of een collectief van daken in bestaand stedelijk gebied alsnog meegenomen kan worden in de RES bijdrage. Denk hierbij aan bijvoorbeeld één grote eigenaar zoals woningcorporaties met meerdere kleine zonlocaties of aan de bundeling van zonnedaken van zoncorporaties. - Amsterdamse bos is privaatrechtelijk eigendom van Amsterdam (maar ligt grotendeels in het Amstelveens grondgebied). Het is in het bod van Amstelveen kansrijk om mee te denken aan bijvoorbeeld zon in de geluidsschermen langs de A9 maar ook naar de mogelijkheden voor zon op het parkeer terrein bij de hoofdingang. *Warmte* - Neem ook de kansen mee die het periodiek vernieuwen van bestaande infrastructuur biedt. Denk bijvoorbeeld aan het opslaan van warmte uit zwart asfalt wegdek zoals de A10 in WKO's. Zo maken we in de zomer gebruik van de hitte en wordt hittestress gereduceerd. Zo maken we van een nood een deugd.	
7.	*Stadsdeel Nieuw West* Voor stadsdeel Nieuw-West zijn de ruimtelijke consequenties van de RES Amsterdam beperkt. De opwek van wind in het gebied ten noorden van het stadsdeel zal toenemen. De Sloterplas, de Nieuwe Meer en groene gebieden aan de rand van de het stadsdeel zijn aangewezen als extra zoekgebied voor zon. Deze extra zoekgebieden vallen onder het 'nee, tenzij'- principe; worden alleen in overweging genomen wanneer andere zoekgebieden niet voldoende blijken of wanneer er vanuit het Rijk een extra opgave opgelegd wordt. Het stadsdeel pleit ervoor om gebruik te maken van de daken van bedrijven in Westpoort.	Zie reactie 1.

	Definitief Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders: Het dagelijks bestuur gaat akkoord met de in de Concept RES geformuleerde uitgangspunten, met de nadrukkelijke onderschrijving van het 'nee, tenzij...-principe'. De doelen als geformuleerd moeten wat het dagelijks bestuur betreft een duidelijke volgordelijkheid bevatten, waarbij de ene maatregel niet kan worden ingezet als de mogelijkheden van de voorgaande maatregelen zijn uitgeput. De volgende uitgangspunten zijn leidend: · Voorkeur voor toevoeging van Zon en Wind in het Havengebied en de bedrijventerreinen van de Sloterdijken, waarbij zonnepanelen op grote daken de voorkeur geniet. · Indien er meer capaciteit dient te worden toegevoegd, dan toevoeging in de openbare ruimte langs snel- en spoorwegen (waaronder de Rijksweg A5), in de haven, bovenop stations en op bedrijventerreinen. · Enkel indien extra toevoeging aantoonbaar nodig is komen voor het stadsdeel de overige gebieden in beeld. Het bestuur staat in principe negatief tegenover plaatsing van wind en zon op open water en in open landschappen, zoals de groene gebieden in het westen van het stadsdeel en de Bretten. Toevoeging van wind en zon in open gebieden zou niet plaats moeten vinden voordat andere, minder impactvolle opties zijn onderzocht. Het dagelijks bestuur is van mening dat in de Nieuwe Meer en Sloterplas de mogelijkheden voor aquathermie eerst dienen te worden onderzocht. Indien deze techniek onvoldoende mogelijkheden biedt, pas dan zou kunnen worden gekeken naar plaatsing van grote hoeveelheden zonnepanelen op het open water. Voor de open landschappen geldt hetzelfde: het stadsdeel adviseert negatief op plaatsing van wind of zon indien er ook andere warmte- of elektriciteitsoplossingen voor handen zijn. · Indien plaatsing in open gebieden toch noodzakelijk blijkt, dan benadrukt het dagelijks bestuur dat het geen negatieve impact mag hebben op de functie en inherente ecologische waarde van de gebieden. Zo zullen op het water van de Nieuwe Meer en Sloterplas slechts een beperkt aantal zonnepanelen geplaatst mogen worden, zodat de recreatieve functie van deze gebieden zo min mogelijk wordt aangetast. Plaatsing van zonnepanelen in deze gebieden mag geen verstoring van de plaatselijke biotoop inhouden. Hetzelfde geldt voor de groene gebieden in het westen van het stadsdeel. Ook hier moeten de ruimtelijkheid en recreatieve functie niet worden aangetast door plaatsing van zonnepanelen of windturbines. Dit betekent dat er slechts kleine velden panelen geplaatst zouden kunnen worden. Voorts onderschrijft het dagelijks bestuur onderstaande doelen, die betrekking hebben op de overige onderdelen zoals geformuleerd in de Concept-RES: · Streven naar minimaal 50% lokaal eigenaarschap bij de uitvoering van het ambitieuze energiebeleid. Dit betekent concreet dat er ook in Amsterdam Nieuw-West nog meer zal worden ingezet op versterking van coöperatieve initiatieven, zoals de energiecoöperatie Westerlicht. Deze partijen zullen initiatiefnemer en deelnemer zijn zodat bewoners kunnen participeren in de toekomstige zonneweiden en aquathermieprojecten. · Het dagelijks bestuur is voorstander van het geformuleerde scenario 'Leefbaarheid', maar voegt de kritische opmerking toe dat ook in dat scenario er zoekgebieden voor zonnepanelen staan ingetekend op open, groene gebieden. Op de uitwerking van die maatregel zal het stadsdeel negatief adviseren indien bovengenoemde alternatieven nog niet voldoende zijn onderzocht.	

	· Stadsdeel Nieuw-West deelt de mening dat Amsterdam een ambitieus energiebeleid moet voeren waarin de gemeente de bewoners betrekt, de leefbaarheid van de stad waarborgt en het groen in en om de stad beschermt. Het dagelijks bestuur neemt het advies van de stadsdeelcommissie over betreffende de gewenste scenario's. Stadsdeel Nieuw- West is voorstander van het geformuleerde scenario Leefbaarheid met ruimte voor toevoegingen van extra bouwstenen uit het scenario Maximale energie.	
8.	*Stadsdeel Nieuwe West – Aanvullend advies* Aanvullende adviezen "Adviesaanvraag Concept RES Amsterdam" Document opgesteld door GroenLinks Nieuw-West voor voorgestelde tekstuele wijzigingen t.o.v. het DB advies. (Is bijgevoegd)	Zie reactie 1

Wensen en bedenkingen – Moties

Nr.	Motie	Reactie
1.	**Onderwerp:** (motie D) Motie van het lid Groen inzake kansen voor het realiseren van meer megawatt **Verzoek aan het college van burgemeester en wethouders:** De inzet voor 50MW wind extra en 400MW zon extra als een ondergrens te beschouwen, en als het participatieproces in de RES duidelijk maakt dat daar draagvlak voor is een hoger resultaat te realiseren.	**Het college heeft de motie afgehandeld op 12 mei 2020.** **Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie:** In het Hoofstuk Deelregio Amsterdam van de concept-RES NHZ hebben wij het volgende opgenomen: "Het aanbod van Amsterdam is om in 2030 0,7 TWh (663 GWh) elektriciteit op te wekken door 283 GWh (127 MW) wind te realiseren in zeven zoekgebieden en 380 GWh (400 MW) zon op grote daken en dubbelgebruik van stedelijke ruimtes. Mocht dit niet lukken in de zoekgebieden of als er vanuit het Rijk een extra opgave wordt verwacht van de RES Noord-Holland Zuid, heeft Amsterdam voor wind en zon 'extra zoekgebieden' benoemd. Daarnaast gaat de gemeente inzetten op 135 GWh (150 MW) zon op kleine daken. Daarmee is in 2030 de helft van alle geschikte daken gebruikt voor zonne-energie. Amsterdam beschouwt deze ambities als een ondergrens. Als uit het participatieproces voor de RES blijkt dat er draagvlak voor is, zal een hoger resultaat worden gerealiseerd."
2.	**Onderwerp**: (Motie E) Motie van de leden Timman, Groen en Van Lammeren inzake onderzoek naar gevolgen zonneweides en windmolens voor biodiversiteit gerelateerd aan RES-zoekgebieden. **Verzoek aan het college van burgemeester en wethouders**: 1. Onderzoek te doen naar de gevolgen van zonneweides en windmolens voor de biodiversiteit in de zoekgebieden van de RES; 2. Tevens te onderzoeken welke aanvullende maatregelen genomen kunnen worden bij de aanleg van zonnepanelen en windmolens, om te voorkomen dat	**Het college heeft de motie afgehandeld op 12 mei 2020.** **Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie:** In het Hoofstuk Deelregio Amsterdam van de concept-RES NHZ hebben wij opgenomen: "Daarnaast wordt in het vervolgproces het vraagstuk over ruimtelijke inpassing/het ruimtelijk ontwerp verder uitgewerkt, bijzondere aandacht verdient het onderwerp biodiversiteit en natuur. Er zal onderzoek worden gedaan naar de gevolgen van zonneweides en windturbines voor de biodiversiteit in de zoekgebieden van de RES. En er zal onderzoek worden gedaan naar maatregelen die bij de aanleg van zonneweides en windturbines kunnen voorkomen dat de biodiversiteit achteruit gaat – of te bevorderen dat de biodiversiteit vooruit gaat."

	de biodiversiteit op die plekken achteruit gaat — of zelfs te bevorderen dat die vooruit gaat; 3. Hierover ruim vóór het besluitmoment over de RES in januari 2021 op terug te komen.	De resultaten van bovengenoemd onderzoek zullen wij in het najaar van 2020 aan uw raad voorleggen.
3.	**Onderwerp:** (motie J) Motie van het lid Marttin inzake het concreter maken van het participatieproces bij de uitwerking van de RES. **Verzoek aan het college van burgemeester en wethouders:** Het participatieproces concreter te maken en te versterken, namelijk door: 1. bewoners in (de buurt van) de zoekgebieden persoonsgericht uit te nodigen voor inspraakbijeenkomsten; 2. geo-targeting op social media te gebruiken om omwonenden te informeren over de voorliggende plannen; 3. realistische artist impressions, waarop de beoogde windmolens in het landschap van de zoekgebieden staan geportretteerd, te verspreiden onder omwonenden, zodat zij weten waar ze aan toe zijn.	**Het college heeft de motie afgehandeld op 12 mei 2020.** **Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie:** In het Hoofdstuk Deelregio Amsterdam van de concept RES-NHZ hebben wij opgenomen: “Omwonenden (in algemene zin in ieder geval de personen die de gevolgen kunnen ervaren van het geluid) worden persoonsgericht uitgenodigd voor bijeenkomsten zodra potentiële locaties concreter worden. De gemeente Amsterdam controleert dat initiatiefnemers en lokale omgeving het gesprek aangaan en zal ervoor zorgen dat tijdens de gesprekken er realistische beelden worden geportretteerd van windturbines in het Amsterdamse landschap, zodat omwonenden weten waar ze aan toe zijn.”
4.	**Onderwerp** (motie K) Motie van de leden N.T. Bakker, Timman, Biemond en Groen inzake meeprofiteren omwonenden. **Verzoek aan het college van burgemeester en wethouders:** In die gevallen waar er geen sprake is van mede-eigenaarschap van bewoners en er sprake is van volledig eigendom van de ontwikkelaar, ervoor te zorgen dat omwonenden altijd meeprofiteren, bijvoorbeeld via een omgevingsfonds of een omwonendenregeling.	**Het college heeft de motie afgehandeld op 12 mei 2020.** **Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie:** In het Hoofdstuk Deelregio Amsterdam van de concept-RES NHZ hebben wij opgenomen: “Amsterdam streeft bij deze ambitie naar minimaal 50 procent lokaal eigendom (burgers en/of bedrijven). Indien dit niet zo is, zal Amsterdam zorgen dat omwonenden door een andere manier mee profiteren en dit vast leggen in een omgevingsovereenkomst”. En verder: “Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Op basis hiervan wordt er een projectplan gemaakt waarin wordt beschreven hoe binnen het project de participatie optimaal wordt ingericht en hoe de omgeving optimaal mee profiteert, mochten zij niet mede-eigenaar zijn.”
5.	**Onderwerp** Motie van de leden N.T. Bakker, Timman, Biemond en Groen inzake Omgevingsovereenkomst RES.	**Het college heeft de motie afgehandeld op 12 mei 2020.** **Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie:** In het Hoofdstuk Deelregio Amsterdam van de concept-RES NHZ hebben wij opgenomen:

	Verzoekt het college van burgemeester en wethouders: In de Omgevingsovereenkomst altijd afspraken op te nemen over de wijze waarop de omwonenden en de omgeving meeprofiteren.	"Amsterdam streeft bij deze ambitie naar minimaal 50 procent lokaal eigendom (burgers en/of bedrijven). Indien dit niet zo is, zal Amsterdam zorgen dat omwonenden door een andere manier mee profiteren en dit vast leggen in een omgevingsovereenkomst". En verder: "Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Op basis hiervan wordt er een projectplan gemaakt waarin wordt beschreven hoe binnen het project de participatie optimaal wordt ingericht en hoe de omgeving optimaal mee profiteert, mochten zij niet mede-eigenaar zijn."

Gooi en Vechtstreek

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio Gooi en Vechtstreek op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gemeente Gooise Meren

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Het bod omvat zoekgebieden voor de opwek van zon en wind in Gooimeer en zoekgebieden voor wind in de Aetsveldsepolder en de Bloemendalerpolder dat grenst aan het zeer waardevolle gebied Naardermeer. Hoewel die zoekgebieden vooralsnog een denkrichting bieden voor de RES 1.0, is de gemeenteraad van mening dat deze drie zoekgebieden onaanvaardbaar zijn.	Ook andere gemeenteraden hebben zich uitgesproken tegen de zoekgebieden Gooimeer en Aetsveldsepolder. Deze komen voor de RES 1.0 daarom te vervallen. De Bloemdendalerpolder heeft als zoekgebied in de gemeenteraad van Weesp wel draagvlak en zal door Weesp verder worden onderzocht.
2	De raad is van mening dat als het bod in overeenstemming wordt gebracht met het schrappen van deze gebieden het bod in voldoende mate bijdraagt aan de ambities van de regio Gooi en Vechtstreek, gelet op het feit dat de optelsom van de 30 regio's nu al de opgave van de transitie overstijgt en gelet op het bijzondere karakter en de rol van de regio Gooi en Vechtstreek in het stedelijk gebied.	Op basis van de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden in het Gooi, worden zoekgebieden in natuurgebied in de RES 1.0 grotendeels buiten beschouwing gelaten. Het schrappen van zoekgebieden voor wind leidt in elk geval tot een zodanige verlaging van het bod, dat we weten dat dit niet gecompenseerd kan worden met meer zonnepanelen op daken. Wat het totale landelijke bod van de RES 1.0 wordt weten we op dit moment niet. Los van de gevolgen voor het landelijke bod, heeft dit gevolgen voor ambitie van Gooise Meren om in 2050 energieneutraal te worden. Het vraagstuk over opwekken van energie en behoud van natuur is in algemene zin in het portefeuillehoudersoverleg Gooi- en Vechtstreek samen met de gedeputeerde van de provincie besproken. Gezien de urgentie van het klimaatprobleem is de wens dit vraagstuk verder te onderzoeken, daarbij meer kennis te vergaren en te kijken naar win-win situaties. Bijvoorbeeld door energie-opbrengsten ook weer te laten terugvloeien naar de natuur.
3	De gemeenteraad van Gooise Meren ziet mogelijkheden om het bod van de deelregio te verhogen waar het gaat om zon op dak, zon en wind langs infrastructuur en zon op parkeerplaatsen.	De prioriteit ligt nu bij het ontwikkelen van zonnepanelen op (grote) daken en langs infrastructuur en daar zullen capaciteit en middelen dan ook vooral naartoe gaan in aanloop naar de RES 1.0.
4.	Het is de raad bekend dat op dit moment alleen grootschalige zon- en windenergie meetellen in het bod aan het rijk. Toch vindt de raad van Gooise Meren het een gemiste kans dat in het RES proces tot nu geen andere vormen van hernieuwbare energie worden voorgesteld. De raad wenst de opdracht mee te geven om in de RES 1.0. te laten zien welke mogelijkheden er in onze regio zijn om op innovatieve manieren hernieuwbare energie op te wekken, met name op locaties waar door restricties geen grootschalige opwek mogelijk is. De suggesties die in de lokale RES ateliers hiervoor zijn gedaan moeten serieus worden onderzocht.	We begrijpen wat u bedoelt. De focus blijft het komende jaar in elk geval nog liggen op de bewezen technieken waar we zeker weten grote CO2 winst te kunnen boeken. Innovatie op dit terrein gaat echter snel en kan mogelijk onderdeel worden van de RES 2.0

5.	Tot slot heeft de gemeenteraad signalen gekregen, onder ander van natuur en milieuorganisaties, dat “aan het einde van de rit” zaken zijn doorgevoerd die niet tot de sessies van het participatietraject zijn te herleiden. Dat is voor de raad reden tot zorg. De raad hecht aan een zorgvuldig proces om te komen tot de concept-RES en vervolgens de RES 1.0 met het oog op een duurzaam draagvlak.	Er is een afweging gemaakt op basis alle input die uit de participatiesessies is opgehaald. We zijn we het met u eens dat een zorgvuldig participatieproces van belang is en dit is onderdeel van de uitwerking van de zoekgebieden.

Wensen en bedenkingen – Moties

Nr.	Motie	Reactie
1.	Roept het college op: Bij het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek aan te dringen zich in de regio Noord-Holland-zuid expliciet uit te spreken tegen drie (van de tien) zoekgebieden voor zon- en windenergie in de concept-RES gelegen in, of direct aangrenzend aan (voor wind-), beschermde natuurgebieden. Is van mening dat: deelregio Regio Gooi en Vechtstreek zich namens de deelnemende gemeenten expliciet moet uitspreken tegen genoemde zoekgebieden uit de concept-RES zoals die nu zijn opgenomen, ook als dat leidt tot een lager energie-bod	Het college van Gooise Meren heeft de boodschap overgebracht aan het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en het programmateam RES Noord-Holland Zuid heeft kennisgenomen van uw standpunt. Een inhoudelijke reactie op uw standpunt vindt u bij de reactie op uw wensen en bedenkingen.

Gemeente Hilversum

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Wij vragen u de zoeklocatie voor wind bij afslag 33 van de A27 te schrappen voor het vervolg en dus ook niet verder te verkennen.	De gemeente waarin het betreffende zoekgebied is gelegen, is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het lokale ruimtelijke beleid en lokale regelgeving. Het verzoek voor het schrappen van zoekgebied 9 (A27, afslag 33) door gemeente Hilversum wordt daarom overgenomen.
2	Wij stellen voor in overleg met Provincie en Rijkswaterstaat de plaatsing van geluidsschermen langs de A27 te overwegen als drager voor zonnepanelen.”	Overleg met Provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat voor plaatsing van geluidsschermen langs de A27 als drager voor zonnepanelen (zoekgebied 8) zien wij als een belangrijk onderdeel van de concretiseringsfase. Gezamenlijk optrekken met andere gemeenten met zoekgebieden langs A27 en A1 is aan te bevelen.

3	De gemeenteraad heeft bij de Startnotitie RES N HZ diverse uitgangspunten vastgesteld, waarvan wij er één onvoldoende terugzien: “tijdens het opstellen van de RES wordt de financiële (deel)investering in relatie tot het beoogde (deel)effect meegenomen in dc afweging en toegelicht bij elk beoogd besluit.” Deze doorrekening ontbreekt nu en zal bij de RES 1.0 wel toegelicht worden. We vinden dit echter een gemis en vragen u om alsnog een globale doorrekening te maken. Ook hierbij is het argument van de kansen voor groene banen en dito investeringen relevant. Daarbij helpt een globaal beeld van de vele investeringen en opbrengsten die samenhangen met de concept RES NHZ om verder te komen richting uitvoering.	De financiële doorrekening zal op basis van de nadere concretisering van de zoekgebieden worden gemaakt en in de RES 1.0 worden opgenomen. Een financiële doorrekening van de concept-RES was niet gepland.
4	Onze wens is om nu samen in te zetten om zonne-energie te realiseren op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen in 2030. In de Concept RES NHZ zien wij zeker de ambitie voor zonne-energie op grote, geschikte daken en parkeerplaatsen, maar we zien ook het potentieel om deze ambitie te verdubbelen.	Het realiseren van zonne-energie op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen in 2030 zie we als een mooie ambitie. Het is goed voor de regionale economie, creëert werkgelegenheid en werkt stimulerend richting inwoners. De verwachte opbrengst zal voor Hilversum worden verdubbeld in de RES 1.0.
5	waar mogelijk zonnepanelen op geluidschermen, in bermen langs wegen en sporen en op parkeerplaatsen te realiseren” en “zonnevelden zo in te richten dat zij bijdragen aan biodiversiteit”.	Voor de ontwikkeling van projecten op geluidsschermen, in bermen langs wegen en sporen en op parkeerplaatsen adviseren we dit samen met de andere gemeenten in de regio Gooi- en Vechtstreek op te pakken. Dit vanuit het oogpunt van efficiëntie en de benodigde kennis en kunde. Naar de RES 1.0 maar ook daarna kunnen er altijd nieuwe zoekgebieden worden toegevoegd. Dat is een continu proces.
6	We hebben als gemeente echter niet alle benodigde instrumenten in handen om zonne-energie op alle geschikte daken in 2030 binnen handbereik te brengen. Daarom is het onze wens om binnen de RES NHZ te verkennen hoe we samen zonne-energie op alle geschikte daken en parkeerplaatsen kunnen realiseren in 2030	Regio Gooi- en Vechtstreek start samen met gemeenten, provincie en stakeholders een pilot voor zon op grote daken. Daarnaast wordt in de RES 1.0 een overzicht geboden van de instrumenten die komende jaren beschikbaar zijn voor de uitvoering van zon op dak te bevorderen.

Gemeente Blaricum

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Hoewel het zoekgebied vooralsnog een denkrichting biedt voor de RES 1.0, is de gemeenteraad van Blaricum van mening dat het zoekgebied ten oosten van de Stichtsebrug gezien de landschappelijke waarde en beschermde status wordt afgewezen.	De gemeente waarin het zoekgebied is gelegen is bepalend. Zij is namelijk het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor lokale Omgevingsverordening Daarom wordt het zoekgebied voor wind in ten oosten van de Stichtse brug geschrapt in de RES 1.0.

2.	De gemeenteraad van Blaricum ziet goede mogelijkheden de zoekgebieden zon op daken, zon op parkeerplaatsen en zon op het geluidsscherm langs de A27 maximaal te benutten. Daarnaast wil de gemeenteraad mee geven om in de RES 1.0 een extra zoekgebied voor een zonneveld langs de A27, gelegen tussen het wegdek en de geluidswal, ter hoogte van de wijk Blaricummermeent, toe te voegen.	Vanuit de RES regio NHZ zien we mogelijkheden om op de door u genoemde plekken zoveel mogelijk zonne-energie op te wekken. Het extra zoekgebied zullen we toevoegen aan de RES 1.0.
3.	De kansen voor geothermie en aquathermie als alternatieve energiebron in Blaricum dienen volwaardig te worden meegewogen als oplossingsrichting.	Geothermie en Aquathermie zijn warmtebronnen die het best tot hun recht komen als zij ook voor warmte worden ingezet. Het omzetten van warmte naar elektriciteit leidt namelijk tot verlies. Voor de duidelijkheid vermelden we hierbij dat deze bronnen daarom niet meetellen voor het bod om elektriciteit op te wekken. Wel krijgen deze bronnen waar mogelijk een plek in de Transitievisie Warmte.
4.	De gemeenteraad van Blaricum pleit voor het voorlopige behoud van het gasnetwerk, om aan de huidige energiebehoefte te kunnen blijven voldoen en verzoekt de instandhouding van het bestaande gasnet een plaats te geven in de RES 1.0.	De gasleveringsplicht is wettelijk verankerd en daarmee is het behoud van het gasnetwerk gewaarborgd. Het opnemen hiervan in de RES 1.0 heeft geen toegevoegde waarde.
5.	De gemeenteraad van Blaricum is van mening dat het betrekken van de inwoners van ons dorp bij de totstandkoming van de concept RES 1.0 van Blaricum onvoldoende heeft plaatsgevonden. Om te komen tot een noodzakelijk draagvlak voor de gekozen maatregelen is een majeure verbetering van het informatie- en participatieproces in de toekomst noodzakelijk.	Met de ontwikkeling van de concept-RES zijn de eerste stappen gezet in een participatieproces op weg naar de RES 1.0, 2.0 en verder. Naarmate de Regionale Energiestrategie concreter wordt met betrekking tot de locaties voor grootschalige opwek van duurzame energie met zonne- en windenergie, zullen bij een zoekgebied betrokken gemeenten steeds nadrukkelijk bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden in de omgeving van het betreffende zoekgebied willen betrekken. Het gaat hierbij niet alleen om het bepalen van de mogelijkheden, maar ook om te inventariseren in hoeverre mensen in de omgeving financieel zouden willen participeren in windturbines en zonneweides.
6.	De gemeenteraad van Blaricum is van mening dat de financiële consequenties van de concept RES NHZ voor de gemeente als ook voor onze inwoners vooralsnog onduidelijk zijn en verzoekt daarom de definitieve RES NHZ 1.0 te voorzien van kostenindicaties zodat deze meegenomen kunnen worden in de finale besluitvorming.	De financiële doorrekening zal op basis van de nadere concretisering van de zoekgebieden worden gemaakt en in de RES 1.0 worden opgenomen. Een financiële doorrekening van de concept-RES was niet gepland.

Gemeente Huizen

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	De gemeente Huizen pleit voor behoud van de bestaande aardgasinfrastructuur met het oog op het toekomstig gebruik van duurzame gasvormige energiedragers, zo lang niet duidelijk is welke nieuwe energiebron in de wijk zal worden aangelegd.	De gasleveringsplicht is momenteel wettelijk verankerd en daarmee is het behoud van het gasnetwerk gewaarborgd. Het opstellen van een visie op een aardgasvrije warmtevoorziening voor wijken in de gemeente, en de rol van het aardgasnet daarbij, komt aan de orde in de gemeentelijke Transitievisie Warmte. Het nu opnemen van het behoud van de aardgasinfrastructuur in de RES 1.0 heeft daarom geen toegevoegde waarde.
2.	De gemeente Huizen pleit voor een bufferzone van 600 meter om woningen waar geen windturbines mogen worden geplaatst. (De raad maakt via amendement toepassing van kleine en middelgrote windturbines wel mogelijk.)	Bij het opstellen van de concept-RES is uitgegaan van landelijke regelgeving voor afstanden tot windturbines, namelijk: – voor verspreid liggende woningen: 198 meter – voor woonkernen: 475 meter. Aanvullende lokale of regionale beleidsregels zijn niet opgenomen in RES-scenario's. Dit geldt ook voor de 600 meter afstand wind tot woningen (verspreid liggende woningen en woonkernen), zoals opgenomen in de Provinciaal Ruimtelijke Verordening. De reden hiervoor is dat de gemeente en/of provincie weinig invloed heeft op de landelijke regelgeving, maar wel op het eigen beleid. Het is voorstelbaar dat er in sommige gebieden mogelijkheden zijn om een kleinere afstand aan te houden, afhankelijk van o.a. de situatie en het draagvlak. Door in de foto-documenten en de scenario's uit te gaan van landelijke regelgeving, wordt voor de concept-RES met een groter zoekgebied gewerkt, waardoor er meer ruimte is voor maatwerk per gebied. Het is uiteindelijk aan de betreffende gemeente om in lokaal ruimtelijk beleid vast te leggen welke afstand in acht moet worden genomen. Indien de gemeente Huizen ervoor kiest om 600 meter als afstand aan te houden, en die afstand vertaalt in lokale ruimtelijke regels, dient deze afstand voor grote windturbines in acht te worden genomen. Bron: https://energieregionhz.nl/vraag-en-antwoord, "Gevolgen van de RES voor mijn omgeving"

Wensen en bedenkingen – Amendementen

Nr.	Amendement	Reactie
1.	De gemeente Huizen pleit er voor dat het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek zich in de RES-regio Noord-Holland Zuid expliciet uitspreekt tegen het aanmerken van het Gooimeer als experimenteergebied	De gemeente waarin het zoekgebied is gelegen, is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het lokale ruimtelijke beleid en lokale regelgeving.

		Het zoekgebied (experimenteergebied) in het Gooimeer behoort tot het grondgebied van de gemeente Gooise Meren. De gemeenteraad van Gooise Meren heeft zich uitgesproken tegen het uitwerken van dit zoekgebied in de RES 1.0. Voor de RES 1.0 vervalt daarmee dit zoekgebied.
2.	De gemeente Huizen pleit er voor dat het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek zich in de RES-regio Noord-Holland Zuid expliciet uitspreekt tegen zoekgebieden voor zon- en windenergie in de RES 1.0, voor zover deze gelegen zijn in of aangrenzend aan beschermde natuurgebieden.	De gemeente waarin het betreffende zoekgebied is gelegen, is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het lokale ruimtelijke beleid en lokale regelgeving. De wens wordt overgenomen voor zover het om zoekgebieden in de gemeente Huizen gaat. Voor zoekgebieden in andere gemeenten is het standpunt van de betreffende gemeente waarin het zoekgebied ligt bepalend.

Gemeente Laren

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	De zoekgebieden nabij de Larense Wasmeren voor windturbines (zoekgebied 09) en het zoekgebied voor zonnepanelen (zoekgebied 07) zijn onacceptabel vanwege de grote negatieve gevolgen voor deze kwetsbare natuur	Zoekgebied 9 ligt ter hoogte van de afslag Hilversum (A27) en ligt niet nabij de Larense Wasmeren. Zoekgebied 7 ‘Ten oosten van Anna’s Hoeve” ligt op en rond de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Dit was op de RES-kaart niet goed zichtbaar. Aangezien zoekgebied 7 op en rond de rioolzuiveringsinstallatie ligt, is geen sprake van grote negatieve gevolgen voor de natuur. Zoekgebied 7 zal beter worden weergegeven op de RES kaart, zodat de locatie beter zichtbaar is.
2.	Het aanbrengen van zonnepanelen op parkeerterreinen in de bebouwde kom van Laren is onacceptabel;	De gemeente waarin het betreffende zoekgebied is gelegen, is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het lokale ruimtelijke beleid en lokale regelgeving. Dat geldt ook voor zonnepanelen boven parkeerterreinen in Laren. We kunnen ons goed voorstellen dat, in verband met een beschermd dorpsgezicht of in de nabijheid van monumentale gebouwen, zonnepanelen boven een parkeerplaats niet wenselijk zijn. We gaan er vanuit dat andere locaties binnen de bebouwde kom, waar geen sprake is van beschermd dorpsgezicht en/of monumentale gebouwen, nog wel een optie zijn.
3.	De raad van Laren wenst dat kernenergie en de financiële doorberekening daarvan worden meegenomen in de RES NHZ.	De RES gaat in op oplossingen die binnen de invloedsfeer en de mogelijkheden van de regio liggen. Bij kernenergie komt de landelijke overheid in beeld. Om de doelen van 2030 uit het Klimaatakkoord te halen zijn kerncentrales niet geschikt. Tijd die nodig is voor de bouw van een kerncentrale duurt langer dan 2030. Tot op heden is er geen signaal dat er nieuwe vergunningen voor kernenergie worden vergeven voor 2025. Zie voor uitgebreidere reactie bijlage 3-kernenergie.

Wensen en bedenkingen – motie

Nr.	Motie	Reactie
	overwegende dat: - de gemeente Laren, inclusief de GNR-gronden, onderscheidend is met haar aanwezige rijke `groene kapitaal'; - bekend is dat 1/3 deel van de CO2-reductie van bomen afkomstig is en Laren dus in flinke mate bijdraagt aan CO2-reductie; - deze aanwezige CO2-reductie niet wordt meegewogen bij de RES doelstellingen; - wij van mening zijn dat dit wel zou moeten gebeuren; Verzoekt het college: 1) Deze waardevolle bijdrage aan CO2-reductie door Laren onder de aandacht van de regio/RES te brengen; 2) Ons aanwezige groene kapitaal, inclusief de GNR-gronden, te kwantificeren in CO2-afvang en mee te laten wegen in het aandeel van Laren in het bod van de RES.	De RES is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energieopwekking (35 TWh), de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (van fossiele naar duurzame bronnen) en de daarvoor benodigde opslag- en energie-infrastructuur. Deze keuzes worden vertaald naar gebieden, projecten en naar de implementatie en uitvoering van die projecten. De aanwezige groene kapitaal maakt geen onderdeel uit van de CO2 reductie voor de geraamde doelstelling van 35 TWh voor de alle energieregio's gezamenlijk.

Gemeente Weesp

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Geen biomassa als duurzame energiebron • Om in de RES 1.0 voor Weesp op te nemen dat Weesp biomassa niet ziet zitten als duurzame energiebron en Weesp geen ruimte geeft binnen de gemeentegrens om energie op te wekken uit biomassa	Biomassa wordt niet ingezet als duurzame energiebron.
2.	Bestaande zichtlijnen respecteren • Bij het concept RES NHZ een zienswijze in te dienen waarin is opgenomen een pleidooi dat de bestaande zichtlijnen van de Weesper polders worden gerespecteerd.	In de Weesperpolders wordt rekening gehouden met bestaande zichtlijnen.
3.	Inzetten op betrokkenheid en (financiële) participatie • Om in het vervolgproces vorm te geven aan de betrokkenheid en participatie van bewoners en het bij de uitvoering van projecten expliciet	Bij de verdere uitwerking van zoekgebieden wordt nadrukkelijk gezocht naar (financiële) betrokkenheid van bewoners.

	mogelijk te maken dat omwonenden de kans krijgen om mee te delen in de opbrengsten	
4.	Indien realistisch heeft geothermie voorkeur voor windturbines • Bij veelbelovende resultaten uit het onderzoek naar geothermie, in te zetten op geothermie alvorens onderzoek te doen naar de locaties voor windenergie in Weesp	Geothermie en Aquathermie zijn warmtebronnen die het best tot hun recht komen als zij ook voor warmte worden ingezet. Het omzetten van warmte naar elektriciteit leidt namelijk tot verlies. Voor de duidelijkheid vermelden we hierbij dat deze bronnen daarom niet meetellen voor het bod om elektriciteit op te wekken. Wel krijgen deze bronnen waar mogelijk een plek in de Transitievisie Warmte.

Wensen en bedenkingen - motie

Nr.	Motie	Reactie
1.	de Aetsveldsepolder te schrappen als zoekgebied voor windturbines in Weesp,	De gemeente waarin het zoekgebied is gelegen is bepalend. Zij is namelijk het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor lokale Omgevingsverordening. Daarom wordt het zoekgebied voor wind in de Aetsveldsepolder geschrapt in de RES 1.0

Gemeente Wijdemeren

Wensen en bedenkingen - motie

Nr.	Motie	Reactie
1.	De gemeente Wijdemeren als wens op de concept RES aangeeft dat de deelregio Gooi & Vechtstreek opgeroepen wordt om onderzoek te doen naar en bij een verwacht positief effect, startprojecten te faciliteren op het gebied van: - Gebouwgebonden financiering - Baatbelasting, erfpacht en kwalitatief recht.	Deze wens is zeker relevant voor de energietransitie maar ligt buiten de afbakening van de RES.
2.	De gemeente Wijdemeren (eventueel met behulp van de provinciale tool voor zon-parkeren), onderzoek gaat doen naar de mogelijkheden binnen onze gemeente waar wij zo snel mogelijk zon-parkeren kunnen gaan introduceren en een voorstel hiervoor, inclusief financieringsopties van zon-parkeren naar de raad zal sturen.	*Dit is een advies aan het college van Wijdemeren.*

Wensen en bedenkingen - amendement

Nr.	Amendement	Reactie
1.	De wens naar voren te brengen op de Concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland-Zuid voor Wijdemeren en de regio Gooi en Vechtstreek meer in te zetten op windenergie.	Uw wens is via deze reactienota bekend gemaakt aan de regio Gooi en Vechtstreek. De wens is duidelijk, maar afhankelijk van wat elke gemeente uiteindelijk op eigen grondgebied wil en kan realiseren.

Haarlemmermeer

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio Haarlemmermeer op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Reacties, wensen en bedenkingen – Amendementen

Nr.	Amendement	Reactie
1.	Amendement van de raad d.d. 14 mei 2020 t.a.v. de begrenzing van het zonnecarré (betreft wijziging op raadsvoorstelnummer 2020.0000707) (incl. Informatie over verwerking van het amendement op het beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer, kenmerk 3870366).	Het amendement is ingebracht in de regio Noord-Holland Zuid; we gaan er van uit dat dit amendement in de RES 1.0 wordt verwerkt.

Reacties, wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Wat is plan B als er een kink in de kabel komt waardoor de beoogde opwek niet wordt gerealiseerd?	Dit is vooralsnog niet aan de orde. We willen ons eerst richten op het plan zoals opgenomen in de Concept-RES. Mochten we nadat RES 1.0 is vastgesteld (juli 2021) niet aan de doelstelling kunnen voldoen, dan is bijstelling daarna nodig.
2.	Hoe kan in voldoende elektriciteitsinfrastructuur worden voorzien? a. Hoe moet deze op orde komen? b. Wanneer komt er een voorstel voor onderstations? c. Neem ook een paragraaf op met betrekking tot de opslag van opgewekte energie.	a. We verwachten dat de partijen in de RES (o.a. Liander) samen zorgen dat wat wordt opgewekt, ook in de zo nodig vergrote infrastructuur zal passen. b. Er wordt volop over een oplossing gedacht en gesproken en dit heeft tijd nodig. c. Dit is een terecht punt maar de vraag is of we voor opslag al een paragraaf kunnen maken of dat dat iets voor de toekomst is. Het zou in elk geval goed zijn als innovaties opslag mogelijk gaan maken. We geven dit punt mee als onderwerp voor de regionale thematafels.
3.	Hoe betalen we de plannen voor opwek? a. De elektriciteitsinfrastructuur moet betaalbaar zijn, hoe gaan we daar mee om? b. Hoe kunnen we zorgen dat zonnepanelen betaalbaar zijn voor ‘mensen met minder’?	a. Zie het antwoord bij reactie 2.a: de partijen in de RES (o.a., gemeenten, Liander) hebben samen de verantwoordelijkheid om te zorgen dat de plannen voor opwek en infrastructuur betaalbaar zijn. b. Zonnepanelen voor (kleine) daken zijn geen onderdeel van de RES maar in de Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer (2019.0037699) hebben wij aangegeven dat wij in de energietransitie sturen op de laagst mogelijke kosten voor o.a. inwoners en dat de transitie billijk moet verlopen.
4.	De energietransitie biedt economische en werkgelegenheidskansen en het is belangrijk om in de plannen ruimte te houden voor innovaties. a. Kan de gemeente samen met onderwijsinstellingen plannen maken voor opleidingen gericht op de nieuwe energiebronnen? b. Houd ruimte voor innovaties zoals kernenergie. c. De energietransitie biedt economische en werkgelegenheidskansen; innovaties zijn daarbij belangrijk.	a. De energietransitie biedt inderdaad goede werkgelegenheidskansen maar nu er vraag is naar opleidingen op dit gebied, hoeft de gemeente dat niet te organiseren maar worden die opleidingen vanzelf aangeboden. b. Het is inderdaad belangrijk dat innovaties bijdragen aan het mogelijk maken van de energietransitie. Kernenergie wordt niet behandeld in de RES. c. De energietransitie biedt inderdaad goede werkgelegenheidskansen, daarom geven we dit punt (innovaties) mee als onderwerp voor de regionale thematafels.
5.	Het aantal deelnemers aan de participatieronde in Noord-Holland Zuid is gering.	Via sociale media en lokale huis-aan-huis bladen zijn de inwoners van Noord-Holland Zuid breed uitgenodigd. Ook andere stakeholders zoals dorpsraden hebben wij op verschillende momenten betrokken. Daarnaast hebben ook gemeenteraden een belangrijke verantwoordelijkheid om bij de

		RES de inwoners te vertegenwoordigen. De raad is uitvoerig betrokken geweest: bij de ontwikkeling van het zonbeleid, de RES-serious games en -ateliers, de sessies rond o.a. de Startnotitie en de Concept-RES en zal besluiten over de RES 1.0.
6.	Wij zijn het met de keuze voor wind- en zonopwek niet eens. Nu kernenergie onbespreekbaar is zullen we nog wel een tijd op fossiele energie leven.	In de door de raad vastgestelde Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer (2019.0037699) zijn de gemeentelijke doelstellingen voor wind- en zonopwek uiteengezet en is vermeld waarom dit nodig is. Kernenergie wordt niet behandeld in de RES maar we doen wel een goed bod om bij te dragen aan de RES.
7.	Waarom zetten we zo hoog in dat we in Nederland samen over de 35 TWh heen gaan, terwijl de transportcapaciteit dat niet aan kan en investeringen van nu, later een hoger rendement hebben?	Het bod van Haarlemmermeer voorziet alleen in het opwekken van voldoende energie voor wat we lokaal gebruiken. Grote energieverbruikers zoals bijvoorbeeld Schiphol en datacenters vallen dus buiten ons bod.
8.	Goed om op te plussen in de ambitie voor opwek en het goede voorbeeld te geven.	We wekken in het plan nu voldoende op voor het lokale energiegebruik. In de raad is ook besproken hoe het kaartbeeld wordt bij meer dan lokale opwek. Dat beeld is onhaalbaar maar we brengen nu een realistisch bod uit.
9.	Waarom kan in Haarlemmermeer-Zuidwest woningbouw en / of recreatie niet worden gecombineerd met wind opwek?	De gemeente wil woningbouw niet bemoeilijken door het toestaan van windmolens. Bovendien heeft Haarlemmermeer een realistisch bod gedaan.

IJmond & Zuid-Kennemerland

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gemeente Beverwijk

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Beverwijk is al erg vol, de ruimte is beperkt en er zijn bovendien grote ruimtelijke opdrachten. Zorgvuldige inpassing van windmolens en zonnepanelen is dus extra belangrijk.	De ruimtelijke beperkingen en opdrachten zijn bekend, toch lijken er desondanks mogelijkheden voor zonnepanelen en windmolens. Door het betrekken van de bevolking, stakeholders en ook stedelijk- en landschappelijk ontwerpers bij de uitwerking van de zoekgebieden naar concrete projecten, kan duidelijk worden wat er mogelijk is en wat niet. Onderdeel van dat proces is om te bekijken in hoeverre de lokale bevolking kan participeren in deze projecten.
2.	De Concept-RES gaat alleen over wind, zon en een beetje warmte. Verlies de rest niet uit het oog! Innovatieve ontwikkelingen, biogas, waterstof, kernenergie, opslag, etc.	Voor de RES geldt dat de opgave van 35 TWh in 2030 behaald moet worden. Er is geen tijd om te wachten op innovaties. Bovendien wordt de opgave dan steeds groter. In kortere tijd moeten we dan meer doen. Kosten zullen hierdoor toenemen. Zowel in het versneld toepassen van duurzame technieken als in de kosten voor het beheersen van de gevolgen van klimaatverandering. Nieuwe technologie komt er alleen wanneer er vraag is. Het is daarom van belang om vraag te creëren, door nu te investeren in de duurzame technieken. De markt zorgt voor efficiëntere producten of andere technologieën juist doordat producten nu worden aangeschaft en toegepast. Zo wekt een zonnepaneel steeds meer elektriciteit op. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat om de twee jaar de RES wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. Dit betekent ook dat windmolens en zonnepanelen er niet voor eeuwig hoeven te staan. In de toekomst zullen deze waarschijnlijk plaats maken voor slimmere oplossingen. Biogas Naast de opwek van wind- en zonne-energie, wordt ook hernieuwbare elektriciteit opgewekt uit biogas (covergisting, stortgas, GFT, VGI en RWZI) en door de verbranding van afval en biomassa. Deze opwek wordt niet meegenomen in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) op land, maar wordt wel benoemd in de RES en telt mee om uiteindelijk als regio energieneutraal te worden. Kernenergie Kernenergie is mogelijk een oplossing voor de lange termijn (vanaf 2030) en niet voor de korte termijn (tot 2030). Naast de publieke opinie op dit onderwerp is met name het vergunningstraject voor een nieuwe centrale zeer lang. Nieuwe centrales dienen zorgvuldig ingepast te worden ten behoeve van de nationale veiligheid. Tot op heden is er geen signaal dat er nieuwe vergunningen voor kernenergie worden vergeven voor 2025. Daarbij is kernenergie relatief duur qua opwekking en biedt weinig flexibiliteit in balans tussen vraag en aanbod.

		Nieuwe technologieën, zoals Thorium en mini-kerncentrales, zijn momenteel nog niet in marktomstandigheden produceren. De technologische ontwikkeling is nog niet ver genoeg en ook deze centrales zullen met de nodige voorzichtigheid ingepast dienen te worden in belang van nationale veiligheid. Verwachting is dus dat qua technologische ontwikkeling en qua beschikbare vergunningen deze opwektechnologie geen rol gaat spelen tot 2030. De RES gaat daarom in op oplossingen die wél binnen onze invloedsfeer en binnen de mogelijkheden van de regio liggen. Bij kernenergie komt bovendien de landelijke overheid in beeld (Tweede Kamer). Die zal dan moeten besluiten om kernenergie wel of niet mogelijk te maken, bijvoorbeeld met wetgeving, financiering van onderzoek of subsidies. Waterstof Waterstof is geen duurzame productie- maar een transport- en conversietechnologie. Het levert zelfstandig geen bijdrage in het verduurzamen van de bestaande productiemix. Waterstof moet zelf eerst worden geproduceerd, voor groene waterstof is zon/windenergie nodig. Op termijn is waterstof een goed middel om grote hoeveelheden energie op te slaan of te transporteren als er excessen zijn in duurzame stroomproductie. Daarbij moet wel bedacht worden dat productie van waterstof en eventueel weer terugomzetten naar (b.v.) elektriciteit conversieverliezen geeft.
3.	Rekening houden met infrastructuur voor elektriciteit.	In de RES wordt rekening gehouden met het antwoord op de vraag of het elektriciteitsnetwerk de gekozen oplossingen aankan. De netwerkbeheerders zitten hiervoor aan tafel. Zij zijn partner van de Energieregio Noord-Holland Zuid. Zij rekenen alles door en denken mee. Ook over de mix van hernieuwbare energiebronnen en toekomstige innovaties. Specifiek voor de IJmond is er nog relatief veel ruimte op de bestaande netwerken. Bovendien is er veel elektriciteitsverbruik in deze regio, dus slimme koppeling van opwek en vraag heeft hier mogelijkheden en voorkomt extra belasting van het netwerk.
4.	Ook isolatie van gebouwen en zonnepanelen op kleine daken zijn belangrijk.	In de landelijke opgave van de RES is rekening gehouden met een landelijke energiebesparingsdoelstelling. Een extra inspanning op energiebesparing levert niet een kleinere opgave voor opwek op. Daarnaast is energiebesparing niet in de concept-RES benoemd, ook omdat er met betrekking tot dit punt al veel in de regio gebeurt. In de volgende stap naar RES 1.0 wordt dit inzichtelijk gemaakt. In de opgave van de RES is rekening gehouden met toename van zonnepanelen op woningen (landelijk 7 TWh). Dit telt dus niet mee in de 35 TWh, anders zou dit dubbel meegerekend worden. Als de gerealiseerde opwek landelijk boven de 7 TWh uitkomt, dan telt het wel mee in de 35 TWh.
5.	De keuze om windmolens te plaatsen langs de A9 roept vragen op.	Terechte opmerking. Er is grote drukte binnen dit zoekgebied op allerlei terrein en die strekt zich ook uit over een reeks gemeenten. Eigenlijk in een aaneenschakeling van zoekgebieden langs de A9 van Alkmaar tot Haarlem. Daarom neemt de provincie het voortouw om hier in gezamenlijkheid naar te gaan kijken. De aansluiting A8/A9 en alle negatieve effecten die daarmee gepaard gaan, met name voor de direct omwonenden, zullen zeker meewegen bij het zoeken naar

		geschikte locaties voor wind- en zonne-energie.
6.	De windmolens voorzien op het TATA steel industriegebied roepen vragen op met betrekking tot de volksgezondheid.	Dat is zeker het onderzoeken waard. In eerste reactie: windmolens halen energie uit de luchtstroming, waardoor die verminderd. Daardoor zal verspreiding van (fijn)stof waarschijnlijk eerder afnemen dan toenemen door de plaatsing van windmolens. Maar het is wel belangrijk om goed te bekijken of dit overal en in alle situaties ook klopt. Uiteraard wordt standaard al rekening gehouden met effecten als slagschaduw en geluidsoverlast bij de plaatsing van windmolens.
7.	Participatie en lokaal eigendom.	Het Klimaatakkoord stelt dat het streven is om 50% van de opwekcapaciteit van duurzame energie in lokaal eigendom te laten zijn. Dat is een belangrijk richtsnoer voor ons, waarbij de wethouders in de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland hebben gezegd dat eerder als ondergrens te beschouwen. We zetten daar ook stevig op in, in samenwerking met allereerst de lokale bevolking, energiecoöperaties, andere organisaties en bedrijven. Als het daarmee niet (helemaal) lukt zijn regionale energiecoöperaties en andere organisaties en bedrijven ook welkom.
8.	Het college herkent de impact op landschap en leefomgeving, met name ook rondom de toekomstige aansluiting A8-A9. Het college heeft daarbij twijfels of het plaatsen van windmolens rondom deze aansluiting niet te veel extra impact heeft. Om deze reden acht het college het wenselijk de zone A9 ter hoogte van de geplande aansluiting A8 alleen aan te duiden als zoekgebied zon, waarbij zij, mits hiervoor voldoende draagvlak is, bereid is eventueel het gesprek aan te gaan over het plaatsen van windmolens in een later stadium	Terechte opmerking. Er is grote drukte binnen dit zoekgebied op allerlei terrein en die strekt zich ook uit over een reeks gemeenten. Eigenlijk in een aaneenschakeling van zoekgebieden langs de A9 van Alkmaar tot Haarlem. Daarom neemt de provincie het voortouw om hier in gezamenlijkheid naar te gaan kijken. De aansluiting A8/A9 en alle negatieve effecten die daarmee gepaard gaan, met name voor de direct omwonenden, zullen zeker meewegen bij het zoeken naar geschikte locaties voor wind- en zonne-energie.
9.	2.De tekst zoals opgenomen in H 7.5 (pagina 145 -148 in de concept-RES) en pagina 196 (datacenters), met de volgende opmerking: De passage over de locaties van de datacenter(s) is feitelijk niet – meer - juist. Het 4e cluster gaat volgens de laatste stand naar Almere/Lelystad. Tekstwijzigingsvoorstel daarom: schrappen: vanaf " Vanuit . is daarom slim t/m Velsen-Beverwijk". "Die keuze wordt gemaakt in MRA etc" blijft staan en is laatste zin.	Passage zal aangepast worden conform de laatste stand van zaken.

Gemeente Bloemendaal

Wensen en bedenkingen – Motie

Nr.	Motie	Reactie
1.	Daarnaast verzoekt de raad het college om: 1. Met voorrang zonnecollectoren op daken van scholen in de gemeente en andere grote gebouwen die daarvoor geschikt zijn, zoals mogelijk NS-station Bloemendaal, te realiseren; 2. Het stimuleren van energiebesparing van particuliere woningen middels zonnepanelen en	Ten aanzien van het bevorderen van zonnedaken zal het college dit actief oppakken. Op dit moment worden de voorbereidingen gestart om een routekaart voor het maatschappelijke vastgoed in Bloemendaal op te stellen. Dit is immers afgesproken in de sectorale routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed, die in juli vanuit de VNG is verschenen. Daarbij worden de mogelijkheden voor verduurzaming per object opgenomen, gericht op vermindering van de Co2 uitstoot per object en de portefeuille als geheel.

	isolatievoorzieningen voort te zetten met de huidige middelen (Zonneatlas, Energiecoaches); 3. De afstemming tussen de RES en de landelijke initiatieven op het gebied van energie uit water binnen de RES onder de aandacht te brengen.	Tegelijk met deze inventarisatie zullen de mogelijkheden voor opwekking van duurzame elektriciteit en warmte per object worden bekeken en waar mogelijk worden uitgevoerd. Dit onderwerp komt in 2021 langs in uw raad. Het stimuleren van energiebesparing van particuliere woningen wordt gecontinueerd vanuit diverse middelen en partijen, overigens niet enkel de gemeente. De hele keten van vastgoedpartijen (makelaar, taxateur, financier) krijgt in toenemende mate een rol in informatievoorziening ten aanzien van verduurzamingsmogelijkheden. Aanvullend wijst de gemeente ook op de landelijke subsidieregelingen vanuit rvo.nl en blijven we inzetten op goede informatie en verwijsmogelijkheden, zoals het Duurzaam Bouwloket. De organisatiestructuur van de RES, alsmede de deelnemende gemeentes merken in toenemende mate dat ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Vanuit diverse partijen worden systeemstudies (Liander) gedaan, of studies naar de mogelijkheden van bijvoorbeeld aquathermie, zoals laatst de Provincie Noord-Holland heeft gedaan. De energietransitie in de gebouwde omgeving staat niet op zichzelf. Ook ontwikkelingen daarbuiten, zoals de ontwikkelingen van elektrische mobiliteit, of bijvoorbeeld de ontwikkelingen in duurzame gassen als waterstof, zullen invloed hebben op het tempo en de mogelijkheden, zowel binnen de RES als daarbuiten.

Gemeente Haarlem

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Bij de verdere uitwerking van de RES NHZ dient zorgvuldig te worden omgegaan met de natuurgebieden in de regio (groene zoom, NNN-gebieden): • transparantie in de afweging tussen ecologie, groen, recreatie en schoonheid enerzijds en mogelijkheden opwekken duurzame energie is hierbij essentieel. • natuurpositief ontwikkelen van de opwek is een belangrijke voorwaarde. In de RES worden de natuurgebieden ontzien en opwek (wind en zon) aan de randen van bebouwd gebied toegevoegd.	In de RES zijn afwegingen gemaakt voor het behouden van hoogwaardige natuur. Ook in verdere uitwerking van de zoekgebieden gelegen in de natuur zal er aandacht zijn voor de raakvlakken met biodiversiteit en ook andere waarden van een zoekgebied. Het versterken van de biodiversiteit en het vergroten van het aandeel duurzame energie zijn twee evenredig belangrijke doelstellingen.
2.	Indien nodig voor het behalen van voldoende draagvlak hebben kleinschalige projecten de voorkeur van de raad, hoewel kleinschalige projecten minder kostenefficiënt zijn.	De RES richt zich primair op de opwek van grootschalige duurzame energie om zo te voldoen aan de landelijke doelstelling van 35 TWh opwek in 2030 van het klimaatakkoord. De schaalgrootte van een project kan verschillen per zoekgebied en per gemeente. Bij de uitwerking van de zoekgebieden zal altijd een afweging worden gemaakt tussen de grote van het project, de

		businesscase en de impact op de omgeving.
3.	Haarlem hecht groot belang aan het lokaal kunnen benutten van duurzaam opgewekte energie, 50 % van de opwek zou in lokaal eigendom moeten komen, waarbij gebruik kan worden gemaakt van lokale energiecoöperaties	In de RES is 50% lokaal eigendom opgenomen als ambitie. De energiecorporaties zijn daarvoor van groot belang. In de regio IJZK gaan gemeenten en energiecorporaties samen optrekken om deze ambitie vorm te geven.
4.	De RES moet leesbaarder worden door kortere teksten, betere onderlinge vergelijkbaarheid deelregio's, duidelijkere kaarten, meer financiële onderbouwing en cijfers over wat verschillende projecten bijdragen in ofwel TJ ofwel TWh.	Tips over de leesbaarheid van de teksten en de duidelijkheid van kaarten worden meegenomen richting de RES 1.0. In de RES is in beeld gebracht waar de zoekgebieden zijn voor wind en zon. Wanneer deze worden onderzocht op kansrijkheid voor een projectlocatie moet specifieker worden wat de opwekpotentie is. In Haarlem is met het Actieplan Schone Energie daar vorm aan gegeven.
5.	Elk project dat voort zal vloeien uit de nader te onderzoeken zoeklocaties, wordt eerst in de vorm van een startnotitie aan de Commissie voorgelegd met aandacht voor de financiële consequenties.	Het uitwerken van de zoekgebieden en de besluitvorming daarover ligt bij de gemeenten. Afspraken over het voorleggen van de consequenties van een project kan via een startnotitie. De projecten die al lopen kunnen hiervan afwijken.
6.	Bij de uitwerking van de RES NHZ dient zo veel als mogelijk te worden ingezet op bewezen duurzame energiebronnen. Haarlem hecht waarde aan een laag risico op investeringen die gepaard gaan met de uitvoering van de RES.	De RES kent een landelijke doelstelling van 35 TWh duurzame opwek. De doelstelling krijgt invulling door het benutten van grootschalige elektriciteitsopwekking van bewezen technieken. Op dit moment zijn dit zon en wind. Wij onderschrijven echter het belang van innovatie en de kansen die dit biedt. De RES wordt daarom per twee jaar geactualiseerd. Hierdoor kunnen nieuwe ontwikkelingen tijdig een plek krijgen.

Gemeente Heemskerk

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Geef in de definitieve RES aan hoe ondersteuning wordt verleend aan lokale en regionale initiatiefnemers voor projecten voor zon of wind. Met de juiste ondersteuning kunnen lokale initiatieven succesvolle projecten uitvoeren die kunnen rekenen op veel draagvlak én die lokaal eigendom in de praktijk brengen.	Het belang van ondersteuning aan lokale en regionale initiatiefnemers wordt onderschreven. Hier zal in de uitwerking van de RES1.0 aandacht voor worden gevraagd. Met ondersteuning vanuit het consortium hebben de gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk een proces ingericht dat via een aantal bijeenkomsten leidt tot een concretisering van de zoekgebieden Tata Steel, A9 en NZKG met een zo breed mogelijk draagvlak binnen het gegeven tijdsbestek. Vanwege het belang om de zoekgebieden langs de A9 met elkaar in verband te brengen en te kijken of er regionale afspraken gemaakt kunnen worden, heeft de Provincie het initiatief genomen om hierbij het voortouw te nemen.
2.	Neem "tenminste 50% lokaal eigendom" op als norm voor projecten voor zon of wind op land. Dit voorkomt dat investeerders met subsidies en voordelen van de opbrengst aan de haal gaan en vergroot het draagvlak onder de lokale bevolking.	Zoals afgesproken in het Klimaatakkoord wordt voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land gestreefd naar 50% lokaal eigendom. Dit wordt gezien als een belangrijk middel onder meer om draagvlak voor de energietransitie te versterken, want hiermee blijven de baten van een project in de regio en profiteert de omgeving ervan. Per project en met lokale

		partijen zal gezocht worden naar een realistische en evenwichtige verhouding.
3.	Houd rekening met lange doorlooptijden en verlies van projecten. Niet alle zoeklocaties zullen resulteren in succesvolle projecten. Houd bij het opstellen van de ambities rekening met afvallers en zorg dat andere projecten of zoeklocaties ervoor in de plaats komen.	Het verder onderzoeken van de zoekgebieden kan betekenen dat alternatieven moeten worden gezocht of dat plannen moeten worden aangepast. Het starten met het uitwerken van bepaalde zoekgebieden is onderdeel van het proces om invulling te geven aan de RES 1.0. Het gehele RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030, waarbij de RES in een cyclus van 2 jaar wordt geactualiseerd. Er kunnen zoekgebieden worden aangepast, verdwijnen of bijkomen. Ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie en locatiekeuzes voor hernieuwbare opwek zullen met deze cyclus worden doorgevoerd in de RES en hier zal ook besluitvorming over plaatsvinden.
4.	Maak een participatieplan. Borg sterke participatie in het proces en leg vast hoe dit in elke gemeente wordt uitgevoerd op weg naar de RES 1.0.	Op basis van de concept-RES wordt het participatieproces voortgezet, waarbij we als deelregio toewerken naar de invulling van de RES 1.0. Om daarbinnen zo efficiënt mogelijk in te spelen op de lokale situatie van zoekgebieden en (samenwerkende) gemeenten is de precieze invulling maatwerk per gemeente(n) en zoekgebied. De deelregio organiseert de participatie zoveel mogelijk met en rondom lokale partijen. Wanneer deze invulling van de participatie aanvulling behoeft, kan waar nodig gebruik worden gemaakt van partijen die acteren binnen andere gemeenten of op NHZ of landelijk niveau.
5.	Grote daken voor zonnepanelen zijn geen laaghangend fruit dus schep gunstige voorwaarden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een subsidieprogramma “versterken grote daken”.	Het is belangrijk om vanuit de energieregio Noord-Holland Zuid aandacht te vragen voor punten die nodig zijn voor een effectieve en tijdige uitvoering van de RES. De provincie Noord-Holland stimuleert de realisatie van zonne-energie op daken middels provinciale stimuleringsregelingen zoals genoemd in paragraaf 10.6 in de Concept-RES. Tegelijkertijd wordt erkend dat het thema zonne-energie nog volop in ontwikkeling is. De provincie staat daarom open voor nieuwe ideeën en samenwerking om zonne-energie te versnellen, ook in het kader van de RES.

Gemeente Heemstede

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Vergroten van de bewustwording onder inwoners.	Op het moment dat we concreet aan de slag gaan met de zon op parkeerplaatsen en zon op daken dan worden omwonenden actief geïnformeerd. Daarnaast worden inwoners ook geïnformeerd via diverse media over de warmtetransitie en de energietransitie. Voor beide trajecten worden inwoners gevraagd om te participeren in het proces om te komen tot realisatie.
2.	Actief informeren van inwoners over de impact (zoekgebieden). Ga actief in gesprek met buurgemeenten over impact rond gemeentegrenzen.	In de regiegroep IJmond Zuid Kennemerland is besproken dat bij participatie over de gemeentegrenzen het gebied rondom de zoekgebieden of projectlocaties worden geïnformeerd

		over de plannen. Daarnaast heeft ook het PBL in hun rapportage ten aanzien van de kwalitatieve toetsing van alle 30 RES'en hier aandacht voor gevraagd. Om de regio's niet afzonderlijk te beoordelen als het gaat om bijvoorbeeld landschappelijke waarden maar een duidelijk beeld van heel Nederland in ogenschouw te nemen.
3.	Opnemen van een risicoprofiel: 1. Financieel-economisch, financierbaarheid, subsidies en sluitende businesscases. 2. Infrastructuur (netcapaciteit, aansprakelijkheid en governance (falen) netcapaciteit).	Dit gaat verder dan de RES NHZ en geldt voor de gehele energietransitie de komende jaren. En hier is in het meerjarig RES programma veel aandacht voor. De infrastructuur en de bijbehorende aansprakelijkheid en governance is enigszins opgenomen in de netimpact studie van Liander aangaande de RES. In de RES 1.0 komt tot uitdrukking welke gevolgen de RES heeft op het netwerk en hoe we als regio's hier het beste mee om kunnen gaan. In deze impactstudie wordt aanbevolen om in de RES 1.0 een systeem-efficiënte RES op te stellen, gezamenlijk een uitvoeringsprogramma op te stellen om zorg te dragen voor het behoud van een robuust netwerk en de RES te verrijken om proactief te kunnen sturen op de energie-infrastructuur. Daarnaast vinden in de komende maanden gesprekken plaats aan thematafels waarvan de resultaten worden meegenomen in de RES 1.0. Een van de thematafels is het netwerk en de impact waarbij partijen als Liander, Tenned, de Gasunie, rijksoverheden, veiligheidsregio en dergelijke aan tafel zitten. Belangrijke vraagstukken aan deze thematafel zijn de mogelijkheden en knelpunten binnen de bestaande infrastructuur en hoe deze zich naar de toekomst gaat ontwikkelen. Hoe blijft het betaalbaar? En is het mogelijk om de verschillende energienetwerken op elkaar af te stemmen. Maar ook de volgende onderwerpen worden in dit verband besproken: 1. Welke relevante ontwikkelingen hebben invloed op de energienetwerken in Noord-Holland en welke gevolgen hebben deze op de realisatie van de doelstellingen van de RES? 2. Hoe kunnen we zon-op-dak realiseren in congestiegebieden (waar een tekort aan transportcapaciteit van elektra dreigt)? 3. Waar liggen mogelijkheden voor innovatieve oplossingen zoals waterstof en smart-grids? Daarnaast wordt ook de thematafel georganiseerd: 'RES in uitvoering, over lokaal eigendom en stimulerend beleid voor lokale initiatieven'. De aanleiding hiervoor is de in het Klimaatakkoord opgenomen uitgangspunt bij het realiseren van de doelstellingen voor hernieuwbare energie wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom in de uitvoering. Dit kan van invloed zijn op de financierbaarheid van projecten. De energiecoöperaties (VEINH in een manifest) en NMF/VEINH en de participatiecoalitie Noord-Holland hebben reacties op de concept-RES meegegeven, onder andere over lokaal eigendom en de rol van overheden om lokale initiatieven de ondersteunen en stimuleren. Zij vragen gemeenten en de provincie Noord-Holland om bij de uitvoering van de (concept) RES samen met hen op te trekken. De onderzoeksvragen die bij deze thematafel aan de orde komen zijn tenminste: 1. Wat is er nodig om het streven van 50% lokaal eigendom te halen? a. Hoe borg je streven 50% lokaal eigendom in beleid? b. Hoe kan 50% lokaal eigendom gefinancierd worden? (risico, iedereen doet mee)?

		c. Welke doelgroep kan een koploperspositie innemen en wat is daarvoor nodig? d. Geef een overzicht van inspirerende en concrete voorbeelden 2. Welke instrumenten/mogelijkheden hebben overheden om de ontwikkeling van de lokale initiatieven te stimuleren? Te denken aan het gemeentelijk vastgoed/daken bieden kansen, wie ontwikkelt deze projecten, kunnen deze en rol spelen in streven 50% lokaal eigendom? Hoe kun je grondspeculatie voorkomen? Het wegnemen van schade voor omwonenden, hoe doe je dat?
4.	Blijf in gesprek met ProRail over mogelijkheden langs het spoor en het station.	Op regionaal niveau (RES Noord Holland) zijn gesprekken met alle Rijksbedrijven zoals ProRail, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Defensie. Het programma Opwekking van Energie op Rijksvastgoed (OER) brengt in beeld welke ambities de Rijksbedrijven hebben de komende jaren. En door met elkaar in gesprek te zijn en blijven versterken deze ambities de afspraken in de RES. Deze gesprekken is nu een continue proces en beide programma's versterken elkaar in het behalen van de Klimaatdoelen van CO2 reductie.
5.	Pak nieuwe technieken / innovatie(s) snel op.	In de inleiding van deze reactienota is opgenomen dat nieuwe technieken en innovatie nauwlettend worden gevolgd in het iteratieve proces van de RES. Deze RES 1.0 is de start van een meerjarig programma voor tenminste de komende 30 jaar, waarin de RES elke twee jaar wordt herzien. En nieuwe technieken en innovaties kunnen in volgende RES'en worden opgenomen als dit bijdraagt aan de klimaatdoelen van 49,5% CO2 reductie in 2030 en de meest duurzame vorm van energieopwekking waarbij ook randvoorwaarden als betaalbaarheid en haalbaarheid essentieel zijn.
	Ga lokaal aan de slag met concrete mogelijkheden zoals de parkeerplaatsen/daken.	Deze zoekgebieden zijn de generieke zoekgebieden in de RES NHZ. Hiervoor wordt op dit moment van uit het programma RES NHZ ook generieke ondersteuning verleend. Voor het concreet uitwerken van zon op de parkeerplaatsen in Heemstede wordt in de komende maanden een projectopdracht geformuleerd om tot uitvoer te kunnen komen. Dit hoort bij het proces van het concretiseren van de huidige zoeklocaties in de concept RES. Dit is nodig om in de RES NHZ 1.0 beter zicht te hebben op de haalbaarheid van de projecten vanuit de zoeklocaties.
	Meer aandacht voor lokale toepassing van warmte en geothermie.	In de inleiding van de reactienota is reeds opgenomen dat hiervoor in de RES'en aandacht is en blijft. Het programma SCAN Aardwarmte vanuit de Rijksoverheid is actief met het opsporen van aardwarmte bronnen in Nederland. Voor het thema aquathermie vindt een thematafel plaats in de komende maanden. De decentrale overheden willen zich inzetten om aquathermie-bronnen te stimuleren. De waterschappen onderzoeken de rol die zij kunnen spelen in de warmteketen. Deze rol en de potenties en randvoorwaarden van aquathermie moeten een plek krijgen in de RES en specifiek in de Regionale Structuur Warmte (RSW) en de daarop voortbouwende Transitievisie Warmte (TVW). Onderzoeksvragen zijn: Hoe kunnen we warmtepotentie uit water (grootschalig) benutten? Waar liggen de kansen? Welke rol spelen de decentrale overheden hierbij? Welke innovaties hebben de potentie om op korte termijn grootschalige toepassing mogelijk te maken?

	Houdt rekening met oude gebouwen en de samenstelling van de woningvoorraad in Heemstede bij de warmtetransitie.	Dit is een wens/bedenking die thuis hoort in het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte welke wordt opgesteld in het komende jaar wordt opgesteld en uiterlijk eind 2021 wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Wensen en bedenkingen - amendement

	Amendement	Reactie
	Tevens de wens toe te voegen de grenswaarde van 60 zonnepanelen op 1 dak te verruimen naar 60 zonnepanelen binnen 1 initiatief zodat op deze manier ook de collectieve initiatieven worden meegeteld.	Deze wens is door meerdere gemeenten uitgesproken en het spreekt voor zich dat we ook in Heemstede continue blijven stimuleren dat inwoners overgaan tot opwekking van hun eigen zonne-energie. Dit doen we naast het stimuleren om energie te besparen en te isoleren. In de energietransitie is rekening gehouden met de autonome groei van kleinschalige zonne-energie opwek van circa 7 TWh (heel Nederland). Deze telt niet mee in het RES-programma (35 TWh duurzame opwek zon en wind op land) maar draagt wel bij aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord (49% CO2 reductie in 2030). De wethouder van Heemstede wil zich blijven inzetten collectieve initiatieven te stimuleren die op die manier een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie.

Gemeente Velsen

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Het recreatieschap Spaarnwoude als aanvullend zoekgebied aan te wijzen voor het realiseren van windturbines en/of zonnepanelen op bijvoorbeeld parkeerplaatsen.	• Inmiddels wordt het gedeelte van het recreatieschap Spaarnwoude dat binnen de gemeente Velsen ligt al meegenomen in de verdieping van de zoekgebieden. Een eerste verkenning naar de mogelijkheden van grootschalige opwek van wind- en/of zonne-energie binnen Spaarnwoude binnen het grondgebied van Velsen levert de volgende opties op: o Zonnepanelen op parkeerplaatsen (denk aan de parkeerplaatsen bij Snowworld en golfbaan). o Zonnepanelen op daken (denk wederom aan dak van Snowworld en daken van bijvoorbeeld eventueel te bouwen hotels). o Windturbines aan de noordkant van Spaarnwoude, langs NZKG of langs A9. • De mogelijkheden voor zonnepanelen op parkeerplaatsen of daken vallen onder de zogenoemde generieke zoekgebieden. • De mogelijke locaties van de windturbines rondom de A9 of NZKG worden meegenomen in de betreffende zoekgebieden *A9* en *NZKG*. • Verdere mogelijkheden lijken beperkt, maar vragen nog om meer verdieping. Dit vindt uiteraard plaats in afstemming met het recreatieschap Spaarnwoude en andere stakeholders zoals gemeenten, omwonenden en ondernemers.

		• Ook in de Visie Spaarnwoude Park 2040 wordt de RES benoemd (p. 27). Namelijk: *"Het recreatieschap kan op lokale schaal een bijdrage leveren aan de uitkomsten van de RES. Bijvoorbeeld door gebieden geschikt te maken voor waterberging voor piekopvang, aanleg (herstel) van laagveen en bospercelen (CO2-reductie), stimuleren van duurzame en circulaire landbouw en zoekgebieden voor zonne- en windenergie te definiëren."*
2.	Dat de hieronder doorgestreepte tekst verwijderd wordt en de schuingedrukte tekst wordt toegevoegd in hoofdstuk 7.5, pagina 189 van de concept RES NHZ: i. 'Vanuit de eerder genoemde ruimtelijke diversiteit ziet Velsen geen mogelijkheden voor: • (Iconische) windturbines bij de pieren. • Windturbines en zonnepanelen in het Nationaal Park *Zuid-Kennemerland*. • Windturbines (zowel solitair als in lijn) ~~in het open landschap~~ en zonnepanelen in de bestaande groenstructuren van de gemeente, *zoals gedefinieerd in het Groenstructuurplan*. Bijvoorbeeld in de ruimte tussen de kernen of op de (beperkte) agrarische grond of grasland"	De gegeven tekstuele aanpassingen zullen verwerkt worden in de RES 1.0.
3.	Technieken als aquathermie en geothermie worden meegenomen als vormen van duurzame energiebronnen.	Technieken als aqua- en geothermie worden meegenomen in het proces richting de RES 1.0. Hieronder staan in een aantal bullets benoemd hoe deze technieken terugkomen. • Regionale Structuur Visie Warmte (RSW) wordt een onderdeel van de RES 1.0. De RSW bestaat onder andere uit inzicht in de warmtevraag en het warmte-aanbod, een beschrijving van de mogelijkheden voor nieuw te ontwikkelen boven- gemeentelijke warmte-infrastructuur. In de RSW 1.0 wordt een inventarisatie van mogelijke bovengemeentelijke warmtebronnen opgenomen. Binnen de RSW wordt ook de potentie van geothermie en aquathermie onderzocht. • Ook is de gemeente bezig met het opstellen van een transitie visie warmte. Daarin wordt gekeken naar de wijken en de verschillende warmtevoorzieningen die daarbij de beste oplossing kan bieden. Indien er in wijken een warmtenet wordt aangelegd zijn bronnen zoals geothermie en aquathermie een mogelijkheid om toe te passen. Daarnaast wordt riothermie (een vorm van aquathermie) toegepast bij het Vellesan College en lopen er onderzoeken bij verschillende complexen zoals de verzorgingstehuizen in Driehuis, Nieuwbouw Dolfijnzaal/Zefier in de Eenhoornstraat en de woonboten in het Zijkanaal B. • Vanuit de programmaorganisatie RES NHZ worden thematafels georganiseerd, Eén van de thematafels gaat over warmte uit water. Thematafel is in dit verband een verzamelnaam van bijeenkomsten die georganiseerd worden naar aanleiding van de concept Regionale Energiestrategieën van Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid. De bijeenkomsten hebben enerzijds tot doel om dilemma's op te lossen, kansen te benutten en inspiratie op te doen waarmee de RES verrijkt kan worden. Iedere thematafel heeft een ander vraagstuk, een

		andere dynamiek en andere deelnemers. Voor meer informatie over de thematafel warmte uit water verwijzen wij u naar bijlage 1.

Gemeente Zandvoort

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	De raad verzoekt het Nationaal Programma RES rekening te houden met reeds gedane particuliere investeringen, met name kleinschalige installaties voor het opwekken van zonne-energie, bij de berekening van al opgesteld vermogen aan duurzame energie opwekking binnen de gemeente Zandvoort.	De wensen en bedenkingen van de gemeenteraad zijn toegestuurd naar het Nationaal Programma RES voor verdere waardering.
2.	De raad hecht een groot belang aan een zorgvuldig proces om te komen tot concrete zoeklocaties voor het opwekken van hernieuwbare energie binnen de gemeentegrenzen met draagvlak van bewoners en met een schaal die past bij het kleinschalige karakter van Zandvoort.	In de verdere uitwerking van de zoeklocaties wordt veel aandacht besteed aan (financiële) participatie door bewoners en een zorgvuldige afweging met ruimtelijke kwaliteit en draagvlak, passend bij de karakteristieke kenmerken van Zandvoort. Verder werkt de deelregio IJmond-Zuid-Kennemerland met lokale partners aan een plan van aanpak om de ambitie van 50% lokaal eigendom in te vullen.
3.	De raad benadrukt het cyclisch proces van de Regionale Energie Strategie waarin ruimte is voor het opnemen en uitwerken van nieuwe technologieën wanneer deze een significante bijdrage kunnen leveren aan de nationale opgave aan hernieuwbare energie.	De Regionale Energie Strategie wordt elke twee jaar geactualiseerd. Nieuwe technieken kunnen worden opgenomen in toekomstige versies. Vanuit de programmaorganisatie RES NHZ worden thematafels georganiseerd, waaronder een thematafel Innovatie en een thematafel Warmte uit water. Thematafel is in dit verband een verzamelnaam van bijeenkomsten die georganiseerd worden naar aanleiding van de concept Regionale Energiestrategieën van Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid. De bijeenkomsten hebben enerzijds tot doel om dilemma's op te lossen, kansen te benutten en inspiratie op te doen waarmee de RES verrijkt en geactualiseerd kan worden.

Zaanstreek/Waterland

In dit hoofdstuk vindt u de reacties van de gemeenten in de deelregio Zaanstreek/Waterland op wensen en bedenkingen. Sommige wensen en bedenkingen leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit hoofdstuk zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gemeente Beemster

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Er moet meer inzicht komen in de regionale vraag naar energie, nu en in de toekomst.	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
2.	Een duidelijkere betrokkenheid van de inwoners bij de totstandskomen van de RES. Niet alleen in proces, maar ook in de participatie van aanbod bij opwekkingen en vraag naar energie zoals het oprichten van een energiecoöperatie.	De participatie van bewoners bij de totstandkoming van de RES is onderdeel van het proces om te komen tot de RES 1.0. Er vindt nog dit jaar een startgesprek plaats over de energietransitie. Afhankelijk van de belangstelling en de uitkomsten krijgt dit gesprek een vervolg. Op thematafel 4 komt deze vraag ook aan de orde.
3.	De gemeenteraad heeft bedenkingen bij grondgebonden zonnepanelen op bedrijventerreinen (niet uitgegeven gronden), agrarische grond en in natuurgebieden.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en wordt meegenomen in RES 1.0: In de gemeente Beemster zijn grondgebonden zonnepanelen op niet uitgegeven gronden van bedrijventerreinen, agrarische grond en in natuurgebieden niet wenselijk.
4.	De gemeenteraad van Beemster spreekt zich uit tegen kernenergie in haar eigen gemeente en in de regio NHZ.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en wordt meegenomen in RES 1.0: In de gemeente Beemster en de nabije omgeving zijn kerncentrales uitgesloten.
5.	Er is extra stimulans nodig voor de versnelling en ontwikkeling van alternatieven, met daarbij: · Aandacht voor de slagingskans van nieuwe projecten · Financieel, bijvoorbeeld MRA-Invest of provinciale duurzaamheidsinvesteringsfonds etc.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ.
6.	De gemeenteraad van Beemster wenst energieleverende nieuwbouw.	Dit is lokaal beleid, en zal ook daar een plek moeten krijgen. De opwek door bijvoorbeeld zonnepanelen op daken van woningen telt niet in de opgave van de RES.
7.	De gemeenteraad vraagt aandacht voor tegenstrijdige en/of beperkende regelgeving tussen verschillende overheden en tussen verschillende ministeries.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en is continue onderwerp van gesprek met andere overheden.
8.	De minimale afstanden tussen duurzame bronnen die zijn afgesproken in het provinciale coalitieakkoord worden gerespecteerd in de RES, en deze op te nemen ten opzichte van bebouwing, natuurgebieden en gemeentegrenzen.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en wordt meegenomen in RES 1.0: De afspraken over afstanden tot duurzame energiebronnen uit het coalitieakkoord van de provincie Noord Holland worden gerespecteerd.
9.	De gemeenteraad van Beemster spreekt uit dat er na onderzoek een stevigere onderbouwing ligt als meer onderzoek gedaan wordt na de inpassing van wind- en zonne-energie in een gebied dat gekenmerkt wordt door Natura 2000 en werelderfgoederen.	Uw wens is doorgegeven vaan de Energieregio NHZ.
10.	Vanwege de werelderfgoed status dient het zoekgebied voor wind langs de A7 in de gemeente Beemster te worden geschrapt.	Uw opmerking is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en wordt meegenomen in RES 1.0: Het zoekgebied voor wind langs de A7, voor zover gelegen in de gemeente Beemster, wordt geschrapt.
11.	De gemeenteraad van Beemster spreekt zich uit tegen grond gebonden zonnepanelen.	Uw opmerking is doorgegeven aan de Energieregio NHZ, en wordt meegenomen in RES 1.0: Conform het beleid in de gemeente Beemster worden geen zoekgebieden voor grondgebonden zonnepanelen opgenomen.

Gemeente Edam-Volendam

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
		Al uw wensen en bedenkingen hebben wij doorgegeven aan het Nationaal Programma RES en aan de Energieregio RES NHZ.
1.	De gemeenteraad van Edam-Volendam hecht erg aan het open en landschappelijke karakter van haar gemeente. Het realiseren van zon- en windenergie op agrarische- en natuurgronden vinden wij niet opportuun;	Het realiseren van zon- en windenergie op agrarische- en natuurgronden vinden wij niet opportuun (tevens standpunt vanuit de RES regio Zaanstreek-Waterland); wind en zon in het zoekgebied langs de A7, en elders op grondgebied van Edam-Volendam, zal uit de RES 1.0 worden verwijderd. We hebben uw standpunt doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
2.	De gemeenteraad van Edam-Volendam vraagt nadrukkelijk aandacht voor de betaalbaarheid van de energietransitie voor onze inwoners en bedrijven.	Het college neemt dit mee in de verdere uitvoering van de RES en tevens Transitievisie Warmte en lokale plannen omtrent duurzaamheid en energietransitie. Betaalbaarheid voor inwoners en bedrijven van onze gemeente staat voorop.
3.	Het realiseren van grote windmolengebieden op zee;	Bij de berekening van de opgave voor duurzame elektriciteitsproductie op land is rekening gehouden met productie van windenergie op zee. Zo'n 60% van de totale landelijke opgave voor groene stroom wordt tot 2030 met wind op zee gerealiseerd (49 TWh). De ontwikkeling van wind op zee valt buiten de RES en wordt op grond van het Klimaatakkoord meegenomen aan de Industrietafel. Beide programma's zijn nodig om de ambities in het klimaatakkoord te halen. We hebben uw standpunt doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
4.	De gemeenteraad van Edam-Volendam spreekt zich uit tegen het gebruik van houtige biomassa t.b.v. de opgaven in de RES";	De vraag of de inzet van biomassa voor energieopwekking duurzaam is, is een landelijke discussie. In de regio wordt naast de opwek van wind- en zonne-energie, ook hernieuwbare elektriciteit opgewekt uit biogas (covergisting, stortgas, GFT, VGI en RWZI) door de verbranding van afval en biomassa. Deze opwek telt niet mee in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) van de RES. Binnen de RES wordt biomassa genoemd als transitiebron. In lijn met het recente SER-advies gebruiken we ook de term bio-grondstoffen. Ook wordt gezegd dat bio-grondstoffen (onder voorwaarden: herkomst en soort) een hernieuwbare bron zijn. De RES geeft inzicht waar biomassacentrales staan. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
5.	De gemeenteraad van Edam-Volendam pleit voor het opzetten van een proefproject waarbij technieken voor de opslag van duurzame energie worden toegepast. Het doel is het verkrijgen van meer kennis over de opslag van energie. Voorbeeld: driedubbelgebruik van de grond bij grotere parkeerplaatsen: bovengronds opwekken, daaronder parkeren en ondergrondse warmteopslag;	In Noord-Holland Zuid zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In de RES 1.0 wordt in de bijlagen een overzicht opgenomen van lopende innovaties in de regio op het gebied van duurzame energieopwekking. Voor de RES 1.0 wordt een thematafel ingericht, voor de onderzoeksvragen die daarbij worden besproken zie bijlage 1.Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met het MRA bureau.
6.	De gemeenteraad van Edam-Volendam hecht veel waarde aan het Natura 2000 gebied en	De potentie van zonneweides, windturbines en Biomassacentrales (BMC) op agrarische-, natuur-

	het open en landschappelijke karakter van haar gemeente. Het realiseren van zonneweides, windturbines en Biomassacentrales (BMC) op agrarische-, natuur- of uitgeefbare industriegronden vinden wij niet opportuun.	of uitgeefbare industriegronden van de gemeente Edam-Volendam zal in de RES 1.0 worden verwijderd. We hebben uw standpunt doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
7.	In de concept-Regionale Energie Strategie NHZ (RES NHZ) staan (zoek) locaties voor grootschalige zon en wind energie. Deze concept RES geeft echter geen inzicht in andere of reële toekomstige energiekansen en opslagmogelijkheden. De gemeenteraad vraagt om extra onderzoek naar andere rendabele, haalbare en toekomstige energiekansen en energieopslag bij de verdere uitwerking van de RES;	Energieopslag is ondergebracht in een van de thematafels en zal nader worden uitgewerkt in de RES 1.0. In Noord-Holland Zuid zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In de RES 1.0 wordt in de bijlagen een overzicht opgenomen van lopende innovaties in de regio op het gebied van duurzame energieopwekking. Voor de RES 1.0 wordt een thematafel ingericht, voor de onderzoeksvragen die daarbij worden besproken zie bijlage 1.Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met het MRA bureau. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
8.	De verruiming die is opgenomen in de Provinciale ontwerp Omgevingsverordening NH2020 en in de concept RES biedt de mogelijkheid om grootschalige duurzame energie te realiseren op agrarische-, natuur- of uitgeefbare industriegronden. Zon-, windenergie en Biomassacentrales (BMC) nemen zeer veel ruimte in beslag, tasten het landschap en de natuurwaarden aan en leveren niet voldoende op om de lange termijn de doelstellingen te halen. De gemeenteraad van Edam-Volendam verzoekt dringend om die verruiming terug te draaien, zodat genoemde gronden niet opgeofferd worden voor grootschalige duurzame energie (ook niet naast de A7);	We hebben dit doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
9.	In de ontwerp Omgevingsverordening NH2020 en de concept RES is geen minimale afstand opgenomen voor grote energieopwekkende elementen zoals windturbines t.o.v. woningen, natuurgebieden en gemeentegrenzen. De gemeenteraad dringt erop aan om in de Provinciale Omgevingsverordening NH2020 en de RES 1.0 een minimale afstandsgrens van 600 meter op te nemen voor energieopwekkende elementen zoals windturbines en Biomassacentrales ten opzichte van bebouwing, natuurgebieden en gemeentegrenzen;	We hebben dit doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
10.	Het woord “vooralsnog” te schrappen uit de Concept RES op pagina 214 in de zin: Daarnaast wil zij het aandeel ‘zon op dak’ maximaliseren om het ‘prachtlandschap’ (vooralsnog) te vrijwaren van ruimtelijke ontwikkelingen als zonneweiden en windturbines.	Het woord ‘vooralsnog’ zal worden verwijderd uit de RES 1.0. (pagina 214). We hebben dit doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.

Wensen en bedenkingen - moties

	Moties	Reactie
1.	**Motie minimale afstand energieopwekkende elementen** **Onderwerp: minimale afstand van energieopwekkende elementen zoals windturbines en Biomassacentrales tot woningen, natuurgebieden en gemeentegrenzen. De gemeenteraad van Edam-Volendam in vergadering bijeen op 17 september 2020,** Constaterende dat: • Provinciale Staten van NH op 3-2-2020 heeft gesproken over het Noord Hollands Perspectief op de Regionale Energie Strategieën (RES) en de daarin opgenomen afstandsgrens van windturbines vooralsnog heeft geschrapt; • Er veel onduidelijkheid is over de afstanden van energieopwekkende elementen, zoals windturbines ten opzichte van woningen, natuurgebieden en gemeentegrenzen bij de implementatie van de RES 1.0; • Er grote bezwaren zijn tegen het loslaten van de zogenaamde 600 meter grens van o.a. windturbines. Overwegende dat: • Nu duidelijkheid dient te komen over de afstand-grens van energieopwekkende elementen t.o.v. woningen, natuurgebieden en gemeentegrenzen in de RES 1.0. • De leefbaarheid, natuur- en landschapswaarden, biodiversiteit en de populatie weidevogels drastisch achteruit gaan door het plaatsen van windturbines en/of Biomassacentrales (BMC) binnen 600 meter afstand tot woningen, natuurgebieden en de gemeentegrens. **Verzoekt het college van B&W** • In de bestemmings- en omgevingsplannen van Edam-Volendam op te nemen dat geen grote energieopwekkende elementen zoals windmolens, zonneweides en Biomassacentrales (BMC) geplaatst mogen worden. • Met buurgemeenten af te spreken dat aan beide kanten van de gemeentegrens een bufferzone komt van minimaal **600 meter** waar geen energieopwekkende elementen zoals windmolens, zonneweides en Biomassacentrales (BMC) geplaatst worden, tenzij uitdrukkelijk met wederzijds goedvinden. • Te onderzoeken of deze afstand verruimd kan worden indien grotere windmolens of BMC's geplaatst worden bij de grenzen van de gemeente Edam-Volendam en de raad hierover te informeren. **Roept de Provincie NH en de Energieregio NHZ dringend op:**	Bedankt voor het uitspreken van uw wens dat geen grote energieopwekkende elementen zoals windmolens, zonneweides en Biomassacentrales (BMC) geplaatst mogen worden: Dit wordt meegenomen in het beleid van de gemeente. De bufferzone zullen wij nader bespreken en onderzoeken in samenwerking met de gemeenten uit de regio Zaanstreek-Waterland. We hebben dit tevens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.

	• In de Omgevingsverordening NH2020 en de RES 1.0 een minimale afstand van 600 meter ten opzichte van woningen, natuurgebieden en gemeentegrenzen op te nemen voor energieopwekkende elementen zoals windturbines en Biomassacentrales.	
2.	**Motie Concept Regionale Energie Strategie (RES) en ontwerp Omgevingsverordening NH 2020 De gemeenteraad van Edam-Volendam in vergadering bijeen op 17 september 2020,** Constaterende dat: • De concept-RES NHZ een opsomming geeft van mogelijke locaties voor grootschalige zon en wind energie en niet voorsorteert op reële toekomstige energiekansen en opslagmogelijkheden; • De concept-RES (zoek)opties bevat die in tegenspraak zijn met de in de RES genoemde uitgangspunten, zoals die over landschappelijke waarden en cultuurhistorisch landschap; • De ontwerp Omgevingsverordening NH 2020 een verruiming biedt om gebieden die in de RES als kansrijk zoekgebied zijn aangemerkt, nader te onderzoeken als potentiegebied voor de grootschalige opwekking van duurzame energie. Overwegende dat: • Er meer aandacht en onderzoek nodig is naar meervoudig ruimtegebruik, betaalbare, haalbare en toekomstige duurzaamheidsmaatregelen zoals waterstof, geothermie, kernenergie en de opslagmogelijkheden van energie, alvorens een besluit wordt genomen over het aanwijzen van grootschalige locaties voor zon en wind energie; • De technologie continue in beweging is en innovaties elkaar snel opvolgen; • Zon-, windenergie en Biomassacentrales (BMC) veel ruimte in beslag nemen, de leefbaarheid, biodiversiteit en natuur- en landschapswaarden aantasten, veel overlast geven en niet voldoende opleveren om de lange termijn doelstellingen te halen; • De gemeenteraad van Edam-Volendam tegen het realiseren is van zonneweides, windturbines en BM C's op agrarische-, natuur- of uitgeefbare industriegronden; • Vaak alleen grote energiebedrijven in aanmerking komen voor (SOE) subsidies. **Roept de Provincie NH en de Energieregio NHZ op om:** Bij de verdere uitwerking van de RES extra onderzoek te doen naar andere rendabele, haalbare en toekomstige energiekansen en energieopslag. De verruiming die is opgenomen in de ontwerp Omgevingsverordening NH2020 en de concept RES terug te draaien, zodat agrarische-, natuur- of uitgeefbare industriegronden niet opgeofferd worden voor grootschalige duurzame energie (ook niet naast de A7). Duurzame energie betaalbaar te houden voor inwoners en duurzaamheidsubsidies meer toegankelijk te maken voor lokale ondernemers, (groepen) particulieren en verenigingen.	Energieopslag is ondergebracht in een van de thematafels (zie bijlage 1) en zal nader worden uitgewerkt in de RES 1.0. In Noord-Holland Zuid zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In de RES 1.0 wordt in de bijlagen een overzicht opgenomen van lopende innovaties in de regio op het gebied van duurzame energieopwekking. Voor de RES 1.0 wordt een thematafel ingericht, voor de onderzoeksvragen die daarbij worden besproken zie bijlage 1.Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met het MRA bureau. Betaalbaarheid voor inwoners en bedrijven van onze gemeente staat voorop. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.

Gemeente Landsmeer

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Tot een zo groot mogelijk opwekkingsbod komen, niet alleen in de regio NHZ en Zaanstreek-Waterland, maar ook in gemeente Landsmeer. Wanneer er als gevolg van negatief verlopen participatie of constructieve en ruimtelijke beperkingen mogelijkheden wegvallen, dan blijft er meer over aan opwekkingsopties en leveren we als gemeente Landsmeer niet te weinig vergeleken met andere gemeentes.	De huidige zon en wind zoekgebieden in Zaanstreek-Waterland richten zich op plaatsen met veel zon-potentie, op gebieden langs snelwegen (in het geval van Landsmeer langs de A10) en op plaatsen waar al ontwikkelingen t.a.v. wind of grootschalige zonne-energie gaande zijn. De zonne-energielocaties en de windzoekgebieden langs snelwegen zijn regionaal zo afgestemd omdat wordt in geschat dat op deze plaatsen de meeste potentie zit. Dat betekent echter niet dat zoekgebieden niet kunnen worden uitgebreid. De RES richt zich op 2030, maar wordt elke twee jaar geüpdatet. Wanneer het huidige gebied onvoldoende potentie blijkt te hebben, en er is draagvlak om andere gebieden te verder te onderzoeken, kunnen er in de RES van 2023 (2.0) ook andere gebieden worden aangewezen als zoekgebied. Verder worden gemeentes of regio's in het reguliere traject van de RES niet beoordeeld op hun opwekkingsbod (vergeleken met hun verbruik en/of vergeleken met andere gemeenten). Enkel het totaalbod van Nederland wordt beoordeeld. Pas als blijkt dat dit totaalbod niet wordt bereikt, zal het Rijk gebieden aanwijzen (welke gebieden worden aangewezen hangt ook sterk van de potentie af).
2.	Plaatsing van kleine houten windmolens op gemeenteterrein. Zie: https://www.eazwind.com/nl/	In eerste instantie zijn de windzoekgebieden gericht op grotere windturbines (groter dan de kleine houten molens) omdat ze een significante bijdragen kunnen leveren aan de opgave in de regio. Mochten er investeerders zijn voor kleine houten windmolens (mits voldoende draagvlak en mogelijk qua vergunningen) dan kan dit ook worden overwogen. Deze kleine houten molens zullen echter beperkt bijdragen aan de opgave (meer een project voor positieve beeldvorming).
3.	Wens voor een windzoekgebied (wind in lijnopstelling) langs het Noord-Hollands Kanaal. "Het Noord-Hollands Kanaal leent zich erg goed voor windmolens in lijnopstelling. Ook is er langs dit kanaal geen sprake van beschermde natuurstatus Natura 2000, Natuur Netwerk Nederland (NNN) of Bijzonder Provinciaal Landschap. Waarom is er langs het NH-Kanaal geen zoekgebied wind (en zon) ingetekend?"	De selectie van het huidige windzoekgebied is op een regionale wijze tot stand gekomen in het kader van "wind en zon langs infrastructuur". Ook de breedte van de arcering is regionaal bepaald. Als er voldoende draagvlak is om het zoekgebied uit te breiden naar het Noord-Hollands Kanaal (n.a.v. een bijeenkomst voor de raad en een bijeenkomst voor bewoners en andere belanghebbenden) dat kan dit aan de raad worden voorgelegd. Hierbij alvast enkele overwegingen: Aan de Noordkant van gemeente Landsmeer ligt het Noord-Hollands kanaal aan het Ilperveld. Het Ilperveld heeft de status Natura 2000 gebied waardoor een start van de zoektocht naar geschikte plaatsen voor windturbines en zonnepanelen in dit gebied niet voor de hand ligt. Voor een windpark in of nabij Natura 2000-gebieden moet altijd worden onderzocht of er een significant effect is op het gebied. Wanneer is aan te tonen dat windturbines geen significante effecten

		hebben op de planten- en diersoorten of de habitats waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, zijn windturbines in of nabij dit gebied mogelijk. Aan de zuidkant van gemeente Landsmeer ligt het Noord-Hollands kanaal aan het Landsmeerderveld dat onder het “Bijzonder Provinciaal Landschap Oostzaner- en Ilperveld” valt (ook het huidige voorgestelde zoekgebied valt hieronder). Ten aanzien van het Landsmeerderveld, gaat de gemeente in gesprek met de provincie over de toegekende waarde “open ruimten en vergezichten” op verschillende locaties in het Landsmeerderveld. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe de provincie hier tegenaan kijkt. Bij zowel de Kanaalweg (aan de Noordkant van gemeente Landsmeer) als aan de Kanaaldijk staan op verschillende locaties woningen. Aan de andere kant van het kanaal in Zunderdorp, het Schouw, Watergang en Ilpendam is dit ook het geval. Omdat het geluid op de gevel van woningen ten gevolge van windturbines jaarlijks (logaritmisch gewogen) niet meer mag bedragen dan Lden = 47 dB en Lnight 41 dB, worden de mogelijkheden voor een lijnopstelling langs het kanaal beperkt. Als een lijnopstelling langs het kanaal (in het bijzonder provinciaal landschap) vanuit de provincie als mogelijkheid wordt gezien en er ook draagvlak is vanuit bewoners en de raad, dan dient er te worden berekend wat deze geluidsbeperking inhoud en wat voor een effect dit zou hebben op een mogelijke lijnopstelling.
4.	Wens om het huidige zoekgebied uit te breiden naar het gehele Landsmeerderveld. “Waarom is niet het hele Landsmeerderveld tot aan de Van Beekstraat ingevuld met zoekgebied zon en wind? Zo kunnen alle particuliere eigenaren of pachters benaderd worden of ze interesse hebben om duurzame energie op hun terrein op te (laten) wekken, tegen een vergoeding.”	De selectie van het windzoekgebied is op een regionale wijze tot stand gekomen. In het kader van “wind en zon langs infrastructuur” is het gebied met de betreffende breedte gearceerd als zoekgebied. Hoewel er wel rekening gehouden dient te worden met normen voor geluid en slagschaduw (De afstand tot een woning wordt bepaald door de geluidsnorm. Die mag ten gevolge van windturbines op de gevel van de woning jaarlijks logaritmisch gewogen niet meer bedragen dan Lden = 47 dB en Lnight 41 dB) kan, als daar draagvlak voor is bij de bewoners, raad, provincie en grondeigenaren ook besloten worden om het zoekgebied in het Landsmeerderveld uit te breiden. Omdat er nog geen gesprekken gevoerd zijn met de eigenaren van de grond en er nog geen bijeenkomst is geweest om het draagvlak te toetsen, heeft gemeente Landsmeer zich op dit moment beperkt tot deze regionale selectie op basis van “wind langs infrastructuur”.
5.	Stakeholders (ook bewoners) financieel betrekken bij mogelijke projecten. Draagvlak vergroot als je mensen ook financieel betrekt. Is er vanuit gemeente Landsmeer al contact gelegd met energiecoöperaties zoals Amsterdam Wind, energiecoöperaties die investeren in duurzame energie, maar dan gefinancierd door de inwoners en bedrijven uit de omgeving (d.m.v. aandelen)? Als wij medestanders voor de RES willen in onze omgeving, dan is de mogelijkheid van participatie in een lokale energiecoöperatie cruciaal. Het geld hoeft trouwens niet per se naar de investeerders te gaan. Het zou ook gebruikt kunnen	Ja, er is contact geweest met energiecoöperaties en ook met bewoners die geïnteresseerd/voornemens zijn een coöperatie op te richten. Met deze partijen zal weer contact worden opgenomen nadat de raad haar wensen en bedenkingen heeft geuit en er specifieker naar het zoekgebied wordt gekeken met de raad en de bewoners (mogelijke onderzoeken, mogelijke invulling etc.). Aangezien de gemeente een aanjagende rol heeft, en geen financierende rol, is financiële betrokkenheid van buitenstaanders onontbeerlijk. De gemeente zal de mogelijkheid om bewoners financieel te betrekken expliciet meenemen in het proces.

	worden voor gemeenschapsvoorzieningen zoals dorpshuizen en verenigingen (zoals bij gemeente Waterland), of naar nieuwe duurzame investeringen.	
6.	Inzet op energieopwekking van zowel zon als windenergie. Gaat Landsmeer nu uit van een combinatie van zon en wind? De impact van wind is een stuk minder dan zon, want het levert meer op en heeft per joule minder oppervlakte nodig. Wind is veel stabieler dan zon. Daarom heb je voor zon driemaal zoveel capaciteit nodig in je electriciteitsinfrastructuur als bij wind. Maar aangezien er meestal afwisselend of meer zon of meer wind is, is het beste om zon en wind beide te hebben, dan heb je bijna altijd energieproductie.	Ja, gemeente Landsmeer gaat naar zowel wind als zon kijken en zal onderzoeken of beiden op voldoende draagvlak kunnen rekenen.
7.	Kijken naar de mogelijkheid voor zonnepanelen onder, langs en aan de elektriciteitsmasten.	Dit zou onderzocht kunnen worden (de elektriciteitsmasten liggen immers ook in het zon en windzoekgebied). Hier moeten de veiligheidseisen t.a.v. de masten goed in mee worden genomen.
8.	Kijken naar de mogelijkheid voor windmolentjes aan de elektriciteitsmasten.	De verwachting is dat dit in verband met de veiligheid van de masten niet is toegestaan (maar navraag/onderzoek zou dit moeten bevestigen).
9.	In RIB 2020-37 staat dat Zaanstreek-Waterland 0,43 terawattuur oplevert. Als we ervan uitgaan dat 30% door burgerparticipatie of technische randvoorwaarden niet doorgaat, dan komen we dus op 0.30 TW, en dat is veel te weinig. Dat geldt ook voor de ambitie van Landsmeer die voor een groot deel van zon op dak uitgaat, en waar we nog aan het begin staan van participatie en onderzoek.	De RES gaat over opwekking van hernieuwbare energie tot en met 2030. Met de huidige zoekgebieden wordt ingeschat dat er 0,43 TWh kan worden opgewekt. Uiteraard zullen niet in alle zoekgebieden in Zaanstreek-Waterland succesvolle projecten worden gerealiseerd (door technische randvoorwaarden, draagvlak of andere beperkingen). Daarom wordt de RES elke twee jaar geüpdatet (de RES 2.0 is in 2023). Gebieden die op basis van onderzoek en bijeenkomsten op dat moment als kansrijk worden gezien, kunnen worden opgegeven als nieuw zoekgebied.
10.	Landsmeer heeft volgens de kaart vooral ingezet op zon op dak (grote daken en overdekte parkeerplaatsen). In de afgelopen twee jaar zijn er vanuit Groen Links regelmatig vragen gesteld over zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed, maar het antwoord was dat er niet veel zonnepanelen liggen omdat de constructie van die daken niet stevig genoeg is. Als wij dan volgens deze kaart veel vertrouwen steken in zon op dak, is het dan een risico dat we in deze RES-opgave ook veel constructieve beperkingen hebben op de daken?	Ja, dat is inderdaad een risico. Er zal moeten worden gekeken of versteviging van sommige daken rendabel is of dat de provincie/het Rijk hier mogelijk steun kan verlenen.

Gemeente Oostzaan

Wensen en bedenkingen

	Wensen en bedenkingen	Reactie
		Bedankt voor uw reactie op de concept RES NHZ. Wij hebben al uw wensen en bedenkingen doorgegeven aan het Nationaal programma RES en aan de Energieregio NHZ. Onderstaand geven

		wie een korte reactie.
1.	Voor onze gemeente betekent de concept RES dat we de komende tijd de haalbaarheid zullen onderzoeken van zonnepanelen op grote daken en parkeerplaatsen.	Om deze zonnepanelen mee te kunnen rekenen in het bod van de RES, er een aansluitwaarde minimaal 15 kW moet worden gerealiseerd per locatie. Bij gebruik van zonnepanelen met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa 60 panelen per locatie. Een van de thematafels naar de RES 1.0 gaat in op het ontwikkelprincipes zon en wind. Daarnaast wordt samengewerkt met de Provincie voor het benutten van grote daken voor zonnepanelen en tevens nader onderzoek via 'park the sun' naar zonnepanelen boeven parkeerplaatsen. Dit punt zal tevens worden meegenomen in de Duurzaamheidsvisie Oostzaan welke momenteel wordt opgesteld.
2.	Voor de VVD-fractie geldt dit specifiek ook voor de als potentie genoemde locaties nabij het Twiske. Voor de fracties van de VVD en PvdA kan het Twiske ook een zoeklocatie zijn voor opwekking van duurzame energie. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Een van de thematafels naar de RES 1.0 gaat in op het ontwikkelprincipes zon en wind. De onderzoeksvragen gaan met name in op de natuurwaarden.
3.	Oostzaan hecht veel waarde aan het Natura-2000 gebied en het open en landschappelijke karakter van haar gemeente. De natuurwaarden en haalbaarheid van de uitvoering zal hierin nader onderzocht moeten worden.	Een van de thematafels naar de RES 1.0 gaat in op het ontwikkelprincipes zon en wind. De onderzoeksvragen gaan met name in op de natuurwaarden.
4.	Raadsbreed wordt het Oostzanerveld uitgesloten als zoeklocatie.	Het Oostzanerveld zal in de RES 1.0 niet terugkomen als zoekgebied.
5.	Er zal een haalbaarheidsonderzoek gedaan moeten worden naar zon en wind langs de A7, A8 en A10; in samenwerking met de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland.	Voor onderzoek omtrent de A7 wordt samengewerkt met de provincie.
6.	GroenLinks en het CDA zijn tegen het plaatsen van windturbines op Oostzaans grondgebied op of bij de Westplas, zoals aangegeven op een projectkaart. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
7.	Het CDA wil geen plaatsing van windturbines in de Noorder-IJplas. Het heeft negatieve invloed op het aangrenzende Oostzaans grondgebied waar bewoning en landschap is. Denk aan slagschaduw en door wind verplaatsen van vuile lucht van snelverkeer en industrie. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
8.	Er kan wat het CDA betreft een turbo-windturbine geplaatst worden op het Coenplein; daar is toch al horizonvervuiling. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
9.	De PvdA is van mening dat bij het terugdringen van de CO2-uitstoot ook ons uitgestrekte veenweidegebied een rol kan spelen. Zij staan open voor initiatieven tot vernatting waarmee die uitstoot wordt teruggedrongen, mits goede samenwerking met de agrarische sector daarbij geboden wordt. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
10.	Offer geen kostbare natuur- of landbouwgrond op	Dit is tevens uitgangspunt vanuit de deelregio Zaanstreek-Waterland. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
11.	Grote windturbines mogen de nieuwbouw van woningen niet tegenhouden;	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.

12.	Niet blindstaren op enkel zon- en windenergie maar ook kijken naar alternatieve duurzaamheidsmaatregelen.	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Hiervoor is een van de thematafels ingericht: Innovaties
13.	De VVD-fractie sluit hierbij nadrukkelijk ook onderzoek naar kernenergie niet uit. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
14.	Stimuleer nieuwe technieken zodat deze ook rendabel worden en er ruimte blijft voor innovatie	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Hiervoor is een van de thematafels ingericht: Innovaties
15.	Zet meer in op opslag van de opgewekte energie	Hiervoor is een thematafel ingericht: Energie-Infrastructuur.
16	Ook onze eigen vraag naar energie moet veranderen (isoleren, bewust gebruik)	Voor het onderwerp 'besparing' zal in de RES 1.0 een overzicht worden gemaakt van de lopende acties, programma's en ondersteuning vanuit gemeenten, waterschap en provincie.
17.	Kijk ook naar de mogelijkheden van het vele water in onze regio, het asfalt en daken van nieuwbouwwoningen.	Hiervoor is een van de thematafels ingericht: Warmte uit Water, TEO, TEA, TED.
18.	De energietransitie en de Regionale Energie Strategie zijn geen 'speeltjes' voor ingewijden en enthousiastelingen, we doen dit samen met alle inwoners. Draagvlak zorgt voor succes. Inwoners moeten goed van informatie worden voorzien en in het proces meegenomen worden	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Voor vaststelling van de RES 1.0 volgt o.m. een lokale bijeenkomst voor de gemeente Oostzaan.
19.	Behoud de huidige afstandscriteria bij windmolens, de gezondheid van de inwoners moet niet worden ingezet als wisselgeld voor de RES	Hiervoor is een van de thematafels ingericht: Ontwikkelprincipes wind en zon.
20.	De CDA-fractie is van mening dat aan beide zijden van de gemeentegrenzen (zowel op het grondgebied van Oostzaan als van de buurgemeenten) er een bufferzone van minimaal 600 meter moet worden ingesteld waarbinnen geen windturbines, zonneweides en biomassacentrales geplaatst mogen worden, tenzij uitdrukkelijk met wederzijds goedvinden na een effectieve inspraak van burgers, bedrijven en belangengroepen -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Hiervoor is een van de thematafels ingericht: Ontwikkelprincipes wind en zon.
21.	Help inwoners verenigen in een energie-coöperatie met meer dan 60 zonnepanelen (minder dan 60 zonnepanelen worden niet meegeteld in de opgave van de regio)	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Dit punt zal tevens worden meegenomen in de Duurzaamheidsvisie Oostzaan welke momenteel wordt opgesteld. Tevens is hier een thematafel voor ingericht: RES in uitvoering: Lokaal eigendom en stimuleren beleid voor lokale initiatieven.
22.	De lokale bedrijventerreinen kunnen ingezet worden tot een 'smart grid' aanpak waarbij de opgewekte stroom en warmte overdag gebruikt wordt door de bedrijven en 's avonds door de omliggende woonwijken	Hiervoor is een thema tafel ingericht: Energie-Infrastructuur.
23.	Zoals het college aangeeft is er de mogelijkheid van inspraak geweest. De uitdrukkelijke wens van de raad is inspraak dichterbij: geen besluit zonder betrokkenheid van inwoners, ondernemers en belangengroepen vooraf	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Voor vaststelling van de RES 1.0 volgt o.m. een lokale bijeenkomst voor de gemeente Oostzaan.
24.	Niet alleen terugkoppelen naar de raad, maar ook naar de inwoners, bedrijven en belangengroepen	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Voor vaststelling van de RES 1.0 volgt o.m. een lokale bijeenkomst voor de gemeente Oostzaan.
25.	Het stimuleren en faciliteren van het plaatsen van zonnepanelen op de Kunstgreep, scholen, bedrijven en woningen zoals het college heeft toegezegd dient zo snel mogelijk	Dit punt zal tevens worden meegenomen in de Duurzaamheidsvisie Oostzaan welke momenteel wordt opgesteld.

	geconcretiseerd te worden	
26.	De gemeente Oostzaan geeft bij de maatregelen zelf het goede voorbeeld door het eigen gebouwenbestand verder te verduurzamen en van het gas af te helpen, en opnieuw acties te voeren ter bevordering van de verduurzaming van gebouwen en logistiek van inwoners en bedrijven	Dit punt zal tevens worden meegenomen in de Duurzaamheidsvisie Oostzaan welke momenteel wordt opgesteld.
27.	Voor de uitvoering van energieopwekking dient voor inwoners, bedrijven en belangengroepen duidelijkheid te komen over wie wat moet gaan betalen en hoeveel	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
28.	Onderzoek naar betaalbaarheid en haalbaarheid is nodig	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
29.	De VVD-fractie is van mening dat verduurzaming niet mag leiden tot een verhoging van de WOZ-belasting -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
30.	Met betrekking tot de bestaande woningvoorraad pleit de raad voor een regionale stappensubsidie die bewoners faciliteert bij het isoleren van woningen en bij het overstappen van gas naar groene stroom	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
31.	Laat de SDE (Stimuleringsregeling Duurzame Energietransitie)-subsidies ook meer terechtkomen bij lokale ondernemers	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.
32.	De VVD-fractie is van mening dat investeringen zich moeten terugverdienen, lokale investeringen moeten zoveel mogelijk terugvloeien naar onze eigen inwoners en ondernemers. Zo wordt ingezet op versterking van de lokale economie en werkgelegenheid. -Minderheidsstandpunt	Dit betreft een minderheidsstandpunt. We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ. Hiervoor is een thematafel ingericht: RES in uitvoering: Lokaal eigendom en stimuleren beleid voor lokale initiatieven.
33.	-Wij achten het van belang dat eenieder naar vermogen een inspanning levert ter realisatie van de klimaatdoelen van Parijs, en zullen er dan ook voor zorgen dat Oostzaan binnen de gemeentegrenzen naar verhouding een deel van de regionale opgave tot 2030 levert op het gebied van zonne-energie, windenergie, isolatie en productie van biomassa. -De gemeente Oostzaan is geen eiland, maar sterk verbonden met andere gemeenten en regio's. We staan open voor slimme, innovatieve ideeën en willen op basis van gelijkwaardigheid samenwerken met andere regio's waarin van iedereen een eerlijk, redelijke bijdrage mag worden verwacht. -Een goede energietransitie is essentieel bij het tegengaan van klimaatverandering. Wij zijn bereid hierin te investeren, opdat we een betere luchtkwaliteit terugkrijgen en temperatuurstijging tegengaan.	We hebben uw wens doorgegeven aan de Energieregio RES NHZ.

Gemeente Purmerend

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Kijk naar de gevolgen voor biodiversiteit bij energieopwekking	Dit specifieke onderwerp komt aan de orde bij thematafel 1.
2.	De kaart moet worden bijgewerkt. Niet alle parkeerplaatsen zijn geschikt voor zonnepanelen.	Uw wens is doorgegeven aan de Energieregio NHZ. De provincie is een traject gestart om inzichtelijk te maken waar en welke parkeerplaatsen in aanmerking komen.
3.	Er moet meer inzet zijn voor energie-reducerende maatregelen.	Zie Hoofdstuk 3 van de reactienota.
4.	Innovatieve windenergie in Purmerend en omgeving behoort tot de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking en mag niet worden uitgesloten.	Uw reactie is doorgegeven aan de Energieregio NHZ en wordt meegenomen in de RES 1.0: Voor de gemeente Purmerend wordt aangegeven dat innovatieve vormen van windenergie op haar grondgebied niet zijn uitgesloten.

Gemeente Waterland

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	In te stemmen met het nader verkennen van de uitbreidingsmogelijkheden voor windenergie in het zoekgebied van de NES zoals is ingetekend in de door het college aangeleverde RES inzet. (Meerderheid)	Het college neemt kennis van uw wens en gaat met deze verkenning aan de slag.
2.	In te stemmen met het nader verkennen van de uitbreidingsmogelijkheden voor zonne-energie in het zoekgebied de bukdijk zoals ingetekend in de door het college aangeleverde inzet. (Meerderheid)	Het college neemt kennis van uw wens en gaat met deze verkenning aan de slag.
3.	In te stemmen met het faciliteren van de inzet om alle grote daken in Waterland -daar waar toegestaan- vol met zonnepanelen te leggen. (Meerderheid)	Het college ziet uw wens als een verdere aanmoediging voor het reeds gevoerde beleid.
4.	Om in de RES NHZ de mogelijkheid van biomassa als duurzame energiebron te schrappen. (Meerderheid)	Het college wil uw wens overnemen om biomassa als duurzame energiebron in de RES te schrappen. Tegelijkertijd wil het college uw raad attenderen op het feit dat biomassa nog steeds onderdeel is van het door uw raad vastgestelde omgevingsbeleid, waaronder de omgevingsvisie.
5.	Om de opwekking van zonne-energie op land binnen het grondgebied van de gemeente Waterland te verbieden, met uitzondering van eventuele zonnepanelen op de Bukdijk op Marken. (Meerderheid)	Het college constateert dat binnen het geldende ruimtelijk beleid voldoende restricties zijn opgenomen waarmee initiatieven voor zonnepanelen op land kunnen worden geweigerd. Het college gaat met uw wens aan de slag om de mogelijkheid van zonnepanelen op de Bukdijk verder te verkennen.
6.	Te bepalen dat, bij grootschalige energieprojecten, tenminste 50% van de opbrengsten bij onze inwoners terecht komt, in de vorm van lokale energie coöperaties (Meerderheid)	Het college onderschrijft deze wens en gaat zich bij alle grootschalige duurzame energieprojecten inspannen voor een zo'n groot mogelijk lokaal eigendom.
7.	Om in de RES NHZ expliciet te noemen dat er buiten de bestaande locatie aan De Nes in de gemeente Waterland alsmede in Landelijk Noord geen windturbines zullen worden	Het college legt deze bedenking naast zich neer (in de veronderstelling dat u met deze bedenking ook uitbreiding bedoeld van de bestaande locatie aan de NES) met betrekking tot de voorgestelde

	geplaatst (Minderheid)	zoekgebieden op het grondgebied van Waterland, aangezien het college van mening is dat het vanuit maatschappelijk oogpunt in relatie tot de urgentie die de klimaatverandering met zich meebrengt onwenselijk is om op voorhand zoekgebieden uit te sluiten. De gemeente Waterland is geen bevoegd gezag bij eventuele ontwikkelingen in landelijk noord op het grondgebied van de gemeente Amsterdam. Het college blijft echter wel in overleg met de omliggende gemeenten om zoveel als mogelijk elkaars inwoners te betrekken bij de te voeren participatietrajecten in het kader van de RES.
8.	Om in de RES NHZ het afkoppelen van alle woningen van het aardgasnet vooralsnog niet in gang te zetten.(Minderheid)	Het college kan deze bedenking onderschrijven wanneer uw spreekt over het vooralsnog niet in gang zetten van 'gedwongen' afkoppeling van het aardgas. Het college onderzoekt in het traject van de Transitievisie Warmte stap voor stap hoe Waterland aardgasvrij kan worden, waarbij in deze visie een eerste verkenning van alternatieve verwarmingsmethoden duidelijk zal worden. Afgelopen juni (2019) heeft uw raad input kunnen leveren voor deze visie. In 2021 is het aan uw raad om te bepalen of u de visie, met het daarbij behorende tempo en ambitie richting aardgasvrij wilt vaststellen of nog verder wil aanpassen.
9.	Om het natuurgebied De Nes en de dijk naar Marken te schrappen als zoekgebied voor (Minderheid).	Het college neemt deze bedenking niet over maar wil wel onderzoeken of de begrenzing van het zoekgebied de NES zoveel mogelijk beperkt kan worden tot het landelijk deel zodat er (vrijwel) geen overlapping meer is met het NNN gebied en het bijzonder provinciaal landschap en daarnaast de overlapping met het natura 2000 gebied zo beperkt mogelijk blijft.

Gemeente Wormerland

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	Zienswijze Natuurmonumenten: Hierin wordt aangegeven dat Natuurmonumenten geen voorstander is van het opwekken van windenergie binnen de gemeente Wormerland. Zij zien uitsluitend mogelijkheden voor het opwekken van zon op dak en op land, maar geven hier een aantal kanttekeningen en richtlijnen voor mee als advies.	Natuurmonumenten is een belangrijke stakeholder voor de gemeente door het grote aandeel van weidevogelleefgebied in Wormerland. Wij nemen de adviezen van Natuurmonumenten mee in het uitwerken van de zoekgebieden, specifiek het zoekgebied van zon langs de A7.
2.	Amendement van GroenLinks (minderheidstandpunt) Hierin wordt aangegeven de energiemix belangrijk te vinden en er wordt verzocht om de mogelijkheden voor kleine windmolens nader te onderzoeken, hierbij is participatie van belang.	Kleine windmolens wekken een minimale hoeveelheid elektriciteit op en nemen geen prominente plaats in binnen de RES. Dit kan zeker voor inwoners een mogelijke optie zijn.

Wensen en bedenkingen – moties

Nr.	Motie	Reactie

1.	Geen windturbines in de Wijdewormer - aangenomen In deze motie wordt verzocht om het zoekgebied op het gebied van het opwekken van windenergie te schrappen langs de A7.	De motie is aangenomen door de Raad met een meerderheid van stemmen en zal desgewenst worden uitgevoerd.

Gemeente Zaanstad

Wensen en bedenkingen

Nr.	Wensen en bedenkingen	Reactie
1.	In de RES NHZ 1.0 moet duidelijker worden dat woonlastenneutraliteit, het uitgangspunt in het Klimaatakkoord, geborgd wordt en daarbij aangegeven wordt hoe de energietransitie betaalbaar blijft voor iedereen. De onderdelen die hieraan bijdragen, zoals het inzetten op een goede energiemix (zon, wind) en de juiste aanpassingen aan de energie infrastructuur (inclusief lokale opwek/afname en opslag) moeten onderdeel zijn van de RES NHZ 1.0.	Het realiseren van woonlastenneutraliteit is aan het Rijk. Het heeft namelijk veel te maken met belastingen en financiële prikkels vanuit de Rijksoverheid. Overigens geeft het Rijk ook aan, dat woonlastenneutraliteit niet altijd mogelijk is, omdat ieders persoonlijke situatie anders is. De RES werkt aan een zo optimaal mogelijke afstemming tussen soort opwek, opwek dicht bij de gebruiker, maar ook zaken die met haalbaarheid te maken hebben zoals het streven naar landschappelijke kwaliteit.
2.	In de RES NHZ 1.0 moet duidelijker naar voren komen dat 2050 de einddatum is, en dat deze RES een eerste stap is (met als horizon 2030)	Dit wordt meegenomen naar RES NHZ 1.0.
3.	In de RES NHZ 1.0 moet duidelijker worden dat Zaanstad in de toekomst geen gebruik meer wil maken van houtachtige biomassa om Zaanse woningen te verwarmen. Wij vinden het belangrijk om geen aanvullende, maar vervangende, duurzame technieken in te gaan zetten om Zaanse woningen, bedrijfspanden, etc. te verwarmen, wanneer deze voorhanden komen.	In Zaanstad wordt de tijdelijkheid van de toepassing van bio-grondstoffen als warmtebron gehanteerd als uitgangspunt in de transitie. Zie verder reactie op motie 1.
4.	Werk de kansen voor innovatie uit in de RES NHZ 1.0, zoals (1) door nieuwe technische oplossingen de inpasbaarheid in de omgeving te vergroten en de ecologische effecten, zoals op trekvogels, te minimaliseren tot deze niet significant is, en (2) het gebruik van nieuwe energiedragers zoals waterstof;	De kansen voor innovatie worden nader onderzocht via de thematafels. Zo wordt het onderwerp technische oplossingen om de inpasbaarheid in de omgeving te vergroten en de ecologische effecten te minimaliseren op de thematafel Ontwikkelprincipes Zonne- en Windenergie meegenomen (bij de onderzoeksvraag Hoe kunnen negatieve effecten op de natuur en omgeving worden gemitigeerd) en wordt het onderwerp nieuwe energiedragers zoals waterstof meegenomen op de thematafel energie-infrastructuur.
5.	Werk de regionale regie op de uitvoering van de opgaven uit, bijvoorbeeld via subsidies, of via ondersteuning aan c.q. het ontzorgen van initiatiefnemers;	Met de vaststelling van de RES 1.0 wordt de basis gelegd voor de uitvoering. De exacte invulling (subsidies of ondersteuning van initiatiefnemers door ontzorgen) komt later. Deze suggesties zullen worden meegegeven.
6.	Bedrijventerreinen als zoekgebieden voor zonneweides te schrappen voor Zaanstad;	Het zoekgebied bedrijventerreinen zal voor Zaanstad worden geschrapt.

7.	Graag zouden wij zien dat ook windmolens tot 15 meter meegenomen worden in de RES NHZ 1.0 alsmede de grenswaarde van 60 zonnepanelen op 1 dak te verruimen naar 60 zonnepanelen binnen 1 initiatief zodat op deze manier ook de collectieve initiatieven worden meegeteld in de bijdrage van Noord-Holland Zuid èn traditionele windmolens met moderne generatoren passen historisch gezien uitstekend in het Zaanse landschap. Wij willen dat deze vorm van energieopwekking niet wordt uitgesloten binnen de RES;	In het klimaatakkoord (door het Rijk opgesteld en ondertekend door o.a. de VNG) is de landelijke doelstelling van 35 TWh grootschalige energieopwek op land geformuleerd. Onder grootschalig wordt hierbij verstaan een aansluitwaarde van > 15 kWp. Bij gebruik van zonnepanelen met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa 60 panelen. De aansluitingen van 60 panelen of meer vallen daarmee ook binnen de voorwaarden voor het aanvragen van een SDE-subsidie, en kunnen om die reden goed gemonitord worden en worden om die reden meegeteld worden in de RES. Als een traditionele molen voldoet aan de vereiste aansluitwaarde wordt zij niet uitgesloten,
8	Het is belangrijk dat er in de RES ruimte komt voor de prioritering van projecten en zoekgebieden binnen de regio's om te voorkomen dat schaarse tijd, geld en energie wordt geïnvesteerd in kansarme projecten en/of zoekgebieden die een lage bijdrage leveren aan de ambities. Bij de verdere uitwerking van de RES meer aandacht voor slagingskans van projecten op de 3 genoemde aspecten	In de fase tussen concept-RES en RES 1.0 vindt prioritering plaats. In die zin dat kansrijke en minder kansrijke (delen van) zoekgebieden worden onderscheiden en de meeste inzet naar de kansrijke projecten gaat.
9.	Werk het lokaal eigenaarschap van windmolens en zonneparken verder uit, waarbij de gemeente Zaanstad, lokale energie coöperaties en de inwoners volledig of zoveel als mogelijk eigenaar zijn. De weerstand onder omwonenden en Zaanse inwoners kan groot zijn t.a.v. met name windmolens; lokaal eigenaarschap vergroot het draagvlak en maakt dat inwoners maximaal profijt kunnen hebben van de windturbines.	Het lokaal eigenaarschap wordt verder uitgewerkt aan de thematafel RES in uitvoering: lokaal eigendom en stimuleren beleid voor lokale initiatieven.
10	Roep gemeenten op om zoekgebieden, die voor de RES 1.0 afvallen als geschikt voor windmolens of zonneweides, in het proces naar volgende versies van de RES opnieuw te evalueren op hun geschiktheid.	Dit zal worden meegenomen in RES 2.0.
11.	Uitwerken van mogelijkheden tot stimuleren van bewoners en bedrijven om hun energiebehoefte te verminderen.	Voor het onderwerp 'besparing' zal in de RES 1.0 een overzicht worden gemaakt van de lopende acties, programma's en ondersteuning vanuit gemeenten, waterschap en provincie.
12.	Dat in de fase naar RES 1.0 veel meer aandacht wordt gegeven aan het betrekken van inwoners en ondernemers, om enerzijds de energietransitie dichter bij de inwoners te brengen en anderzijds om de invloed op het proces van de directe omgeving te vergroten en daarmee ingezet wordt op het draagvlak en betrokkenheid voor de ontwikkeling.	Het betrekken van inwoners en initiatiefnemers/ondernemers is van groot belang. Voor de komende periode staan één algemene participatie-avond gepland, twee webinars en een aantal sessies met stakeholders voor het zoekgebied Noordzeekanaalgebied.
13.	Het is belangrijk dat er een inventarisatie komt van tegenstrijdige regelgeving en een stevige lobby op deze regels bij de verantwoordelijke overheidsinstantie om zo knelpunten in de regelgeving weg te nemen en relatief eenvoudig bij te dragen aan de ambities.	Dit signaal is meegegeven in de reactie naar het Rijk.
14.	Uitwerken in synergie met andere opgaves, zoals bijvoorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie, economische diversificatie, gezondheid en kansengelijkheid.	In de Zaanse Omgevingsvisie is het integratiekader voor de verschillende opgaves. Hierin wordt gewerkt aan de samenhang tussen de zes strategische opgaven (verstedelijking, economie, kansengelijkheid, gezondheid, duurzaamheid, veiligheid en ondergrond).
15	In de RES NHZ 1.0 moet duidelijker worden dat woonlastenneutraliteit, het uitgangspunt in het Klimaatakkoord, geborgd wordt en daarbij aangegeven wordt hoe de energietransitie betaalbaar	Het realiseren van woonlastenneutraliteit is aan het Rijk. Het heeft namelijk veel te maken met belastingen en financiële prikkels vanuit de Rijksoverheid. Overigens geeft

	blijft voor iedereen. De onderdelen die hieraan bijdragen, zoals het inzetten op een goede energiemix (zon, wind) en de juiste aanpassingen aan de energie infrastructuur (inclusief lokale opwek/afname en opslag) moeten onderdeel zijn van de RES NHZ 1.0.	het Rijk ook aan, dat woonlastenneutraliteit niet altijd mogelijk is, omdat ieders persoonlijke situatie anders is. De RES werkt aan een zo optimaal mogelijke afstemming tussen soort opwek, opwek dicht bij de gebruiker, maar ook zaken die met haalbaarheid te maken hebben zoals het streven naar landschappelijke kwaliteit.
16.	In de RES NHZ 1.0 moet duidelijker naar voren komen dat 2050 de einddatum is, en dat deze RES een eerste stap is (met als horizon 2030)	Dit wordt meegenomen naar RES NHZ 1.0.

Wensen en bedenkingen – Moties

Nr.	Motie	Reactie
1.	Motie RES Biomassa: 'Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief' Besluit dat de raad: • Zich uitspreekt tegen de aanduiding van houtige biomassa als duurzame hernieuwbare energiebron kan worden aangemerkt; • Geeft het college opdracht zich ervoor in te zetten dat houtige biomassa geen onderdeel uitmaakt van de RES.	De RES kent geen opgave voor warmte, maar maakt alleen een inventarisatie, een afwegingskader en een mogelijke verdeelsleutel voor bovenlokale warmte bronnen als aquathermie en geothermie. De RES geeft inzicht waar biomassacentrales staan. Bijvoorbeeld over de biomassacentrale van BioForte Zaanstad staat er: "deze draait nu nog op biomassa. Voor in de toekomst wordt gezocht naar andere warmtebronnen."
2.	Motie RES - Maak gebruik van eerdere onderzoeken Draagt het college op: Om bij het verder uitwerken van de RES 1.0 eerder opgestelde rapporten mee te (laten) nemen.	Daar waar mogelijk worden eerder opgestelde rapporten meegenomen. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de kennis bij de energietransitie zich snel ontwikkeld. Niet alle onderzoeken zullen nu nog (volledig) bruikbaar zijn.
3.	Motie Paint it black Verzoekt het college: Om in gesprek te gaan met relevante energieleveranciers om te onderzoeken of het toepassen van deze maatregel ook in Zaanstad tot positieve resultaten kan leiden, er van uitgaand dat het schilderen zo veel mogelijk vóór het plaatsen van de windturbines gebeurt, zodat de kosten minimaal blijven.	Deze vraag zal meegegeven aan de thematafel Ontwikkelprincipes Zonne- en Windenergie bij de onderzoeksvraag: Hoe kunnen negatieve effecten op de natuur en omgeving worden gemitigeerd?

Provincie Noord-Holland

Wensen en bedenkingen - moties

121	In het vervolgtraject bij de uitwerking en concretisering van de zoekgebieden voor energieopwekking door wind rekening te houden met aanwezigheid van belangrijke internationale vogeltrekroutes en rust- en foerageergebieden als belangrijk aandachtspunt daarbij te hanteren;	Voor de verdere concretisering van zoekgebieden uit de concept-RES NHN en concept-RES NHZ wordt dit in de gebiedspaspoorten voor zoekgebieden opgenomen en bij de verdere uitwerking als belang afgewogen. Daarnaast zijn we vanuit de provincie en vanuit de programmaorganisatie in dialoog met de vogelbescherming, Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie over het belang van trekvogels in de verdere concretisering van de zoekgebieden. SOVON Vogelonderzoek is als non-profit organisatie door het Rijk gevraagd om de internationale vogeltrekroutes in kaart te brengen. We hebben de vraag uitstaan in hoeverre er ook inzicht gegeven wordt in de rust- en foerageergebieden. De kaart wordt in GIS opgeleverd zodat we de informatie optimaal kunnen gebruiken voor de verdere uitwerking van zoekgebieden.
125	de energietransitie waar mogelijk aan opgaven voor biodiversiteitsherstel- en versterking te koppelen en dat ook te doen in het vervolgtraject van de RES;	De strekking van de motie sluit aan bij het NH Perspectief op de RES'en, namelijk het vinden van 'koppelkansen' om meerdere belangen te dienen. De manier waarop deze koppeling te maken is hangt af van de kenmerken van het zoekgebied. Om deze koppeling optimaal te benutten is in Noord-Holland een thematafel ingericht over 'ontwikkelprincipes'. Dit is één van de verschillende 'hhematafels' georganiseerd door het RES programma om kennis te delen over specifieke uitdagende onderwerpen op weg naar RES 1.0. In de thematafel ontwikkelprincipes' wordt kennis gedeeld tussen partners over de koppeling met milieu en natuur en wordt later toegepast op de zoekgebieden. Milieu- en natuurorganisaties nemen deel aan deze Thematafel. Ook de kennis die door het Nationaal Programma RES wordt opgedaan wordt hierbij ingebracht.
126	in de uitwerking van de RES 1.0 een stevigere regierol te kiezen ter bescherming van de bovenregionale waarden; Zorg dat de RES beter bijdraagt aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap van Noord-Holland Bekijk in welke mate clustering van zoekgebieden kan plaatsvinden. Maak in de uitwerking van de RES een koppeling met andere provinciale opgaven en de geschiktheid van het energienetwerk.	Met de uitwerking van de concept-RES starten we met een bovenregionale en gebiedsgerichte aanpak om ruimtelijke samenhang en ruimtelijke kwaliteit te bevorderen. Wij trekken dit bij: 1. Zoekgebieden (of clusters van zoekgebieden) die deelregio-overstijgend zijn 2. Zoekgebieden waar Potentiele voorbeelden/iconen op het gebied van meervoudig ruimtegebruik aanwezig zijn 3. Zoekgebieden die kansen bieden voor geclusterde grootschalige energie-opwek

		Voor deze gebieden starten we samen met RES partners een uitwerkingsproces met als doel het borgen van de (boven)regionale Ruimtelijke samenhang en –kwaliteit. Afwegingen op het gebied van landschap, combineren van opgaven en het gesteldheid/potentie van de netinfrastructuur zijn onderdeel van dit proces. Voor vier gebiedstrajecten nemen we als provincie momenteel een aanjagende/trekkende rol: A9-zone, A7 zone, Diemerscheg en de Greenports. Daarnaast is recent een procesleider aangesteld voor het IJsselmeergebied en organiseren gemeenten ateliers om de ruimtelijke samenhang en kwaliteit verder uit te werken. Wij sluiten daarbij aan. Bij andere zoekgebieden die geheel of grotendeels samenvallen met onze provinciale beschermingsregimes voeren wij een gesprek met partners om de eventuele mogelijkheden voor zon/wind te verkennen zonder dat natuur- en landschappelijke waarden worden aangetast. Indien dit nodig is zullen wij hierbij ook andere regio's betrekken om op bovenregionaal niveau de mogelijkheden te verkennen.
127	Werk concreter uit hoe reëel het potentieel van grootschalig "zon op dak" is, rekening houdend met o.a. de mogelijkheden van het net andere praktische beperkingen. Onderzoek op welke manier belemmeringen voor "zon op dak" opgelost kunnen worden.	Bij de uitvoering van RES 1.0 assisteren wij gemeenten in de verdere uitwerking van zonne-energie op daken. Op dit moment lopen er een aantal pilots voor het aanjagen van grootschalig zon op dak bij agrarische gebouwen, bij bedrijven(terreinen) en bij scholen. Hier worden de praktische beperkingen in kaart gebracht om vervolgens oplossingen en aanpassingen in te voeren. Daarnaast worden in het traject richting RES 1.0 verschillende 'Thematafels' georganiseerd door het programmabureau RES om kennis te delen over specifieke uitdagende onderwerpen. Eén van de thematafels staat in het teken van de energie-infrastructuur en hoe zon op dak gefaciliteerd kan worden juist daar waar het elektriciteitsnet een belemmering is.
128	bij de Rijksoverheid aan te dringen op aanpassing van de SDE+ financieringssystematiek zodat kleinschaligere oplossingen die beter passen in het landschap ook financieel haalbaar kunnen zijn, en in het bijzonder "zon op dak" financieel gunstiger wordt dan zonneweides op land.	Met de afbouw van de SDE++ rijksubsidie groeit het geluid dat businesscases voor zonnepanelen-projecten steeds moeilijker sluitend zijn te krijgen. Via IPO en in onze gesprekken met het Nationale Programma RES roepen wij het Rijk op om tot een werkbare en efficiënte subsidieregelingen voor grootschalig zon-op-dak te komen. Onze boodschappen sluiten aan bij de boodschappen die tevens door de VNG worden uitgedragen.
130	Stel in samenwerking met de Participatiecoalitie en in overleg met gemeenten een concreet plan op om ervoor te zorgen dat burgers in het kader van energietransitie zoveel mogelijk – in lijn met de ambitie van het Klimaatakkoord - meeprofiteren;	In de loop naar RES 1.0 wordt een participatieplan ontwikkeld in samenwerking met de Participatiecoalitie en de gemeenten. Hiervoor verkennen wij met de programmabureau RES op welke wijze de participatie in de RES versterkt kan worden. Zo wordt er een aparte thematafel voor jongeren georganiseerd om deze specifieke doelgroep ook bij

	Versterk de participatie van omwonenden; zowel de participatie in het proces als de mogelijkheden om te delen in de opbrengsten, waarbij opbrengstdeling niet alleen is voorbehouden aan omwonenden die in staat zijn om financieel te investeren.	het RES-proces te betrekken. Ook bij gebiedstrajecten ten behoeve van de ruimtelijke samenhang, vormt participatie een belangrijke pijler. De gebiedstrajecten staan beschreven in beantwoording op de motie M126-2020. Voor financiële participatie wordt onderzocht wat nodig is om het streven naar 50 procent lokaal eigendom te behalen. Hier wordt ook een aparte thematafel ingericht waar met relevante partners verkend wordt hoe deze verdeling uitgewerkt kan worden. Daarnaast verkennen wij hoe de projectparticipatie en financiële participatie kunnen borgen in beleid en regels. Wij maken hiervoor gebruik van bestaande instrumenten vanuit onder andere het NP RES en wij zetten verdere onderzoek uit naar de juridische mogelijkheden hiervoor.
131	Pleeg inspanning om de informatie over de effecten in termen van kosten, CO2 reductie, ecologische effecten, landschappelijke effecten en effect op leefbaarheid zoveel mogelijk beschikbaar te krijgen voor politieke behandeling van de definitieve RES 1.0.	Het inzichtelijk maken van data gerelateerd aan de energietransitie en klimaatafspraken sluiten we zoveel mogelijke aan bij de monitoringsystematiek zoals ontwikkeling door PBL en RVO in het kader van het Klimaatakkoord en specifiek de RES'sen. Daarbij zetten we ons via IPO actief in om via het interbestuurlijk programma VIVET zorg te dragen voor verbetering van beschikbaarheid en kwaliteit van decentrale data. Dit raakt met name aan aspecten zoals kosten en CO2-reductie. Het inzichtelijk maken van effecten op de leefomgeving wordt meegenomen in de uitwerking van de zoekgebieden (gebiedspaspoorten) en in de verdere uitwerking van de ruimtelijke samenhang. Deze aspecten worden ook meegenomen in de monitoringssystematiek gerelateerd aan onze omgevingsvisie.
134	De adviezen van de commissie M.E.R. moeten zo goed mogelijk worden meegenomen in het vervolgproces door de samenwerkend partijen. Bij behandeling van de RES 1.0 wordt gerapporteerd hoe hier uitwerking aan gegeven is.	De programmaorganisaties van de RES'EN hebben de resultaten van het MER onderzoek gedeeld in het netwerk van partners. De thematafel 'Ontwikkelprincipes Zon en Wind' gaat in op de milieu- en natuur aandachtspunten die onder andere door de Commissie MER zijn gegeven. Daarnaast wordt in de verdere concretisering van zoekgebieden de aanbevelingen van de MER commissie nogmaals onder de aandacht gebracht. De provincie heeft conform één van de adviezen van de Commissie de initiatief genomen om bij aantal zoekgebieden het proces rond ruimtelijke samenhang te starten. Bij de verdere behandeling van de RES 1.0 wordt hierop aan PS gerapporteerd.
135	PS vragen om voortdurend aandacht te besteden aan tijd en ruimte voor zorgvuldige burgerparticipatie in het vervolgproces;	In de fase naar de RES 1.0 maar ook daarna zullen de reeds opgebouwde participatieprocessen worden uitgebouwd en geïntensiveerd met name waar het gaat om bewonersparticipatie en maatschappelijk draagvlak. Dat wordt ook opgenomen in de regionale planen van aanpak die per deelregio worden vastgesteld. In deze plannen

		wordt aangegeven hoe overheden te werk gaan met betrekking tot de participatieprocessen. Verder verkennen we met het programmabureau RES op welke wijze de participatie in de RES versterkt kan worden. Dat wordt o.a. behandeld in speciale thematafelbijeenkomsten georganiseerd om kennis te wisselen rond dit thema. Een van de thematafel is specifiek gericht op het betrekken van jongeren bij de RES.
136	om in het proces te verkennen in hoeverre het mogelijk is om van uitwerking van de zoekgebieden tot een “gedragscode” te komen, die beschrijft hoe en onder welke voorwaarden duurzame energie en BPL samen kunnen gaan Daarbij het combineren van opgaven niet uit het oog te verliezen	Met het vaststellen van het BPL en bijbehorende kernkwaliteiten in de Omgevingsverordening NH 2020 is het expliciete verbod op wind- en zonne-energie in de oude beschermingsregimes komen te vervallen. In plaats daarvan wordt er nu voor BPL gestuurd op basis van kernkwaliteiten, waarbij bijvoorbeeld een grondgebonden opstelling voor zonne-energie in BPL alleen mogelijk is als het deze gebied-specifieke kernkwaliteiten niet aantast. Met inspiratiedocumenten zoals de ‘Kwaliteitsimpuls Zonneparken’ demonstreren wij hoe de spelregels voor natuur- en landschaps-inclusieve ontwikkelingen in de praktijk kunnen worden toegepast. Zo willen we gemeenten, initiatiefnemers en andere betrokkenen inspireren tot het ontwikkelen van zonneparken met zo veel mogelijk ruimtelijke kwaliteit. Dit soort beleidsdocumenten vormen een belangrijk stap tot de ontwikkeling van een “gedragscode” voor de inpassing van zonneparken in landelijk gebied. De vertaling van deze principes in relatie tot de specifieke kernkwaliteiten van BPL en NNN wordt verder onderzocht tijdens de thematafel “ontwikkelprincipes Zon en Wind” en tijdens de concretisering van de zoekgebieden richting RES 1.0.
137	om naast de RES’en met een helder periodiek overzicht te komen van alle andere (innovatieve) duurzame energietechnieken, met daarbij de potentie, de stand van zaken, de voortgang en de rol van de provincie daarbij; dit overzicht tijdig vóór de behandeling van de RES 1.0 voor de eerste keer aan de Staten te doen toekomen	Wij zullen de gevraagde voortgangsrapportage opstellen en u de eerste toezenden voor de behandeling van de RES 1.0.
138	Het provinciaal arbeidsmarktbeleid in te zetten om (mede) te zorgen dat er voldoende arbeidskrachten met de nodige vaardigheden zijn, liefst regionaal, om de energietransitie tijdig te realiseren Hierin ook starters en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt mee te nemen en ook hen te laten profiteren van de kansen die de energietransitie met zich meebrengt.	Het beleid voor de aansluiting van Arbeidsmarkt & Onderwijs van de provincie is de afgelopen vier jaar gericht geweest op de ontwikkeling van instrumenten en het toepassen ervan ten behoeve van instroom en de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt van zowel jongeren als zij-instroom in techniek. In het kader van vooral het behoud van technici op de korte termijn, die vervolgens inzetbaar moeten worden, voor de klimaatopgave ontwikkelen we nu een kleine regeling binnen de gelden van motie 42. Hierover informeren wij zo snel mogelijk, waarschijnlijk het eerste kwartaal van 2021. De provincie is hierin afhankelijk van organisaties die zich daadwerkelijk op

		deze doelgroepen richten. Om de mogelijkheden voor starters en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten in het kader van RES, zullen wij voor hen aandacht vragen in onze gesprekken met het bedrijfsleven, UWV, opleiders, de technologiecoalitie en publiek-private samenwerkingen. Hierover zullen wij u informeren als er concrete resultaten uit voortkomen.
140	in de RES 1.0 een apart hoofdstuk te wijden aan planparticipatie en projectparticipatie, waarbij minimaal 50 % lokaal eigendom het uitgangspunt is, en in dit hoofdstuk ook aan te geven hoe hier naartoe gewerkt wordt; te verkennen in hoeverre participatie bij opwekprojecten ook daadwerkelijk geborgd kan worden in lokaal en provinciaal beleid in het vervolgtraject richting de RES 1.0 actief werk te maken van draagvlak bij en inhoudelijke participatie door lokale bewoners en bedrijven.	De lessen en conclusies getrokken uit de thematafels, de concretisering van zoekgebieden en aanvullende acties genoemd ook in de beantwoording van moties 128, 130 en 135 worden in een apart hoofdstuk en/of plan van aanpak opgenomen in de RES 1.0. Voor het proces naar de RES 1.0 zijn we actief in gesprek met onze partners om procesparticipatie een goede plek te blijven geven in de uitwerking van de zoekgebieden. Hierbij stellen we de Participatiecoalitie ook in positie om daarbij te ondersteunen. De regie blijft in handen van gemeenten, maar we dragen er actief aan bij dat goede voorbeelden en kennis wordt gedeeld. Daar waar nodig gaan we in gesprek met gemeente (n) over mogelijke verbetering van het participatieproces naar een RES 1.0 toe. Voor de gebiedstrajecten, waarin we zelf initiatiefnemer zijn, besluiten we samen met gemeenten over het participatieproces dat daarvoor nodig is.
143	in het vervolgtraject richting de RES 1.0 actief werk te maken van draagvlak bij en inhoudelijke participatie door lokale bewoners en bedrijven. De huidige erfgoedstatus en belangrijke publieke functies van het gebied als belang in te brengen in de verdere concretisering van de zoekgebieden in het ‘Geingebied’.	Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden in Geingebied gaan wij in samenwerking met programmaorganisatie RES NHZ ambtelijke en bestuurlijk aandacht schenken aan de betrekking van lokale bewoners. We hechten groot belang aan het Unesco Cultureel Erfgoed en brengen dit belang ambtelijk en bestuurlijk in bij de verdere concretisering van alle zoekgebieden waar dit regime van toepassing is. Daarnaast werken wij samen met andere betrokken provincies aan een afsprakenkader energietransitie voor UNESCO Werelderfgoed dat in maart opgeleverd moet worden. Het afsprakenkader geeft inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie in het UNESCO Werelderfgoed.

Waterschappen

Hoogheemraadschap Hollands-Noorderkwartier

1.	Het waterschap benadrukt nogmaals het belang van zorgvuldige participatie	Zie voor beantwoording de bijlagen 2 t/m 4.
2.	HHNK vraagt aandacht voor het belang van lokaal eigendom	
3.	HHNK vraagt naast energieopwekking ook aandacht voor de onderwerpen: netstabiliteit – opvangen piekbelasting, energieopslag, energiebesparing en combineren van duurzame gassen als biogas en waterstofgas.	
4.	De assets van HHNK worden ingebracht in de RES als mogelijke zoeklocaties voor wind- en zonne-energie. Deze locaties zijn onlosmakelijk verbonden met de positiebepaling RES en de ambitiematrix.	
5.	HHNK vraagt aandacht voor de gevolgen van aquathermie op de ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlaktewater.	
6.	HHNK vraagt blijvende aandacht voor nieuwe technieken en onderzoek naar bestaande technieken.	
7.	HHNK onderzoekt de mogelijkheid tot het zelf plaatsen van 3 windmolens en kijkt hierbij ook naar de huidige zoekgebieden voor wind.	

Hoogheemraadschap Rijnland

1.	Rijnland energieneutraal in 2025. Daarnaast verkennen we op welke wijzen Rijnland vanuit onze water gerelateerde taken actief bij zal dragen aan de energietransitie in de regio.	Zie voor beantwoording de bijlagen 2 t/m 4.
2.	Rijnland vraagt extra aandacht voor de uitwerking van de participatie.	
3.	Rijnland ziet kansen voor een integrale benadering van de maatschappelijke opgaven en bevordering van multifunctioneel landgebruik.	
4.	Zonnepanelen op water zijn onder strikte voorwaarden mogelijk en bieden soms zelf kansen voor verbetering van waterkwaliteit.	
5.	Zonnepanelen en windmolens op dijken zijn mogelijk een probleem voor de veiligheid.	
6.	Onderzoek naar en realisatie van geothermie vraagt om zorgvuldige beoordeling door Rijnland.	
7.	Rijnland ziet graag zo min mogelijk energieopwekking in Natura 2000 gebieden.	
8.	Aquathermie is mogelijk een belangrijke energiebron in de warmtetransitie.	
9.	Het benutten van Thermische Energie uit Oppervlaktewater (TEO) heeft veel potentie maar vraagt om een zorgvuldige beoordeling ten aanzien van de waterkwaliteit.	
10.	Het benutten van Thermische Energie uit Afvalwater (TEA) vanuit influentleidingen is niet altijd mogelijk.	

11.	Rijnland vraagt aandacht voor het gezamenlijk uitwerken van de warmteinfrastructuur voor warmte in de regio's, ook in relatie tot laagthermische warmtebronnen.	
12.	Verzocht wordt om in de periode tot en met RES 1.0 de Regionale Structuur Warmte verder uit te werken en daarbij voldoende aandacht te geven aan bronnen zoals Aquathermie (TEO, TEA en TED) en de inzet van biogas.	
13.	Verzocht wordt om in de periode tot en met RES 1.0 de inzet van alternatieve brandstoffen zoals biogas/groengas nadrukkelijker mee te nemen.	
14.	Rijnland hecht er belang bij dat er in coalitieverband van de RES regio gezamenlijk wordt opgetrokken richting het rijk (o.a. ILT) om te zorgen voor verruiming van de mogelijkheden voor windenergie binnen de invloedsfeer van Schiphol.	
15.	Rijnland ziet graag de Piekberging Haarlemmermeer als zoeklocatie voor windenergie.	Hiervoor zal contact worden gezocht met de deelregio Haarlemmermeer.

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

1.	Omdat het in de fase van de concept-RES vooral over globale zoekgebieden en denkrichtingen voor grootschalige wind- en zonne-energie gaat en deze in de fase naar definitieve RES (1.0) nader worden uitgewerkt naar specifieke zoeklocaties, dringt ons waterschap er op aan dat in het traject naar de RES 1.0 de kaders en kansen worden meegenomen zoals AGV deze heeft geformuleerd in de notitie "Positiebepaling AGV in de RES". Hierin worden zowel de huidige waterschap gerelateerde kaders als mogelijke kansen voor de RES geschetst. De notitie is bijgevoegd in de bijlage bij deze brief. Op hoofdlijnen zijn de ambities van AGV om op niveau van zoekgebieden de assets waar AGV eigenaar van is, zoals de bedrijfslocaties en afvalwaterlocaties, in te zetten voor het realiseren van duurzame energie. Duurzame energie op dijken en oppervlaktewater kent zijn beperkingen. Onderzoek naar de effecten op ecologie en waterkwaliteit moet inzicht geven in de ruimte die er is voor duurzame energie.	Zie voor beantwoording de bijlagen 2 t/m 4.
2.	AGV verzoekt u in het traject naar de RES 1.0 de mogelijkheid open te houden voor het op een later moment aandragen van (nieuwe) zoekgebieden en -locaties. AGV voert momenteel een potentiescan uit voor duurzame elektriciteitsopwekking op zijn assets waarbij ook aandacht wordt besteed aan mogelijke koppelkansen met andere problematiek zoals biodiversiteit, invloed op de waterkwaliteit, bodemdaling en klimaatadaptatie. De scan laat zien wat de potentie is voor duurzame energie op basis van het huidige beleid en onder welke specifieke voorwaarden deze mogelijk benut kan worden. Dit als aanvulling op de positiebepaling AGV. Het streven van AGV is om de resultaten van de scan, als concretisering en uitbreiding van de notitie positiebepaling AGV, mee te geven in de uitwerking van	

	concept RES naar RES 1.0. Dit geldt ook voor mogelijke beperkingen die AGV ziet binnen de huidige zoekgebieden.	
3.	AGV wil benadrukken dat het belangrijk blijft om te zorgen voor een goede afstemming op grensgebied niveau tussen gemeenten en deelregio's. Dit geldt bijvoorbeeld voor de afstemming tussen Weesp, Diemen en Amsterdam over de Diemerscheg waarbij ook specifiek aandacht voor koppelkansen in dit gebied.	
4.	AGV vraagt meer aandacht voor de potentie en randvoorwaarden van aquathermie in de uitwerking van concept RES naar RES 1.0 en de daar op voortbouwende Transitievisies Warmte (TVW). Als eerste aanzet is voor het AGV gebied een omgevingswarmtekaart ontwikkeld waarin alle warmte- en koudebronnen voor aquathermie zijn opgenomen. De (GIS)kaart is openbaar en AGV stelt deze beschikbaar voor de RES en TVW: www.omgevingswarmte.nl/waternet	

Bijlagen

Bijlage 1: Thematafels

Voor onderwerpen waarover nog geen besluit kan worden genomen omdat nog niet alle kennis of informatie vergaard is, of dilemma's nog moeten worden opgelost, worden zogenoemde thematafels ingericht. In de maanden oktober 2020 tot en met januari 2021 worden deze thematafels georganiseerd. Het gaat om uiteenlopende onderwerpen die hieronder kort worden toegelicht. Bij de onderwerpen van de thematafels zijn onderzoeksvragen benoemd. Deze zijn niet uitputtend, tijdens de gesprekken van de thematafels kunnen er aanvullende vragen ontstaan.

Ontwikkelprincipes zonne- en windenergie

Tijdens de provinciale, regionale en lokale ateliers is veel gesproken over de impact van grootschalige energieopwekking op de leefomgeving. Meerdere ontvangen reacties gingen over de minimale afstand van windturbines tot woningen. Ook uit de reacties op de concept-RES en wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het waterschap klinkt de vraag naar zorgvuldig gebruik van de ruimte en maatschappelijk draagvlak.

Daarnaast zijn reacties ontvangen over de milieueffecten van grootschalige energieopwekking op de natuur. Er zijn zorgen geuit over het effect van windturbines op vogels en vleermuizen (trekvogels, migratieroutes) en het effect van zonneweides in weidevogelleefgebied. Ook is aandacht gevraagd voor de milieueffecten van zon op water (onder en boven water), en zijn er reacties ontvangen waarin de oproep werd gedaan de natuur te ontzien met betrekking tot opwekking van zonne- en windenergie.

De Commissie m.e.r. heeft een advies uitgebracht over de milieu-informatie in de concept-RES (zie bijlage 5). Kort samengevat geeft de commissie aan dat er veel en relevant (milieu)onderzoek van goede kwaliteit beschikbaar is. Het valt de commissie op dat de omgeving intensief betrokken is bij de totstandkoming van de concept-RES. In het advies wordt aandacht gevraagd voor het documenteren van gemaakte (milieu)afwegingen (navolgbaarheid ten behoeve van besluitvorming).

Onderzoeksvragen:
Welke algemene voorwaarden willen we toepassen voor het ontwikkelen van zonne- en windprojecten in Noord-Holland? Daarbij gaat het specifiek om ontwikkelprincipes voor:

- de leefomgeving;
- de natuur (en milieueffecten): wat zijn de voorwaarden/uitgangspunten om balans tussen natuur en energie te vinden? Bijvoorbeeld:
    - Hoe kunnen effecten op natuur beoordeeld/afgewogen worden? (Zoals bijvoorbeeld hotspotkaart voor zoekgebied maken.)
    - Hoe kunnen nieuwe projecten natuurwaarden versterken?
    - Hoe kunnen negatieve effecten op de natuur en omgeving worden gemitigeerd?

Energietransitie: kansen voor agrariërs

Het gebruik van agrarische gronden voor de opwek van zonne- en windenergie is een veelbesproken onderwerp tijdens het RES-proces. De meningen lopen regelmatig uiteen. Waar de één agrarische grond als kans ziet voor opwek, is de ander tegen omdat dit ten koste gaat van de agrarische productie. LTO heeft in haar reactie aangegeven kansen te zien voor de realisatie van duurzame energieopwekking op agrarische erven, maar schetst hiervoor een aantal belemmeringen die de uitvoering in de weg staan.

Onderzoeksvragen:
Wat is er nodig om de energieopwek op het agrarische erf te realiseren en onder welke voorwaarden is opwek op agrarische grond bespreekbaar?

- Bijvoorbeeld: hoe kunnen knelpunten in wet- en regelgeving worden opgelost, wat is daarvoor nodig? (Zie belemmeringen in bijlage 4.)
- Hoe kunnen we kennis ontwikkelen en delen?
  Een aantal gemeenteraden heeft aangegeven geen energieopwek op agrarische grond te willen toestaan. In hoeverre leidt differentiatie in de regio tot knelpunten?

Ruimtelijke samenhang

Ruimtelijke samenhang is een veelgenoemd thema in de gesprekken met de betrokken overheden en de partners in het RES-proces. Ook de ARO5, de

[5] Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling, zie https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Advies_bij_ruimtelijke_ontwikkelingen.

PARK6, de NOVI, en de Commissie m.e.r. vragen aandacht voor de samenhang tussen de zoekgebieden en cumulatieve effecten.

Onderzoeksvragen:

- Hoe kunnen we, met de concept-RES-kaart als vertrekpunt, verdere stappen zetten op het gebied van ruimtelijke samenhang en kwaliteit? Welke ontwerpvraagstukken zien we in de regio('s) in het kader van ruimtelijke samenhang? En hoe pakken we deze gezamenlijk op?
- Voor welke samenhangende (zoek)gebieden is er behoefte aan gezamenlijke regionale uitgangspunten/ontwikkelprincipes voor de inpassing van energie in het landschap? En hoe zien die eruit (cultuurhistorie, landschappelijke waarden)?

RES in uitvoering: lokaal eigendom en stimulerend beleid voor lokale initiatieven

In het Klimaatakkoord is als uitgangspunt opgenomen dat bij het realiseren van de doelstellingen voor hernieuwbare energie wordt gestreefd naar 50 procent lokaal eigendom in de uitvoering.

Ook de energiecoöperaties (De Vereniging van Energiecoöperaties en Initiatieven Noord-Holland (VEI NH) in een manifest), de Natuur en Milieufederaties en de Participatiecoalitie Noord-Holland hebben reacties op de concept-RES meegegeven. De reacties gaan onder andere over lokaal eigendom en de rol van overheden om lokale initiatieven te ondersteunen en te stimuleren. Zij vragen gemeenten en de provincie Noord-Holland om bij de uitvoering van de (concept-)RES samen met hen op te trekken.

Onderzoeksvragen:

- Wat is er nodig om het streven van 50 procent lokaal eigendom te halen?
  - Hoe borg je het streven van 50 procent lokaal eigendom in beleid?
  - Hoe kan 50 procent lokaal eigendom gefinancierd worden (risico, iedereen doet mee?)?
  - Welke doelgroep kan een koploperspositie innemen en wat is daarvoor nodig?
  - Geef een overzicht van inspirerende en concrete voorbeelden.

[6] Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, zie https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Advies_bij_ruimtelijke_ontwikkelingen/Provinciaal_Adviseur_Ruimtelijke_Kwaliteit_PARK.

- Welke instrumenten/mogelijkheden hebben overheden om de ontwikkeling van de lokale initiatieven te stimuleren? Bijvoorbeeld:
  - Gemeentelijk vastgoed/daken bieden kansen: wie ontwikkelt deze projecten en kunnen deze een rol spelen in het streven naar 50 procent lokaal eigendom?
  - Hoe kunnen we grondspeculatie voorkomen?
  - Wegnemen van schade voor omwonenden, hoe doe je dat?

Jongeren

Gedurende het proces van de ontwikkeling van de concept-RES is door veel gemeenten en deelnemers van bijeenkomsten het belang van jongerenparticipatie geuit. Ook de Participatiecoalitie heeft aangegeven jongeren meer dan tot nu toe is gedaan te willen betrekken bij de RES. Door jongeren een stem te geven, wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de RES, want het overgrote deel van de energietransitie zal plaatsvinden in de werkende levens van mensen die nu jong zijn.

Jongeren worden gevraagd zich uit te spreken over de dilemma's die ook op de andere thematafels besproken worden, zodat hun mening en voorkeuren in het gesprek aan deze tafels kunnen worden meegenomen. Het gaat hierbij dus om de relatie tussen grootschalige opwek van hernieuwbare energie en natuur, landschap en leefbaarheid.

<u>Onderzoeksvragen:</u>

- Wat vinden jongeren van de ambitie (het bod) van de concept-RES'en?
- Welke afwegingen maken zij met betrekking tot opwek van hernieuwbare energie, leefbaarheid, natuur en milieu, en landschap?

Warmte uit water (warmte, TEO, TEA, TED)

De decentrale overheden willen (onder de juiste voorwaarden) het inzetten van aquathermiebronnen stimuleren. De waterschappen onderzoeken de rol die zij kunnen spelen in de warmteketen. Deze rol en de potenties en randvoorwaarden van aquathermie zouden daarbij een plek moeten krijgen in de RES in de Regionale Structuur Warmte (RSW) en de door de gemeenten op te stellen Transitievisies Warmte (TVW's). De RSW wordt opgesteld door het team van het MRA Warmte & Koude Programma dat daarvoor een aparte opdracht vanuit de programmaorganisatie van de RES heeft gekregen. Zij stellen de RSW op in nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten en

waterschappen. De TVW wordt volgens de eigen planning van de gemeenten uitgewerkt.

De thematafel 'warmte uit water' richt zich op de vragen die in eerste instantie niet aan de orde komen in de RSW of TVW en zijn daarmee dus aanvullend. De tussenstand van de uitwerking van deze thematafel zal wel worden meegenomen in de RES 1.0 onder de Regionale Structuur Warmte.

Onderzoeksvragen:

- Hoe kunnen we warmtepotentie uit water (grootschalig) benutten?
  - Waar liggen de kansen?
  - Welke rol spelen de decentrale overheden hierbij?
  - Welke innovaties hebben de potentie om op korte termijn grootschalige toepassing mogelijk te maken?

Energie-infrastructuur

Misschien wel de belangrijkste schakel in de energietransitie is de energie-infrastructuur. Tijdens het RES-proces is veelvuldig gesproken over de ontwikkelingen rondom de infrastructuur. Belangrijke vraagstukken daarbij zijn de mogelijkheden en knelpunten binnen de bestaande infrastructuur en hoe deze zich in de toekomst gaan ontwikkelen. Hoe houden we het betaalbaar? En is het mogelijk om de verschillende energienetwerken op elkaar af te stemmen? Vragen die op verschillende klimaattafels terecht zijn gekomen en die alleen kunnen worden beantwoord in onderlinge afstemming.

Onderzoeksvragen:

- Welke relevante ontwikkelingen hebben invloed op de energienetwerken in Noord-Holland en welke gevolgen hebben deze op de realisatie van de doelstellingen van de RES?
- Hoe kunnen we zon op dak stimuleren in congestiegebieden?
- Waar liggen mogelijkheden voor innovatieve oplossingen zoals waterstof en smart-grids?
- Hoe kan opslag een rol vervullen in de ontwikkeling van elektriciteitsinfrastructuur?

Innovaties in Noord-Holland Zuid

In de RES 1.0 is landelijk afgesproken dat alleen grootschalige opwek van zonne- en windenergie meetelt. Dat is door veel deelnemers aan het RES-proces ervaren als een te krappe jas. In de regio Noord-Holland Zuid lopen

op verschillende plekken al initiatieven als het gaat om innovatieve toepassingen in de energietransitie. Samen met het MRA Bureau en een aantal lopende initiatieven wordt onderzocht of en zo ja, welke rol de RES kan spelen bij het verder uitwerken en versnellen van innovaties.

Onderzoeksvragen:

- Welke initiatieven rondom innovatie met betrekking tot de energietransitie lopen er binnen de MRA?
- In welke mate kan de RES innovaties verder helpen, dan wel versnellen?
- Is het wenselijk om de initiatieven te bundelen en in gezamenlijkheid verder te brengen?

IJsselmeergebied

In het IJsselmeergebied is een aantal plekken in de concept-RES aangewezen als zoekgebied voor zonne- en windenergie. Er zijn in deze reacties zorgen geuit over hinder, het gevaar van windturbines voor (trek)vogels en er is aandacht gevraagd voor de Natura2000-status van het IJsselmeergebied. Deze wensen en bedenkingen zijn opgenomen in hoofdstuk 4 en reacties op de concrete zoekgebieden zijn opgenomen en beantwoord in bijlage 5. Door het RES-programma is een IJsselmeercoördinator aangesteld die zorgt voor een integrale aanpak van mogelijke zoekgebieden en de alternatieven die voor dit gebied in deze en andere RES'en zijn ingebracht. De opdracht is om dit te doen in verbinding tussen de vele belanghebbenden van het IJsselmeergebied en te zorgen voor een integrale aanpak.

Bijlage 2: Beantwoording van reacties over het proces en het bod

De reacties over het proces van de concept-RES in de deelregio's zijn wisselend. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen die over het proces gingen.

Opvallend is dat consensus lijkt te bestaan over de opgave, zowel die van de energietransitie als van verduurzaming. Enkele reactiegevers geven aan dat ze in de verwerking van de zoekgebieden duidelijk de input uit de ateliers terugzien en geven complimenten over de verwerking; anderen geven aan dit juist niet terug te zien. Er wordt aangegeven dat de eenzijdige insteek van het atelier (namelijk: geen ruimte voor energiebronnen buiten zon en wind) een gemiste kans is. Verder zijn er zorgen geuit over de participatie en het lokale eigendom, de wens voor 50 procent lokale participatie komt daarin een aantal keer terug.

Onderstaande paragraven bevatten een uitwerking van het proces van de concept-RES en het proces richting de RES 1.0.

Participatie bij het opstellen van de concept-RES

De participatie bij het opstellen van de concept-RES is, net als de ontwikkeling en uitvoering van de RES, een voortdurend proces. In de RES Noord-Holland Zuid zit participatie in het hart van het proces. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de bestuurlijke en inhoudelijke complexiteit van de energietransitie, de verschillende fases van het RES-proces en de beperkt beschikbare tijd om tot de RES 1.0 te komen.

Doel van de participatie is om stap voor stap te bouwen aan draagvlak voor de RES door:

- een gemeenschappelijk vertrekpunt te creëren door alle (on)mogelijkheden en belangen in beeld te brengen;
- bij te dragen aan een zorgvuldige besluitvorming door gemeenten, provincie en waterschappen;
- bij te dragen aan een zorgvuldige inpassing van zonneweides en windturbines in de fysieke leefomgeving.

Gemeenschappelijk vertrekpunt
De participatie bij de concept-RES was de eerste stap die vooral gericht was op het zicht krijgen op (on)mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van zonne- en windenergie, de belangen die meespelen en welke afwegingen er worden gemaakt. Dit leverde een basis waarop gemeenten, provincie en waterschappen vervolgens een besluit konden nemen over de concept-RES, en waarop het Nationaal Programma RES (NPRES) en het PBL de concept-RES kunnen beoordelen en de energieregio een vervolg kan geven aan het proces richting de RES 1.0.

Bevorderen van zorgvuldige besluitvorming
In het proces van de RES worden verschillende belangen afgewogen tussen onder meer de hoeveelheid op te wekken energie, het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak, de ruimtelijke inpassing en de benodigde energie-infrastructuur. Deze belangen worden zo veel mogelijk met elkaar in balans gebracht. Die afweging – die op zichzelf al complex is – wordt verder gecompliceerd door de noodzaak om ook aan lokale belangen tegemoet te komen. In het proces richting de RES 1.0 is hier rekening mee gehouden door volksvertegenwoordigers te vragen naar hun wensen en bedenkingen.

Participatie op weg naar de RES 1.0

Naarmate de RES concreter wordt, wordt het debat scherper, de druk op participatie groter en verschuift de verantwoordelijkheid hiervoor naar de gemeenten. Om dit gesprek inhoudelijk te kunnen voeren wordt tot de vaststelling van de RES 1.0 volgend voorjaar voorzien in:

Participatie concretisering zoekgebieden
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het concretiseren van zoekgebieden voor zonneweides, grote zonnedaken en/of windturbines. Dit is maatwerk en de uitvoering en het niveau van participatie zijn daardoor verschillend. De deelregio's in Noord-Holland Zuid maken hiervoor plannen van aanpak waarin zij afspreken hoe ze te werk gaan. Zij worden hierbij ondersteund door de programmaorganisatie van de RES NHZ.

Rol Participatiecoalitie in het proces
Draagvlak voor de gekozen maatregelen binnen de RES'en vergroot de haalbaarheid van de doelstellingen. Daarom doorloopt de RES een uitgebreid en zorgvuldig participatieproces. Zo worden inwoners, lokale ondernemers en energiecoöperaties gestimuleerd mee te doen, om zo het streven van

50 procent lokale participatie in de uitvoering te realiseren[7]. Op basis van het Klimaatakkoord en de handreiking van het NPRES, kunnen gemeenten en bewonersinitiatieven daarbij gebruikmaken van begeleiding van de Participatiecoalitie. De Participatiecoalitie Noord-Holland (PCNH) bestaat uit Natuur en Milieu Federatie Noord-Holland en de Verenigde Energie Initiatieven Noord-Holland (VEI NH). PCNH kan helpen bij het betrekken van partijen in de regio, het realiseren van het doel tot 50 procent lokaal eigendom en volksvertegenwoordigers en stakeholders en hun organisaties vanuit hun belang informeren en betrekken.

Voor het vervolgtraject heeft het programma van de RES NHZ aan de PCNH gevraagd en opdracht gegeven om invulling te geven aan de volgende activiteiten:

- Het informeren van de colleges, volksvertegenwoordigers, belanghebbenden, stakeholders en hun (ambtelijk) vertegenwoordigers over de gekozen maatregelen binnen de RES'en vanuit de belangen van de partijen binnen de Participatiecoalitie, met als doel het participatieproces en uiteindelijke bod te verbeteren.
- Het ondersteunen van de (deel)regio's, gemeenten, provincie en waterschappen bij het verder concretiseren van de zoekgebieden. Het doel is het vergroten van de betrokkenheid en het draagvlak van inwoners en bedrijven voor duurzame zonne- en windenergie, in combinatie met een goede inpassing van de energietransitie in natuur en landschap.

Gebiedspaspoort
Voor de zoekgebieden waarvoor bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak is en waarvoor concrete plannen of initiatieven zijn, wordt door de gemeenten een zogenoemd gebiedspaspoort opgesteld. Dit gebiedspaspoort biedt informatie en een technische beschrijving van het zoekgebied. Hierin worden, voor zover mogelijk, onder andere opgenomen: de locatie(s), omvang en (potentieel) opwekkingsvermogen, de status van het zoekgebied, de stappen van participatie, de technische mogelijkheden van de bestaande energie-infrastructuur, een overzicht van alle geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur en milieu, het grondeigendom, en welke andere belangen eventueel in het geding zijn. Het gebiedspaspoort wordt onderdeel van de RES 1.0.

[7] Klimaatakkoord (2019) en Handreiking 1.1 (2019).

Thematafels
De uitkomsten van de thematafels zijn erop gericht om lokaal beleid vorm te geven op het gebied van lokaal eigendom, eerlijke verdeling van lusten en lasten, ruimtelijke inpassing en stimulerend beleid. Belangenorganisaties en andere stakeholders nemen deel aan deze thematafels.

Democratische besluitvorming
De RES leidt tot locaties voor energieprojecten maar ook tot inzicht en overzicht in de mogelijke keuzes voor de verdeling van duurzame warmte in de regio. Dit raakt de bevoegdheden van de hieraan deelnemende gemeenten, provincie en waterschappen. Daarom besluiten zij over de RES. Volgens de bestaande planning wordt de RES 1.0 in mei/juni 2021 voor besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden, Provinciale Staten en het dagelijks bestuur van de waterschappen. Hier bestaat de mogelijkheid tot inspreken door eenieder en worden de keuzes die hierin worden gemaakt vastgelegd in het ruimtelijke beleid.

Participatie bij uitvoering RES

50 procent lokaal eigendom
Lokaal eigendom zorgt voor een gelijkwaardige en transparante samenwerking bij energieprojecten. In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat gestreefd wordt naar 50 procent lokaal eigendom. In de startnotitie van de RES NHZ is lokaal eigenaarschap van energieprojecten als leidend principe voor de RES opgenomen. Er zijn hiervoor in de concept-RES geen randvoorwaarden opgenomen, omdat het per project maatwerk is hoe hier invulling aan gegeven kan worden. In de thematafel ‘RES in uitvoering’ wordt onderzocht wat nodig is om het streven van 50 procent lokaal eigendom te behalen. De (voorlopige) uitkomsten van deze thematafel worden opgenomen in de RES 1.0.

Participatie bij planontwikkeling
Bij de ontwikkeling van energieprojecten moeten de omgeving en belanghebbenden betrokken worden. In de thematafel ‘RES in uitvoering’ wordt onderzocht welke voorwaarden voor (proces)participatie wenselijk zijn en hoe deze geborgd kunnen worden in beleid.

Lokale initiatieven met draagvlak
Er zijn in de regio meerdere lokale initiatieven voor energieprojecten van bewoners, bedrijven en energiecoöperaties. Vaak zijn dit initiatieven die

samen met de omgeving zijn uitgewerkt en waar veel draagvlak voor is. Vanwege de schaal van de kaart zijn niet alle lokale initiatieven op de concept-RES-kaart weergegeven (of ze vallen binnen een zoekgebied). In de concept-RES is toegelicht dat lokale initiatieven die buiten de zoekgebieden vallen ook worden onderzocht op haalbaarheid en wenselijkheid. In de RES 1.0 wordt een overzicht opgenomen van concrete lokale initiatieven met maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak.

Participatie en inspraak bij omgevingsbeleid en vergunningen
De keuzes in de RES 1.0 worden vastgelegd in het ruimtelijk beleid van gemeenten, provincie en waterschappen. De beslissingsbevoegdheid voor individuele projecten voor zonneweides en windturbines blijft geregeld via omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Hiervoor gelden de reguliere participatie- en inspraakmogelijkheden. Hierbij bestaat de mogelijkheid tot bezwaar en beroep. Ook bestaat de mogelijkheid tot het organiseren van een referendum[8] over een besluit van Provinciale Staten.

Hoogte van het bod

In het Klimaatakkoord worden regio's uitgedaagd om in de RES te komen tot een hogere ambitie dan de opgave van 35 TWh. Bij het afwegen van de RES met andere maatschappelijke opgaven zullen namelijk naar verwachting nog de nodige plannen afvallen of inkrimpen.

Binnen het RES-proces is gekozen voor een bottom-upaanpak. Er zijn zeventig bijeenkomsten georganiseerd om op te halen waarvoor draagvlak is. De uitkomsten van de bijeenkomsten hebben, naast technische analyses van de beschikbare (GIS-)data, de inhoud van de concept-RES-kaart bepaald. Voorafgaand aan het participatieproces met de regionale en lokale ateliers is geen doelstelling bepaald. Tijdens de bijeenkomsten is opgehaald waar geen draagvlak voor is en waarvoor wel. Deze bottom-upaanpak heeft geleid tot een bod van 2,7 TWh in de concept-RES.

De zoekgebieden in de RES geven aan waar gezocht wordt naar mogelijkheden voor de opwekking voor zonne- en windenergie. Bij het concretiseren van deze zoekgebieden kan blijken dat bepaalde zoekgebieden moeten worden bijgesteld of aangevuld, of komen te vervallen. Er moeten nog veel keuzes gemaakt worden. De ervaring leert dat niet alle plannen tot

[8] Zie https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak/7_belangrijke_stappen_voor_het_organiseren_van_een_referendum.

uitvoering komen. Dit zal dan worden meegenomen in de tweejaarlijkse actualisatie van de RES. In hoofdstuk 3 is aangegeven welke aanpassingen in de zoekgebieden worden gedaan, naar aanleiding van de ontvangen wensen en bedenkingen en reacties.

Bijlage 3: Beantwoording van reacties over energiebronnen en -dragers

In veel van de reacties zijn vragen gesteld of opmerkingen gemaakt over alternatieve energiebronnen of energiedragers. De kaders van de RES (grootschalige zonne- en windenergie op land en water en koppeling van regionale warmtevraag en -aanbod) worden in de ontvangen reacties regelmatig ter discussie gesteld. In de onderstaande alinea's wordt per energiebron een duiding gegeven of deze een rol speelt binnen de RES en zo niet, waar wel.

Warmte

In de concept-RES is nog beperkt aandacht voor de Regionale Structuur Warmte (RSW). De RSW beschrijft hoe de beschikbare warmtebronnen en de potentiële warmtevraag in de regio op een logische, efficiënte en betaalbare wijze kunnen worden gekoppeld en welke consequenties dit heeft voor de warmte-infrastructuur. In de RES 1.0 vindt een verdieping plaats van de concept-RES. Daarnaast vormen de (nog op te stellen) gemeentelijke Transitievisies Warmte (TVW's), wijkuitvoeringsplannen (WUP's) en concrete warmteprojecten, input voor de RSW 1.0 (en verder). Andersom levert de RSW inzichten over de beschikbare bovengemeentelijke warmtebronnen die meegenomen kunnen worden in de TVW's. Ook wordt de RSW aangescherpt met nadere informatie die beschikbaar komt over omvang en beschikbaarheid van mogelijke warmtebronnen (zoals geothermie, restwarmte en aquathermie). Ten slotte worden nut en noodzaak verkend voor gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise.

Geothermie

Geothermie wordt al in de glastuinbouw toegepast. Daarnaast biedt geothermie kansen voor de verwarming van wijken; hiervoor is de aanleg van een warmtenet nodig. Onderzoeken, vergunningen, het slaan van een put en de aanleg van een warmtenet vragen tijd. Hiervoor geldt de inschatting dat dit niet voor 2030 gerealiseerd is.

Aquathermie

De regio NHZ heeft potentie voor de inzet van aquathermie voor de verwarming van de gebouwde omgeving. Om deze potentie en mogelijke

toepassingen verder te verkennen, wordt een thematafel georganiseerd (zie bijlage 1). De uitwerking van deze thematafel zal worden meegenomen in de RES 1.0 onder de Regionale Structuur Warmte.

Wind op zee

Bij de berekening van de opgave voor duurzame elektriciteitsproductie op land is rekening gehouden met productie van windenergie op zee. Zo'n 60 procent van de totale landelijke opgave voor groene stroom wordt tot 2030 met wind op zee gerealiseerd (49 TWh). De ontwikkeling van wind op zee valt buiten de RES en wordt op grond van het Klimaatakkoord meegenomen aan de klimaattafel Industrie.

Kleinschalige windturbines

In het Klimaatakkoord is de landelijke doelstelling van 35 TWh grootschalige energieopwek op land geformuleerd. Onder grootschalig wordt hierbij verstaan een aansluitwaarde groter dan 15 kW. Kleine windturbines met een aansluitwaarde die groter is dan 15 kW mogen ook worden meegeteld. Dit betreffen over het algemeen windturbines met een tiphoogte vanaf 15 meter.

Om kleine windturbines mogelijk te maken, heeft provincie Noord-Holland in haar Omgevingsverordening een aantal regels opgenomen. Deze regels maken het mogelijk één windturbine te realiseren op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste 1 hectare waar een stedelijke functie is toegestaan. Belangrijk daarbij is dat de windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast.

Zonnepanelen op daken

Ook hiervoor geldt dat, om deze zonnepanelen mee te kunnen rekenen in het bod van de RES, er een aansluitwaarde van minimaal 15 kW moet worden gerealiseerd. Bij gebruik van zonnepanelen met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa zestig panelen.

Zon op dak heeft bij alle betrokkenen in het proces de voorkeur. Daarbij werd de vraag gesteld of de ambitie van zon op dak verhoogd kan worden. In de concept-RES is uitgegaan van 25 tot 50 procent benutting van het potentieel van zon op grootschalige daken. Het ophogen van deze ambitie lijkt eenvoudig, maar de ervaring leert dat dat niet zo is. Er zijn meerdere knelpunten: niet alle grootschalige daken hebben een geschikte dakconstructie, door installaties op daken is het niet mogelijk om de daken

100 procent vol te leggen, soms is er beperkte ‘ruimte’ op het energienet beschikbaar en is er een afhankelijkheid van de (investerings)bereidheid van de dakeigenaren. Als bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden blijkt dat de benutting van zon op dak verhoogd kan worden, dan zal dit worden opgenomen in de RES 1.0 en verder.

Zon en wind en de waterkwaliteit

De relatie tussen de energietransitie en het watersysteem vraagt om nadere uitwerking en onderzoek. De waterschappen bieden daarom aan de waterschapexpertise, voor zover aanwezig, over de effecten op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit van zon op water te benutten bij de verdere concretisering van zoekgebieden.

Zon en wind op de keringen

De waterschappen zien ideeën opkomen over mogelijkheden voor ontwikkeling van zonne- en windenergie op de waterschapsassets, zoals dijken, waterbergingen en oppervlaktewateren. De waterschappen gaan graag het gesprek aan over welke mogelijkheden hiervoor zijn. Hierbij is het behoud of versterking van taakuitvoering van de waterschappen van belang, maar ook de ecologie, de biodiversiteit en de cultuur- en landschappelijke waarden.

Biomassa

In de regio wordt naast de opwek van zonne- en windenergie, ook biogas (covergisting, stortgas, GFT, VGI en RWZI) geproduceerd. Dit gas wordt soms als groengas benut, en soms verbrand voor de opwek van warmte en elektriciteit. Daarnaast kan biomassa worden verbrand voor de opwek van warmte en elektriciteit. De opwek van groengas, warmte of elektriciteit uit biomassa telt niet mee in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) van de RES.

De vraag of de inzet van biomassa voor energieopwekking duurzaam is, is een landelijke discussie. Het kabinet heeft hiervoor onlangs een duurzaamheidskader biogrondstoffen opgesteld. Hierin geeft de Rijksoverheid aan dat zij de inzet van biomassa voor laagwaardige toepassingen, zoals het verbranden van biomassa voor het bieden van basislast voor warmtenetten of het opwekken van elektriciteit, niet langer wenselijk vindt. Dit duurzaamheidskader zal ook voor de RES-regio gelden.

Waterstof

Waterstof is geen duurzame productietechnologie, maar een transport- en conversietechnologie. Voor het produceren van groene waterstof is zon of windenergie nodig. Op termijn is waterstof een goed middel om grote hoeveelheden energie op te slaan of te transporteren. De productie van waterstof en eventueel weer terug omzetten naar (bijvoorbeeld) elektriciteit geeft wel conversieverliezen. Groene waterstof speelt een belangrijke rol in de energietransitie, maar de productie ervan is nog duur en het aanbod is beperkt. De inschatting is dat dit niet voor 2030 opgeschaald kan worden.

In de concept-RES NHZ zijn nog geen cijfers opgenomen over de huidige productie van groene waterstof, omdat het productieniveau nog beperkt is. Onderzoek naar en productie van (groene) waterstof maakt geen deel uit van de RES 1.0. De uitwerking hiervan vindt plaats op de klimaattafel Industrie. In de RES 1.0 en verder zullen de ontwikkelingen in NHZ verder in beeld worden gebracht.

Kernenergie

De RES gaat in op oplossingen die binnen de invloedsfeer en de mogelijkheden van de regio liggen. Bij kernenergie komt de landelijke overheid in beeld (Tweede Kamer). Die zal moeten besluiten of kernenergie wel of niet mogelijk te maken, bijvoorbeeld door financiering van onderzoek of door subsidies.

Minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft in september jl. bij de Algemene Beschouwingen de Tweede Kamer laten weten – naar aanleiding van de motie-Dijkhoff c.s. – dat het kabinet een marktconsultatie zal houden over de voorwaarden waaronder marktpartijen bereid zijn te investeren in kerncentrales in Nederland, dat het kabinet zal onderzoeken welke publieke ondersteuning daarvoor nodig is en welke regio's er belangstelling voor hebben. De Tweede Kamer wordt voor het kerstreces over de voortgang geïnformeerd. Op 22 september jl. heeft de minister het zogenoemde ENCO-rapport naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit is een onderzoek naar de mogelijke rol van kernenergie in de toekomstige energiemix. Het rapport concludeert dat kernenergie op langere termijn en onder bepaalde voorwaarden zou kunnen concurreren met zon en wind. Op dit rapport is veel kritiek gekomen, het laatste woord is er dan ook nog niet over gezegd.

In een eerdere reactie op Kamervragen[9] is door de minister aangegeven dat om de doelen van het Klimaatakkoord te halen, nieuwe kerncentrales voor de periode tot 2030 niet in beeld zijn. Kernenergie is mogelijk een oplossing voor de lange termijn (vanaf 2030) en niet voor de korte termijn (tot 2030), gezien de tijd die het kost om een kerncentrale te bouwen. Met name het vergunningstraject voor een nieuwe centrale is zeer lang. Nieuwe centrales moeten zorgvuldig ingepast worden in het belang van de nationale veiligheid.

Nieuwe technologieën, zoals Thoriumreactoren en minikerncentrales, zijn momenteel nog niet onder marktomstandigheden te produceren. De technologische ontwikkeling is nog niet ver genoeg en ook deze centrales zullen met de nodige voorzichtigheid ingepast moeten worden in het belang van de nationale veiligheid. De verwachting is dus dat qua technologische ontwikkeling en qua vergunningen deze opwektechnologie geen rol gaat spelen tot 2030.

Nieuwe technieken: innovatie

In Noord-Holland Zuid zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In de RES 1.0 wordt in de bijlagen een overzicht opgenomen van lopende innovaties in de regio op het gebied van duurzame energieopwekking. Voor de RES 1.0 wordt een thematafel ingericht. Zie bijlage 1 voor de onderzoeksvragen die daarbij worden besproken. Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met het MRA Bureau.

[9] Zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/07/beantwoording-kamervragen-over-betaalbaarheid-kernenergie.

Bijlage 4: Beantwoording van reacties over de uitvoering en overige zaken

Een aantal reacties bevat vragen of opmerkingen over de andere klimaattafels en thema's die samenhangen met de energietransitie. In de reacties worden bijvoorbeeld zorgen geuit over de energiebehoefte van datacenters. Ook worden er vragen gesteld over de energie-infrastructuur, hoe wordt deze geregeld en zijn de plannen haalbaar? Een aantal actieve inwoners en ondernemers geeft in de reacties aan waar zij in de regelgeving of vergunningverlening tegenaan lopen. De reacties geven aan dat een terugkerend knelpunt de onduidelijkheid in de politiek is, zowel landelijk en gemeentelijk als provinciaal. Daarnaast zijn de voorwaarden voor realisatie niet altijd duidelijk.

Andere opgaven Klimaatakkoord

De RES 1.0 wordt aangevuld door de actuele stand van zaken van de andere thema's uit het Klimaatakkoord: mobiliteit, industrie en land- en tuinbouw. Deze thema's maken geen deel uit van (de berekende opwek van) de RES 1.0, maar hebben wel een relatie met de RES.

Datacenters

De RES richt zich hoofdzakelijk op de vraag op welke locaties hoeveel zonne- en windenergie kan worden opgewekt. Deze 'groene stroom' wordt in het net gebracht waar het zich 'vermengd' met de rest van de aanwezige elektriciteit en wordt verkocht op de elektriciteitsmarkt. Iedereen, particulier of bedrijf, kan hier stroom kopen, ook datacenters. Het aandeel groene stroom neemt toe door hernieuwbare opwekking van energie, bedrijven kunnen met een zogenoemde garantie van oorsprong (GVO) administratief een deel van dit 'aandeel' kopen.

In Nederland neemt de discussie over de wenselijkheid van datacenters toe. De Nederlandse overheid bepaalt onder welke voorwaarden bedrijven – en dus ook datacenters – zich hier in Nederland kunnen vestigen. In de nationale Ruimtelijke Strategie Datacenters zijn uitgangspunten bepaald voor de vestiging van nieuwe datacenters. Hierbij gaat het onder meer om energie-efficiëntie, de impact op het elektriciteitsnet, ruimtelijke inpassing en het gebruik van restwarmte. Dit beleid wordt momenteel op regionaal niveau

verder uitgewerkt; zo werken de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer momenteel samen met de MRA aan een vestigingsbeleid voor datacenters.

Onderwijs en arbeidsmarkt

De staat van het onderwijs en de arbeidsmarkt is belangrijk voor de uitvoering van de RES. Binnen provincie Noord-Holland is een samenwerkingsagenda (Human Capital Agenda MRA). In de RES 1.0 zal de verbinding worden gelegd naar de relevante onderdelen van deze samenwerkingsagenda.

Energie-infrastructuur

De groeiende en veranderende economie zorgt voor een snelle toename van de vraag naar vermogen. Ook het groeiend aanbod (terugleveren) van duurzame elektriciteit vraagt om extra capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Dit netwerk werd zo'n honderd jaar geleden aangelegd, gebaseerd op centrale energiecentrales. Nu wordt decentraal steeds meer energie opgewekt. Daarom werkt de netwerkbeheerder aan aanpassing en uitbreiding van het energienet, daar waar de druk op het net toeneemt. Bijvoorbeeld door extra elektriciteit-verdeelstations te bouwen. Een proces dat vaak jaren duurt. Niet alleen vanwege de bouw zelf, maar ook doordat bezwaar- en beroepsprocedures voor vertraging zorgen. Een flinke uitdaging dus om vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen, zowel in locatie (vraag en aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar) als in tijd (wanneer is het elektriciteitsnet aangepast voor extra opwek?).

Systeemefficiëntie is een van de beoordelingscriteria van de RES. Dus in de RES 1.0 wordt rekening gehouden met het antwoord op de vraag of het elektriciteitsnetwerk de gekozen oplossingen aankan. De netwerkbeheerders zitten hiervoor aan tafel. Zij zijn partner van de samenwerkingsverbanden Energieregio Noord-Holland Noord en Energieregio Noord-Holland Zuid. Zij rekenen alles door en denken mee, ook over de mix van hernieuwbare energiebronnen en toekomstige innovaties.

Hernieuwbare energiebronnen, zoals windturbines of zonnepanelen, leveren niet continu energie. Daarbij leveren deze energiebronnen niet altijd de energie op de momenten dat ze gebruikt worden. Om deze scheefte in energievraag en energieopwekking op te vangen, is opslag van energie een belangrijk oplossing. Gezien de omvang van onze energievraag zullen opslagmethoden op zeer grote schaal en met zo min mogelijk verliezen

mogelijk moeten worden. Hoewel er al verschillende technieken beschikbaar zijn, is grootschalige toepassing nog moeilijk. Elektrische opslag in batterijen geeft de kleinste conversieverliezen, maar grondstoffen om batterijen op grote schaal voor energieopslag te produceren zijn duur.

Bij het opstellen van de RES 1.0 is de stand der techniek nog onvoldoende ver om grootschalige energieopslag al mee te nemen. Wel wordt er op de klimaattafel Industrie nagedacht over grootschalige energieopslag, wat dit betekent voor de energie-infrastructuur en hoe deze grootschalige energieopslag ruimtelijk kan worden ingepast.

Om de stabiliteit op het elektriciteitsnet te waarborgen bij de grootschalige inpassing van hernieuwbare bronnen als zonne- en windenergie, zijn verschillende nieuwe technologieën nodig. Aan de klimaattafel Elektriciteit worden verschillende thema's uitgewerkt die de stabiliteit van het elektriciteitsnet moeten waarborgen.

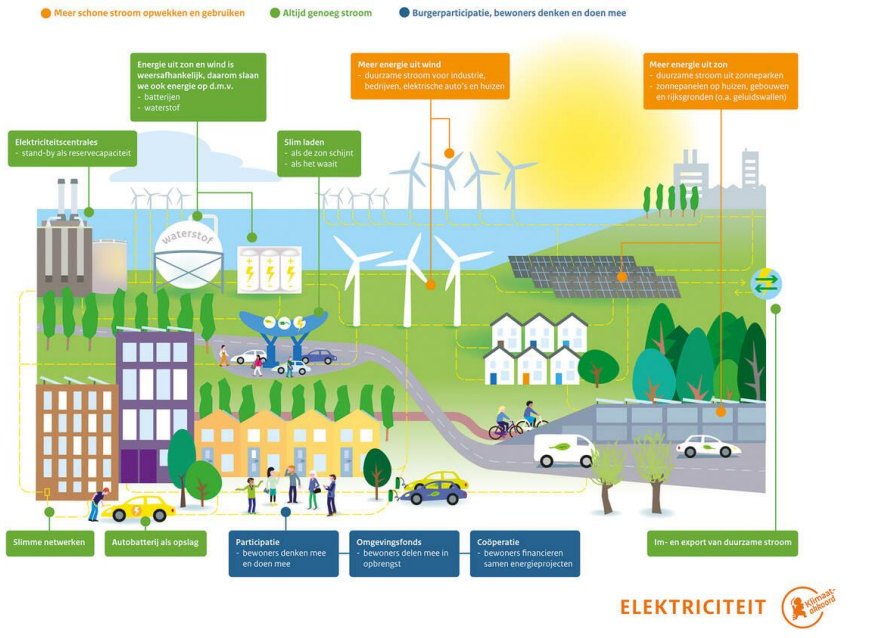

Veiligheid

Op het gebied van veiligheid lopen diverse trajecten waarin wordt gewerkt aan een kader om verantwoord, consistent en proportioneel om te gaan met

de veiligheids- en gezondheidsrisico's van de overgang naar duurzame energie.

Onderzoeksopdrachten
Het ministerie van EZK heeft in 2019 twee onderzoeksopdrachten uitgezet inzake de feitelijke en verwachte risico's van de energietransitie. Het RIVM-rapport beschouwt de verdwijnende gezondheids- en veiligheidsrisico's door de afbouw van fossiele energie.[10] Daarnaast beschouwt het Analistennetwerk Nationale Veiligheid de veiligheidsrisico's van nieuwe energietechnologieën.[11] Samen zorgen deze rapporten voor een eerste globale vergelijking tussen de verdwijnende en verschijnende risico's als gevolg van de energietransitie.

Beleidsuitgangspunten
In reactie op Kamervragen[12] is aangekondigd dat de minister van EZK dit jaar een brief zal sturen aan de Tweede Kamer met daarin de beleidsuitgangspunten die hem voor ogen staan bij het omgaan met veiligheids- en gezondheidsrisico's van de energietransitie.

Bestuurlijke werkgroep
In 2020 is een bestuurlijke werkgroep ingesteld die een handreiking voor bestuurders gaat ontwikkelen.[13] De handreiking is bedoeld om bestuurders te helpen bij het omgaan met de dilemma's rondom veiligheidsrisico's van de energietransitie. Denk aan thema's als de acceptatie en communicatie over onzekerheid, al doende leren en verbeteren, of de invulling van het voorzorgprincipe bij pilots. Naar verwachting wordt deze handreiking begin 2021 afgerond en aangeboden aan verschillende organisaties.

Belemmerende regelgeving zon en agrarisch

Vaak is de wil aanwezig om energie door middel van zonnepanelen of windturbines op te wekken, maar wordt de regelgeving als belemmerend ervaren. Wat precies wel en niet kan en welke gevolgen individuele keuzes hebben is vaak heel situatieafhankelijk. Het RVO heeft op een rij gezet wat een installatie van zonnepanelen voor agrarische bedrijven kan betekenen, de uitwerking daarvan volgt hieronder.

[10] Zie https://www.rivm.nl/nieuws/klimaatakkoord-levert-winst-op-voor-veiligheid-en-gezondheid.
[11] Zie https://www.rivm.nl/sites/default/files/2019-10/Verkenning%20risicos%20energietransitie%202019.pdf.
[12] Kamerstukken 2019-2020, Aanhangsel nr. 852.
[13] De werkgroep bestaat uit vijf burgemeesters, vier wethouders, twee gedeputeerden en één dijkgraaf.

Hoofdlijnen zonnepanelen
Op hoofdlijnen geldt voor het plaatsen van zonnepanelen op dak dat dit doorgaans niet vergunningplichtig is. Ook gelden geen welstandsnormen. Vergunningvrij maakt niet regelvrij. Er moet wel worden voldaan aan de voorwaarden voor vergunningvrij bouwen en aan bijvoorbeeld het Bouwbesluit, waarin onder meer technische voorschriften staan omtrent bouwen, constructieve veiligheid, (brand)veiligheid, gezondheid en installaties.

Voor gevels geldt meestal wel een vergunningplicht, maar is doorgaans geen grote procedure of bestemmingsplanwijziging nodig. Bij niet-gebouwgebonden zon geldt bijna altijd een vergunningplicht en is ook vaak een uitgebreide procedure nodig of bestemmingsplanwijziging.

Fiscale gevolgen van zonnepanelen op agrarische gronden
Voor agrariërs kunnen zonnepanelen op het agrarische bedrijf fiscale gevolgen hebben. Als een agrariër zelf zonnepanelen realiseert kan hij of zij gebruikmaken van diverse (subsidie)regelingen, waaronder ook fiscale regelingen zoals de salderingsregeling, de milieu-investeringsaftrek (Mia), de energie-investeringsaftrek (EIA) en de vervroegde afschrijving milieu-investeringen (Vamil). Veel van deze fiscale regelingen gaan niet samen met de subsidieregeling SDE+(+). Dit kan dan een negatieve uitwerking op het bedrijfsresultaat hebben.

Investeringen in een zonne-installatie en daaruit voortkomende inkomsten of opbrengsten uit het exploiteren van een zonne-installatie tellen mee in het bedrijfsresultaat en de daarbij behorende fiscale regelgeving en kwalificatie. Bij grotere zonne-installaties (vooral veldopstellingen) komt het voor dat de financiële inkomsten uit zon zodanig groot zijn in verhouding tot de inkomsten uit agrarische activiteiten dat de fiscus de onderneming of gronden niet langer als (hoofdzakelijk) agrarisch beoordeeld. Daardoor rijst de vraag of de onderneming of de gronden nog langer in aanmerking komt/komen voor specifieke fiscaliteiten voor de agrosector in beeld.

De landbouwvrijstelling (vrijstelling overdrachtsbelasting bij verkrijging) geldt enkel onder de voorwaarde dat de grond nagenoeg volledig agrarisch in gebruik blijft gedurende een aantal (meestal tien) jaren. Daarmee kan plaatsing van panelen binnen die periode betekenen dat eerdere vrijstellingen alsnog afgedragen moeten worden. Als eenmaal panelen op de grond staan,

is er ook geen landbouwvrijstelling (vrijstelling belasting over waardeverandering) meer van toepassing bij toekomstige verkoop of staking van het bedrijf. Zolang de exploitant van de zonne-installatie dezelfde is als de eigenaar van de grond, hoeft over eventuele waardestijging van de grond niet direct belasting afgedragen te worden. Dit zal uiteindelijk wel het geval zijn bij staking of overdracht van het bedrijf. Ingeval de exploitant van de zonne-installatie een derde is, geldt dat eventuele waardestijging direct fiscaal belast wordt.

Een ander voorbeeld is de bedrijfsopvolgingsregeling waarin de voorwaarde geldt dat het bedrijf minimaal een aantal jaren ongewijzigd voortgezet moet worden om voor belastingvrijstelling in aanmerking te komen.
Afbouwen of stoppen met het agrarisch bedrijf heeft fiscale gevolgen voor boekwaarde, stakingswinst en dergelijke, en afhankelijk van de rechtsvorm van het agrarisch bedrijf kan dit financieel grote gevolgen hebben.

Waar voor landbouwgronden een vrijstelling kan gelden voor de onroerendezaakbelasting, geldt die vrijstelling niet voor een veld met zonnepanelen: zowel grond als zonne-installatie wordt belastingplichtig. Bij toepassing van gebouwen was al geen sprake van vrijstelling voor de onroerendezaakbelasting, daar is hoogstens sprake van verhoging door toevoeging van de panelen.

Bij verhuur van dak of gronden wordt de zonne-installatie vaak als apart WOZ-object aangemerkt en komt de onroerendezaakbelasting van de installatie dan ook voor rekening van de huurder en exploitant van de zonne-installatie.

Gevolgen voor gebruik van andere, niet-fiscale agrarische regelingen
Naast fiscale gevolgen kunnen zonnepanelen op het agrarisch bedrijf ook leiden tot verlies in productieruimte, mestrechten en/of toeslagen. Zolang de ruimte (in vierkante meters) voor de agrarische functie niet verandert, heeft de installatie van zonnepanelen geen gevolgen voor agrarische rechten als productie- of mestruimte en landbouwtoeslagen.

Met name bij toepassingen anders dan op daken of gevels is er al snel sprake van een beperking van de normale agrarische gebruiksfunctie en dit kan wel gevolgen hebben.

Bij mestruimte en toeslagen is de praktijk dat een (kleine) beperking in het agrarisch gebruik of kleine vermindering van agrarische opbrengst toch betekent dat het recht op mestruimte of toeslagen voor het gehele perceel volledig wegvalt. Voor melkveebedrijven bepaalt de Wet grondgebonden groei melkveehouderij de hoeveelheid grond van de productieruimte en telt grond in gebruik voor een zonnepark hiervoor niet mee.

De hierboven genoemde rechten zijn veelal grondgebonden rechten die niet van toepassing zijn op de (grond onder) gebouwen, waardoor bij zon op daken geen sprake van verlies is. Bovendien is bij zon op daken meestal ook geen enkele beperking van de agrarische functie van het gebouw waarop de panelen worden toegepast.

Kansen in de ondergrond

De uitvoering van de energietransitie vindt ook in de ondergrond plaats; denk daarbij aan de aanleg van nieuwe warmtenetten, transformatorstations en elektriciteitstracés. Het is wenselijk dat bij de uitvoering ook ‘ondergrondse koppelkansen’ worden benut. Zo kunnen werkzaamheden aan het elektriciteitsnet mogelijk gecombineerd worden met onderhoud aan het drinkwaternetwerk, waardoor kosten bespaard kunnen worden. Deze kansen worden onderzocht bij de concretisering van de zoekgebieden en de gebiedspaspoorten.

Bijlage 5: Beantwoording van reacties over zoekgebieden

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeenten, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In deze bijlage zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn in deze reactienota niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

Een overzicht van de wensen en bedenkingen in de Energieregio Noord-Holland Zuid vindt u hier. De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Amstelland

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeenten, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio Amstelland. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
6. PWN	Reactie PWN RES NHZ PWN zet zich als regionale partner, vanuit haar passie voor drinkwater en natuur, in om de energietransitie te versnellen. Natuurlijk kijken we daarbij vanuit de belangen van onze bronnen, infrastructuur en natuur zodat we ook straks, in een energieneutraal Noord-Holland, kunnen zorgen voor uitstekend drinkwater en prachtige natuur. Dit neemt niet weg dat er veel mogelijkheden zijn om de energietransitie te versnellen. Zo zijn we druk bezig met de installatie van meer dan 90.000 zonnepanelen, hebben veel van onze parkeerterreinen al uitgebreide laadvoorzieningen en verkennen we mogelijkheden op het gebied van aquathermie. In de energietransitie zoeken we altijd naar mogelijkheden om werk te combineren en functies te stapelen. Op die manier zorgen we voor de laagste maatschappelijke kosten en creëren we meer ruimte voor landschap en natuur. Zo maken we zelf bijvoorbeeld voor onze zonnepanelen optimaal gebruik van de beschikbare ruimte door zonnepanelen te plaatsen op onze daken, boven parkeerterreinen en op onze spaarbekkens. Vanuit de hierboven beschreven focus op water, natuur en slim combineren kijken we ook naar de RES. Vandaaruit zijn er een aantal generieke en specifieke aandachtspunten die we graag mee willen geven. Onderstaand worden deze weergegeven daarbij focussen we op aandachtspunten vanuit onze drinkwaterlevering en onze natuurgebieden. Drinkwater Wanneer we vanuit onze drinkwaterassets en infrastructuur naar de kaart kijken zien we een aantal zoekgebieden boven onze leidingen. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES kunnen we samen specifieker kijken naar de invulling maar er zijn een aantal concrete voorbeelden van zoekgebieden waarbinnen drinkwatertransportleidingen liggen: • In de Haarlemmermeer, nabij Schiphol, staan op dit moment grote velden ingetekend boven transportleidingen van PWN. Dat vraagt nauwkeurige afstemming en gezamenlijk ontwerp om problemen te voorkomen. • Rondom Heemskerk Lagrand is een vlak ingetekend voor zon en wind. Hier ligt een knooppunt van ons leidingnet en deze moet helaas echt vrij blijven van zon- en windenergie. We kijken hier graag samen naar alternatieven. • Weesperkarspel: Ten oosten van de productielocatie Weesperkarspel zijn plannen voor zon en wind. Hier liggen een aantal grote transportleidingen die 't Gooi voorzien van drinkwater het is belangrijk om hier vroeg in het proces over af te stemmen. Vaak is er veel mogelijk met maatwerk. We zijn groot voorstander van het combineren van werkzaamheden op het gebied van duurzame energie, warmte, drinkwater en andere ondergrondse activiteiten. Dit beperkt de overlast en reduceert de maatschappelijke kosten. In alle gevallen zijn er echter een aantal randvoorwaarden waar in ieder geval aan moet worden voldaan. • Het is belangrijk om bij de realisatie van wind en of zon stroken boven de drinkwaterleidingen vrij te houden. Afhankelijk van het tracé en de diameter van de drinkwaterleidingen kan die 'vrije strook' variëren van 2 meter tot 15 meter. • Bij de verdere uitwerking van de plannen is het noodzakelijk dat er conform de WIBON (Wet Informatie uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse netten) een oriëntatiemelding wordt gedaan om ligging gegevens op te vragen. Met deze liggingsgegevens moet rekening gehouden worden in de plankaarten. • De activiteiten rondom de realisatie van zon en wind (werkwegen, bouwplaatsen, kabeltracés) kunnen invloed hebben op de ligging van de waterleidingen. Hoogspanning tracés naast leidingen kunnen zelfs zorgen voor ongewenste opwarming van het drinkwater. We sluiten daarom graag aan de voorkant aan in het ontwerpproces zodat we kunnen zoeken naar een optimale inpassing. Voor de volledigheid verwijzen we daarom voor de procesgang rondom graafwerkzaamheden naar de WIBON en de CROW500 "Richtlijn zorgvuldig grondroeren van initiatief- tot gebruiksfase"	Hartelijk dank voor uw reactie en dat u als partij actief betrokken bent bij het RES proces. Namens de Amstelland deelregio zullen wij PWN bij de uitwerking van de -voor u- relevante zoekgebieden tijdig als samenwerkingspartner betrekken. Daarnaast staat het u altijd vrij om contact op te nemen met de RES vertegenwoordiger(s) van de deelregio c.q. gemeenten.

	Natuur Zoals eerder aangegeven zijn we als PWN zelf continu opzoek naar mogelijkheden om onze energievoorziening te verduurzamen en kijken we hierbij naar mogelijkheden om functies te combineren zodat we slim opwekken en meer ruimte creëren voor natuur en landschap. We zoeken daarbij graag de samenwerking op. Zo delen we graag kennis over onze 'zon op water' opstellingen in het RES proces zodat eventuele nieuwe locaties kunnen leren van de kennis die we bij deze projecten opdoen. Tegelijk zijn er ook op het gebied van natuur een aantal randvoorwaarden waar, vanuit het behoud van natuur en recreatiewaarden, aan moet worden voldaan. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor onze duinparkeerplaatsen. Deze bevinden zich midden in of pal naast onze natuurgebieden. Het overkappen van de parkeerterreinen doet een te grote inbreuk op de natuur en recreatiewaarden van deze gebieden. We zijn zeker voorstander van zonnepanelen boven parkeerterreinen en zijn zelf één van de eerste partijen die deze gerealiseerd hebben maar dat doen we altijd op locaties waar onze natuurwaarden niet in het geding komen vandaar dat het voor ons geen optie is om zonnepanelen boven deze duinparkeerterreinen te realiseren. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor: • Geversduin (Heemskerk) • Wind en zongebied zoekgebied over het Kieftenvlak • Oudendijk	

Gemeente Aalsmeer

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
1.Bewoner	Hulde voor alle inzet om de transitie mogelijk te gaan maken. ik ondersteun de inzet om breedschalig duurzame energie op te wekken in de regio en waardeer de plannen die daarvoor op tafel liggen. ik denk wel dat het plannen niet het probleem zal zijn, maar dat dat in de uitvoering nog wel tot de nodige perikelen zal leiden. ik hoop echter op een sterk doorzettingsvermogen van de overheden samen met de burgers om dit ook echt te realiseren.	Hartelijk dank voor de 'hulde'. Gemeente Aalsmeer zet zich i.s.m. de regio, Provincie Noord-Holland en de lokale samenleving in om duurzame-energie-opwek in Aalsmeer passend te realiseren. Gemeente Aalsmeer heeft hiertoe ook 'Kader Zonne-energie Aalsmeer' in voorbereiding. Deze kaders maken duidelijk waar en onder welke voorwaarden duurzame energie-opwek mogelijk is.
47. Werkgroep Aalsmeer Gasloos	Reactie Werkgroep Aalsmeer Gasloos (zie Bijlage 13 - Werkgroep Aalsmeer Gasloos) a) Het door de Regio Noord-Holland Zuid gedane bod van 2,7 TWh is slechts indicatief. Zonder noodzaak/plicht tot compensatie zal de 2,7 TWh niet gerealiseerd gaan worden. b) Communiceer duidelijk wat de ruimtelijke impact is van zonneweides en het verschil in ruimtegebruik tussen een windturbine en een equivalent aan zonnepanelen. c) De opwek van nieuwe energie vindt in de transitieperiode plaats met behulp van Biomassa. Je kan niet ongestraft een element uit het Klimaatakkoord trekken zonder alternatief. d) Zon en wind zijn niet het hele jaar voor handen. Er zal leveringszekerheid geboden moeten worden voor de perioden in het jaar dat de zon niet schijnt en het windstil is.	Gemeente Aalsmeer waardeert de reactie van de Werkgroep Aalsmeer Gasloos. Het is heel fijn dat er vanuit de lokale samenleving constructief wordt meegedacht over de wijze waarop de Energietransitie vorm kan worden gegeven. a) Hiervoor verwijzen wij u naar bijlage 2, 3 en 4 van dit document. b) Gemeente Aalsmeer heeft kennis van en aandacht voor de ruimtelijke impact en ruimte gebruik van zowel zon- en windenergie, bij verdere concretisering van de zoekgebieden, waaronder participatie, zal hier wanneer relevant aandacht voor zijn. c) Hiervoor verwijzen wij u naar bijlage 2, 3 en 4 van dit document. d) Hiervoor verwijzen wij u naar bijlage 2, 3 en 4 van dit document. e) Gemeente Aalsmeer legt, mede op basis van de lokale kaders Zonne-energie, de focus op het stimuleren van 'Zon op dak' op dit moment onderzoekt de gemeente de mogelijkheden voor een stimuleringsaanpak. Minister Wiebes heeft aangekondigd dat de opvolger van het Bouwbesluit, het BBL, onder de Omgevingswet gemeenten meer mogelijkheden biedt om eisen te stellen ten aanzien van energetische kwaliteit van gebouwen en zonne-energie-opwek. Wij zien uit naar de uitwerking hiervan en volgen dit op de voet.

	e) Zon op bedrijfspanden dient gestimuleerd te worden. Bij toekomstige vergunningverlening van bedrijfspanden dient dan ook expliciet de vergunningverlening opgenomen te worden dat de constructie van het dak geschikt moet zijn om zonnepanelen te dragen. f) Tevens dient de gemeente de mogelijkheid te krijgen om bedrijven te verplichten hun dak beschikbaar te stellen voor de opwek van nieuwe energie. g) Zon op huizen behoort niet tot de RES doelstelling. Desondanks stelt de werkgroep voor het plaatsen van zonnepanelen op woningen sterk te stimuleren. h) Niet alle ingetekende locaties voor zon op parkeerplaatsen zijn realistisch (Praamplein en Raadhuisplein). i) Zoekgebied zon en wind Zuider-Legmeerpolder sluit niet aan bij de concept Zonneladder die de Gemeente Aalsmeer heeft gepresenteerd. Zon op landbouwgrond past dan niet meer. j) Onderzoek naar windturbines langs de dijk Bilderdam/Herenweg kan op instemming van de Werkgroep rekenen waarbij 50% mede-eigenaarschap van de omwonenden via een energiecoöperatie voorwaarde moet zijn. k) De Werkgroep adviseert om terughoudend te zijn met plaatsen van zonnepanelen in natuurgebied Oosteinde. l) De werkgroep adviseert de Gemeente Aalsmeer een actief communicatieplan op te stellen in aanloop naar de vaststelling van de RES 1.0 om inwoners en ondernemers mee te krijgen in de uitgangspunten van de RES.	f) Minister Wiebes heeft aangekondigd dat de opvolger van het Bouwbesluit, het BBL, onder de Omgevingswet gemeenten meer mogelijkheden biedt om eisen te stellen ten aanzien van energetische kwaliteit van gebouwen en zonne-energie-opwek. Wij zien uit naar de uitwerking hiervan en volgen dit op de voet. g) Gemeente Aalsmeer heeft een stimuleringsaanpak en ondersteuningsaanpak voor 'Zon op Huizen'. Via groepsaankopen worden woningeigenaren gestimuleerd en ontzorgd bij de aanschaf van zonnepanelen. De Duurzaamheidslening ondersteunt woningeigenaren bij de financiering van deze investeringen. h) Gemeente Aalsmeer deelt deze zienswijze en verzoekt de parkeerplaatsen Praamplein en Raadhuisplein te verwijderen als onderdeel zoekgebieden 'Zon op parkeerplaatsen' in Aalsmeer en dit te verwerken in de RES 1.0. i) Gemeente Aalsmeer is het eens met de constatering van zonne-energie in de Zuiderlegmeer Polder niet aansluit bij de Kaders Zonne-energie waar naar verwachting in december 2020 besluitvorming over plaats vindt. Gemeente Aalsmeer stelt in haar afwegingen om zonne-energie al dan niet toe te staan het toepassen van de lokale kaders Zonne-energie voorop. Toch zal er bij het nader concretiseren van dit zoekgebied ook aandacht zijn voor eventuele mogelijkheden voor zonne-energie. j) Gemeente Aalsmeer vindt ook dat de lokale samenleving moet kunnen profiteren van lokale energie-opwek in de besluitvormingsstukken aangaande de concept-RES is dit dan ook als uitgangspunt benoemd. k) Bij de verdere concretisering van dit zoekgebied worden zowel ruimtelijk als qua draagvlak de mogelijkheden voor zonne-energie verder onderzocht. De gemeente is bekend met huidige ruimtelijke beperkingen bijvoorbeeld als gevolg van NNN. l) Gemeente Aalsmeer legt bij de uitwerking van de RES de focus op generieke zoekgebieden zoals Zon op dak. Pas na vaststelling van de RES 1.0 wordt gewerkt aan het concretiseren van de specifieke zoekgebieden. Zowel bij de uitvoering van het stimuleren van zon op dak of participatie i.k.v. concretiseren van specifieke zoekgebieden is een plan van aanpak in ontwikkeling, communicatie en participatie maken daar een belangrijk onderdeel van uit.

Gemeente Diemen

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
25	Ik mis de opmerking dat er rekening gehouden moet worden met de vliegroutes van vogels en vleermuizen. Ook zijn er locaties met veel ringslangen.	Vanuit de gemeente Diemen nog de volgende toevoeging: Uitgebreid locatie-onderzoek naar vogeltrekroutes en het leefgebied van ringslangen is in deze fase (naar de RES 1.0) niet voorzien. Wel zal er worden gekeken naar bestaande wet- en regelgeving (zoals bijvoorbeeld NNN, BPL) en andere bestaande informatie, bijvoorbeeld over ecologische verbindingszones in Diemen en internationale vogeltrekroutes. We willen de concretisering van de zoekgebieden voor de RES 1.0 in overleg met Diemense en regionale natuurorganisaties vormgeven. Indien daarna daadwerkelijk een windpark en/of zonneparken moeten worden gerealiseerd dan kan er mogelijk een plan-m.e.r. worden uitgevoerd met diepgaander onderzoek. Ook wordt het dan het doel om locaties in het beleid te verwerken. Er dient in dat kader verder onderzoek te worden gedaan naar de ecologie van het betreffende gebied. Hierbij wordt dan grondig bekeken welke consequenties er zijn voor de plaatselijke flora en fauna inclusieve de ringslang.

28. Bewoner	Regeringsbeleid, klimaatakkoord, gemeentelijk beleid en aanwijzingsbeleid provincie maken het houden van inspraakbijeenkomsten tot een lachertje. Wat is er gebeurd met de uitkomst van de bijeenkomst . Zoekgebied langs het Amsterdam Rijnkanaal is belangrijke uitgansgebied voor Diemense inwoners. Daar massaal masten plaatsen is het recreatiegebied vermoorden. Uw tekst bij .infrastructuur waarschuwt hier ook voor.	Het houden van inspraakbijeenkomsten is voor de gemeente Diemen een belangrijke manier om erachter te komen wat er leeft. De uitkomsten van het Lokale Scenario Atelier zijn uitgebreid gedocumenteerd (kijk hier) en worden meegenomen in het vervolgtraject. Zoekgebieden waarvoor veel enthousiasme bestaat (bijvoorbeeld zon op daken) krijgen prioriteit. Voor controversiële zoekgebieden (bijvoorbeeld langs het Amsterdam-Rijnkanaal) geldt dat er extra aandacht aan moet worden besteed. Bezwaren van inwoners en andere stakeholders moeten zorgvuldig worden meegewogen.
81.Bewoner	Plaatsing van windmolens in en rondom stammerdijk regio is onwenselijk vanwege gezondheidsaspecten en omgevingsvervuiling. Er moeten ook alternatieve duurzame energie maatregelen mogelijk zijn.	De gemeente Diemen heeft zoekgebieden voor wind- en zonne-energie in en rond het Diemerbos gedefinieerd. Nader onderzoek moet uitwijzen of er daadwerkelijk windmolens geplaatst kunnen worden en of de gemeente Diemen er planologische medewerking aan gaat verlenen. Hierbij wordt rekening gehouden met alle wettelijke normen.

Gemeente Ouder-Amstel

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
82.Burgemeester	Zie bijgaande brief, vastgesteld in het college van B&W van De Ronde Venen op 29 september. Bijlage 28 - Reactie de Ronde Venen	Ouder-Amstel is bijzonder. Tal van snelwegen en spoorlijnen doorkruisen haar grondgebied met effecten op het gebied van geluid en lucht. Ook Schiphol en de oprukkende stedelijke ontwikkelingen mogen daarbij niet vergeten worden. Het nog aanwezige groen en water, daar zijn inwoners trots en zuinig op. Los hiervan is met zo veel mogelijk neutrale houding gekeken wat Ouder-Amstel toch nog kan bijdragen aan de energie-opwek. Hiervoor is in januari een bewonersavond gehouden. Een van de bouwstenen die op instemming van de aanwezigen kon rekenen was 'windturbines langs snelwegen'. Gezien de wettelijke voorgeschreven afstand tot woningen is de enige mogelijkheid voor windmolens langs de snelwegen, de oksel van de A2/A9. Door de lijn van de snelweg te volgen voor ons zoekgebied, zijn wij van mening dat we hebben voldaan aan een goede ruimtelijke ordening. Op 29 maart 2020 is er een brief verzonden aan de inwoners van De Ronde Venen, die het dichtst bij het zoekgebied wonen. Hierin is aangeboden in gesprek te gaan. U vraagt ons het landschap en de omgeving van zoekgebieden centraal te stellen. Dat was reeds onderdeel van de lokale afweging bij de concept-RES en dit zullen wij meenemen in de impactstudie natuur en landschap die in november uitgevoerd zal worden. Daarnaast blijven we graag samenwerken met onze omliggende gemeenten, waaronder De Ronde Venen, om te kijken hoe we een zo samenhangend mogelijk beeld kunnen neerzetten met de drie gemeenten. Ook willen we graag samen met de gemeente De Ronde Venen onderzoeken hoe we de inwoners van de gemeente De Ronde Venen kunnen betrekken in het vervolgproces, bijvoorbeeld als het gaat om lokaal eigendom.

Amsterdam

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeente, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio Amsterdam. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
8. Ondernemer	1. Zoeklocaties zijn realistisch. 2 Meer innovatieve, multifunctionele inpassing van zon (wegdek, dammen) is mogelijk. 3. Experimenteren met de verticale rotor turbines nodig. 4. Meer inzet van geothermie is mogelijk, bijvoorbeeld warmte wisseling. 5. Ruimtelijke inpassing voor Amsterdam is realistisch. maar bij alle (100%) plannen kan betrokkenheid van de lokale ondernemers en bewoners worden gevraagd. 6. Meer aandacht voor instrumenten nodig om 'papieren tijger' te voorkomen	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten.
9. Bewoner	Er is meermaals aangegeven en benoemd dat 1 uitvoerend energiebedrijf monopolist wordt. En dat dit een zeer slecht scenario is. Vind dit nu niet terug. Graag alsnog een bundel van bedrijven.	Dank voor uw inbreng. Een monopolie is niet aan de orde. De gemeente zet in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten.

10. Bewoner	De bewoners in de wateren rond IJburg (Bert Haanstrakade) zullen hinder ondervinden in de vorm van horizonvervuiling, geluidsoverlast, waardevermindering van hun huizen en slagschaduw. De noodzaak om de molens zo dicht bij de huizen (binnen 350m!) te plaatsen is er niet, omdat er binnen de gemeente Amsterdam genoeg plek is voor een windmolenpark, nl in het Markermeer. Hier geen overlast voor omliggende bewoners en op ruime afstand van de natuur. Verder meer wind en dus meer rendement. Daarbij is het clusteren van windmolens efficiënter en goedkoper.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Algemene uitgangspunten geluid: Het jaargemiddelde geluidniveau Lden dat veroorzaakt wordt door een windturbine of windpark, mag bij een geluidgevoelig object (bijvoorbeeld een woning) niet meer bedragen dan 47 dB. Daarnaast geldt een maximaal toelaatbare waarde voor het jaargemiddelde geluidniveau in de nachtperiode Lnight van 41 dB. Volgens het Rijk zijn de gezondheidsrisico's bij deze geluidsnormen aanvaardbaar. Voor meer informatie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluidnormering. Slagschaduw: In de milieuwetgeving zijn voorschriften opgenomen om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de

		slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als: •de afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan twaalf maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 90 meter (blad van 45 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.080 meter (ruim een kilometer) •gemiddeld meer dan zeventien dagen per jaar gedurende meer dan twintig minuten per dag slagschaduw kán optreden Voor meer informatie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0 In de praktijk zijn er door de wettelijke geluidsnorm geen windmolens mogelijk binnen 350 meter van woningen. Tussen 350 en 500 meter afstand van woningen zijn windmolens in theorie wettelijk mogelijk, maar is de business case voor initiatiefnemers een uitdaging. Windmolens moeten relatief vaker worden stilgezet om te voldoen aan de wettelijke geluid- en slagschaduwnormen. Het stilzetten van windmolens verkleint de opbrengst. Vanaf 500 meter wordt de business case voor initiatiefnemers relatief eenvoudiger.
13. Onderne mer	Het plaatsen van windmolens in het Diemerpark zien wij als ongewenst. De in het haalbaarheidsonderzoek aangewezen mogelijke locatie 10 maakt deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en zou de natuurwaarde van het gebied ernstig verstoren.	Dank voor uw inbreng. De concept-RES NHZ bevat alleen zoekgebieden voor windmolens en geen specifieke locaties. In Q4 2020 gaan we de zoekgebieden concretiseren met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten. En de netbeheerder, want die kan adviseren over de (kosten van) aansluiting op het net. Het gebied Diemerpark is onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening. Als een windproject de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantast, is het niet toegestaan. Er wordt een uitzondering gemaakt als er geen redelijk alternatief is, er een dwingende reden van openbaar belang is en als er compensatie plaatsvindt: de zogenaamde ADC-toets. Windturbines kunnen onder deze uitzondering vallen, omdat ze worden geplaatst met een dwingende reden van openbaar belang. Als een windpark of windturbine in het NNN wordt geplaatst, moet een compensatieplan worden opgesteld waarin de compensatie is verankerd.

		Voor de Diemerscheg, waar ook het Diemerpark onderdeel van is, wordt gewerkt aan een landschappelijk ontwikkelperspectief. Dit is een samenwerking tussen de gemeenten Amsterdam, Diemen, Gooise Meren, Weesp, Staatsbosbeheer en Waternet. De mogelijke inpassing van duurzame energieopwekking maakt hier integraal onderdeel van uit. Het gebied blijft onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.
15. Bewoner	Zowel wind- als zonneparken zijn ontsierend en zouden geen plaats moeten hebben in het landschap punt.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 9.
16. Maatschappelijke organisatie	Amsterdam bedenkt plaats voor windenergie in een andere gemeente nl Ouderamstel. Ik vind dat merkwaardig. Het is trouwens wel de enige plek die in aanmerking komt.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam heeft alleen zoekgebieden gedefinieerd binnen de gemeentegrenzen. In de verschillende haalbaarheidsstudies is het gebied buiten de gemeentegrenzen meegenomen om te analyseren of er eventueel kan worden samengewerkt met buurgemeenten. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 9.
17. Bewoner	1. Amsterdam wil een grotere bijdrage leveren cq invloed hebben op energie transitie. Er wordt in de gemeenteraad besloten terwijl er sprake is van de regio Noord Holland Zuid: 'Amsterdam ontfermt zich over u.? Hoe ziet het verdienmodel eruit in de coöperaties: bestuurlijk (lees: macht) en financieel (lees wie beslist over verkoop belang) 3. Ik ben fel gekant tegen en lokaal beleid aangaande zaken die mi centrale besluitvorming behoeven om versnippering en totale verloedering van het lokale landschap tegen te gaan. De centrale overheid moet regels stellen om te voorkomen dat we overal geïsoleerde windmolens tegenkomen en hele weilanden c.q. bouwgronden opgeofferd zien aan zonnepanelenparken. De kosten van een versnipperend beleid zijn hoger dan van 1, 2 of 3 centrale parken ongeacht wind- of zonne-energie. 4. Vattefall bouwt ongesubsidieerd windparken in de Noordzee voor ca 3 miljoen huishoudens. Er zijn 7,1 miljoen huishoudens in NL, waarom daar niet bij aansluiten. 5. Lokaal nog veel te verdienen door bijv. in alle publieke verlichtingen LED toe te passen.	Het maken van een RES is noodzakelijk om de landelijke doelen van het Klimaatakkoord te halen. Dit zijn onder andere het verminderen van de C02-uitstoot in 2030 met 49% ten opzichte van 1997 en met 95% in 2050, en om in 2030 35TWh hernieuwbare energie (zon en wind) op land grootschalige op te wekken. In de RES wordt aangegeven wat de mogelijkheden zijn voor grootschalige opwek met wind en zon op land. De ontwikkeling van wind op zee valt buiten de RES en wordt op grond van Klimaatakkoord meegenomen aan de Industrietafel. Beide programma's zijn nodig om de ambities in het klimaatakkoord te halen. Voor meer informatie over het verdienmodel van windcoöperaties verwijzen we u graag naar Amsterdam Wind, de organisatie van de samenwerkende energie-coöperaties voor wind (www.amsterdam-wind.nl). Iedereen kan lid worden van een van de burgercoöperaties en meebeslissen over besluiten in de betreffende coöperatie. Bij de totstandkoming van windprojecten zal er mogelijkheid tot inspraak zijn. Dit geldt ook voor NDSM energie en Amsterdam Wind. Deze partijen moeten voor wat betreft RES zoekgebied #2 in overleg met alle belanghebbenden een participatieplan opstellen en ter goedkeuring voorleggen aan het college van B&W. En daarna verantwoording afleggen over de uitvoering van het plan. Zij vragen

	6. Amsterdam Noord en m.n. landelijke Noord verliest teveel authenticiteit met de installatie van hoeveel windmolens. 7. Windmolens om de IJ-Plas staan haaks op de Zaan-Ij oever ontwikkelingen en de intentie om van de IJ-Plas een struin en wandelgebied te maken. 8. De westkant van Amsterdam, m.n. in industriegebied leent zich bij uitstek voor windmolens te beginnen met de vervanging van de huidige molens door molens met een groter rendement. 9. de wijze waarop NDSM energie met Amsterdam Wind zich presenteert geeft weinig vertrouwen in de mogelijkheid tot inspraak, hetgeen volgens de nieuwe wet Omgevingsvisie wel vereist is.	nadrukkelijk om uw input op dit plan en streven naar een constructieve dialoog. De Noorder IJ-plas en noordrand ring A10 noord blijven zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam. Voor windprojecten geldt dat de gemeente probeert eventuele hinder zoveel mogelijk te beperken door windmolens zo goed mogelijk in te passen in het landschap. Voor bestaande windmolens geldt dat er onderzocht of vervanging ten behoeve van een groter rendement mogelijk is. Ter illustratie: Sinds de zomer van 2019 zijn in het havengebied van Amsterdam alle oude windmolens (20 stuks) van 0,66 MW per stuk verwijderd. Er zijn vier nieuwe windmolens van 2,2 MW per stuk teruggeplaatst. En er worden nog zes nieuwe windmolens van 2,2 MW per stuk bijgeplaatst. Met het Havenbedrijf Amsterdam zijn afspraken gemaakt om meer grote windmolens te plaatsen, maar de ruimte is schaars.
18. Wetlandwacht IJmeer, Vogelbescherming Nederland	Mijn inbreng als Wetlandwacht IJmeer van de vogelbescherming is de volgende; Ik zie graag dat Amsterdam het besluit van de gemeente Gooise Meren als voorbeeld neemt bij het voorbereiden van de energietransitie. Wij als natuurorganisatie vinden het plaatsen van windmolens in of nabij natuurgebieden ongewenst. Als wij ons enerzijds ten doel stellen de biodiversiteit te verbeteren dan past daar het plaatsen van windmolens en zonneweiden niet in. Ik heb in de stukken gelezen dat de gebieden buiten de ring A-10 benoemd staan als "nee, tenzij" Het zou beter zijn om deze zinsnede aan te passen in een duidelijk "nee" Dat voorkomt verdere plannenmakerijen in deze toch al kwetsbare gebieden. Landelijk Noord valt onder een beschermd veenweidegebied en daar passen geen windmolens en erger nog windmolenparken in. Windmolens in het IJmeer zijn om bovengenoemde redenen eveneens onwenselijk. Het IJmeer en het Markermeer zijn Natura 2000 gebieden met uitzondering van de eilanden van IJburg. Als men de randen van deze eilanden aanwijst als zoekgebied voor windmolenparken dan komen zij binnen het gebied tussen de molen en het N2000 gebied en vormen een grote bedreiging van de aanvliegroute vanuit de polders ten in de Gooi en Vechtstreek. Bij de gesprekken in de Gooie en Vechtstreek zijn deze argumenten ook benoemd en wij begrijpen dat men op zoek is naar alternatieve energiebronnen wij hebben derhalve daar de suggestie gedaan deze ruimte te zoeken op daken van gebouwen als het gaat om zonne-energie en industriegebieden. Langs de ring A-10 zijn	Dank voor uw inbreng. Natuurgebieden: Het is niet onmogelijk om windmolens in natuurgebieden als Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000 te realiseren. Voor meer informatie zie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten.

	voldoende geluidswallen aanwezig om deze te transformeren naar hoog rendement zonnepanelen. Het is natuurlijk zeer verleidelijk om de plaatsingen van alternatieve energiebronnen in het open landschap of water te plaatsen maar de kortste en snelste weg om het doel te bereiken is niet altijd de beste. Ik hoop dat u deze opmerking wilt meenemen in de besluitvorming en een belangrijke overdenking is; dat we toch al veel druk leggen op onze kostbare natuur en wat eenmaal verdwenen is zal zeer moeilijk te vervangen zijn. Bovendien ligt er voor wat betreft Amsterdam Noord een ambitieus plan op tafel om natuurwaarden te verbeteren en het groen uit te breiden zowel ik kwantiteit als kwaliteit. Het zou toch zonde zijn van die inspanningen als wij vanuit de regio juist aan de natuurwaarde gaat verder knabbelen. Ik hoop op een wijs besluit in deze. Met vriendelijk groeten, Wetlandwacht IJmeer, Vogelbescherming Nederland https://www.vogelbescherming.nl/	Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
19. Bewoner	Ik ben tegen windmolens in het Amstel Scheg natuurgebied.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. De Amstelscheg blijft een zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.

20. Bewoner Bewoners organisatie	Wind op land heeft als nadeel dat het onherroepelijke schade toebrengt aan kwetsbare gebieden en dat terwijl de techniek ook niet vrij is van (toenemende) bedenkingen t.a.v. energetisch rendement, milieuschade en gezondheidsschade. Argumenten waarop gidsland Duitsland al duidelijk de rem om wind op land heeft gezet. Tegen die achtergrond is het onbegrijpelijk dat men überhaupt overweegt om gebieden als het Gein onherroepelijk te verminken door deze als zoekgebied te overwegen voor het plaatsen van mega windturbines. Het idee van coöperaties als teken van draagvlak gaat in die gebieden die op omdat er dit schijndraagvlak reflecteert. Als je de bevolking echt zou vragen is er nog meer draagvlak voor kernenergie, dan wind op land of biomassa.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. De gemeente heeft Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (ook degenen die in en rond de zoekgebieden wonen) tussen eind augustus en eind september 2020 per enquête gevraagd wat zij vinden van de gestelde windambitie en de windzoekgebieden. De resultaten zijn naar verwachting later dit jaar beschikbaar voor het publiek. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. De energetische terugverdientijd van een windmolen is tussen de 3,5 en 8,5 maand. Zie: https://www.ipcc.ch/report/renewable-energy-sources-and-climate-change-mitigation/wind-energy/ (2016)
40. Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland heeft kennis genomen van de concept-RES. Tot dusver zijn wij niet betrokken geweest in het proces. Wij willen graag in het vervolg meedenken met deze belangrijke ontwikkeling vanuit het veiligheidsbelang. Onze reactie is vooralsnog op hoofdlijnen, maar deze kan in de loop van het proces om te komen tot concrete aanwijzingen van locaties, in gezamenlijk overleg worden uitgewerkt. (...) De Veiligheidsregio wil graag in een vroeg stadium van het proces van definitieve locatiekeuze betrokken worden. Ons advies is om gezamenlijk een integraal veiligheidsplan op te stellen en hierin een visie te ontwikkelen voor deze RES, waarbij rekening wordt gehouden met de veiligheidsrisico's en de manier waarop deze worden ondervangen. Wij vinden het ook van belang dat vanuit uw	Dank voor uw inbreng. Amsterdam zal zorgen dat de windmolens aan de wettelijke veiligheidseisen voldoen. Voor meer informatie zie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/risicozonering We hebben uw contactgegevens opgeslagen en gaan u betrekken bij de vervolgstappen in het proces.

	projectorganisatie op termijn een gespecialiseerde veiligheidscoördinator voor de energietransitie wordt ingezet. Deze zou vanuit het belang van fysieke veiligheid het proces van locatiekeuze kunnen gaan begeleiden in samenwerking met de veiligheidsregio. Ook is een verplichting aan de gemeenten denkbaar dat zij alvorens tot een locatiekeuze te komen verplicht het advies moeten inwinnen van de veiligheidsregio's.	
50. Bewoners organisatie	Het bestuur van de Vereniging Amsteloevers, waarin het overgrote deel van de bewoners van de Amsteldijk Noord, Amstelveen, is verenigd, reageert als volgt op de door de gemeente Amsterdam gepresenteerde zoekgebieden, waar mogelijk bronnen van alternatieve energie, zoals windturbines en zonnepanelen geplaatst zouden kunnen worden. 1. niet in de Amstelscheg Met bezorgdheid heeft onze Verenging gezien, dat er enkele van de zoekgebieden liggen in de Amstelscheg. Over dit kwetsbare en landschappelijk waardevolle gebied hebben alle betrokken instanties -dus ook Amsterdam- in november 2011 afspraken vastgelegd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het verbaast dan ook dat, nota bene in het kader van Regionale Energie Strategie, dit gebied in het zoeken naar plekken voor windmolens wordt betrokken. In het Bestuursakkoord wordt het gebied 'uniek' genoemd en ook een 'landschap van allure'. Dit gebied nu potentieel bij energieopwekking betrekken lijkt ons strijdig met de gemaakte afspraken. 2. energietransitie noodzakelijk, maar niet in kwetsbare gebieden Onze vereniging onderschrijft ten volle de noodzaak om zo snel mogelijk te komen tot een meer duurzame energievoorziening, waarbij fossiele bronnen worden vervangen door bronnen die geen beslag leggen op eindige grondstoffen. Tegelijkertijd menen wij dat bij de keuze daarvan, en vooral bij de keuze van de locaties, de overheid zeer zorgvuldig te werk zal moeten gaan om te voorkomen dat kwetsbare landschappen in de onmiddellijke nabijheid van de stad -die juist voor de inwoners van groot belang zijn- ernstig worden aangetast of zelf verloren gaan. Wij verwijzen hierbij ook naar de brief van het Recreatieschap Noord-Holland van 12 mei 2020.	Dank voor uw inbreng. Het maken van een RES is noodzakelijk om de landelijke doelen van het Klimaatakkoord te halen. Dit zijn onder andere het verminderen van de C02-uitstoot in 2030 met 49% ten opzichte van 1997 en met 95% in 2050, en om in 2030 35TWh hernieuwbare energie (zon en wind) op land grootschalige op te wekken. In de RES wordt aangegeven wat de mogelijkheden zijn voor grootschalige opwek met wind en zon op land. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam is bekend met het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het Bestuursakkoord is opgesteld in 2011. Er is toen niet geanticipeerd op energieopwekking. Ook het gebiedsperspectief en het beeldkwaliteitsplan zijn opgesteld zonder de energietransitie als opgave mee te nemen. Komende jaren wordt gewerkt aan een ontwikkelperspectief Amstelscheg: hierin zal worden geanticipeerd op de nieuwe opgaves, zoals de energietransitie. De gemeente zet in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de

	3. landelijke aanpak De actie van de gemeente Amsterdam verbaast ons omdat het nu lijkt of alleen deze gemeente behoefte heeft aan alternatieve energie en of het daarbij nodig is die te zoeken in de onmiddellijke omgeving van bebouwd gebied. Naar onze mening is energietransitie bij uitstek een onderwerp dat landelijk, onder sturing van de rijksoverheid, gerealiseerd moet worden. Wij pleiten er dan ook voor geen verdere stappen te zetten zonder dat duidelijk is dat deze onderdeel zijn van een landelijk plan. De regionale Energie Strategie dient o.i. ingebed te zijn in een landelijk kader. 4. energie voor wie? De voorstellen lijken ervan uit te gaan dat de energiebehoefte van de stad Amsterdam een gegeven is. O.i. is het evenzeer van belang deze behoefte eens kritisch te bezien en te onderzoeken welk verbruik essentieel is en welk verbruik niet in Amsterdam behoeft plaats te vinden c.q. misschien helemaal niet gewenst is. Grootverbruikers zoals datacenters betekenen geen versterking van de economische structuur van de stad, zij kunnen ook elders worden gevestigd waar de mogelijkheden voor alternatieve energie groter zijn. 5. niet dicht bij bebouwing Er moet voor worden gewaakt dat niet dezelfde fout wordt gemaakt als destijds bij de aanleg van Schiphol. I.p.v. de luchthaven in onbewoond gebied te vestigen met een snelle verbinding naar de stad, is deze zo gesitueerd dat een maximum aantal omwonenden er hinder van ondervindt. Ook voor alternatieve energiebronnen geldt dat deze zoveel mogelijk moeten worden gerealiseerd op plekken waar ze de minste hinder opleveren, waarbij de extra kosten van transport op de koop toe genomen moeten worden. De nu in gang gezette actie van de gemeente Amsterdam met zoekgebieden zeer dicht bij de bebouwing en met name ook woonbebouwing dient dus o.i. te worden gestaakt. Dit geldt zeker voor 150 m hoge windturbines. 6. alternatieven Uit het voorgaande blijkt, dat wij het aanwijzen van zoekgebieden aan de randen van de gemeente Amsterdam, met name in de Amstelscheg, op diverse gronden	eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. De Amstelscheg blijft een zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.

	afwijzen. Als dit proces echter toch doorgang vindt, menen wij dat in ieder geval de gebieden 1 en 7 af moeten vallen. Deze liggen in de Amstelscheg, een 'uniek gebied' dat om andere reden voor Amsterdam van groot belang is. Het is voor ons onvoorstelbaar dat het landschap naast de Amstel bedorven zou worden door 150 m hoge windturbines. Wij verwijzen opnieuw naar de brief van het Recreatieschap Noord-Holland. Meer en detail heeft voorts de stichting Beschermers Amstelland hiervoor voldoende argumenten aangevoerd. Als Amsterdam dichtbij energie met molens wil opwekken, dan kan dat naar onze mening in het Westelijk Havengebied, dat al een industrieel gebied is met ook kantoren en een aantal windmolens of op de Noordzee. Parken met zonnepanelen zouden ook in industriegebieden rond de stad gerealiseerd kunnen worden.	
53. Bewoner	"Graag merk ik op dat het plaatsen van windturbines in een van deze gebieden in strijd is met onder meer de algemene beginstelen van behoorlijk bestuur ('abbb'), het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in het bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol en levert het tevens een onrechtmatige overheidsdaad op. Immers het gebied Amstelscheg is een uniek gebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit een natuurgebied en is het te klein voor het plaatsen van windturbines maar het levert ook overlast op voor de omwonenden denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Dit en gezien het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines is het plaatsen van windturbines in deze gebieden in strijd met de abbb. Voorts wil ik u erop wijzen dat het plaatsen in eerder genoemde gebieden in strijd is met het Europees recht in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Het plaatsen van windturbines op de voorgestelde locaties heeft ook een negatief impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Gezien het voorgaande zou het plaatsen van windturbines derhalve een onrechtmatige overheidsdaad opleveren. Ik verzoek derhalve dan ook om het plaatsen van windturbines in deze gebieden niet te overwegen en naar alternatieve locaties te kijken."	
54. Bewoner	"Beste, Er is mij er oren gekomen dat de gemeente amsterdam van plan is windturbines aan de amsteldijk te plaatsen. Ik vind het ongelovelijk dat in het weinige groen dat het gebied nog kent er nu ook word nagedacht over verdere bebouwing terwijl er genoeg plekken zijn in amsterdam waar de groen functie toch al niet meer is (denk havengebied, denk de plekken bij ijburg). Tevens kan amsterdam en amstelveen er welicht ook bii nadenken dat wr niet zelf hoeven te produceren, sterker nog, meerdere studies wijzen uit dat zelf produceren alleen maar inefficient is. Dus beter kan er een deel genomen worden in een van de offshore parken waar niemand verder last van heeft ipv een kleinschalige opwekking middentussen de bewoners. We hopen dat we amsterdam en amstelveen leefbaar kunnen houden en dit initiatief kan worden omgebogen naar iets slimmers, efficiënters en minder Indringend voor de bewoners en natuur Mvr gr"	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.
55. Bewoner, Bewoners organisatie	Er is mij ter oren gekomen dat amsterdam overweegt windmolens te plaatsen in het buitengebied langs de amstel. Graag merk ik op dat het plaatsen van windturbines in een van deze gebieden in strijd is met onder meer de algemene beginstelen van behoorlijk bestuur (‘abbb’), het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in het bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol en levert het tevens een onrechtmatige overheidsdaad op.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Immers het gebied Amstelscheg is een uniek gebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit een natuurgebied en is het te klein voor het plaatsen van windturbines maar het levert ook overlast op voor de omwonenden denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Dit en gezien het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines is het plaatsen van windturbines in deze gebieden in strijd met de abbb. Voorts wil ik u erop wijzen dat het plaatsen in eerder genoemde gebieden in strijd is met het Europees recht in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom. Het plaatsen van windturbines op de voorgestelde locaties heeft ook een negatief impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Gezien het voorgaande zou het plaatsen van windturbines derhalve een onrechtmatige overheidsdaad opleveren. Ik verzoek derhalve dan ook om het plaatsen van windturbines in deze gebieden niet te overwegen en naar alternatieve locaties te kijken.	
56. Bewoner, Bewoners organisatie	Ik ben zelf bewoner van de Amsteldijk Noord 149 te Amstelveen . Ik ben in 1961 in Amsterdam geboren en woon nu 29 jaar op de Amsteldijk Noord . Ik heb begrepen dat uw Gemeente overweegt om windturbines van 150 meter hoog te plaatsen in de Amstelscheg (aan de overkant van de Amsteldijk Noord te Amstelveen) .	Dank voor uw inbreng Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	Hierover is reeds gecorrespondeerd met diverse belangenorganisaties waaronder de Stichting Beschermers Amstelland (https://www.beschermersamstelland.nl/single-post/2020/03/22/10-redenen-om-de-Amstelscheg-niet-als-zoekgebied-voor-windturbines-te-kiezen) en de vereniging Amsteloevers (https://www.verenigingamsteloever.nl/reactie-vereniging-amsteloever-op-zoeklocaties-windturbines-amsterdam/) Beide reacties zijn ronduit negatief en ik verwijs kortheidshalve integraal naar de in de reacties gestelde argumenten die u voor het doel van deze e-mail als herhaald en ingelast dient te beschouwen . In aanvulling daarop wil ik u nog laten weten dat wij als bewoners al sinds jaar en dag grote overlast ondervinden van Schiphol . Waarom deze groep van bewoners dan ook hier mee opzadelen? Sinds kort is daar de overlast van tour boten bijgekomen die , vanwege het beleid van de Gemeente Amsterdam om niet meer dan 12 man op een boot en geen muziek toe te laten in Amsterdam , nu zijn uitgeweken naar Amstelveen met als gevolg geluidsoverlast , plassende en poepende bezoekers langs de dijk , zwerfafval.etc Tel daarbij de enorme recreatie druk op van fietsers , hardlopers en wandelaars op en u zult begrijpen dat het woongenot niet nog verder verstoord kan en mag worden . Natuurlijk is het streven om gas en kolen te vervangen prijzenswaardig . Maar er zijn goede alternatieven voorhanden qua locatie met veel minder hinder voor omwonenden en recreanten. Ik zal mij tot het uiterste verzetten mocht uw Gemeente niettemin besluiten om windturbines in de Amstelscheg te plaatsen .	
57. Bewoner, Raadslid	Opmerkelijk en zeer ongewenst dat gebieden die niet als zoekgebied zijn aangemerkt, toch in deze concept RES worden ingezet voor bv windenergie.	Dank voor uw inbreng. Helaas kunnen we uw punt niet van een reactie voorzien, omdat we uw punt niet begrijpen.
58. Bewoners	Beste mevrouw Kurschner en meneer Smiers, Graag stuur ik u deze email, in aanvulling op de enquete die wij ook hebben ingevuld.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Ik stuur u deze email om nogmaals mijn stem te laten horen tegen de plaatsing van windturbines in het Amstelland. Ik ondersteun de transitie naar duurzame energie maar vind dat alle belangen, inclusief de natuurbelangen en de belangen van directe omwonenden niet-Amsterdammers in het oog moeten worden genomen bij de afweging voor de te bepalen lokaties. Eén van de gebieden die de gemeente onderzoekt voor de plaatsting van de windturbines tbv de transitie naar duurzame energie is de Amstelscheg - het deel van Amstelland dat is gelegen tussen de A2 en de Ouderkerkerdijk. Dit is een klein stukje groen, omgeven door forse verstedelijking en Schiphol, en dit stukje groen zorgt voor koelte, recreatie en biodiversiteit in ons stedelijke gebied. Zowel de bewoners van Amsterdam en de bewoners van Amstelveen profiteren van dit stuk groen. De bewoners van Amsterdam trekken er heen, en wij wonen erin. De keuze van Amsterdam om dit gebied te overwegen te gebruiken voor het plaatsen van windturbines zadelt ons als bewoners van dit gebied op met de overlast van de turbines en met de aantasting van het landschap. Dit in aanvulling op de overlast die wij al hebben van het vliegverkeer van Schiphol. Wij merken in deze zomer van uitzonderlijk hoge temperaturen dat de Amsterdammers en masse naar de koelere gebieden trekken om te kunnen recreeren. Door de plaatsing van de turbines wordt een deel van dit recreatiegebied onttrokken aan gebruik. Ook heeft het groen: de bomen, de beplanting en de biodiversiteit een enorme positieve impact als buffer tegen de hitte. Onderzoek van de laatste jaren wijst ook uit dat biodiversiteit hier een hele belangrijke rol in speelt. Plaatsing van industriele windmolens in een ecologisch gebied lijkt me daarmee het primaire doel voorbijschieten, omdat er als gevolg van de plaatsing misschien wel duurzame energie wordt opgewekt, maar er vervolgens ecologisch probleem ontstaat. Daarnaast probeert Amsterdam ook te voorkomen	

	dat het één groot hitte eiland wordt, en daarmee is het tegenstrijding om windturbines te plaatsen in één van de groengebieden. Ik begrijp van de Vereniging Amsteloever dat er diverse organisaties zijn geweest die kort geleden nog de noodzaak van de Amstelscheg, en breder - het Amstelland, als ecologisch en landschappelijk groen en recreatiegebied hebben onderstreept. Ik vraag u om de adviezen, zorgen en bezwaren van de relevante organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn zwaar te laten meewegen in de keuze voor de lokatie van de windmolens en het Amstelland en specifiek de Amstelscheg te ontzien.	
59. Stichting Beschermers Amstelland	inspraakdef windlokaties amstelland(1).docx Amsterdam 5 maart 2020 Inbreng Stichting Beschermers Amstelland in Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid op 5 maart 2020 behandelpunt 14 RES: Uiten van wensen en bedenkingen over de Amsterdamse bijdrage aan de Concept Regionale Energie Strategie (RES) Noord Holland Zuid. Nr BD 2020000570 Geachte Raadsleden Hartelijk dank voor de gelegenheid om een inbreng te leveren op de behandeling van de concept RES Noord Holland Zuid. Mijn naam is Renske Peters. Ik spreek hier als voorzitter van de Stichting Beschermers Amstelland, een organisatie die staat voor de bescherming van de groene Long van Amsterdam aan de zuidkant van Amsterdam waarbij de Amstel de stad verbindt met een wereld van rust, ruimte en natuur. Het is heel goed dat de gemeente Amsterdam ambitieus is in haar duurzaamheidsstreven en de energieopgave serieus neemt. Het is ook heel goed dat de gemeente Amsterdam met zijn hoogdynamische ontwikkeling het groen in en om de stad serieus zegt te nemen met het oog op de	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	recreatie, gezondheid, natuur en locale voedselproduktie etc. (Nota Duurzaam Landschap). De Amstelscheg wordt daarbij specifiek genoemd. Het is verbazingwekkend dat deze twee ambities in het stuk dat nu voorligt tegenover elkaar worden gezet bij de keuze van de zoekgebieden voor windenergie. Ik heb het hierbij specifiek over zoekgebied 7 Zuid. Het is het noord oostelijk deel van de groene Amstelscheg, de zo geprezen groene long van Amsterdam. Het zoekgebied strekt zich uit vanaf de A10 de Duivendrechterpolder in tot aan de gemeentegrens met Ouder Amstel, aan de oostkant tot aan de A2 en aan de westkant tot de oever van de Amstel. Dit gebied staat nu benoemd als zoekgebied voor windturbines en extra zoekgebied zon op veld. Namens de Stichting Beschermers Amstellland wil ik hierbij de volgende argumenten meegeven om af te zien van het zoekgebied zuid: 1) Voor de Amsterdammers is de Groene Long een belangrijk gebied voor recreatie, sport, natuur (weidevogels).Het is een gebied waar om de hoek van de stad nog rust en ruimte te vinden is. 2) In de provinciale omgevingsverordening die onlangs door de provincie Noord Holland is opgesteld staat de Amstelscheg aangegeven als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL): gebieden die landschappelijk, ecologisch en cultuurhistorisch van grote waarde zijn en bescherming verdienen. 3) Het manifest over de Amsterdamse scheggen is onlangs aan de wethouder van Amsterdam aangeboden (www.deamsterdamsescheggen.nl) .Hierin staat: De Amstelscheg heeft een heldere identiteit en vormt een herkenbare eenheid met de stad verbonden door de Amstel. Voorgesteld wordt de Amstelscheg te waarderen als cultureel erfgoed. 4) Het vormt de meest gave scheg van Amsterdam De Amstelscheg vormt een onderdeel van het stedenbouwkundig vingerstadmodel (1935 stedenbouwkundig ontwerp) dat wereldwijd wordt geprezen vanwege de tot diep in de stad doordringende groene vingers waarbij een ieder binnen tien minuten het landelijk gebied in kan, waardoor naast de dynamische stad er rust en ruimte kan worden gevonden .	

	5) Ouder Amstel, Amstelveen en Amsterdam beheren alle drie een deel van de scheg. De bestuurders van de drie gemeenten hebben meerdere keren met elkaar verklaard de scheg “groen” te houden. Onlangs is afgesproken dat er een upgrade plaats zal vinden om de landschapswaarden te versterken. 6) In de Amstelscheg kan ook aan energieopgave worden bijgedragen. door middel van zonnepanelen op de daken van de gebouwen en boerderijen. 7) Er zou naar bundeling van grote infrastructuur gekeken kunnen worden aan de grenzen van de scheg. Het is opmerkelijk dat de A2 slechts gedeeltelijk bij de zoekgebieden is genoemd. 8) Het is opmerkelijk dat het criterium "inpassing in het landschap" hier niet op voorhand heeft geleid tot uitsluiting van de groene long als windlocatie. 9) Juist aan randen van de groene scheg is er altijd sprake van grote druk en het 'afknabbel' proces is groot. Juist hier moet je duidelijk zijn over de begrenzing en niet een beetje begrenzen. 10) last but not least: dit groengebied draagt door zijn groene waarden bij aan een duurzame leefbare stad. Een stad waar mensen gezond en prettig kunnen wonen, werken en recreëren. Tot slot.Ik nodig u allen uit om de 14de Amstellanddag te bezoeken op 7 juni om de schoonheid rust en ruimte zelf te ervaren. Ik hoop dat u bovenstaande argumenten bij uw reactie in beschouwing wil nemen. Renske Peters, voorzitter Stichting Beschermers Amstelland http://www.beschermersamstelland.nl	
61. Stichting Natuurbeschermers ZO	De Stichting Natuurbescherming ZO kan zich vinden in de visiekaart van de natuurverenigingen waarop Natura2000 en het NatuurNetwerk Nederland uitgesloten worden van plaatsing van windturbines. De plannen van het college van Amsterdam zijn zeer natuuronvriendelijk.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam zal zorgvuldig afwegen alvorens er windmolens ontwikkeld worden in natuurgebieden en is op de hoogte van de inhoud van artikel over vogelsterfte. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij

	Ook zal bij plaatsing rekening gehouden moeten worden met de routes van trekvogels en weidevogels. https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/Environmental-Research/show-wenr/Impact-van-windturbines-op-vogelsterfte-vaak-onderschat.htm Bovendien is het landschap in stadsdeel Zuidoost langs en in de provincie Utrecht, met het Gein, van bijzonder grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Dat dient behouden te blijven. Niet te veel versplinteren van energie over kleine bedrijfjes. Zoveel mogelijk centreren in handen van grote bedrijven. Hetty Litjens Stichting Natuurbescherming ZO	wordt een bredere belangenafweging gemaakt. Er wordt gekeken naar de migratieroutes van vogels en vleermuizen en de natuur- en cultuurwaarden van de gebieden. Wij houden ook rekening met het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000 gebieden. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. En de gemeente wil dat minimaal 50% van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld.
62. Bewoner	"Geachte lezer, Met verbazing heb ik kennis genomen van het plan om op slechts zeer korte afstand van woningen meerdere windmolens te plaatsen rondom IJburg. Dit terwijl er op het Markermeer meer dan voldoende ruimte is om windmolens te plaatsen. Dit geeft geen overlast én een windmolenpark is veel efficiënter aan te leggen dan verspreid enkele losse windmolens. Deze plannen zijn niet te verkopen aan de belastingbetaler. Met vriendelijke groet, "	Dank voor uw inbreng. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
63. Vereniging Spaar het Gein	De vereniging Spaar het Gein heeft haar reactie opgenomen in bijgaande brief van 30 september 2020. Bijlage 45 - Spaar het Gein	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de

		natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. De genoemde gebieden blijven onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.
64. Bewoner	De locaties die zijn aangegeven rond de Gaasperplas, Diemerbos/-stech, Gein Noord en Zuid vind ik beslist géén goede locaties voor windturbines. Hiermee wordt zowel het landschap als de rust die mensen nodig hebben in deze hectische samenleving en prikkelvolle stad teveel aangetast. Laat deze locaties alstublieft groen, rustig en zoveel mogelijk onaangetast. Er zijn voldoende andere locaties in Nederland en ook rond Amsterdam, zoals gebieden waar geen natuurbeleving en bewoning plaatsvindt, de zee, industriegebieden, waar het effect op bewoners en planten- en diersoorten niet zulke grote nadelige gevolgen heeft. Deze locaties vind ik in ieder geval beslist NIET geschikt en NIET kunnen. Luister svp naar vele bewoners in de genoemde omgeving en wals niet over ons heen m.b.v. uitkomsten van onderzoeken die uw ideeën staven e.d.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 63. De genoemde gebieden blijven onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.
65. Bewoner	Windmolens rondom in woongebied IJburg	Dank voor uw inbreng. Ad 1) In Nederland is in 2019 het klimaatakkoord gesloten. Daarin hebben o.a. de deelnemende partijen zoals gemeentes, provincies, waterschappen en het Rijk afgesproken dat de uitstoot van

	Graag wil ik u vragen elk punt apart te behandelen. Het betreft hieronder overwegend een groot aantal vragen waarbij ook een reactie op uw gedachten wordt gedeeld. 1. Technisch onderzoek Ik ervaar een eenvoudige kijk op zaken. Ik begrijp ook niet goed waarom u deze zoektocht strategisch noemt. U kijkt vooral naar wind- en zonne-energie op het land. Voor mijn gebied IJburg geldt dat blijkbaar windmolens moeten komen op Amsterdams grondgebied en dus gewoon in ieders achtertuin en in de natuur die hieraan grenst. Met alle gevolgen van dien. Geluidsoverlast, zichtoverlast, overlast voor vogels en andere dieren. Eigenlijk overlast voor iedereen. Ik ervaar hiermee niet dat u bezig bent met een duurzame oplossing. U bent het beetje natuur rondom Amsterdam aan het omzetten naar een industriële uitstraling met geluidsoverlast. Energiecentrales, windturbines en zonnevelden in of rondom de stad en in ons geval IJburg. Is dit de toekomst die u voor ogen heeft? Kunt u aangeven waarom u het zoekgebied zo beperkt heeft? Graag hoor ik van u waarom u niet verder uit de kust kijkt naar windparken om daarmee te voorkomen dat het in de buurt van woongebied dient te komen? Kunt u aangeven waarom er alleen naar windmolens en zonneparken wordt gekeken in het gebied van IJburg? Waarom zoekt u niet naar alternatieven die niet zichtbaar of geen overlast veroorzaken? De belangrijkste vraag waar ik echt een antwoord op wil, waarom gaat u de beperkte en laatste natuur in woongebieden belasten voor energiedoelstellingen waardoor er geen natuurlijke omgeving meer overblijft? Ik wil u erop wijzen dat er al een energiecentrale hier staat die zichtbaar is en er komt nog een bio-massa centrale als het aan de gemeente Amsterdam ligt. Ook heeft IJburg overlast van de A1 en A10. 2. Visueel consequenties Windmolens op het meer en in het park zullen dominant zichtbaar zijn door hun grootte, het roteren en de beperkte afstand tot de woonwijken. Zo verwacht ik dat de windmolens op het meer zichtbaar zijn vanaf het park, Diemen en verder in omstreken. Deze windmolens dominante blikvangers die het uitzicht gaan. Het	CO2 wordt verminderd o.a. om de natuur, biodiversiteit en onszelf te beschermen tegen de gevolgen van verdere klimaatverandering. Om de uitstoot van CO2 te verminderen is afgesproken om meer duurzame elektriciteit op te wekken met wind en zon. Er is een programma gestart voor meer elektriciteitsopwekking door grootschalig zon en wind op land in een regionale samenwerking, de Regionale Energiestrategie - RES. En er is door het Rijk een programma gestart voor meer wind op zee. Beide programma's zijn nodig om de ambities in het klimaatakkoord te halen. Amsterdam wil een substantiële bedrage leveren aan de ambities in het klimaatakkoord. Er zijn zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen, niet alleen op IJburg. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Waar de windmolens ook komen, gemeente Amsterdam probeert de eventuele hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. En de gemeente Amsterdam houdt rekening met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Naast de ambitie op het gebied van windenergie heeft de gemeente Amsterdam de ambitie in de RES NHZ vastgelegd om in 2030 de helft van de geschikte daken vol te leggen met zonnepanelen. Als gevolg daarvan kan met wind en zon circa 80% van de Amsterdamse huishoudens van duurzame elektriciteit worden voorzien. Ad 2) Amsterdam vervolgt in november 2020 het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam.

	uiterlijk van IJburg zal volledig veranderen door de dominantie van de door uw voorgestelde windmolens. U wil van IJburg een windmolenpark maken. Heeft u goed nagedacht over de consequenties voor de natuur en de bewoners? Ik wil u verzoeken, indien u echt serieus bent met deze plannen, vanuit verschillende invalshoeken een Artist impression te tonen en beschikbaar te stellen aan alle bewoners van IJburg en Diemen. En ik wil u vragen de bewoners te bereiken die deze plannen nog niet in beeld hebben. Dit kan via de Brug, andere kranten en het internet. Ik wil u verzoeken dit te doen alvorens er überhaupt enige besluitvorming gaat plaatsvinden? Op dit moment hebben bewoners onvoldoende door wat de consequenties zijn van uw plannen. Het plan kwam mij per toeval te oren. Daarna heb ik met veel bewoners gesproken over uw plannen. Niemand van deze mensen was op de hoogte. In een appgroep van Steigereiland Zuid werd het zelfs nepnieuws genoemd. Indien u het zonder dit draagvlak in uitvoering doet, kan het niet meer worden hersteld. Ofwel, een zorgvuldige aanpak met volledig draagvlak van het merendeel van de bewoners waarbij voldoende informatie wordt gedeeld over de consequenties, maar zeker ook de opbrengsten t.o.v. alternatieven verderop in het meer is cruciaal. Graag wil ik u vragen hiernaar te acteren! 3. Energieopwekking Heeft u berekent wat het effect is van windmolens nabij IJburg versus verderop in het meer. De wind is overwegend Zuid West waardoor de opbrengst van de windmolens vele malen lager zal zijn dan windmolens verder uit de kust. De oorzaak is het land en de relatief hoge woningbouw die de wind zullen belemmeren. Als surfer weet ik dat dit effect groot is, ook verder op het water. De vraag is of u er verstandig aan doet zo dicht op de kust windmolens te plaatsen. Waarom worden deze molens niet in de vrije wind verderop het meer geplaatst en wordt in bewoond gebied gezocht naar niet zichtbare en goede alternatieven? 4. Watersport Wat is het effect van de molens op de watersport die zich eindelijk aan het ontwikkelen is nu de baai af is? Er heeft zich een mooie baai gevormd waar we	Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. Ad 3) De energieregio waarvan Amsterdam onderdeel is, ligt in het zuiden van de Provincie Noord-Holland. Gezamenlijk is gewerkt aan de zoekgebieden, waarbij Gemeente Amsterdam zoekgebieden heet gedefinieerd binnen haar eigen gemeentegrenzen. Gemeente Amsterdam is vanuit deze samenwerking in nauw gesprek met buurgemeenten, provincie Noord-Holland en waterschappen om te bepalen waar de kansen liggen. Voor energieopwekking in het IJsselmeergebied is een aparte coördinator benoemd. Ad 4) In de belangenafweging neemt Amsterdam ook de verschillende belangen ‘op het water’ mee, zoals watersport en (sport)visserij. Ad 5) Alle belangen en gemaakte afspraken worden meegenomen in de belangenafweging die het college van Amsterdam zal maken bij het verder concretiseren van de zoekgebieden in de RES 1.0. Ad 6) Het kader voor de RES is het klimaatakkoord, zie boven. Amsterdam streeft als stad naar de reductie van 55% CO2 in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050 en voert hiervoor onderzoek uit. Er wordt door Amsterdam zowel gekeken welke energiebronnen goed zijn voor de stad, als dat er naar locaties wordt gekeken waar deze energiebronnen en duurzame opwek door zon en wind kunnen worden gerealiseerd. Ad 7) Zie het antwoord op reactie 10 voor de informatie over geluid. Ad 8) In het proces van de Regionale Energiestrategie (RES) wordt conform afspraken in het klimaatakkoord alleen gekeken naar grootschalige, volwassen technieken om duurzame elektriciteit op te wekken: zon en wind. Een windmolen van 3 MW (circa 150 meter hoog) levert ongeveer evenveel duurzame elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Naast de ambitie op het gebied van windenergie heeft de gemeente Amsterdam de ambitie in de RES NHZ vastgelegd om in 2030 de helft van de geschikte daken vol te leggen met zonnepanelen. Als gevolg daarvan kan met wind en zon 80% van de Amsterdamse huishoudens van duurzame elektriciteit worden voorzien.

	eindelijk van kunnen genieten. U wilt in het midden van deze baai en aan de uiteinden diverse windmolens plaatsen. 5. Effect op natuur rondom IJburg Het water van IJburg was altijd slecht van kwaliteit. Desondanks was het een belangrijke plek voor vogels. Er is door Amsterdam veel geïnvesteerd in de natuur. Vogel broedplaatsen, mosselplaten, zuiveren van water door stroming en ecologie herstellen. Zonnevelden en windmolens zullen deze investeringen te niet doen! U lapt in principe al deze beloftes om IJburg te mogen bouwen aan uw laars. Kunt u met een ja bevestigen dat u aan alle afspraken die in het verleden zijn gemaakt nog steeds houdt? Zo nee, aan welke afspraken zult u zich niet houden? Zo ja, aan welke afspraken gaat u zich wel houden? Ik wil met deze vraag erachter komen of u op de hoogte bent van alle beloftes en afspraken die destijds zijn gedaan en of deze nog steeds in lijn zijn met uw plannen. 6. Strategisch onderzoek U benoemt u onderzoek strategisch. Kunt u aangeven waarom u alleen operationeel zit te zoeken naar goede plekken voor windmolens en zonnevelden in plaats van strategisch te onderzoeken welke energiebronnen haalbaar zijn in de stad en welke energiebronnen beter elders, niet nabij woonwijken, kunnen worden? 7. Geluid Het geluid zal veel invloed hebben op leefbaarheid en het rustig kunnen broeden. Geluid zal ver dragen over het water. De energiemasten die dwars door IJburg kruisen zijn hier een goed voorbeeld van. Bij een bepaalde windrichting maken deze een hoogfrequent geluid die ver hoorbaar is. Mensen in de buurt van de mast worden hier gek van. Ze kunnen hier helemaal niets tegen ondernemen. In geval van plaatsing in het water zal mogelijke geluidsresonantie van wind de hele kustlijn van IJburg treffen. En dan heb ik het nog niet eens over het ronddraaien van de windmolens wat ook enorm geluid maakt. De turbines zullen bijdragen aan laag- en hoogfrequent geluid wat goed wordt gedragen. Ik las bij een eerdere vraag dat bij overlast de windmolens stil kunnen worden gezet. Enerzijds is het de vraag of dit helpt tegen geluidsoverlast omdat het niet altijd de rotatie is die geluid produceert. Anderzijds is het idee dat windmolens draaien bij wind. Als u ze	De genoemde gebieden blijven onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.

	stilzet, dan heeft het ook geen zin die torens te plaatsen op de aangewezen locatie. Hoe wilt u voorkomen dat u mensen uit de slaap gaat houden met diverse frequenties van geluid die zullen worden geproduceerd. 8. Alternatieven voor uw plannen • Windenergie alleen opwekken ver op het water daar waar de natuur en de mens er het minst last van hebben! • Voorkom zonnevelden die de natuur belasten. Zonne-energie in principe alleen op daken. De aarde heeft zon nodig om gezond te blijven. Het afschermen met zonnevelden heeft een te groot effect op grond- en waterkwaliteit. • Ga actief op zoek naar alternatieve energiebronnen die wel dichterbij de stad kunnen worden gerealiseerd maar die geen effect hebben op verstoring van het leefklimaat.	
66. Bewoner	voor mijn reactie zie de bijlage Bijlage 47 - Reactie	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10. De genoemde gebieden blijven onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.
67. Bewoner	Als bewoner van IJburg ben ik zeer verbaasd over de zoekgebieden voor windturbines die Amsterdam op en rond IJburg heeft aangewezen als bijdrage aan de RES. Gezonde leefomgeving Ik ben overtuigd van de noodzaak en urgentie van schone energie. Daar zijn we het over eens. Wat ik ook enorm belangrijk vind, is een leefbare stad en gezonde woonomgeving. Dat brengt me meteen bij mijn belangrijkste vraag: waarom zou je windturbines plaatsen in dichtbevolkt gebied? Vraagtekens bij zoekgebieden IJburg Bij IJburg zijn 2 zoekgebieden aangewezen: 1) in het IJmeer, ingeklemd tussen Natura 2000- en NNN-natuurgebieden en eilanden van IJburg waar straks 50.000 mensen wonen!!	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10. Natuurgebieden: Het is niet onmogelijk om windmolens in natuurgebieden als Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000 te realiseren. Voor meer informatie zie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming Voor de Diemerscheg, waar ook het Diemerpark onderdeel van uitmaakt, wordt gewerkt aan een landschappelijk ontwikkelperspectief. Dit is een samenwerking tussen de gemeenten Amsterdam, Diemen, Gooise Meren, Weesp, Staatsbosbeheer en Waternet. De mogelijke inpassing van duurzame energieopwek maakt hier integraal onderdeel van uit. De genoemde gebieden blijven onderdeel van het zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.

	2) Midden in het Diemerpark, het weinige groen op IJburg waar bewoners ontspannen en duizenden kinderen dagelijks sporten op de IJburgse voetbal- en hockeyvelden. Woonwijk IJburg ligt onder de hoogspanningsmasten, tussen de A10, A1 en de geplande biomassacentrale in Diemen. Het IJmeer bepaalt voor een groot deel de aantrekkingskracht van de wijk. De gemeente heeft het vele water altijd als compensatie aangewezen voor het weinige groen op de eilanden zelf. Nu zijn er plannen om, én op het water én midden in het weinige groen, turbines te plaatsen. Onbegrijpelijk! IJmeer en Natura 2000 IJburg kwam er onder de voorwaarde en toezegging van compensatie en natuurherstel. Een van de resultaten is het vogeleiland dat is gescheiden van de strekdam. Windturbines in het water op de posities waar ze voorlopig op de kaarten zijn ingetekend, betekenen een groot risico voor de (water)vogels die hier in de omgeving leven, broeden, foerageren en overtrekken. En een bedreiging voor de kwetsbare natuurgebieden die grenzen aan beide zoekgebieden. Vogels en andere dieren houden zich niet aan de grenzen die mensen op kaarten intekenen. In hoeverre zijn de natuurbelangen meegenomen bij het aanwijzen van deze zoekgebieden? En wat zeggen deze plannen over de betrouwbaarheid van gemeente Amsterdam bij de belofte van natuurherstel? Diemerpark en Natuurnetwerk Nederland Ook eventuele turbines in het Diemerpark zijn een aantasting van natuur. Het Diemerpark grenst aan een Natuurnetwerk Nederland-gebied dat Natura 2000-natuur moet beschermen en verbinden. Een gebied waar windturbines echt niet thuishoren. Bovendien: hoe kun je windturbines plaatsen op vervuilde grond? Hoge bomen zouden schade aanrichten aan de afdeklaag, hoe zit dat met hoge turbines? Sowieso zijn windturbines in een stadspark onwenselijk, want dat is wat het Diemerpark is. Er komen toch ook geen turbines in het Vondelpark? Of naast andere sportvelden in de stad. Geluidsoverlast omwonenden	

	Windturbines staan ook bekend om de geluidsoverlast gezondheidsproblemen die ze veroorzaken bij omwonenden. Voldoende afstand houden van dicht bewoond gebied als IJburg ligt dan voor de hand. Het gaat hier tenslotte niet om een enkele woning of een zgn. molenaarswoning. Bovendien draagt water geluid van de turbines verder dan over land. In het onderzoek van de gemeente wordt een marge aangehouden van krap 400 meter tot duizenden woningen op de verschillende eilanden: Steigereiland-Noord, Haveneiland, en de in de toekomst dichtbevolkte wijken Centrum- en Strandeiland. Waarom riskeert Amsterdam dag en nacht geluidsoverlast voor zoveel inwoners? Buiteneiland waar de windturbines pal naast staan ingetekend, moet zelfs een plek worden voor recreatie, sport, natuur en een plukje wonen. Turbines zo dichtbij zullen niet bijdragen aan de aantrekkingskracht van Buiteneiland. Ik vraag me af: in hoeverre projectontwikkelaars en (toekomstige) kopers hiervan op de hoogte zijn? Investeerder heeft niet de overlast Zoals vaker bij windenergie kunnen particulieren meedoen en meeprofiteren van de opbrengst. Dat klinkt als een manier om draagvlak te creëren. Maar wat als de investerende particulieren zelf niet nabij de turbines wonen, of sportende kinderen in het Diemerpark hebben, of zelfs niet - in dit geval - op IJburg wonen? Wat zegt deze vorm van participeren over het werkelijke draagvlak van omwonenden? Geen geschikte zoekgebieden Nee, dit is niet een kwestie van Not In My Backyard. Deze dooddoener staat echt luisteren naar omwonenden in de weg. De vraag is: zijn dit de meest geschikte zoekgebieden voor turbines om Amsterdammers van stroom te voorzien? Nee, omdat: • Er binnen de stadsgrenzen te veel omwonenden dag en nacht last krijgen van geluidsoverlast. • Leefruimte van natuur en watervogels nabij IJburg nog verder wordt ingeperkt, en vele vogels zich te pletter zullen vliegen tegen de wieken. • Het Diemerpark – het enige echte groen dat IJburg heeft - wordt aangetast door windturbines naast de sportvelden.	

	• Turbines in het park een aantasting zijn van het gevoel van veiligheid: steeds zo een zwiepend ding boven je hoofd is niet prettig als je aan het voetballen of hockeyen bent. • En wat zijn de risico's van turbines op de vervuilde grond in het Diemerpark? Wat dan wel? Wat zijn dan wel geschikte zoekgebieden? Buiten de stadsgrenzen in de eerste plaats. En op voldoende afstand van natuurgebieden. Het is waanzin om binnen een stad naar ruimte te zoeken voor windturbines, als er buiten de stad veel meer ruimte is. En ook daar zullen bezwaren aan kleven. Het is aan de overheid om álle belangen op waarde te schatten en af te wegen, en een te verantwoorden keuze te maken. Deze twee zoekgebieden vallen wat mij betreft af gezien de zwaarwegende bezwaren! Bijlage 48 - Reactie	
68.	Port of Amsterdam kan zich goed vinden in de concept RES. Met betrekking tot windenergie vragen wij graag aandacht voor twee zaken. De inpasbaarheid van windenergie in het havengebied is vaak niet goed mogelijk wegens geldende beperkingen (hoogte) of veiligheidscontouren van de aanwezige industrie. Daarnaast willen we graag wijzen op de beperkingen die gelden met betrekking tot het plaatsen van windmolens langs de vaarweg (noordzeekanaal). De scheepvaart moet geen hinder ondervinden van de aanwezigheid van windmolens.	Dank voor uw inbreng. Het Havenbedrijf is verantwoordelijk voor de realisatie van windmolens op haar grondgebied binnen de gemeente Amsterdam. De gemeente kent de beperkingen van het realiseren van windmolens in het havengebied o.a. m.b.t. de hoogtebeperkingen door Schiphol, de veiligheidscontouren en de aanwezige industrie, en de afstand die gehouden moet worden vanaf de vaarweg vanwege de scheepvaart.
80. Bewoner	Geachte heer, mevrouw, Wij hebben begrepen dat uw Gemeente overweegt om windturbines van 150 meter hoog te plaatsen in de Amstelscheg (aan de overkant van de Amsteldijk Noord te Amstelveen) . Hierover is reeds gecorrespondeerd met diverse belangenorganisaties waaronder de Stichting Beschermers Amstelland (https://www.beschermersamstelland.nl/single-post/2020/03/22/10-redenen-om-de-Amstelscheg-niet-als-zoekgebied-voor-windturbines-te-kiezen) en de vereniging Amsteloevers (https://www.verenigingamsteloever.nl/reactie-vereniging-amsteloever-op-zoeklocaties-windturbines-amsterdam/)	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Beide reacties zijn ronduit negatief en ik verwijs kortheidshalve integraal naar de in de reacties gestelde argumenten die u voor het doel van deze e-mail als herhaald en ingelast dient te beschouwen . In aanvulling daarop merken wij op dat het plaatsen van deze windturbines in dit gebied in strijd is met onder meer de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, het Europees verdrag van de Rechten van de Mens, in bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol. Daarnaast levert het plaatsen van de turbines een onrechtmatige daad op. Wij lichten dit hieronder nader toe. Immers, het gebied Amstelscheg is een uniek natuur- en recreatiegebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit natuurgebied is te klein voor het plaatsen van windturbines, maar het levert ook overlast op voor de omwonenden, denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Gezien voorgaande en het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines, is het plaatsen van windturbines in dit gebied in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Voorts willen wij u er op wijzen dat het plaatsen in eerder genoemd gebied in strijd is met het Europees recht, in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom. Het plaatsen van de windturbines op de voorgestelde locaties heeft een negatieve impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Het plaatsen van windturbines zal derhalve tevens een onrechtmatige daad opleveren.	

	Natuurlijk is het streven om gas en kolen te vervangen prijzenswaardig . Maar er zijn goede alternatieven voorhanden qua locatie met veel minder hinder voor omwonenden en recreanten. Wij zullen ons tot het uiterste verzetten en niet aarzelen juridische stappen te ondernemen, mocht uw Gemeente niettemin besluiten om windturbines in de Amstelscheg te plaatsen .	
82. Burgemeester	Zie bijgaande brief, vastgesteld in het college van B&W van De Ronde Venen op 29 september. Bijlage 28 - Reactie de Ronde Venen	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. Hiervoor worden uitnodigingen verzonden naar de postcodegebieden in en rond een zoekgebied. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam.

		Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. Ook bewoners van andere gemeenten kunnen meedoen in lokale windcoöperaties. De genoemde gebieden blijven onderdeel van de zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam.
84. Bewoner	Namens cliënt P.D. Bakker dien ik hierbij zienswijzen ex artikel 4:8 Awb in over de concept Energiestrategie. Cliënt is eigenaar van de gronden aan de Amsteldijk Noord 74 en 155 te Amstelveen. Ik meen per perceel een zienswijze te hebben indiend. Indien het niet is gelukt de zienswijze als eigenaar van Amsteldijk Noord 155 in te dienen, dan verzoek ik u mij daarover te informeren. Bijlage 30 - Zienswijze	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. De gemeente zet in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. De Amstelscheg blijft een zoekgebied voor windmolens in Amsterdam.
85. Bewoner	Het open landschap van de zgn. Amstelscheg is van grote landschappelijke, ecologische en recreatieve betekenis voor Amsterdam en Amstelland.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.
86. Bewoner	De Amstelscheg is ongeschikt voor windturbines. Ook door de corinauitbraak is de recreatiefunctie van het gebied al overbelast. Er zijn dus veel geschiktere locaties in de omgeving. Houdt de Amstelscheg vrij van windturbines.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

88. Bewoner	Er wordt op de kaart van Zeeburgereiland, IJburg en Sciencepark (04 van de kaart van Amsterdam) een groot vlak als zoekgebied voor windenergie aan gegeven. Dat leidt al gauw tot voorstellen in de directe stedelijke omgeving van IJburg en Zeeburgereiland, maar ook in of bij het Diemerpark en de Diemervijfhoek. Het plaatsen van een windmolen heeft al een grote impact. Niet doen dus. Het zoekgebied is dan ook veel te optimistisch aan gegeven. Naast de visueel-ruimtelijke effecten zijn ook de effecten op de natuur al gauw negatief. Voorkom de plaatsing van een paar molens op de verkeerde en/of kwetsbare plekken. Veel beter is om de molens te clusteren op een plek die geschikt is voor een aantal molens, desnoods buiten Amsterdam, dan met de plaatsing van enkele molens een hele omgeving in visueel-ruimtelijke en natuurlijke zin negatief te belasten. Dat dreigt nu te gebeuren.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Naast de ambitie op het gebied van windenergie heeft de gemeente Amsterdam de ambitie in de RES NHZ vastgelegd om in 2030 de helft van de geschikte daken vol te leggen met zonnepanelen. Als gevolg daarvan kan met wind en zon circa 80% van de Amsterdamse huishoudens van duurzame elektriciteit worden voorzien. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. De genoemde gebieden blijven onderdeel van de zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam.

87. Blauwe Hart	"Aansluiting Zienswijze Coalitie Blauwe Hart. Watersportverbond Regiovertegenwoordiger IJsselmeer/Markermeer E-Mail: ijsselmeer@watersportverbond.com" Bijlage 31 - Zienswijze Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Dank voor uw inbreng. Amsterdam zal zorgvuldig afwegen alvorens er windmolens ontwikkeld worden in natuurgebieden. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een bredere belangenafweging gemaakt. Er wordt gekeken naar de migratieroutes van vogels en vleermuizen en de natuur- en cultuurwaarden van de gebieden. Wij houden ook rekening met het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000 gebieden. Het is niet onmogelijk om windmolens in natuurgebieden als Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000 te realiseren. Voor meer informatie zie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming Voor energieopwekking in het IJsselmeer gebied is in het najaar een coördinator aangesteld. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. De genoemde gebieden blijven onderdeel van de zoekgebieden voor windmolens in Amsterdam.
89. Advocaat	Namens mijn cliënt de heer M.F. Bakker, wonende aan de Amsteldijk Noord 164 te Amstelveen dien ik op grond van artikel 4:8 Awb de zienswijze van 28 september jl. in. Bijlage 32 - Zienswijze	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 84.
91. Bewoner	Ik ben voor windenergie, maar tegen windmolens plaatsen in woon-recreactiegebieden. Geen windmolens op beperkte afstand van de huizen en vogelbroedgebieden. Wat betreft mijn woonwijk IJburg, het is niet nodig om Amsterdam Oost helemaal zelf energie voorzienend te maken er zijn genoeg alternatieven buiten de stadsgrenzen waarmee deze doelstellingen ook kunnen worden gehaald kunnen worden.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 88. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
92. Bewoner	1. Geprojecteerde windmolens hebben nu een veel te beperkte afstand tot de huizen.	Dank voor uw inbreng.

	2 Het is niet noodzakelijk om Amsterdam Oost helemaal zelf energie voorzienend te maken. Er zijn voldoende alternatieven buiten de stadsgrenzen, waarmee deze doelstellingen ook kunnen worden gerealiseerd.	De doelstelling van Amsterdam is om in 2050 klimaatneutraal te zijn met een reductie van de CO2 uitstoot van 95%. Energieneutraliteit als in de zin van alle energie op eigen grondgebied op te wekken, is geen doelstelling van Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 88. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
94. Bewoner	ik wil geen windturbines en geen zonnepanelen in de Duivendrechtse polder tussen de Amstel en de A2, want dat is een prachtig en heel oud gebied met veel natuur. Dat gebied mag niet beschadigd worden door windturbines en zonnepanelen in grote weiden/gebieden.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.
97. Bewoner	Wij hebben vernomen dat de Gemeente Amsterdam de mogelijkheden onderzoekt om windturbines in de Amstelscheg te plaatsen. De overgang naar nieuwe energiebronnen juichen wij toe maar dan wel op een aanvaardbare locatie. Het open landschap van de Amstelscheg is van zeer grote landschappelijke, ecologische en recreatieve betekenis voor Amsterdam en Amstelland. Mede om die reden is ook Tuinpark Amstelglorie langdurig onaangetast en zal dit ook niet gaan worden. Tevens hebben wij lange trajecten doorlopen met o.a. de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur (TAC) Amsterdam, waarbij feitelijk één thema centraal stond: het beschermen van de unieke zichtlijn van de Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines lijkt ons heel moeilijk te plaatsen hierin. Wij willen niet dat de Gemeente Amsterdam in een kwetsbaar en belangrijk gebied als Amstelscheg windturbines plaatst en willen daarom onze stem hierbij laten horen.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.
98. Bewoner	Ik heb begrepen dat Gemeente Amsterdam de mogelijkheid onderzoekt windturbines te plaatsen in de polder tussen de A2 en de Ouderkerkerdijk (Amstelscheg). Als bewoner in dit gebied zie ik hoeveel mensen genieten van dit stukje groen zo dicht bij Amsterdam. Niet voor niets wordt het gebied rond de	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	Amstel en de weilanden gezien als de long van Amsterdam. Recreatie, rust en natuur zijn in deze tijd van groot belang. Naar mijn idee maken beleidsmakers een denkfout door juist groene gebieden aan te wijzen voor mogelijke locaties van windturbines. Naar mijn idee zou dit juist beter zijn in gebieden die toch al gedomineerd worden door hoogbouw, loodsen of industrie zoals de havengebieden rond Amsterdam. Als bewoner maak ik bezwaar tegen een mogelijke locatie voor windturbines in het gebied rond de Amstel (Amstelscheg).	
99. Bewoner	Met bezorgdheid heb ik gezien dat er enkele van de zoekgebieden windturbines liggen in de Amstelscheg aan de overkant van Amsteldijk Noord. Ik onderschrijf ten volle de noodzaak om zo snel mogelijk te komen tot een meer duurzame energievoorziening, waarbij fossiele bronnen worden vervangen door bronnen die geen beslag leggen op eindige grondstoffen. Tegelijkertijd ben ik van mening dat bij de keuze daarvan, en vooral bij de keuze van de locaties, de overheid zeer zorgvuldig te werk zal moeten gaan om te voorkomen dat kwetsbare landschappen in de onmiddellijke nabijheid van de stad -die juist voor de inwoners van groot belang zijn- ernstig worden aangetast of zelf verloren gaan. Ik wil niet dat de gemeente Amsterdam in kwetsbaar gebied als Amstelland windturbines plaatst en wil daarom mijn stem laten horen. Ik verzoek u de zorgen en bezwaren van de organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn of daarvoor opkomen zwaar te laten meewegen in de keuze voor de locatie,	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.
100. Bewoner	LS, Ik ben 100% voor uw missie. We moeten Amsterdam van de gas en kolen afhalen (ik hoop dat de mogelijkheden voor kernenergie ook opnieuw worden bekeken), en voor windturbines zijn zeker goeie plekken voor te vinden waar er relatief weinig last van ondervonden wordt.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	Echter het prachtige historische gebied langs de Amstel waar elke dag touristenbussen rijden om foto's te maken van de plek waar Rembrandt schilderde tussen de 2 historische molens, is hiervoor ongeschikt. Dat uitzicht zal nu toch hopelijk niet verpest worden door turbines evenmin als de tweede prachtige molen naast de Ouderkerker Begrgaafplaats? De turbines zouden dit laatse piepkleine stukje natuur wat nog over is aan de Zuidkant van Amsterdam ruïneren. Dit prachtige natuur en recreatie gebied is een van de laatse pareltjes die Amsterdam rijk is,-alle andere weilanden aan de Oostkant van de Amstel zijn al verworden tot industrieterreinen en Buitenveldert zijn al lang geen "velden buiten" meer een gebied vol betonnen straten . Laat dit laatste kleine lapje grond ALSTUBLIEFT in tact. Ik vraag U met klem hier rekening mee te houden in Uw bestemmingsplan voor Windturbines-niet tussen het Amstelland en de A2. Ik ondersteun met dit schrijven tevens de bezwaren van de Stichting beschermers Amstelland en de Vereniging Amsteloever en Recreatieschap Noord Holland van harte. Met vriendelijke groet, PS naast de noodzaak voor duurzame energie hoop ik dat daarnaast vooral ook oplossingen worden gezocht in het (inkomensafhankelijk) fors laten stijgen van energiekosten zodat mensen weer zuiniger worden, zinloze commerciele gevelverlichting beperkt wordt, etc	
101. Bewoner	Bij deze wil ik mijn grote bezorgdheid uitspreken over het onderzoek van de gemeente Amsterdam naar de mogelijkheid windturbines te plaatsen aan de overkant van Amsteldijk Noord. Als bewoner van de Amsteldijk Noord geniet ik dagelijks van de natuur tegenover mijn woning. Vele vogels strijken regelmatig neer in het gebied waar uw tekentafel windmolens heeft gepland. U weet	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	waarschijnlijk wel dat vele vogels de dood vinden door een botsing met een windmolen. Nog afgezien van het feit dat de Amstel een belangrijk recreatiegebied is voor bewoners uit de wijde omgeving, lijkt me deze locatie volstrekt onverantwoord. In Amsterdam en omgeving zijn vele bedrijfsterreinen waar een windmolen minder verstoring van de natuur of overlast voor bewoners zal veroorzaken. Ik verzoek u de zorgen en bezwaren van de organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn of daarvoor opkomen, zoals Recreatieschap Noord-Holland, de stichting beschermers Amstelland of de Vereniging Amsteloever zwaar te laten meewegen in de keuze voor de locatie. Uw enquête heb ik niet ingevuld, ik denk dat deze brief duidelijker is.	
103. Bewoner	Het plan om in de IJburgbaai windmolens te plaatsen snap ik niet. Windmolens prima, maar dan op zee, langs autowegen on spoorbanen. Vlak voor de deur van bewoners, in een gebied met veel vogels, een strand en waterrecreatie, begrijp ik niet. De daken in IJburg lenen zich goed voor zonnepanelen, maar windmolens verwoesten het uitzicht.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 88. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
104. Bewoner	Windmolens plaatsen, sommige op slechts 350 meter van (zoveel) huizen, is ongehoord. Dit betekent dat een ongekend hoog aantal bewoners hinder zullen ondervinden in de vorm van horizonvervuiling, geluidsoverlast, waarde vermindering van hun huizen (10 tot 15%) en slagschaduw. Recent onderzoek heeft ook aangetoond dat het 'onhoorbare' geluid van windmolens zelfs schadelijk is voor de gezondheid. Laat het kleine beetje natuur dat Amsterdam nog heeft voor de rust/recreatiezoekers ongemoeid. De noodzaak om de molens zo dicht bij de huizen te plaatsen is er ook helemaal niet. Binnen de gemeente Amsterdam is genoeg plek voor een windmolenpark, namelijk in het Markermeer. De voordelen van windmolens in het Markermeer zijn: 1. Geen overlast voor de omliggende bewoners en op ruime afstand van de natuur	Dank voor uw inbreng. Waardevermindering huis / planschade: Net als voor andere ruimtelijke ingrepen in het landschap (bv de bouw van wegen) zijn er wettelijke planschaderegelingen bij de bouw van windmolens. Die schade kan bij de gemeente worden verhaald. De gemeente maakt hierover afspraken met initiatiefnemers. Initiatiefnemers houden hiermee rekening in hun business case. Over de hoogte van de schade wordt een externe expert aangesteld. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied.

	2. Meer wind dus ook meer rendement 3. De windmolens staan niet in het vogeltrekgebied (minder schade aan de natuur) 4. De woningen zullen niet in waarde achteruitgaan 5. De molens kunnen nog steeds worden gerealiseerd binnen de grenzen van de gemeente Amsterdam 6. Het klusteren van windmolens in een bepaald gebied is efficiënter (goedkoper)	Voor energieopwekking in het IJsselmeer gebied is in het najaar een coördinator aangesteld. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
104. Bewoner	De gemeente Amsterdam heeft een plan ontwikkeld om met behulp van windmolens een aantal terra-Watt aan energie te gaan opwekken. Om dat te realiseren wil de gemeente in de wateren rond IJburg diverse windmolens plaatsen, sommige op slechts 350 meter van de huizen. Dit betekent dat de bewoners van IJburg hinder zullen ondervinden in de vorm van horizonvervuiling, geluidsoverlast en slagschaduw. De noodzaak om de molens zo dicht bij de huizen te plaatsen is er niet, omdat er binnen de gemeente Amsterdam genoeg plek voor een windmolenpark, namelijk in het Markermeer. Zie onderstaande kaart. De voordelen van windmolens in het Markermeer zijn: 1. Geen overlast voor de omliggende bewoners 2. Meer wind dus ook meer rendement 3. De windmolens staan niet in het vogeltrekgebied (minder schade aan de natuur) 4. De woningen zullen in waarde achteruitgaan 5. De molens kunnen nog steeds worden gerealiseerd binnen de grenzen van de gemeente Amsterdam 6. Het klusteren van windmolens in een bepaald gebied is efficiënter (goedkoper) 7. Het plaatsen van windmolens op zee is nog veel efficienter en geeft veel minder overlast.	Dank voor uw inbreng. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Waardevermindering huis / planschade: Net als voor andere ruimtelijke ingrepen in het landschap (bv de bouw van wegen) zijn er wettelijke planschaderegelingen bij de bouw van windmolens. Die schade kan bij de gemeente worden verhaald. De gemeente maakt hierover afspraken met initiatiefnemers. Initiatiefnemers houden hiermee rekening in hun business case. Over de hoogte van de schade wordt een externe expert aangesteld. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
105. Bewoner	Beste,	Dank voor uw inbreng.

	Het plan van gemeente Amsterdam om windmolens te plaatsen in regio IJburg steun ik niet. Goed dat de gemeente groener wil worden - dit kan ook door windmolens te plaatsen in het Markermeer waar geen mensen wonen en wat nog wel gemeente Amsterdam is. Windmolens geven helaas overlast bij bewoners: geluidsoverlast en slagschaduwen.	Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
106. Bewoner	Geachte Klimaatneutraal, heer van der Laan, Ik ben 100% voor uw missie en de energietransitie We moeten Amsterdam van de gas en kolen afhalen, en voor windturbines zijn zeker goeie plekken te vinden waar er relatief weinig last van ondervonden wordt. Echter het prachtige historische gebied langs te AMSTEL waar elke dag gerecreeerd wordt door vele Amsterdammers, touristenbussen rijden om het mooie gebied te bekijken, waar Rembrandt schilderde tussen de 2 historische molens, en wat uit zou kunnen groeien als een heel groot stadspark, is hiervoor naar mijn idee VOLSTREKT ongeschikt Er zijn volgens mij meerdere gebieden rond amsterdam naast de snelwegen waar windmolens minder (visuele) overlast zouden bezorgen, bijvoorbeeld in de buurt van (kantoor) hoogbouw en industrie met minder landschappelijke, recreatieve en historische Waarde De turbines zouden dit laatse piepkleine stukje natuur wat nog over is aan de Zuidkant van Amsterdam totaal ruïneren Dit prachtige natuur en recreatie gebied is een van de laatse pareltjes die Amsterdam rijk is en het zou uit kunnen groeien als een stadspark zoals	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	bijvoorbeeld München heeft met de Englisher Garten https://en.wikipedia.org/wiki/Englischer_Garten Met een geluidsscherm tussen de A2 en het weidse landschap zou het een groene long zijn voor de bevolking van amsterdam, Zuid Oost en Amstelveen Ik vraag U met klem hier rekening mee te houden in Uw bestemmingsplan voor Windturbines en deze niet tussen het Amstelland en de A2 te plaatsen Ik ondersteun met dit schrijven tevens de bezwaren van de Stichting beschermers Amstelland en de Vereniging Amsteloever en Recreatieschap Noord Holland van harte. Met vriendelijke groet	
107. Bewoner	Beste Heer mevrouw, Hierbij wil ik graag mijn mening uiten ten aanzien van de gepland windturbines in het concept rapport RES. Laat ik voorop stellen dat ik voor het vergroenen ben van onze energie bronnen, maar mijn vraagtekens zet bij sommigen overwegingen. Specifiek voor de hoek Zeeburgereiland/IJburg wordt momenteel aangeduid als mogelijk gebied voor windturbines. Ik will mij vooral uiten dat de afstand tot bewoond gebied veel te dichtbij is vooral met de gedachte dat hier toekomstig veel meer woningen komen, er zijn goede alternatieven meer noordelijk in het Markermeer verder van bewoond gebied. Mocht er dichter bij de eilanden worden gezocht naar groene energie dan zijn er voldoende alternatieven door middel van zonne-energie op daken wat veel minder de leefbaarheid aantast dan de momenteel geplande windturbines. Ik hoop dat dit in overweging kan worden genomen. Groet	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Naast de ambitie op het gebied van windenergie heeft de gemeente Amsterdam de ambitie in de RES NHZ vastgelegd om in 2030 de helft van de geschikte daken vol te leggen met zonnepanelen. Als gevolg daarvan kan met wind en zon circa 80% van de Amsterdamse huishoudens van duurzame elektriciteit worden voorzien. In de praktijk zijn er door de wettelijke geluidsnorm geen windmolens mogelijk binnen 350 meter van woningen. Tussen 350 en 500 meter afstand van woningen zijn windmolens in theorie wettelijk

		mogelijk, maar is de business case voor initiatiefnemers een uitdaging. Windmolens moeten relatief vaker worden stilgezet om te voldoen aan de wettelijke geluid- en slagschaduwnormen. Het stilzetten van windmolens verkleint de opbrengst. Vanaf 500 meter wordt de business case voor initiatiefnemers relatief eenvoudiger. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het Zeeburgereiland en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
108. Bewoner	Uitstekende ambities, goed en transparant uitgewerkt! (echter, zoekgebied voor windturbines rondom bewoning (IJburg/Zeeburgereiland) en natuurgebied natuurlijk volstrekt niet handig/wenselijk ivm zichtvervuiling/geluidsoverlast en gevaar voor fauna (vogels in rotorbladen).	Dank voor uw inbreng. Natuurgebieden: Het is niet onmogelijk om windmolens in natuurgebieden als Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000 te realiseren. Voor meer informatie zie: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming Zeeburgereiland en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.
109. Bewoner	Ik ben groot voorstander van Windenergie. Echter in deze plannen worden de windmolens bijna tussen de huizen op Ijbrug geplaatst. Dat wil zeggen in het water, maar zeer dicht bij de eilanden. De vraag is of dat wenselijk en noodzakelijk is? Het markermeer lijkt een veel beter optie voor het plaatsen van de molens. Ik verzoek met nadruk die optie te overwegen. Met dank en groet,	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert

		gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. In de praktijk zijn er door de wettelijke geluidsnorm geen windmolens mogelijk binnen 350 meter van woningen. Tussen 350 en 500 meter afstand van woningen zijn windmolens in theorie wettelijk mogelijk, maar is de business case voor initiatiefnemers een uitdaging. Windmolens moeten relatief vaker worden stilgezet om te voldoen aan de wettelijke geluid- en slagschaduwnormen. Het stilzetten van windmolens verkleint de opbrengst. Vanaf 500 meter wordt de business case voor initiatiefnemers relatief eenvoudiger. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
110. Bewoner	De concept-RES is een prachtig streven, laat ik dat voorop stellen. Dat we van de fossiele brandstoffen af moeten, is evident; we moeten naar een duurzamere vorm van energieopwekking. Echter, de wijze waarop de concept-RES tot stand is gekomen en de manier waarop invulling wordt gegeven aan de energietransitie is zorgwekkend, zeker als het de woonomgeving van de burger en de leefomgeving van de dieren (m.n. de vogels) bedreigt. In mijn ogen is dat ook zeker het geval met het 'zoekgebied' van windmolens in het IJmeer. Ten eerste is in de concept-RES aangegeven dat het IJmeer een zoekgebied is voor het plaatsen van windmolens. Echter, de gemeente Amsterdam heeft deze windmolens al ingetekend in het IJmeer, wat mij zeer bevreemdt én beangstigt dat ze daar daadwerkelijk gaan komen zonder inspraak van de bewoners. Immers, de IJburger is niet tot nauwelijks geïnformeerd over de eventuele komst van de windmolens. Er was een onlinebijeenkomst (vanwege corona) maar niemand wist daarvan, waardoor de mening van de IJburger niet is meegenomen en waardoor de	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor

	onderliggende argumenten van de gemeente en de provincie onduidelijk blijven. Daardoor is er sprake van het onvolledig en onzorgvuldig informeren van burgers en wordt de inspraak m.i. tenietgedaan. Ten tweede - en dat is het belangrijkste - is het IJmeer een belangrijke rustplaats is voor vogels tijdens de jaarlijkse vogeltrek. Zij rusten jaarlijks in grote getale uit tijdens de trek naar het zuiden en strijken dan neer in het IJmeer. Het gaat daarbij om allerlei soorten vogels. Daarnaast is in het IJmeer (bij de strekdam) een vogeleiland aangelegd waar de vogels veilig kunnen broeden, zodat de vogelstand behouden blijft en verbetert. Ook zijn er vele anders (water-)vogels zoals futen en zwanen die hun kroost groot brengen in het IJmeer en zijn er bijvoorbeeld mosselbanken aangelegd in het IJmeer om de biodiversiteit te vergroten en te verbeteren. Dat juist in dit meer windmolens gepland zijn, is daarom echt een gotspe. Hoe kunnen de vogels rustig uitrusten tijdens de vogeltrek en rustig en veilig broeden als er windmolens op korte afstand van hun rust-/broedplaats staan? Dat verstoort niet alleen hun rust, maar is ook levensgevaarlijk voor de vogels zelf. Jaarlijks sterven immers vele vogels omdat ze in de wieken van windmolens terechtkomen. Zie ook het standpunt van de Vogelbescherming: https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-windenergie Ten derde verstoren de windmolens de rust op IJburg. De door de gemeente Amsterdam in het IJmeer ingetekende windmolens staan veel te dicht bij de huizen van de bewoners langs de kade. Volgens de norm dienen de windmolens zo te liggen dat er geen slagschaduw is noch een geluid van 47 dB wordt bewerkstelligd (uit: Activiteitenregeling milieubeheer). Dat is in deze intekening m.i. niet het geval, omdat nu al duidelijk is dat ze slagschaduw en geluidsoverlast gaan veroorzaken. Bovendien heeft IJburg al te maken met de aanleg van de zeer omstreden biomassacentrale in Diemen die pal naast IJburg wordt aangelegd. In mijn ogen worden de IJburgers in dit opzicht dus dubbel gestraft: én windmolens voor onze neus én een biomassacentrale naast de deur, wat leidt tot geluidsoverlast en slagschaduw respectievelijk een daling van de luchtkwaliteit op IJburg. Dat heeft niet alleen een negatief effect op het woongenot, maar ook op de gezondheid en de huizenprijzen.	windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. Waardevermindering huis / planschade: Net als voor andere ruimtelijke ingrepen in het landschap (bv de bouw van wegen) zijn er wettelijke planschaderegelingen bij de bouw van windmolens. Die schade kan bij de gemeente worden verhaald. De gemeente maakt hierover afspraken met initiatiefnemers. Initiatiefnemers houden hiermee rekening in hun business case. Over de hoogte van de schade wordt een externe expert aangesteld. Het Markermeer valt buiten de gemeente Amsterdam. Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden voor windenergie binnen de gemeentegrenzen. Voor energieopwekking in het IJssel- en Markermeergebied is in het najaar een coördinator aangesteld door het programma RES NHZ. Voordat dit gebied in aanmerking komt voor windmolens zal uitgebreid onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op de natuur. Het gebied is grotendeels een Natura 2000 gebied. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 10.

	Ik stel mij daarom op het standpunt dat de windmolens absoluut niet in het IJmeer mogen komen vanwege de potentiële schade die deze hebben voor de vogels en de vogelstand en vanwege de negatieve impact op het woon- en leefgenot van de IJburger.	
111. Bewoner	Geachte heer/ mevrouw, Ik heb vernomen dat de Gemeente Amsterdam de mogelijkheden onderzoekt om windturbines in de Amstelscheg te plaatsen. De overgang naar nieuwe energiebronnen juich ik toe maar dan wel op een aanvaardbare locatie. Het open landschap van de Amstelscheg is van zeer grote landschappelijke, ecologische en recreatieve betekenis voor Amsterdam en Amstelland. Mede om die reden is ook Tuinpark Amstelglorie langdurig onaangetast en zal dit ook niet gaan worden. Voor deze windturbines zijn alternatieve locaties zoals het Westelijk Havengebied veel meer voor de hand liggend. Ik wil niet dat de Gemeente Amsterdam in een kwetsbaar en belangrijk gebied als Amstelscheg windturbines plaatst en wil daarom mijn stem hierbij laten horen. Ik verzoek u de zorgen en bezwaren van de organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn of daarvoor opkomen, zoals maar niet uitputtend, het Recreatieschap Noord-Holland, Groengebied Amstelland, Stichting Beschermers Amstelland en de vereniging Amsteloever, zwaar te laten meewegen in de keuze voor de locatie. Met hartelijke groet,	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.
112. Bewoner	Ik vind dat wind turbines verder van de (dicht) bewoonde wereld geplaatst moet worden dan nu het geval is. Met name in het zoekgebied rondom IJburg-Amsterdam. De overlast is dan te groot. Het verlaagt het hele draag vlak voor energie transitie.	Dank voor uw inbreng. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie

		realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Amsterdam vervolgt in november het participatieproces voor inwoners en belanghebbenden in de zoekgebieden. De aanwezigen wordt gevraagd de gemeente te adviseren over plekken voor windmolens. De adviezen worden in 3D gevisualiseerd en openbaar gedeeld. De resultaten uit de eerdere ateliers en infoavonden zijn beschikbaar op https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam. Daarnaast is er een enquête onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten (die wonen in en rond de zoekgebieden) uitgezet om te achterhalen in hoeverre er draagvlak is voor de windambitie van Amsterdam en voor windmolens in de verschillende zoekgebieden. Het resultaat is gepubliceerd op de website van Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Tot slot zet de gemeente in op brede betrokkenheid van de omgeving bij de ontwikkeling van windmolens. De gemeente wil dat minimaal 50 procent van een windpark in lokaal eigendom wordt ontwikkeld en dat alle Amsterdammers moeten kunnen profiteren van de opbrengsten. Het IJmeer en de wateren rond IJburg blijven onderdeel van het zoekgebied #4 voor windmolens in Amsterdam.
114. Bewoner	Ik heb vernomen dat de Gemeente Amsterdam de mogelijkheden onderzoekt om windturbines in de Amstelscheg te plaatsen. De overgang naar nieuwe energiebronnen juich ik toe maar dan wel op een aanvaardbare locatie. Het open landschap van de Amstelscheg is van zeer grote landschappelijke, ecologische en recreatieve betekenis voor Amsterdam en Amstelland.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	Mede om die reden is ook Tuinpark Amstelglorie langdurig onaangetast en zal dit ook niet gaan worden. Voor deze windturbines zijn alternatieve locaties zoals het Westelijk Havengebied veel meer voor de hand liggend. De locatie Amsterdam Zuid bevind zich langs de gemeente grens met Amstelveen en zadelt met name veel inwoners van de westelijke kant van deze buurgemeente op met overlast en enorme aantasting van het landschap. Ik wil niet dat de Gemeente Amsterdam in een kwetsbaar en belangrijk gebied als Amstelscheg windturbines plaatst en wil daarom mijn stem hierbij laten horen. Ik verzoek u de zorgen en bezwaren van de organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn of daarvoor opkomen, zoals maar niet uitputtend, het Recreatieschap Noord-Holland, Groengebied Amstelland, Stichting Beschermers Amstelland en de vereniging Amsteloever, zwaar te laten meewegen in de keuze voor de locatie.	
115. Bewoner	Geachte heer of mevrouw, Uit de pers en via andere bronnen heb ik begrepen dat Gemeente Amsterdam de mogelijkheid onderzoekt windturbines te plaatsen in de polder tussen de A2 en de Ouderkerkerdijk (Amstelscheg). Zelf ben ik voorstander van de transitie naar andere energiebronnen. In mijn huishouden draag ik daar actief aan bij en doe de nodige (behoorlijke) investeringen (zonnepanelen, warmtepomp). Maar voor het plaatsen van windturbines ben ik van mening dat er een aanvaardbare locatie gevonden moet worden. Het open landschap van de Amstelscheg is van grote landschappelijke, ecologische en maatschappelijk/recreatieve betekenis voor Amsterdam en Amstelland. Mijns inziens zijn er zeker geschiktere locaties (b.v. Westelijk Havengebied) te vinden waarbij de windturbines minder indringend werken op ecologie, landschap en recreatie.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 19.

	Ik maak bezwaar tegen het feit dat de gemeente Amsterdam in kwetsbaar groengebied als Amstelland windturbines plaats en laat bij deze mijn stem horen. Ik verzoek u de zorgen en bezwaren van de organisaties die voor onze omgeving verantwoordelijk zijn of daarvoor opkomen, zoals het Recreatieschap Noord-Holland, de Stichting Beschermers Amstelland of de Vereniging Amsteloever zwaar te laten meewegen in de keuze voor de locatie van de windturbines. Met vriendelijke groet,	
117. Bewoner	Goedendag, Graag merk ik op dat het plaatsen van windturbines in de Amstelscheg in strijd is met onder meer de algemene beginstelen van behoorlijk bestuur ('abbb'), het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in het bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol en levert het tevens een onrechtmatige overheidsdaad op. Immers het gebied Amstelscheg is een uniek gebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit een natuurgebied en is het te klein voor het plaatsen van windturbines maar het levert ook overlast op voor de omwonenden denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Dit en gezien het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines is het plaatsen van windturbines in deze gebieden in strijd met de abbb. Voorts wil ik u erop wijzen dat het plaatsen in eerder genoemde gebieden in strijd is met het Europees recht in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Het plaatsen van windturbines op de voorgestelde locaties heeft ook een negatief impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Gezien het voorgaande zou het plaatsen van windturbines derhalve een onrechtmatige overheidsdaad opleveren. Ik verzoek derhalve dan ook om het plaatsen van windturbines in deze gebieden niet te overwegen en naar alternatieve locaties te kijken. Met vriendelijke groet,	
118. Bewoner	Graag merk ik op dat het plaatsen van windturbines in een van deze gebieden in strijd is met onder meer de algemene beginstelen van behoorlijk bestuur ('abbb'), het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in het bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol en levert het tevens een onrechtmatige overheidsdaad op. Immers het gebied Amstelscheg is een uniek gebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit een natuurgebied en is het te klein voor het plaatsen van windturbines maar het levert ook overlast op voor de omwonenden denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Dit en gezien het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines is het plaatsen van windturbines in deze gebieden in strijd met de abbb. Voorts wil ik u erop wijzen dat het plaatsen in eerder genoemde gebieden in strijd is met het Europees recht in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom.	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	Het plaatsen van windturbines op de voorgestelde locaties heeft ook een negatief impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Gezien het voorgaande zou het plaatsen van windturbines derhalve een onrechtmatige overheidsdaad opleveren. Ik verzoek derhalve dan ook om het plaatsen van windturbines in deze gebieden niet te overwegen en naar alternatieve locaties te kijken.	
119. Bewoner	Ik ben erg geschrokken van de concept RES vanwege het onderzoeken van de mogelijkheid tot plaatsen van windturbines in de weinige groene gebieden die Amsterdam en omgeving nog rijk is. Ik ben van mening dat de locatie aan de overkant van de Amstel geheel niet geschikt is voor het plaatsen van windturbines. Dit omdat het een natuur en recreatie gebied is, rijk aan vogels en andere fauna. Het gebied is daarnaast erg klein waardoor ik mij niet kan voorstellen dat er op een efficiente manier energie opgewekt kan worden - is het niet beter om te kiezen voor samenwerking met offshore partijen die een flinke schaal hebben? Daarnaast is er al flinke milieu en omgevingshinder door dat dit gebied in een aanvlieg route van Schiphol ligt - door het plaatsen van windturbines worden wij als bewoners dubbel geraakt door overlast en omgevingshinder. Ik heb tevens begrepen dat het plaatsen van windturbines in een van deze gebieden in strijd is met onder meer de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (‘abbb’) en het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in het bijzonder artikel 1 van het aanvullend Protocol. Immers het gebied Amstelscheg is een uniek gebied dat van onschatbare waarde is gezien de nabijheid tot het centrum van Amsterdam en de omliggende gemeenten, zoals het Amstelland. Dit wordt ook bevestigd in het Bestuursakkoord Amstelscheg. Het plaatsen van windturbines in dit gebied is onder andere in strijd met het evenredigheidsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Niet alleen is dit een natuurgebied en is het te klein voor het plaatsen van windturbines maar het levert ook overlast op voor de omwonenden denk onder meer aan geluidsoverlast en dergelijke. Daarnaast heeft het plaatsen van windturbines in een natuurgebied tot	Dank voor uw inbreng. Zie voor onze verdere beantwoording het antwoord op reactie 50.

	gevolg dat het leefgebied van onder meer vogels wordt verstoord. Dit en gezien het feit dat er meerdere alternatieven zijn voor het plaatsen van windturbines, is het plaatsen van windturbines in deze gebieden in strijd met de abbb. Voorts wil ik u erop wijzen dat het plaatsen in eerder genoemde gebieden in strijd is met het Europees recht in het bijzonder met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het aanvullend Protocol inzake bescherming en ongestoord genot van eigendom. Het plaatsen van windturbines op de voorgestelde locaties heeft ook een negatief impact op de aanvliegroutes van Schiphol, waardoor er nog meer recht over de huizen aan de Amstel zal moeten worden gevlogen. Gezien het voorgaande zou het plaatsen van windturbines derhalve een onrechtmatige overheidsdaad opleveren. Ik verzoek derhalve dan ook om het plaatsen van windturbines in deze gebieden niet te overwegen en naar alternatieve locaties te kijken.	
121.Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur	TAC-advies	Dank voor uw inbreng. Wij hebben kennis genomen van uw zorgen voor het realiseren van zon- en windenergie in de Hoofdgroenstructuur. En kennis genomen van uw voorkeuren ten aanzien van het concentreren van windturbines in 1 of 2 zoekgebieden, uw voorkeur voor specifiek drie voorkeursgebieden, uw voorkeur om in te zetten op grote turbines, en om een bestuurlijk heroverwegingsmoment in te bouwen na 20 jaar. Uw zorgen en voorkeuren worden afgewogen bij de totstandkoming van de RES 1.0.
122. Sportvisserij MidWest Nederland	Sportvisserij MidWest Nederland	Dank voor uw inbreng. Amsterdam waardeert uw steun voor de Regionale Energie Strategie en de gemeentelijke doelstelling op het gebied van energieopwekking. Amsterdam heeft kennisgenomen van uw zorgen ten aanzien van de verrommeling van het landschap door het realiseren van duurzame energievoorzieningen, het eventueel plaatsen van zonneparken in water en de mogelijk negatieve effecten van zonneparken op de onderwaterecologie. Ook hebben wij kennis genomen van uw

		wensen wat betreft het ontzien van natuur, landschapen en wateren bij het realiseren van duurzame energievoorzieningen, onderzoek naar de onderwaterecologie en rekening te houden met sportvisserij. Amsterdam wil een substantiële bijdrage leveren aan de ambities in het nationale klimaatakkoord. De ambitie is 350 MW extra zon op daken en dubbel ruimtegebruik, en 50 MW extra windenergie realiseren in uiterlijk het jaar 2030 (opgesteld vermogen). In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er zoekgebieden voor wind- en zonne-energie door heel Amsterdam aangewezen. Deze bevatten nog geen specifieke locaties voor windmolens. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. Hierbij wordt een brede belangenafweging gemaakt. Bij deze afweging probeert gemeente Amsterdam de hinder zoveel mogelijk te beperken door rekening te houden met de natuur, ruimtelijke inpassing, migratieroutes van vogels, geluidsoverlast en slagschaduw. Met blik op de haalbaarheid wordt rekening gehouden met de capaciteit van de elektriciteitsinfrastructuur. Voor de gemeente Amsterdam geldt dat de opwek van zonne-energie primair in de stad wordt gezocht naar grote daken en dubbel ruimtegebruik op bijvoorbeeld P&R-locaties en langs infrastructuur (zowel op taluds, geluidsschermen, of bijvoorbeeld metro stations). Het streven is om 400 MW zonne-energie te realiseren (ca 380 GWh) in 2030. Het gebied Waterland en IJmeer en andere groene gebieden en wateroppervlaktes worden voor zon als extra zoekgebied opgenomen met een ‘nee, tenzij’-principe. En wordt dus alleen in overweging genomen wanneer de andere gebieden niet genoeg ruimte bieden. In de belangenafweging neemt Amsterdam de verschillende belangen ‘op het water’ mee, zoals watersport en (sport)visserij. De brief van Sportvisserij MidWest Nederland is als raadsadres behandeld in de Gemeente Amsterdam. Als reactie heeft de gemeente aangegeven de zorgen van de organisatie mee te nemen in het Wensen en Bedenkingen proces van de RES.

Gooi en Vechtstreek

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeenten, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio Gooi en Vechtstreek. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Gemeente Gooise Meren

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
6. PWN	Reactie PWN RES NHZ PWN zet zich als regionale partner, vanuit haar passie voor drinkwater en natuur, in om de energietransitie te versnellen. Natuurlijk kijken we daarbij vanuit de belangen van onze bronnen, infrastructuur en natuur zodat we ook straks, in een energieneutraal Noord-Holland, kunnen zorgen voor uitstekend drinkwater en prachtige natuur. Dit neemt niet weg dat er veel mogelijkheden zijn om de energietransitie te versnellen. Zo zijn we druk bezig met de installatie van meer dan 90.000 zonnepanelen, hebben veel van onze parkeerterreinen al uitgebreide laadvoorzieningen en verkennen we mogelijkheden op het gebied van aquathermie. In de energietransitie zoeken we altijd naar mogelijkheden om werk te combineren en functies te stapelen. Op die manier zorgen we voor de laagste maatschappelijke kosten en creëren we meer ruimte voor landschap en natuur. Zo maken we zelf bijvoorbeeld voor onze zonnepanelen optimaal gebruik van de beschikbare ruimte door zonnepanelen te plaatsen op onze daken, boven parkeerterreinen en op onze spaarbekkens. Vanuit de hierboven beschreven focus op water, natuur en slim combineren kijken we ook naar de RES. Vandaaruit zijn er een aantal generieke en specifieke aandachtspunten die we graag mee willen geven. Onderstaand worden deze weergegeven daarbij focussen we op aandachtspunten vanuit onze drinkwaterlevering en onze natuurgebieden. Drinkwater Wanneer we vanuit onze drinkwaterassets en infrastructuur naar de kaart kijken zien we een aantal zoekgebieden boven onze leidingen. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES kunnen we samen specifieker kijken naar de invulling maar er zijn een aantal concrete voorbeelden van zoekgebieden waarbinnen drinkwatertransportleidingen liggen: • In de Haarlemmermeer, nabij Schiphol, staan op dit moment grote velden ingetekend boven transportleidingen van PWN. Dat vraagt nauwkeurige afstemming en gezamenlijk ontwerp om problemen te voorkomen. • Rondom Heemskerk Lagrand is een vlak ingetekend voor zon en wind. Hier ligt een knooppunt van ons leidingnet en deze moet helaas echt vrij blijven van zon- en windenergie. We kijken hier graag samen naar alternatieven.	Voor wat betreft de locatie Weesperkarpsel: In overleg met PWN onderzoeken we de mogelijkheden en onmogelijkheden van zon en wind in dit zoekgebied.

	• Weesperkarspel: Ten oosten van de productielocatie Weesperkarspel zijn plannen voor zon en wind. Hier liggen een aantal grote transportleidingen die 't Gooi voorzien van drinkwater het is belangrijk om hier vroeg in het proces over af te stemmen. Vaak is er veel mogelijk met maatwerk. We zijn groot voorstander van het combineren van werkzaamheden op het gebied van duurzame energie, warmte, drinkwater en andere ondergrondse activiteiten. Dit beperkt de overlast en reduceert de maatschappelijke kosten. In alle gevallen zijn er echter een aantal randvoorwaarden waar in ieder geval aan moet worden voldaan. • Het is belangrijk om bij de realisatie van wind en of zon stroken boven de drinkwaterleidingen vrij te houden. Afhankelijk van het tracé en de diameter van de drinkwaterleidingen kan die 'vrije strook' variëren van 2 meter tot 15 meter. • Bij de verdere uitwerking van de plannen is het noodzakelijk dat er conform de WIBON (Wet Informatie uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse netten) een oriëntatiemelding wordt gedaan om ligging gegevens op te vragen. Met deze liggingsgegevens moet rekening gehouden worden in de plankaarten. • De activiteiten rondom de realisatie van zon en wind (werkwegen, bouwplaatsen, kabeltracés) kunnen invloed hebben op de ligging van de waterleidingen. Hoogspanning tracés naast leidingen kunnen zelfs zorgen voor ongewenste opwarming van het drinkwater. We sluiten daarom graag aan de voorkant aan in het ontwerpproces zodat we kunnen zoeken naar een optimale inpassing. Voor de volledigheid verwijzen we daarom voor de procesgang rondom graafwerkzaamheden naar de WIBON en de CROW500 "Richtlijn zorgvuldig grondroeren van initiatief- tot gebruiksfase" Natuur Zoals eerder aangegeven zijn we als PWN zelf continu opzoek naar mogelijkheden om onze energievoorziening te verduurzamen en kijken we hierbij naar mogelijkheden om functies te combineren zodat we slim opwekken en meer ruimte creëren voor natuur en landschap. We zoeken daarbij graag de samenwerking op. Zo delen we graag kennis over onze 'zon op water' opstellingen in het RES proces zodat eventuele nieuwe locaties kunnen leren van de kennis die we bij deze projecten opdoen. Tegelijk zijn er ook op het gebied van natuur een aantal randvoorwaarden waar, vanuit het behoud van natuur en recreatiewaarden, aan moet worden voldaan. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor onze duinparkeerplaatsen. Deze bevinden zich midden in of pal naast onze natuurgebieden. Het overkappen van de parkeerterreinen doet een te grote inbreuk op de natuur en recreatiewaarden van deze gebieden. We zijn zeker voorstander van zonnepanelen boven parkeerterreinen en zijn zelf één van de eerste partijen die deze gerealiseerd hebben maar dat doen we altijd op locaties waar onze natuurwaarden niet in het geding komen vandaar dat het voor	

	ons geen optie is om zonnepanelen boven deze duinparkeerterreinen te realiseren. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor: • Geversduin (Heemskerk) • Wind en zongebied zoekgebied over het Kieftenvlak • Oudendijk	
29. Vereniging Naarderwoonbos	Vereniging Naarderwoonbos De wijk Naarderbos langs de A1 te Naarden wordt structureel, met een verkeersbelasting van 120.000 voertuigen per dag, blootgesteld aan te veel geluid alsmede fijnstof. De oplossing is een zonnegeluidswal van 2,3 MW. Dit project is inmiddels bij RWS, Gemeente en Provinicie breed in beeld maar staat niet op de RES lijs, zomogelijk omdat het te klein is/zou zijn. Wij willen dit innovatieve project wat de koppelkansen biedt en ook een oplossing voor ander locaties is graag in de RES terugzien. Voor nadere informatie neemt u gerust contact op met Vereniging Naarderwoonbos te Naarden. Bijlage 3 - Gemeente Gooisemeren	Het initiatief van de Vereniging Naarderwoonbos wordt als te concretiseren zoekgebied opgenomen in het plan van aanpak om te komen tot de RES 1.0. De verwachting is dat het daarmee een plek krijgt in de RES 1.0.
32. Goois Natuurreservaat (GNR)	Goois Natuurreservaat (GNR) Aan de Energieregio Noord-Holland, Bijgevoegd vind u een brief met onze wensen en bedenkingen ten aanzien van de concept-RES NH-Zuid. Deze bieden wij ook aan aan de raads-leden van Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Provinciale Staten van Noord-Holland. Hoogachtend, Mw. Drs. C.W. (Karin) Kos Directeur-rentmeester Bijlage 6 - Goois Natuurreservaat	Na afweging van de wensen en bedenkingen van de raden krijgen de zoekgebieden langs infrastructuur en zon op grote daken prioriteit en komen de zoekgebieden Gooimeer, Aetsveldsepolder, afslag 33 A27 en Stichtsebrug in de RES 1.0 te vervallen. Het is wenselijk om, rekening houdend met de wensen en bedenkingen van raden, het vraagstuk over opwekken van energie en behoud van natuur verder te onderzoeken, ook in het licht van de bijdrage die de deelregio Gooi en Vechtstreek wil leveren aan de landelijke opgave.
36. Bewoner	U stelt dat u de mogelijkheden en onmogelijkheden heeft onderzocht. Kennelijk bent u dus van mening dat mega windmolens op de hei nabij de kwetsbare wasmeren in Hilversum/Laren en zonnepanelen op parkeerterreinen in het beschermde dorpsgezicht in Laren tot de mogelijkheden behoren. Ik kan het niet meer met u oneens zijn!	Zoekgebied 7 'Ten oosten van Anna's Hoeve' is niet een zoekgebied voor windturbines maar voor zonnepanelen. De gemeenteraad van Laren heeft aangegeven geen zonnepanelen boven parkeerterreinen te willen waar sprake is van een beschermd dorpsgezicht.

37. Raadslid	"De concept-RES bevat (zoek)opties die in tegenspraak zijn met de in de RES genoemde uitgangspunten, zoals die over landschappelijke waarden en cultuurhistorisch landschap. Daarnaast is de observatie van de participatiecoalitie opvallend, die aangeeft dat er ""na sessies dingen zijn doorgevoerd die niet herkend worden door de deelnemers""." Bijlage 1 - Motie concept RES Regio Gooi en Vecht	
39. Visstandsbeheer-commissie (VBC) Randmeren	Beste heer Berkhout en mevrouw Peeters, Hierbij spreekt de Visstandbeheercommissie (VBC) Randmeren haar zorg uit over de verkenning naar mogelijkheden voor het plaatsen van windmolens en/of zonnepanelen op het Gooimeer. Wie zijn wij? De VBC Randmeren is een samenwerkingsverband van visrechthebbenden –sport- en beroepsvisserij- op alle randmeren. Samen met Rijkswaterstaat werken wij sinds 2005 aan een duurzaam beheer van de visstand in deze wateren. De sport- en beroepsvisserij op de Randmeren bestaat uit 10 beroepsvisserijbedrijven en Sportvisserij MidWest Nederland met 104 aangesloten hengelsportverenigingen en inmiddels ruim 136.000 sportvissers. Mochten de plannen doorgaan dan zal voor de beroepsvisserij een belangrijk deel van hun visgronden verloren gaan. Zij zullen daardoor een deel van hun inkomen verliezen. Hoe wordt de beroepsvisserij (mochten de plannen doorgaan) hiervoor gecompenseerd? Onze steun voor duurzaamheid... De VBC Randmeren steunt de regionale energie strategie in haar doelstellingen om energieopwekking te verduurzamen. We vragen daarbij wel om het middel niet erger te maken dan de kwaal. Benut bestaande bebouwing en wegen voor energieopwekking, maar voorkom dat de schaarse open natuur en water moet wijken voor windmolens en zonnepanelen. Van een 'not in my backyard' is bij ons al lang geen sprake meer. Op het Gooimeer geldt bijvoorbeeld dat vanaf elke willekeurige plaats nu al genoeg windmolens zichtbaar zijn . ...en een roep om zorgvuldigheid Het realiseren van duurzame energie voorzieningen kan negatieve effecten hebben op de natuur en het landschap, de recreatie en (beroeps-)visserij met alle economische gevolgen van dien. De exacte impact van bijvoorbeeld zonnepanelen op water is nog onvoldoende onderzocht. Er is nog weinig bekend over de invloed van zonneparken op onderwaterecologie. Wij vragen u daarom om bij de verduurzaming van het opwekken van energie goed te kijken naar negatieve neveneffecten op bijvoorbeeld op flora en fauna, recreatie, (sport-)visserij en daarmee de economie en het welzijn van mens en dier. Mocht u vragen hebben schroom dan niet om contact met ons op te nemen	De gemeenteraad van Gooise Meren heeft ingebracht niet in te stemmen met het opnemen van dit zoekgebied in de RES 1.0. Dit zoekgebied komt daarmee voor de RES 1.0 te vervallen.
87. Blauwe Hart	"Aansluiting Zienswijze Coalitie Blauwe Hart. Watersportverbond Regiovertegenwoordiger IJsselmeer/Markermeer	De gemeenteraad van Gooise Meren heeft ingebracht niet in te stemmen met het opnemen van het zoekgebied Gooimeer in de RES 1.0. Dit zoekgebied komt daarmee voor de RES 1.0 te vervallen.

	E-Mail: ijsselmeer@watersportverbond.com" Bijlage 31 - Zienswijze Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	

Gemeente Hilversum

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
35. Bewoner Maatschappelijke organisatie Ondernemer	Het afwijzen van opwekking obv Windenergie door Gemeente Hilversum is onverstandig. Het vol inzetten op zonne-energie is te kort door de bocht. Er wordt geen alternatief aangedragen door Hilversum, er is geen heldere technische onderbouwing gegeven door Hilversum om zo eenzijdig aan duurzame opwek te doen. Het punt is dat de eenzijdigheid de opwek van duurzame energie ontzetten beperkt. Er is al een onbalans in vraag/gebruik en opwek van duurzame energie, vervolgens wordt deze onbalans alleen maar vergroot. Windenergie levert juist opwek op in de maanden nov-dec-jan-feb wanneer de zonne-opwek het laagste is. Door deze combinatie in opwek te maken heb je een meer continue voorziening voor duurzame energie.	Gemeente Hilversum heeft als alternatief haar ambitie voor zon op grote daken en parkeerplaatsen verhoogd: in 2030 (i.p.v. 2050) liggen op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen zonnepanelen. Combinatie van zon en wind zorgt inderdaad voor een meer continue voorziening voor duurzame energie.
42. Vogelbescherming	Allereerst complimenten, moeilijk en ingewikkeld proces in goede banen geleidt. Dan toch teleurstelling op twee punten. Volgens mij is het een goed uitgangspunt om bestaande natuurgebieden te ontzien. Toch worden in de plannen zoekgebieden aangewezen op N2000 gebied, Gooimeer. Niet alleen een op zichzelf waardevol gebied voor vogels, maar ook een belangrijk fourageergebied voor de populatie van het Naardermeer. Impact is mogelijk groot en duidelijk negatief. Ten tweede, vanuit het Naardermeer worden in samenwerking met de provincie plannen gemaakt om groene verbindingszones tot stand te brengen, uiteraard om de natuur in Nederland robuuster te maken. De geplande verbindingszone naar het gooimeer, grenst pal aan een zoekgebied dat nu is ingetekend, deze afstand lijkt mij te klein om zeker te stellen dat er geen negatieve invloed zal zijn.	Het Gooimeer is een N2000 gebied met watervogeldoelstelling. In de concept-RES is opgenomen dat het zoekgebied in het Gooimeer nader wordt onderzocht via een impactstudie, die inzicht geeft in of en onder welke voorwaarden een initiatief realiseerbaar binnen de kaders vanuit wet- en regelgeving voor die waarden. Naast mogelijk negatieve effecten kan er immers ook sprake zijn van positieve effecten. Dat blijkt o.a. uit een pilotproject van waterleidingbedrijf PWN bij het zonnepark op water bij Andijk. Hoewel onderzoek nog niet is afgerond en is duidelijk zichtbaar dat een deel van de onderwaterfauna gebaat is bij meer schuil- en schaduwplekken. De gemeenteraad van Gooise Meren heeft zich uitgesproken tegen het uitwerken van dit zoekgebied in de RES 1.0. Voor de RES 1.0 vervalt daarmee dit zoekgebied. De deelregio Gooi en Vechtstreek zal de onderzoeken naar inpassing van zonne- en windenergie in natuurgebieden en de impact op deze gebieden blijven volgen met het oog op eventuele toekomstige mogelijkheden.

77. Bewoner, Energiecoöperatie	"Ik ben lid van de Adviesraad die in Hilversum drie keer samen is gekomen in het RES-proces. Ik kom dadelijk terug op de Adviesraad. Klimaatverandering is overal zichtbaar en zorgt voor veel problemen, zowel in Hilversum als ver weg. We hebben allemaal de honderduizenden Australiërs gezien die hun dorpen moesten ontvluchten voor de bosbranden; hele dorpen zijn afgebrand. Afgelopen zomer was het in Nederland voor de derde keer op rij te heet en te droog. Deze droogte zorgt voor veel problemen voor natuur en landbouw. We hebben tijdens de grote droogte van vorig jaar gezien hoe de hei en andere natuur rondom Hilversum te leiden had. De Nederlandse bank, de VN en vele bedrijven zeggen dan ook: Klimaatverandering is de grootste bedreiging voor onze economie, gezondheid en natuur. En burgers vinden dat ook: grote enquête in Europa in Oktober 2019: daaruit bleek dat de mensen klimaatverandering topprioriteit noemen, en ze zeggen dat het op nummer 1 moet staan op de agenda van de politiek. Ook bleek tijdens de recente Europese verkiezingen dat klimaatverandering 1 van de belangrijkste redenen was om je keus te bepalen voor welke partij mensen gingen stemmen. Ook bij de Hilversumse Adviesraad bleek een groot gevoel van urgentie te zijn rondom klimaatverandering. Dat zie je terug in de adviezen van deze Adviesraad. Ik noem kort enkele van die adviezen: De gemeente Hilversum moet de ambitie te hebben om net zoveel energie duurzaam op te wekken als er binnen de gemeentegrenzen verbruikt wordt. En met volle vaart alle grote daken in Hilversum vol leggen met zonnepanelen, liefst helemaal klaar in 2025. Ook denkt de Adviesraad dat er veel zonnepanelen geplaatst kunnen worden in de bermen van spoorwegen en snelwegen in het RES-gebied. Daarbij moeten de gemeenten en de RES naar alle kilometers bermen van spoorwegen en snelwegen kijken, en niet naar kleine stukjes. De Adviesraad denkt ook dat zonnevelden zo ingericht kunnen worden dat zij bijdragen aan biodiversiteit. Want uit Duits onderzoek bij 75 zonneparken bleek dat de biodiversiteit juist veel hoger was geworden door de zonnevelden. En dit bleek ook bij onderzoek in Nederland:	Gemeente Hilversum heeft in haar Wensen & Bedenkingen (zie hoofdstuk 4) aangegeven in te zetten om zonne-energie te realiseren op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen in 2030. Dat betekent een verdubbeling van de ambitie uit de concept RES NHZ voor zonne-energie in Hilversum. Het is aan de gemeenteraden, Provinciale Staten en de Algemene Besturen van de waterschappen om, conform uw wens, de ambities van de concept RES te verhogen. Voor uw laatste punt betreffende ambitie verwijzen wij u naar paragraaf 1.5.

	https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/van-een-veld-vol-zonnepanelen-worden-insecten-heel-blij~bae8bd18/ Door hiervoor agrarische gronden te gebruiken die rond natuurgebieden liggen, is dit ook goed voor het verminderen van de stikstofbelasting die deze landbouw creëert in het natuurgebied. Samen met natuurorganisaties (zoals GNR) kunnen ook de mogelijkheden worden bekeken om op sommige in de RES aangewezen gebieden op een zorgvuldige manier zonnepanelen in te passen in het landschap. De natuurorganisaties moeten hierbij iets meer openstaan voor de laatste wetenschappelijke onderzoeken naar biodiversiteit in zonnevelden; en open staan om samen met anderen (zoals Universiteit Wageningen en/of TNO) meer praktijkonderzoek te gaan doen hiernaar. Zonneparken worden in Nederland steeds vaker aan het oog onttrokken worden door het plaatsen van een heg (of riet of palen bij zonnepark op water). Daarmee wordt de landschappelijke impact veel minder; niemand zal ze zien. De heg is weer goed voor de biodiversiteit. Een deel van onze energie zullen we met windturbines op moeten wekken. Want de stroomproductie via de wind en zon vult elkaar goed aan binnen een dag en over de maanden van het jaar. De adviesgroep heeft mogelijke te verkennen locaties benoemd voor windturbines. Van die locaties zien we weinig terug in de concept-RES. De adviezen van de Adviesraad gaan voornamelijk over het snel plaatsen van zonnepanelen en windturbines. Dat komt omdat andere technieken duurder of risicovoller zijn. In Engeland en Duitsland worden nu de eerste zonneparken gebouwd die geen subsidie meer nodig hebben. De verwachting van het ministerie EZK en de zonnesector zelf is dat er ook in Nederland over enkele jaren geen subsidie meer nodig is voor zonnepanelen. In zonnige landen is zonnestroom nu al twee tot drie keer goedkoper dan stroom uit kolen, gas of kernenergie; o.a. in Portugal en delen van de VS. Zonnestroom wordt daar nu gemaakt voor 1,5 cent per kWh. Veel studies en marktpartijen verwachten dat we ook in minder zonnige landen zoals Nederland naar die lage prijzen toegaan. In Engeland proberen ze nu al meer dan 10 jaar om een nieuwe kerncentrale te bouwen, wat zeer moeizaam gaat en waarvan het onzeker is of hij ooit afgebouwd gaat worden. De stroom uit die kerncentrale gaat 12 cent per kWh kosten. Dat is bijna 10 keer duurder dan wat zonnestroom nu	

	kost in Portugal! Nederlandse en Duitse energiebedrijven hebben ook aangegeven dat ze geen kerncentrales willen bouwen; want de risico's tijdens de bouwfase en gebruiksfase zijn te hoog en de rendementen te laag. De meeste kenners van de energiemarkt gaan ervan uit dat andere technieken niet goedkoper gaan worden dan stroom uit wind en zon. Wachten op andere technieken is dus niet verstandig en niet nodig gezien de lage prijzen. Tot slot. Dit waren slechts enkele van de adviezen van de Adviesraad. Ik wil u vragen om meer met die adviezen te doen in het verdere proces van de RES. En ik wil u vragen om een hoge ambitie te hebben voor het plaatsen van zonnepanelen en windturbines in de Gooi en Vechtstreek, net zoals de Adviesraad heeft. De stroomproductie via de wind en zon is variabel. Om daar mee om te kunnen gaan, is opslag van energie nodig. Maar die opslag krijgen we gratis straks als maatschappij, omdat we allemaal elektrisch gaan rijden. Conform Klimaatakkoord rijden er in 2030 al 2 miljoen elektrische auto's in Nederland; in de praktijk waarschijnlijk nog meer, omdat de totale kosten voor elektrisch rijden de komende jaren al lager uitkomen dan de totale kosten voor rijden op benzine of diesel. Uit recente studies van oa elektriciteiskabel-organisatie Tennet (onderdeel van ministerie van EZK) blijkt dat die miljoenen auto-accu's in Nederland voldoende opslagcapaciteit hebben. We hoeven gelukkig dus nauwelijks te investeren in extra opslagcapaciteit, via bijvoorbeeld waterstof. Dit is ook 1 van de redenen dan kernenergie niet nodig is. Zonnestroom, windstroom en de miljoenen auto-accu's leveren samen een stabiel elektriciteitssysteem op. Samengevat: de gemeenteraden in de RES moeten de ambitie van deze RES verhogen, want de meeste burgers vinden het tegengaan van klimaatverandering topprioriteit. Er zullen meer plaatsen voor zonneparken op land en water moeten worden gezocht, zoals in bermen van wegen en spoor, en op landbouwgrond die niet meer goed te gebruiken is vanwege droogte of juist te veel vernatting. Deze zonneparken hoeven niet slecht te zijn voor de biodiversiteit, en kunnen aan het zicht onttrokken worden door een heg. Ook meer windturbines zijn nodig in dit RES-gebied."	
78. Energiecoöperatie	zie bijlage Bijlage 26 - Hilverzon	De samenwerking met lokale initiatieven vinden we belangrijk. Daarom organiseren we een thematafel "RES in uitvoering: lokaal eigendom en stimulerend beleid voor lokale initiatieven", zie ook Bijlage 1 thematafels

		voor een nadere toelichting. Deze levert in de periode oktober 2020 t/m januari 2021 inbreng voor de RES 1.0. Wat betreft uw verzoek aan de regio Gooi en Vechtstreek over het RES-manifest van de Vereniging Energiecoöperaties en -initiatieven in Noord-Holland (VEINH), kunnen wij laten weten dat wij dit onder de aandacht hebben gebracht van deze regio. We hebben van deze regio begrepen dat u dit manifest deze zomer namens de VEINH hebt ingebracht en toegelicht in regionaal energietransitie overleg. Ook uw aanbod om samen met energiecoöperatie HET actief mee te doen aan het realiseren van zonnepanelen hebben wij onder de aandacht gebracht van de regio Gooi- en Vechtstreek. We hebben van deze regio begrepen dat samenwerking met de energiecoöperaties onderdeel is van het uitwerken van het Plan van aanpak RES 1.0, waaronder zonne-energie op daken en parkeerplaatsen. We vertrouwen erop dat u gezamenlijk tot een plan van aanpak zult komen. We hebben kennis genomen van uw oproep om in te blijven zetten op windenergie. Zoals u bekend is, blijkt uit de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad van Hilversum een afwijzing van de zoeklocatie voor wind in uw gemeente. Daarom zullen we deze locatie niet verder onderzoeken in de RES 1.0.

Gemeente Huizen

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
87. Blauwe Hart	"Aansluiting Zienswijze Coalitie Blauwe Hart. Watersportverbond Regiovertegenwoordiger IJsselmeer/Markermeer E-Mail: ijsselmeer@watersportverbond.com" Bijlage 31 - Zienswijze Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	De gemeenteraad van Gooise Meren heeft ingebracht niet in te stemmen met het opnemen van het zoekgebied Gooimeer in de RES 1.0. Dit zoekgebied komt daarmee voor de RES 1.0 te vervallen.

Gemeente Weesp

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
82.Burgemeester	Zie bijgaande brief, vastgesteld in het college van B&W van De Ronde Venen op 29 september. Bijlage 28 - Reactie de Ronde Venen	Weesp wil een bijdrage leveren aan de ambities in het klimaatakkoord. In het kader van het proces van de regionale energiestrategie (RES) zijn er twee zoekgebieden voor wind- en een zoekgebied voor zonne-energie in Weesp aangewezen. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling van de zoekgebieden worden komende tijd nader onderzocht. In dit proces worden buurgemeenten en haar inwoners ook betrokken. Vervolgens wordt er een brede belangenafweging gemaakt. De gemeenteraad van Weesp heeft een motie aangenomen met betrekking tot het zoekgebied Aetsveldsepolder. Hierdoor zal dit zoekgebied voor de RES 1.0 komen te vervallen.

Haarlemmermeer

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeente, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio Haarlemmermeer. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
6. PWN	In het zoekgebied rond Schiphol liggen PWN-transportleidingen. PWN vraagt afstemming en gezamenlijk ontwerp.	Inmiddels zijn afspraken gemaakt met PWN om de plannen af te stemmen.

IJmond & Zuid-Kennemerland

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeenten, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Reacties op schaal van de deelregio

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
6. PWN	Reactie PWN RES NHZ PWN zet zich als regionale partner, vanuit haar passie voor drinkwater en natuur, in om de energietransitie te versnellen. Natuurlijk kijken we daarbij vanuit de belangen van onze bronnen, infrastructuur en natuur zodat we ook straks, in een energieneutraal Noord-Holland, kunnen zorgen voor uitstekend drinkwater en prachtige natuur. Dit neemt niet weg dat er veel mogelijkheden zijn om de energietransitie te versnellen. Zo zijn we druk bezig met de installatie van meer dan 90.000 zonnepanelen, hebben veel van onze parkeerterreinen al uitgebreide laadvoorzieningen en verkennen we mogelijkheden op het gebied van aquathermie. In de energietransitie zoeken we altijd naar mogelijkheden om werk te combineren en functies te stapelen. Op die manier zorgen we voor de laagste maatschappelijke kosten en creëren we meer ruimte voor landschap en natuur. Zo maken we zelf bijvoorbeeld voor onze zonnepanelen optimaal gebruik van de beschikbare ruimte door zonnepanelen te plaatsen op onze daken, boven parkeerterreinen en op onze spaarbekkens. Vanuit de hierboven beschreven focus op water, natuur en slim combineren kijken we ook naar de RES. Vandaaruit zijn er een aantal generieke en specifieke aandachtspunten die we graag mee willen geven. Onderstaand worden deze weergegeven daarbij focussen we op aandachtspunten vanuit onze drinkwaterlevering en onze natuurgebieden. Drinkwater Wanneer we vanuit onze drinkwaterassets en infrastructuur naar de kaart kijken zien we een aantal zoekgebieden boven onze leidingen. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES kunnen we samen specifieker kijken naar de invulling maar er zijn een aantal concrete voorbeelden van zoekgebieden waarbinnen drinkwatertransportleidingen liggen: • In de Haarlemmermeer, nabij Schiphol, staan op dit moment grote velden ingetekend boven transportleidingen van PWN. Dat vraagt nauwkeurige afstemming en gezamenlijk ontwerp om problemen te voorkomen. • Rondom Heemskerk Lagrand is een vlak ingetekend voor zon en wind. Hier ligt een knooppunt van ons leidingnet en deze moet helaas echt vrij blijven van zon- en windenergie. We kijken hier graag samen naar alternatieven. • Weesperkarspel: Ten oosten van de productielocatie Weesperkarspel zijn plannen voor zon en wind. Hier liggen een aantal grote transportleidingen die 't Gooi voorzien van drinkwater het is belangrijk om hier vroeg in het proces over af te stemmen. Vaak is er veel mogelijk met maatwerk. We zijn groot voorstander van het combineren van werkzaamheden op het gebied van duurzame energie, warmte, drinkwater en andere ondergrondse activiteiten. Dit beperkt de overlast en reduceert de maatschappelijke kosten. In alle gevallen zijn er echter een aantal randvoorwaarden waar in ieder geval aan moet worden voldaan.	Hartelijk dank voor uw reactie en dat u als partij actief betrokken bent bij het RES proces. Namens de IJZK deelregio zullen wij PWN bij de uitwerking van de -voor u- relevante zoekgebieden tijdig als samenwerkingspartner betrekken. Daarnaast staat het u altijd vrij om contact op te nemen met de RES vertegenwoordiger(s) van de deelregio c.q. gemeenten.

	• Het is belangrijk om bij de realisatie van wind en of zon stroken boven de drinkwaterleidingen vrij te houden. Afhankelijk van het tracé en de diameter van de drinkwaterleidingen kan die 'vrije strook' variëren van 2 meter tot 15 meter. • Bij de verdere uitwerking van de plannen is het noodzakelijk dat er conform de WIBON (Wet Informatie uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse netten) een oriëntatiemelding wordt gedaan om ligging gegevens op te vragen. Met deze liggingsgegevens moet rekening gehouden worden in de plankaarten. • De activiteiten rondom de realisatie van zon en wind (werkwegen, bouwplaatsen, kabeltracés) kunnen invloed hebben op de ligging van de waterleidingen. Hoogspanning tracés naast leidingen kunnen zelfs zorgen voor ongewenste opwarming van het drinkwater. We sluiten daarom graag aan de voorkant aan in het ontwerpproces zodat we kunnen zoeken naar een optimale inpassing. Voor de volledigheid verwijzen we daarom voor de procesgang rondom graafwerkzaamheden naar de WIBON en de CROW500 "Richtlijn zorgvuldig grondroeren van initiatief- tot gebruiksfase" Natuur Zoals eerder aangegeven zijn we als PWN zelf continu opzoek naar mogelijkheden om onze energievoorziening te verduurzamen en kijken we hierbij naar mogelijkheden om functies te combineren zodat we slim opwekken en meer ruimte creëren voor natuur en landschap. We zoeken daarbij graag de samenwerking op. Zo delen we graag kennis over onze 'zon op water' opstellingen in het RES proces zodat eventuele nieuwe locaties kunnen leren van de kennis die we bij deze projecten opdoen. Tegelijk zijn er ook op het gebied van natuur een aantal randvoorwaarden waar, vanuit het behoud van natuur en recreatiewaarden, aan moet worden voldaan. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor onze duinparkeerplaatsen. Deze bevinden zich midden in of pal naast onze natuurgebieden. Het overkappen van de parkeerterreinen doet een te grote inbreuk op de natuur en recreatiewaarden van deze gebieden. We zijn zeker voorstander van zonnepanelen boven parkeerterreinen en zijn zelf één van de eerste partijen die deze gerealiseerd hebben maar dat doen we altijd op locaties waar onze natuurwaarden niet in het geding komen vandaar dat het voor ons geen optie is om zonnepanelen boven deze duinparkeerterreinen te realiseren. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor: • Geversduin (Heemskerk) • Wind en zongebied zoekgebied over het Kieftenvlak • Oudendijk	

Gemeente Beverwijk

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
21. Bewoners, bewonersorganisatie	Over het geheel genomen is het concept RES weinig innovatief, sorteert niet voor op reële toekomstige ontwikkelingen en gaat alleen uit van grootschalige, centraal gestuurde conventionele voorzieningen. Gewenst is een meer Agile aanpak die continu bij te sturen maar wel een gezonde visie neerzet! In de huidige concept wordt gemist: 1. Aandacht voor kleinschalige/particuliere opwekking met zon en wind. Hierdoor wordt een groot potentieel buiten beschouwing gelaten dat ook kan rekenen op meer maatschappelijke ondersteuning.Er wordt teveel uitgegaan van centrale aansturing en het stimuleren van een 'crowd-effect' wordt vergeten! 2. Aandacht voor opslag van elektrische energie. Dat kan in de vorm kleine, lokale accusystemen, opslag in super capacitors of bijv, in waterhoogte verschillen. Ook omzetting in andere energievormen zoals waterstof die vervolgens dmv brandstofcellen weer omgezet kan worden in elektrische energie, ontbreekt. Tesla heeft in Australië een accu-park neergezet voor de opvang van piekvermogens. Deze investering werd in enkele terugverdiend! Ook in Zuid-Korea heeft een dergelijke oplossing. Dat kan hier toch ook? 3. Aandacht voor smart-grids om pieken op te vangen. Veel elektrische auto's kunnen automatisch het laadvermogen aanpassen aan de algemene elektriciteitsvraag of zelfs terugleveren. Als het aantal elektrische auto's toeneemt, ontstaat zo een enorme collectieve capaciteit. Ook veel nieuwe huishoudelijke apparatuur laat zich zo sturen. Dat was toch één van de redenen om de 'slimme' meter uit te rollen? 3. Innovatie in het algemeen: het lijkt nu net of er geen wetenschapper of ingenieur aan het concept-RES te pas is gekomen. Het concept lijkt geschreven vanuit een soort hijgerige haast waarbij de schrijvers alleen maar bekend waren met zonnepanelen en grote windmolens en dus daarvoor een plek moesten zoeken. 4. Er is ook geen integrale benadering van elektrische energie en warmte. Hierdoor is niet duidelijk wat er allemaal gaat veranderen. Kleinschalige WKO-installaties per straat of geothermie per wijk zijn interessante kosten-effectieve opties tov. lucht-water warmtepompen die ook koeling bieden in de zomer, geen overlast veroorzaken en voorkomen dat er monopolie-gedrag bij warmtenetten ontstaat! Bovendien houden deze opties ook ruimte voor individuele oplossingen die een maatschappelijk meer aanvaardbaar zijn en ook nog een de lokale betrokkenheid verhogen.	Hartelijk dan voor uw reactie. De RES kent een landelijke doelstelling van 35 TWh duurzame opwek. De doelstelling krijgt invulling door het benutten van grootschalige elektriciteitsopwek van bewezen technieken. Op dit moment zijn dit zon en wind. Wij onderschrijven echter het belang van innovatie en de kansen die dit biedt. De RES wordt daarom per twee jaar geactualiseerd. Hierdoor kunnen nieuwe ontwikkelingen tijdig een plek krijgen. (1) Zoals aangegeven focust de RES zich op grootschalige opwek. Kleinschalig is ook zeer belangrijk, maar krijgt invulling op lokaler niveau. (2) De RES focust zich primair op opwek. Bij de verdere invulling van het energiesysteem is opslag zeer relevant om verder te verkennen. (3) Zie hierboven. (4) Binnen de RES krijgt warmte invulling in de Regionale Structuur Warmte. Daarnaast wordt er per gemeente een Transitievisie Warmte opgesteld. Deze gaat ook nader in op de inzet van warmte op wijkniveau. Het verder uitwerken van de RES, RSW, TVW en opwek/ verduurzaming op lokaal niveau maakt een integrale afweging steeds beter mogelijk.
22.	Diep triest dat er met geen enkel woord gesproken wordt over het terugdringen van se giga uitstoot van Tata Steel IJmuiden. Alleen maar noemen dat je daar makkelijk windmolens en Tennetstations kunt bouwen die de omgeving nog meer belasten is een zwakte bod.	Hartelijk dank voor uw reactie. De RES richt zich primair op de opwek van grootschalige duurzame energie. Middels de RES'en wordt zodoende invulling gegeven aan de landelijke doelstelling van 35 TWh opwek in 2030 (Klimaatakkoord).

	Inderdaad de burgers worden niet gehoord en alles wordt bekokstoofd buiten de mensen om via onwetende politici. Chapeau 👍	Wij zijn het echter met u eens dat vraagreductie een essentieel onderdeel is van verduurzaming. Besparing hoef je immers ook niet op te wekken. Dit staat op dit moment echt los van de doelstelling van de RES (35 TWh opwek). Vraagreductie zal vanuit het RES traject, maar ook via andere wegen, wel geagendeerd worden.
74. Energiebedrijf, Energiecoöperatie	Bij deze willen de volgende partijen een zienswijze indienen met betrekking tot de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland: Eco Heemskerk, namens deze George Poel en Ario van der Zande Energiek Velsen, namens deze Martijn Mewe Wind-Collectief Noord-Holland, namens deze Jan Pronk en Felix Olthuis Infinergy, namens deze Esbjörn Wilmar en Tjiwolt Wierda Achtergrond indieners: Eco Heemskerk en Energiek Velsen zijn lokale energie coöperaties in respectievelijk Heemskerk en Velsen met als doel onder andere het stimuleren en ontwikkelen van lokale duurzame energieprojecten. Zie voor meer informatie: www.ecoheemskerk.nl en www.energiekvelsen.nl Wind collectief Noord-Holland vertegenwoordigt een grote groep van 'molenaars' in Noord-Holland die sinds lange tijd één of meer windmolens en -parken hebben gerealiseerd en in bedrijf hebben. Ook hebben enkele 'molenaars' ervaring met realisatie van Zon-op-dak en Zon-op-land. Samen met Infinergy is Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het wind park Ferrum op het Tata Steel terrein in Velsen. Infinergy is een internationale ontwikkelaar van duurzame energie projecten met een ruime ervaring van de ontwikkeling van wind energie op industriële locaties. Infinergy was verantwoordelijk voor het day-to-day management van de vergunningaanvraag, de financiering en de bouw van windpark Ferrum en is samen met Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het nu operationele wind park. Voor meer informatie: www.infinergy.co.uk en www.windparkferrum.nl Zienswijze Wij onderschrijven ten volle de uitgangspunten van de RES IJmond & Zuid-Kennemerland. Ook delen wij de conclusie dat de globale zoekgebieden zoals weergegeven in de concept-RES inderdaad de meest geschikte locaties lijken te zijn voor het grondgebonden zon en wind energie projecten. Wij zijn van mening dat met name het noordelijk deel van het Tata Steel terrein en het gebied in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied (dus buiten het Tata Steel terrein) geschikt zijn voor de ontwikkeling van een aantal windmolens. Vanuit onze ervaring bij het ontwikkelen van windpark Ferrum, dat in een van de zoekgebieden ligt, kunnen wij onderschrijven dat het plaatsen van windturbines in de	Hartelijk dank voor uw reactie en het delen van uw zienswijze. Lokale energiecoöperaties en andere stakeholders worden uiteraard betrokken bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden.

	nabijheid van een grote industriële locatie weinig tot geen landschappelijke en ecologische bezwaren op heeft geroepen. Op onze vergunningaanvraag voor de nu operationele 3 wind molens is geen enkele zienswijze ingediend! Er zijn echter wel een aantal significante hobbels te overwinnen met betrekking tot de inpassing binnen een complexe industriële locatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan veiligheidseisen en mogelijke verstoring van productieprocessen. Het lijkt ons daarom in de praktijk bijzonder lastig om wind molens 'in het hart' van het Tata Steel complex te plaatsen en de ontwikkeling zal zich moeten richten op de randen van het terrein en het nu geformuleerde zoekgebied. Ten aanzien van andere zoekgebieden voor Zon + Wind, denken wij dat deze zoekgebieden ook goed gekozen zijn, waarbij in de praktijk natuurlijk wel rekening gehouden zal moeten worden met beperkingen, zoals bijvoorbeeld de invloed van mogelijke wind turbines op de nabijheid van hoogspanningskabels langs de A9. In conclusie ondersteunen wij de voorgestelde zoekgebieden voor Zon + Wind in de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland, waarbij wij met name goede kansen zien voor de ontwikkeling van een aantal windmolens aan de rand van het noordelijke deel van het Tata Steel terrein en in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied.	

Gemeente Bloemendaal

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
24. Bewoner	De 3 RES scenario's gepresenteerd op 6 feb 2020 in Bloemendaal waren naar mijn mening grotendeels niet realistisch om te gaan verwerken en uitvoeren, zoals ook veelvuldig becommentarieerd gedurende deze avond. Het op 22 april 2020 ontvangen Concept-RES ziet er veel realistischer uit - gelukkig! Ik heb wel 1 vraag met het toepassen van 'zon op geluidschermen ed' in Vogelenzang; zie de bijlage geknipt uit de kaart NHZ; gaarne uw uitleg. In de toekomst stel ik wel weer op prijs om over de RES mede te	Hartelijk dank voor uw reactie en compliment. Over de beantwoording van uw vraag is inmiddels telefonisch contact geweest. Het bleek dat er geen stuk zonneweide is gemarkeerd rond Vogelenzang. Het betreft een geluidsscherm tussen het dorp en het spoor die in de concept-RES kaart staat ingetekend.

	kunnen denken en overleggen. Succes!	

Gemeente Heemstede

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
33. Bewoner	Opvallend is dat er niet stilgestaan wordt dat op veel plaatsen wel mogelijkheden zijn om energie op te wekken of van restwarmte gebruik te maken, maar dat dit veelal behoorlijk versnipperd is en dat dit extra kosten met zich meebrengt. Ook het gebruik van restwarmte van bedrijven is geen zekerheid, aangezien deze bedrijven hun proces kunnen wijzigen of aanpassen (minder verliezen), verplaatsen of zelfs geen bestaansrecht meer hebben.	Hartelijk dank voor uw reactie. De RES richt zich op grootschalige elektriciteitsopwek. Kleinschaligere opwek is uiteraard zeer belangrijk maar valt buiten de RES. Naast elektriciteitsopwek is er binnen de RES ook ook aandacht voor warmte. Dit krijgt invulling in de Regionale Structuur Warmte. Afhankelijkheden die u noemt worden hier zeker in meegenomen.
34. Bewoner	Het stuk vind ik in het algemeen boven verwachting (die was vrij laag). Sommige gemeentes, ik noem bv Haarlemmermeer, zijn redelijk concreet. Maar mijn eigen gemeente, Heemstede, blinkt uit in een gênante vaagheid. Meer dan een diarree van nietszeggende woorden als "duurzaamheid" en "participatie" staat er niet. Wel dat de lokale overheid zelf klimaatneutraal wil zijn in 2030 en de hele gemeente in 2040 (waarom niet 2050?). Maar hoe dan? in een half jaar tijd is dit een nietszeggend stukje broddelwerk van het college.	Hartelijk dank voor uw reactie en fijn te vernemen dat het stuk boven uw verwachting is. De RES richt zich primair op grootschalige opwek van zon en wind. Keuzes omtrent duurzaamheidsambities per gemeente zijn een lokale aangelegenheid en verantwoording daarvan is geen onderdeel van de RES. Hiervoor kan de individuele gemeente benaderd/ geraadpleegd worden.

Gemeente Haarlem

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
71. Bewoner Maatschappelijke organisatie Ondernemer	Interessant proces voor vergroting van betrokkenheid; de rol van energiecoöperaties is onderbelicht; er is een enorm verschil zichtbaar tussen de verschillende steden qua ambitie en aanpak van de ontwikkeling van deze concept-RES. In sommige steden is een duidelijke visie en in andere steden worden puzzelstukjes in elkaars buurt gelegd. GRaag verwijs ik ook naar het RES Manifest van de VEINH hier https://veinh.nl/wp-content/uploads/2020/06/RES-Manifest.pdf	Hartelijk dank voor uw reactie en doorverwijzing naar het VEINH manifest. Deze is bij ons bekend. In de RES is 50% lokaal eigendom opgenomen als ambitie. De energiecorporaties zijn daarvoor van groot belang. In de regio IJZK gaan gemeenten en energiecorporaties samen optrekken om deze ambitie vorm te geven.
72. Bewonersorganisatie	Interessante bijeenkomsten. Goed om RES vanuit diverse standpunten te bezien, informatie te verzamelen om juiste keuzes te maken is belangrijk. Goed om te horen dat tijdens bijeenkomst m.b.t. zon en wind energie de meerderheid aan behoud en uitbreiding biodiversiteit prioriteit gaf	Hartelijk dank voor uw compliment. Ook in verdere uitwerking van de zoekgebieden zal er aandacht zijn voor de raakvlakken met biodiversiteit en andere belangen.
73. Recreatieschap Spaarnwoude	Gezien de complexe opgave die zorgvuldige afwegingen vergen, worden de recreatieschappen graag nauw betrokken bij de transitie (het aanwijzen van de zoekgebieden) voor de gebieden die vallen onder haar werkgebied. Bijgaand onze uitgebreide reactie in de pdf.	Hartelijk dank voor uw bericht en de recreatieschappen zijn als samenwerkingspartner bij de uitwerking van de zoekgebieden zeer welkom.

Gemeente Heemskerk

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
74. Energiebedrijf, Energiecoöperatie	Bij deze willen de volgende partijen een zienswijze indienen met betrekking tot de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland: Eco Heemskerk, namens deze George Poel en Ario van der Zande Energiek Velsen, namens deze Martijn Mewe Wind-Collectief Noord-Holland, namens deze Jan Pronk en Felix Olthuis Infinergy, namens deze Esbjörn Wilmar en Tjiwolt Wierda Achtergrond indieners: Eco Heemskerk en Energiek Velsen zijn lokale energie coöperaties in respectievelijk Heemskerk en Velsen met als doel onder andere het stimuleren en ontwikkelen van lokale duurzame energieprojecten. Zie voor meer informatie: www.ecoheemskerk.nl en www.energiekvelsen.nl Wind collectief Noord-Holland vertegenwoordigt een grote groep van 'molenaars' in Noord-Holland die sinds lange tijd één of meer windmolens en -parken hebben gerealiseerd en in bedrijf hebben. Ook hebben enkele 'molenaars' ervaring met realisatie van Zon-op-dak en Zon-op-land. Samen met Infinergy is Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het wind park Ferrum op het Tata Steel terrein in Velsen. Infinergy is een internationale ontwikkelaar van duurzame energie projecten met een ruime ervaring van de ontwikkeling van wind energie op industriële locaties. Infinergy was verantwoordelijk voor het day-to-day management van de vergunningaanvraag, de	Hartelijk dank voor uw reactie en het delen van uw zienswijze. Lokale energiecoöperaties en andere stakeholders worden uiteraard betrokken bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden.

	financiering en de bouw van windpark Ferrum en is samen met Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het nu operationele wind park. Voor meer informatie: www.infinergy.co.uk en www.windparkferrum.nl Zienswijze Wij onderschrijven ten volle de uitgangspunten van de RES IJmond & Zuid-Kennemerland. Ook delen wij de conclusie dat de globale zoekgebieden zoals weergegeven in de concept-RES inderdaad de meest geschikte locaties lijken te zijn voor het grondgebonden zon en wind energie projecten. Wij zijn van mening dat met name het noordelijk deel van het Tata Steel terrein en het gebied in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied (dus buiten het Tata Steel terrein) geschikt zijn voor de ontwikkeling van een aantal windmolens. Vanuit onze ervaring bij het ontwikkelen van windpark Ferrum, dat in een van de zoekgebieden ligt, kunnen wij onderschrijven dat het plaatsen van windturbines in de nabijheid van een grote industriële locatie weinig tot geen landschappelijke en ecologische bezwaren op heeft geroepen. Op onze vergunningaanvraag voor de nu operationele 3 wind molens is geen enkele zienswijze ingediend! Er zijn echter wel een aantal significante hobbels te overwinnen met betrekking tot de inpassing binnen een complexe industriële locatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan veiligheidseisen en mogelijke verstoring van productieprocessen. Het lijkt ons daarom in de praktijk bijzonder lastig om wind molens 'in het hart' van het Tata Steel complex te plaatsen en de ontwikkeling zal zich moeten richten op de randen van het terrein en het nu geformuleerde zoekgebied. Ten aanzien van andere zoekgebieden voor Zon + Wind, denken wij dat deze zoekgebieden ook goed gekozen zijn, waarbij in de praktijk natuurlijk wel rekening gehouden zal moeten worden met beperkingen, zoals bijvoorbeeld de invloed van mogelijke wind turbines op de nabijheid van hoogspanningskabels langs de A9. In conclusie ondersteunen wij de voorgestelde zoekgebieden voor Zon + Wind in de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland, waarbij wij met name goede kansen zien voor de ontwikkeling van een aantal windmolens aan de rand van het noordelijke deel van het Tata Steel terrein en in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied.	
76. Energiecoöperatie	"In bijgaand document wordt de zienswijze van de Energie Cooperatie Eco Heemskerk in detail weergegeven. De kernpunten staan daarbij in de paragrafen 4.1 t/m 4.3. De punten die relevant zijn voor de gehele RES NHZ zijn: 4.1.b. Draagvlak bij de burger Om het proces om te komen tot zoekgebieden succesvol te laten zijn, zijn voor ons twee zaken van primair belang: 1) dat er wordt gestreefd naar een maximale energieopbrengst van de te kiezen oplossing en 2) dat het voordeel van de duurzame energieopwekking vooral bij de bevolking terecht moet komen. Het eerste verdient nog enige toelichting. We tekenen hierbij namelijk aan dat we liever op enkele locaties een 'groot' zon-of-wind-project zien, dan op vele locaties kleine, die minder efficiënt zijn en waarbij 'overal' draagvlak moet worden verworven. Bij het tweede brengen we vooral de afspraak rond 50% lokaal eigendom in herinnering. De borging van lokaal eigendom van opwekinstallaties dient o.i. robuuster te worden. Uitgangspunt is wat ons betreft: minimaal 50% lokaal eigendom, tenzij er aangetoond kan worden dat na herhaalde verzoeken geen invulling gegeven kan worden aan dit vereiste aandeel. Dit voorkomt dat	Hartelijk dank voor uw reactie en het delen van uw zienswijze. Fijn dat u als partij actief betrokken bent bij het RES proces en wij gaan hier graag verder over in gesprek. Ook zullen wij EcoHeemskerk bij de uitwerking van de relevante zoekgebieden betrekken. Daarnaast staat het u altijd vrij om contact op te nemen met de RES vertegenwoordiger van de gemeente Heemskerk.

	investeerders met de subsidies en de voordelen van de opbrengst aan de haal gaan. Alleen op die manier deelt de lokale bevolking ook in de voordelen van duurzame energie. Dit creëert het gewenste draagvlak. We wijzen daarbij ook de reactie van DUEC op de concept-RES-NHZ (zie bijlage 1), die deze gedachte “Energiepark Uitgeest” noemt, waarbij dus betrokken inwoners van Uitgeest de windturbines en zonneparken in eigendom hebben en het geld in Uitgeest blijft. De verkoop van duurzame energie maakt dan in de visie van DUEC een dorpsfonds mogelijk. Dat kan sportieve, sociale en culturele activiteiten sponsoren. EcoHeemskerk steunt deze gedachte voor onze gemeente volledig. 4.1.c. Draagvlak middels energiecoöperaties Geef reeds bestaande projecten (rijp en groen) van energiecoöperaties actief de kans om te slagen door ze ook in de concept-RES-NHZ op te nemen. Buurtinitiatieven en energiecoöperaties hebben tal van hernieuwbare energie-projecten lopen, maar die zijn niet meegenomen in de concept-RES-NHZ. Dit is demotiverend voor de mensen die zich met deze projecten bezighouden. Zo is EcoHeemskerk met een aantal VVE’en in gesprek om te komen tot zonnedaken via de postcoderoosregeling, elk klein van omvang, maar tezamen significant. 4.1.d. Toch ook aandacht voor isolatie In de concept-RES-NHZ ligt de focus niet op isolatie en warmte. Als energiecoöperatie willen we benadrukken dat er - ook in alle RES’en - nadruk op energiebesparing door woningisolatie nodig is. Dit dient lokaal ondersteund te worden door lokale gemeentelijke acties (inkoop, voorlichting). De Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) is momenteel alleen mogelijk bij uitvoering van de isolatie-werkzaamheden door een professioneel bedrijf. Onze suggesties aan de gemeente is om te bevorderen dat ook de doe-het-zelf’er subsidie kan ontvangen voor de materiaalkosten, desnoods met controle door onze energiecoöperatie. 4.1.e. Zon of Wind? Heel algemeen gesproken vindt EcoHeemskerk dat voor Heemskerk energie-opwekking via zonnepanelen op grote daken en via overkapping van grote parkeerplaatsen geen probleem vormt en dat zonnepanelen langs de snelweg beter zijn dan in het duingebied. Verder verwachten wij in onze regio minder bezwaren te zullen zien tegen stroomopwekking via zonneweides dan via windturbines. Daarbij tekenen we wel aan dat de beoogde duurzame energie-productie niet evenwichtig is verdeeld over het jaar (en de dag) heen. Dit komt doordat het aandeel van de duurzame opwekking via Zon een groter deel vormt dan het aandeel Wind in het gebied van NHZ. 4.2.a. Zon op grote daken . detail indelling Heemskerkse daken, ingediend bij gemeenteraad . Let hierbij op het volgende: Een fors deel van de daken zal immers constructief waarschijnlijk een probleem zijn. Erken dan ook in de concept-RES-NHZ dat veel grote daken niet sterk genoeg zijn voor het plaatsen van zonnepanelen en steun de noodzaak voor het opzetten van een actieprogramma voor het verbeteren van deze grote daken. Voorkom tegelijkertijd dat er nog langer nieuwe gebouwen worden neergezet waarvan de daken niet berekend zijn op zonnepanelen. De concept-RES-NHZ zet namelijk in op grootschalige opwek op grote daken, maar vermeldt niet dat voor de realisatie extra prikkels noodzakelijk zijn. Leg in de RES vast dat er extra prikkels voor realisatie van grote zonnedaken nodig zijn.	

	5. Tenslotte Tenslotte verwijzen we ook naar de reactie van de Vereniging Energiecoöperaties en -initiatieven Noord Holland (VEINH) die als bijlage bij deze reactie van EcoHeemskerk is gevoegd, voor een bredere proces-blik op de concepten van de RES-NHN en RES-NHZ." Bijlage 38 - Reactie EcoHeemskerk	

Gemeente Velsen

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
74. Energiebedrijf, Energiecoöperatie	Bij deze willen de volgende partijen een zienswijze indienen met betrekking tot de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland: Eco Heemskerk, namens deze George Poel en Ario van der Zande Energiek Velsen, namens deze Martijn Mewe Wind-Collectief Noord-Holland, namens deze Jan Pronk en Felix Olthuis Infinergy, namens deze Esbjörn Wilmar en Tjiwolt Wierda Achtergrond indieners: Eco Heemskerk en Energiek Velsen zijn lokale energie coöperaties in respectievelijk Heemskerk en Velsen met als doel onder andere het stimuleren en ontwikkelen van lokale duurzame energieprojecten. Zie voor meer informatie: www.ecoheemskerk.nl en www.energiekvelsen.nl Wind collectief Noord-Holland vertegenwoordigt een grote groep van 'molenaars' in Noord-Holland die sinds lange tijd één of meer windmolens en -parken hebben gerealiseerd en in bedrijf hebben. Ook hebben enkele 'molenaars' ervaring met realisatie van Zon-op-dak en Zon-op-land. Samen met Infinergy is Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het wind park Ferrum op het Tata Steel terrein in Velsen. Infinergy is een internationale ontwikkelaar van duurzame energie projecten met een ruime ervaring van de ontwikkeling van wind energie op industriële locaties. Infinergy was verantwoordelijk voor het day-to-day management van de vergunningaanvraag, de financiering en de bouw van windpark Ferrum en is samen met Wind Collectief Noord-Holland 50% eigenaar van het nu operationele wind park. Voor meer informatie: www.infinergy.co.uk en www.windparkferrum.nl Zienswijze Wij onderschrijven ten volle de uitgangspunten van de RES IJmond & Zuid-Kennemerland. Ook delen wij de conclusie dat de globale zoekgebieden zoals weergegeven in de concept-RES inderdaad de meest geschikte locaties lijken te zijn voor het grondgebonden zon en wind energie projecten. Wij zijn van mening dat met name	Hartelijk dank voor uw reactie en het delen van uw zienswijze. Lokale energiecoöperaties en andere stakeholders worden uiteraard betrokken bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden.

	het noordelijk deel van het Tata Steel terrein en het gebied in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied (dus buiten het Tata Steel terrein) geschikt zijn voor de ontwikkeling van een aantal windmolens. Vanuit onze ervaring bij het ontwikkelen van windpark Ferrum, dat in een van de zoekgebieden ligt, kunnen wij onderschrijven dat het plaatsen van windturbines in de nabijheid van een grote industriële locatie weinig tot geen landschappelijke en ecologische bezwaren op heeft geroepen. Op onze vergunningaanvraag voor de nu operationele 3 wind molens is geen enkele zienswijze ingediend! Er zijn echter wel een aantal significante hobbels te overwinnen met betrekking tot de inpassing binnen een complexe industriële locatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan veiligheidseisen en mogelijke verstoring van productieprocessen. Het lijkt ons daarom in de praktijk bijzonder lastig om wind molens 'in het hart' van het Tata Steel complex te plaatsen en de ontwikkeling zal zich moeten richten op de randen van het terrein en het nu geformuleerde zoekgebied. Ten aanzien van andere zoekgebieden voor Zon + Wind, denken wij dat deze zoekgebieden ook goed gekozen zijn, waarbij in de praktijk natuurlijk wel rekening gehouden zal moeten worden met beperkingen, zoals bijvoorbeeld de invloed van mogelijke wind turbines op de nabijheid van hoogspanningskabels langs de A9. In conclusie ondersteunen wij de voorgestelde zoekgebieden voor Zon + Wind in de Concept RES IJmond & Zuid-Kennemerland, waarbij wij met name goede kansen zien voor de ontwikkeling van een aantal windmolens aan de rand van het noordelijke deel van het Tata Steel terrein en in het zuidoostelijk deel van het zoekgebied.	

Zaanstreek/Waterland

In dit hoofdstuk vindt u de antwoorden van de gemeenten, provincie en waterschappen op de reacties die gaan over specifieke zoekgebieden of lokaal beleid in deelregio Zaanstreek/Waterland. De beantwoording is in de meeste gevallen gedaan door de gemeente(n) waar de reactie over gaat. Waar nodig, is een aanvulling gedaan door de provincie of de waterschappen. Sommige reacties leiden tot wijzigingen ten opzichte van de concept-RES. In dit document zijn de teksten die wijzigingen in de zoekgebieden aankondigen onderstreept. Een overzicht van de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 3.

Gedurende de reactieperiode zijn ook veel algemene vragen gesteld over en reacties gegeven op de RES. Deze reacties zijn niet individueel beantwoord, maar worden per onderwerp behandeld in bijlage 1, 2, 3 of 4. Daarom vindt u de reacties 3, 4, 5, 11, 12, 14, 23, 26, 27, 30, 31, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 60, 69, 70, 75, 83, 90, 95, 96, 102, 113, 116 niet terug in deze bijlage.

De volledige lijst met reacties is hier te vinden.

Reacties op schaal van de deelregio

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
7. Bewoner	"Concept-RES: mijn commentaar: Enkele essentiële algemene opmerkingen vooraf: > met zonne- en wind-energie red je het niet/nooit in NL (of überhaupt), gezien wat betreft zonne-energie, zolang er nog geen voldoende opslag-accu's voorhanden zijn ('s avonds/'s nachts/ wintermaanden levert het niets resp. zeer weinig op): zie mijn eigen ervaring vooral in de maanden nov. t/m februari), alsmede de onvoldoende regelmatige wind; > ondanks de (opslag-)vragen rond (afval van) kern-energie, is het m.i. onontkoombaar die optie wel nader uit te werken/zoeken. Mijn commentaar op de RES-concept nota: ➢ op zich prima dat de 'Overheid" sturing aan het geven is d.m.v. RES e.d., want je kan het niet aan de 'markt' en de individuele burgers/milieu-betrokkenen (alleen) overlaten; ➢ aan de communicatie + participatie moet meer aandacht en tijd = draagvlak gegeven worden, anders zal de ontwikkeling averechts uitwerken (verzet/beroeps- en rechtszaken etc, zoals afgelopen jaren inzake windmolens: Drente, 'Urk'); een suggestie op dit punt: een suggestie: de 'Reframe-methode'/-aanpak, waarbij 'fantasie/creativiteit/waarden/betrokkenheid/toe-komst' gebruikt wordt om 'verandering/vernieuwing/attitude- en gedragsverandering/re-designing' op gang te brengen; de huidige RES-aanpak is teveel bureaucratisch/top > down (al is 'sturing/leiding en besluitvorming wel nodig!); ➢ vooral de (keuze-)kwestie de visuele hinder van windmolens, zoals in het A10-Noord/Waterland, IJmeer; ➢ taal/formulering van de concept-RES-nota: als je dat probeert te doorgronden: 'door de bomen zie je het bos niet meer'; een	Kernenergie is mogelijk een oplossing voor de lange termijn (vanaf 2030) en niet voor de korte termijn (tot 2030). Op dit moment zijn er geen bedrijven die hierin willen investeren en de bouw van een centrale duurt zo'n 20 jaar. De RES gaat daarom in op oplossingen die wél binnen onze invloedsfeer en binnen de mogelijkheden van de regio liggen. Bij kernenergie komt bovendien de landelijke overheid in beeld. Bedankt voor uw reactie, deze nemen wij ter kennisgeving aan. In de RES NHZ is en wordt veel aandacht besteed aan communicatie en participatie, bijvoorbeeld deze digitale participatie, maar ook de komende tijd zullen nog participatie-avonden worden gehouden, juist hierin onderscheid de RES zich van eerdere aanpak van grootschalige wind-projecten. De hinder van windmolens zal worden gevisualiseerd met behulp van simulaties en deze zullen worden getoond tijdens participatie-avonden. Eind november zal er een participatieavond in Landsmeer worden georganiseerd t.a.v. het Zaanstreek-Waterland zoekgebied, dat deel binnen gemeente Landsmeer valt.

	veelheid van vaak herhaalde informatie/opmerkingen, etc: ik mis duidelijke keuzes (vaak impliciet of terzijde genoemd); ➢ in dat verband zou de verplichting 'zonnepanelen op het dak' misschien wel mogelijk zijn, al zou ik het minder 'bestraffend aanpakken, ik denk aan een meer belonende aanpak: bv lagere abonnementsprijs infrastructuur elektriciteit; ➢ biomassa-opwekkende energie: is dat wel duurzaam? (28 mei '20)"	Bedankt voor uw reactie, wij nemen dit mee in het proces naar de RES 1.0. Bedankt voor uw suggestie, deze nemen wij mee in het proces. Binnen de RES wordt biomassa genoemd als transitiebron. In lijn met het recente SER-advies gebruiken we ook de term bio-grondstoffen. Ook wordt gezegd dat bio-grondstoffen (onder voorwaarden: herkomst en soort) een hernieuwbare bron zijn.
87. Blauwe Hart	"Aansluiting Zienswijze Coalitie Blauwe Hart. Watersportverbond Regiovertegenwoordiger IJsselmeer/Markermeer E-Mail: ijsselmeer@watersportverbond.com" Bijlage 31 - Zienswijze Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Bedankt voor uw inbreng. Ten aanzien van de gebieden in Waterland het volgende: De gemeente ziet zich naast het borgen van de ruimtelijke kwaliteit geconfronteerd met meerdere maatschappelijke opgaven zoals de klimaatverandering/energietransitie, het behouden van het landschap en het versterken/behouden van de sociale cohesie (lokaal eigendom). In het coalitieakkoord 2018-2022 is daarom het volgende uitgangspunt opgenomen: Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland. De gemeente probeert deze belangen zoveel mogelijk te verenigen maar erkent dat de keuze voor grootschalige energieopwekking voor- en nadelen kan hebben. Met het presenteren van de zoekgebieden heeft de gemeente twee zoekgebieden beschreven die mogelijk kansrijk worden geacht. Voordat de gemeente (en de provincie) tot de beoordeling van een plan/aanvraag voor grootschalige energieopwekking in deze zoekgebieden kan overgaan is een uitvoerige uitwerking en participatietraject vereist. Indien het RES traject (direct- danwel indirect) tot een aanvraag leidt zullen de door u genoemde (mogelijk nadelige) ruimtelijke/landschappelijke implicaties, en effecten op flora en fauna een integraal onderdeel vormen van het te nemen besluit.
122. Kennermerland Beheer	Reactie Kennemerland Beheer Bijlage 43 - Reactie KB	Voor grootschalig zon op land is niet gekozen vanwege de grote waarde die aan het landschap wordt toegekend. Plus dat het voordeliger is om energie opwek zo dicht mogelijk bij de gebruiker te doen (goedkoper qua netinfrastructuur).

		Bij zon op dak zijn wij overigens uitgegaan van zo'n 35 % daken geschikt. Zon boven parkeerplaatsen leent zich bijzonder goed voor lokaal eigenaarschap en daarmee meer betrokkenheid.

Gemeente Purmerend

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
79. Opgewekt Purmerend	"Opgewekt in Purmerend vindt het van belang dat er in de gemeente Purmerend (en Beemster) niet alleen ingezet wordt op zonnepanelen, maar ook nadrukkelijk onderzocht wordt welke kansen er liggen voor windenergie. Wij denken dat de beste locaties om windmolens te plaatsen zijn bij de oostrand van het Purmerbos en bij de noordrand van bedrijventerrein Baanstee. 11 jaar geleden was er veel weerstand vanuit de bewoners van de Westerweg tegen een voorstel om windmolens te plaatsen. De tijden zijn behoorlijk veranderd en zeker als de bewoners bij wie de windmolens geplaatst worden en de bewoners die uitkijken op windmolens een passend deel van de opbrengst ontvangen. Het mooiste zou zijn als het realiseren van een of meerdere windmolens opgezet wordt vanuit een aantal van deze bewoners. Nader onderzocht moet worden in hoeverre de bewoners positief staan ten opzichte van windmolens. Merk op dat in dit onderzoek ook zeker gekeken dient te worden naar de grootte van de windturbines. Opgewekt in Purmerend vindt bij zo'n project het van groot belang dat er voldoende steun is vanuit de bewoners. We willen graag zien dat de investering voor minstens 50 % gedaan wordt middels burgerparticipatie uit de directe omgeving. We denken hierbij aan een opzet op basis van 'gesocialiseerde grondvergoedingen', waarbij er een vereniging van grondeigenaren wordt gevormd en omwonenden worden gecompenseerd op basis van een vooraf overeengekomen model. Gestreefd wordt om de opbrengsten zoveel als mogelijk te laten terugvloeien in de gemeenschap.	Zoals in de concept RES voor Purmerend is opgenomen wijzen wij andermaal op het feit dat Purmerend een sterk verstedelijkte gemeente is die nauwelijks beschikt over buitengebied. Er is weinig ruimte om bijvoorbeeld een groot zonnepanelenpark of windturbinepark te realiseren. Voor de opwek van duurzame energie (elektriciteit) wordt vooral ingezet op zon-op-daken en zon-op-parkeerplaatsen. Het plaatsen van windmolens kent door de schaarse ruimte beperkingen. Niet alleen door de bestaande bouw, maar ook door het beslag dat hiermee wordt gelegd op de ontwikkelruimte waarover de stad nog beschikt. Alvorens hiervoor te kiezen is het noodzakelijk om de mogelijkheden van zon op daken goed uit te nutten. De zoeklocaties voor wind die thans in het RES-gebied worden aangegeven behoeven een nadere uitwerking waaronder een afweging of de impact voor de omgeving niet onevenredig groot is ten opzichte van andere mogelijke zoeklocaties voor wind in de provincie.

	Opgewekt in Purmerend verzoekt om aan de concept-RES Noord-Holland Zuid toe te voegen dat er een zoekgebied komt voor wind langs de randen van de Baanstee en het Purmerbos. Nader onderzoek moet uitwijzen, of er draagvlak onder de landeigenaren en omwonenden te vinden is voor het realiseren van een windproject. Wij realiseren ons dat windmolens bij het Purmerbos en bij de Baanstee gevoelig liggen bij de aangrenzende gemeentes Edam en Waterland. Daarom is het van belang om deze wens in een vroeg stadium opnieuw op de agenda te zetten voor intergemeentelijk overleg. Bijgaand een tweetal schermprints met de grenzen van de Gemeente Edam-Volendam (met daarin sinds 2016 ook de voormalige Gemeente Zeevang). Het is ons bekend dat de gemeenteraad van Gemeente Edam-Volendam op 17 september 2020 een motie heeft aangenomen, die aangeeft, dat op het grondgebied van de gemeente geen windturbines geplaats mogen worden en verzoekt het college van B&W om ook af te spreken, dat er een 'bufferzone' komt van 600 m vanaf de gemeentegrens met de buurgemeenten. Of het daarmee bij voorbaat een kansloze missie is, is nog wat vroeg om te stellen, maar de opstelling van de raad in de Gemeente Edam-Volendam maakt het realiseren van mogelijk plannen op deze locaties niet eenvoudig. Stap één zou zijn, dat in de concept-RES wordt opgenomen op verzoek van Opgewekt in Purmerend, dat er een zoekgebied komt voor wind langs de randen van de Baanstee en het Purmerbos. Daarmee zou dan een onderzoek gestart kunnen worden in aanloop naar de RES 1.0 die volgend jaar juli moet worden vastgesteld."	

Nr.	Reactie uit reactieformulier met locatie	Reactie
87.	Zienswijze Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Bedankt voor uw inbreng. Ten aanzien van de gebieden in Waterland het volgende: De gemeente ziet zich naast het borgen van de ruimtelijke kwaliteit geconfronteerd met meerdere maatschappelijke opgaven zoals de klimaatverandering/energietransitie, het behouden van het landschap en het versterken/behouden van de sociale cohesie (lokaal eigendom). In het coalitieakkoord 2018-2022 is daarom het volgende uitgangspunt opgenomen: Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland. De gemeente probeert deze belangen zoveel mogelijk te verenigen maar erkent dat de keuze voor grootschalige energieopwekking voor- en nadelen kan hebben. Met het presenteren van de zoekgebieden heeft de gemeente twee zoekgebieden beschreven die mogelijk kansrijk worden geacht. Voordat de gemeente (en de provincie) tot de beoordeling van een plan/aanvraag voor grootschalige energieopwekking in deze zoekgebieden kan overgaan is een uitvoerige uitwerking en participatietraject vereist. Indien het RES traject (direct- danwel indirect) tot een aanvraag leidt zullen de door u genoemde (mogelijk nadelige) ruimtelijke/landschappelijke implicaties, en effecten op flora en fauna een integraal onderdeel vormen van het te nemen besluit.
93. Energiecoöperatie	In de concept-RES zijn er op en bij Marken in de Gemeente Waterland 3 zoeklocaties opgenomen. Zon op de Bukdijk, Zon op de parkeerplaats en Wind bij de NES. Graag zou ik hier nog 2 locaties aan toe willen voegen voor onderzoek naar de mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie. Het gaat dan om de verbindingsdijk van Marken naar het vasteland en een deel van de omringdijk van Marken (zuidkade). Net als op de Bukdijk kunnen er zonnepanelen op het dijktalud geplaatst worden. Belangrijk punt van aandacht mbt de omringdijk is wel dat de veiligheid van Marken gewaarborgd moet zijn. Een zonne-installatie mag de dijk niet verzwakken. Toch lijkt het mij zinvol om de mogelijkheden te onderzoeken.	Bedankt voor uw inbreng. Op 1 oktober heeft de raad de in de participatie aangedragen zoekgebieden opgenomen zoals beschreven in de concept RES 1.0. Deze zoekgebieden zijn op dit moment het uitgangspunt voor nader onderzoek. Uiteraard zijn we bereid uw suggesties mee in het traject naar de RES 2.0.
120. Stichting Behoud Waterland	zie bijgesloten brief Bijlage 40 - SBW	Bedankt voor uw inbreng. In het klimaatakkoord is besloten om op het schaalniveau van de RES regio's (https://regionale-energiestrategie.nl/kaart+doorklik/default.aspx) te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor grootschalige energie. De gemeente is bekend met de discussie die speelt over de beperkingen van het schaalniveau, desondanks is de gemeente van mening dat het de juiste weg is om eerst lokaal te inventariseren of er

		draagvlak is. De gemeente heeft daarom in 2019 met het RES traject als zodanig ingestemd. De gemeente ziet zich naast het borgen van de ruimtelijke kwaliteit geconfronteerd met meerdere maatschappelijke opgaven zoals de klimaatverandering/energietransitie, het behouden van het landschap en het versterken/behouden van de sociale cohesie (lokaal eigendom). In het coalitieakkoord 2018-2022 is daarom het volgende uitgangspunt opgenomen: *Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van* *windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra* *rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland.* De gemeente probeert deze belangen zoveel mogelijk te verenigen maar erkent dat de keuze voor grootschalige energieopwekking voor- en nadelen kan hebben. Met het presenteren van de zoekgebieden heeft de gemeente twee zoekgebieden beschreven die mogelijk kansrijk worden geacht. Voordat de gemeente (en de provincie) tot de beoordeling van een plan/aanvraag voor grootschalige energieopwekking in deze zoekgebieden kan overgaan is een uitvoerige uitwerking en participatietraject vereist. Indien het RES traject (direct- danwel indirect) tot een aanvraag leidt, zullen de door u genoemde (mogelijk nadelige) ruimtelijke/landschappelijke implicaties, en effecten op flora en fauna een integraal onderdeel vormen van het te nemen besluit.

Bijlage 6: Overzicht ontvangen reacties

Lijst met reacties uit het reactieformulier

https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/10/Reacties-concept-RES-NHZ-update-20201002.pdf

Wensen & Bedenkingen gemeenten en provincie

https://energieregionhz.nl/documenten#conceptres

Adviescommissie voor de m.e.r.

https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/09/20200917-Advies-Commissie-MER-NHZ.pdf